

ใบรับรองวิทยานิพนธ์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ภาษาไทย)
ปริญญา

ภาษาไทย	ภาษาไทย
สาขา	ภาควิชา

เรื่อง ลีลาภาษาในเพลงลูกทุ่งของ สลา คุณวุฒิ

The Style in the Country Songs of Sala Khunnawut

นามผู้วิจัย นางอลิสรา เลียงรื่นรมย์

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย

ประธานกรรมการ	 (รองศาสตราจารย์ประเทือง ทินรัตน์, Ph.D.)
กรรมการ	 (รองศาสตราจารย์สิริวรรณ นันทจินทุล, ค.ม.)
กรรมการ	 (อาจารย์หม่อมหลวงจรัสวิไล ธรรมโรจน์, อ.ค.)
หัวหน้าภาควิชา	 (รองศาสตราจารย์วิไลศักดิ์ กิ่งคำ, Ph.D.)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์รับรองแล้ว

(รองศาสตราจารย์วินัย อาจคงหาญ, M.A.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ 3 เดือน ๗. ค. พ.ศ. 2549

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

ลีลาภาษาในเพลงลูกทุ่งของ สลา คุณวุฒิ

The Style in the Country Songs of Sala Khunnawut

โดย

นางอติศา เลี้ยงรุ่มรัมย์

เสนอ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ภาษาไทย)

พ.ศ. 2549

ISBN 974-16-1160-9

อติลา เลียงรินรัมย์ 2549: ลีลาภาษาในเพลงลูกทุ่งของ สลา คุณวุฒิ
ปรัชญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ภาษาไทย) สาขาภาษาไทย ภาควิชาภาษาไทย
ประธานกรรมการที่ปรึกษา: รองศาสตราจารย์ประเทือง ทินรัตน์, Ph.D. 243 หน้า
ISBN 974-16-1160-9

วิทยานิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลีลาภาษา ทั้งในด้านลักษณะการใช้ภาษาซึ่งประกอบด้วย การใช้คำ การใช้ประโยค การใช้โวหาร และการใช้สำนวน และศึกษาลักษณะเนื้อหาในเพลงลูกทุ่งของ สลา คุณวุฒิ

ข้อมูลสำหรับการศึกษาวิจัยเรื่องนี้ คือ เพลงลูกทุ่งที่ประพันธ์โดย สลา คุณวุฒิ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2543 จนถึงเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2548 ซึ่งคัดเลือกเฉพาะเพลงที่ได้รับการจัดอันดับเพลงยอดนิยมประจำสัปดาห์ หรือประจำเดือนจากสถานีวิทยุกระจายเสียง และสื่อมวลชนต่าง ๆ เป็นจำนวน 57 เพลง

ผลการศึกษาพบว่า เพลงลูกทุ่งของ สลา คุณวุฒิ มีลักษณะการใช้คำดังนี้ คือ มีการใช้คำที่สื่ออารมณ์ของมนุษย์ทุกด้าน ใช้คำสัมผัสทั้งพยางค์และสระ เพื่อเพิ่มความไพเราะในบทเพลง ใช้คำซ้ำ คำซ้อน คำหลาก เพื่อสื่อความหมาย ทั้งความหมายโดยตรง และความหมายโดยนัย มีการใช้คำภาษาถิ่น ใช้คำภาษาต่างประเทศ มีการเขียนคำเลียนเสียงพูด พร้อมทั้งสร้างคำใหม่จากแนวเทียบเดิมที่มีอยู่แล้ว ส่วนลักษณะการใช้ประโยค พบว่า มีการใช้ประโยคบอกเล่า ประโยคคำถาม ประโยคคำสั่ง และประโยคขอร้องหรือชักชวน ส่วนลักษณะการใช้โวหาร พบว่า มีการใช้โวหารเปรียบเทียบสรรพสิ่งหลายลักษณะ เช่น อุปมา อุปลักษ์ณ์ สมพจน์ นามนัย บุคลาธิษฐาน ปฏิพจน์ เป็นต้น ส่วนลักษณะการใช้สำนวน พบว่า มีการใช้สำนวนทั้งสำนวนเก่าและสำนวนใหม่ และจากการศึกษาลักษณะเนื้อหาในเพลงลูกทุ่งของ สลา คุณวุฒิ พบว่า มีลักษณะเนื้อหา 4 ลักษณะ คือ เพลงที่เกี่ยวกับความรักและความผิดหวัง เพลงที่เกี่ยวกับความหลังและการรอคอย เพลงที่เกี่ยวกับคติธรรม ภาษิตสอนใจ และเพลงสร้างสรรค์สะท้อนสังคม

ลายมือชื่อนิติสด

ลายมือชื่อประธานกรรมการ

22 / ก.พ. / 49

Alisa Liangruenrom 2006: The Style in the Country Songs of Sala Khunnawut.
Master of Arts (Thai), Major Field: Thai Language, Department of Thai Language.
Thesis Advisor: Associate Professor Pratuang Dinnaratna, Ph.D. 243 pages.
ISBN 974-16-1160-9

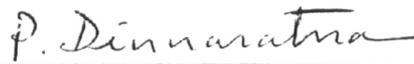
The study aimed to find out the style of language both in terms of syntax including the usage of words, syntactic structure, rhetorical structure and idioms. It also investigated the content of country songs by Sala Khunnawut.

The collected information was the country songs written by Sala Khunnawut from year 2000 to July 2005. Fifty-seven songs were specially selected from the most popular songs of weeks and months from radio broadcasting and mass medias.

The results indicated that words in the country songs by Sala Khunnawut showed the feelings of people in all aspects. Rhyme in syllables and vowels were used to enhance the beauty of the songs. Reduplication, synonymous compound and synonyms were selected to communicate both denotative and connotative meanings. In addition, dialects, foreign words, speech writing and new words as well as affirmatives, interrogatives, imperatives, and requests were used in sentences. Rhetorical structures such as simile, metaphor, synecdoche, metonymy, personification, and rhetorical question were used to compare things. Both old and new idioms were noticeably characterized in the songs. Four types of content - love and despair, hope and waiting, proverbs, and social reflection were observed.

Student's signature

Thesis Advisor's signature

22 / 02 / 2006

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาวิจัยเรื่อง “ลีลาภาษาในเพลงลูกทุ่งของ สลา คุณวุฒิ” เล่มนี้ สำเร็จเป็นรูปเล่มวิทยานิพนธ์ได้อย่างสมบูรณ์ เนื่องจากผู้วิจัยได้รับคำชี้แนะเป็นอย่างดี ในเนื้อหาทุกบททุกตอน จากอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้แทนบัณฑิต ได้แก่ รองศาสตราจารย์ ดร.ประเทือง ทินรัตน์ ประธานกรรมการ รองศาสตราจารย์สิริวรรณ นันทจันทุล กรรมการวิชาเอก อาจารย์ ดร. ม.ล.จรัลวิไล จริญญาโรจน์ กรรมการวิชาการ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ประเวศ อินทองปาน ผู้แทนบัณฑิตวิทยาลัย ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความเมตตาที่ผู้วิจัยได้รับการถ่ายทอดความรู้ คำแนะนำ และกำลังใจจากทุกท่าน จึงขอกราบขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้เป็นอย่างสูง

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้รับการสนับสนุนจาก ครูสลา คุณวุฒิ ผู้ประพันธ์เพลงที่มีชื่อเสียง ให้ความรู้ และคำปรึกษาในการตีความหมายของคำ อย่างละเอียด จึงทำให้สามารถวิเคราะห์ข้อมูลได้อย่างถูกต้อง และลึกซึ้ง ตามเจตนาของผู้ประพันธ์มาขึ้น ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณด้วยความเคารพยิ่ง

นอกจากนี้ ขอขอบคุณน้อง ๆ ซึ่งเป็นเพื่อนร่วมเรียนในสาขาทุกท่าน ที่ให้กำลังใจ ตลอดเวลา โดยเฉพาะน้องอรรถพร ศรีฟุ้ง ที่ช่วยตรวจสอบพิสูจน์อักษร จัดหน้า และดำเนินการติดต่อประสานกับบัณฑิตวิทยาลัยในการส่งเล่มวิทยานิพนธ์ รวมถึงขอขอบคุณความปรารถนาดี จากคุณประทีป คำชู ที่คอยห่วงใยและเป็นกำลังใจให้ผู้วิจัยเข้มแข็ง และศึกษาวิจัยจนสำเร็จเป็นรูปเล่ม

คุณประโยชน์ของวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นของขวัญแก่ คุณพ่อเกษม และ คุณแม่นกเล็ก เลี้ยงรื่นรมย์ ผู้ให้กำเนิด ให้การอบรมเลี้ยงดู ให้การศึกษา ให้อาณัติเป็นอย่างดีแก่ผู้วิจัย และเป็นกำลังใจตลอดเวลา ที่สำคัญขอกราบขอบพระคุณพระเจ้าที่ทรงสถิตอยู่ด้วย ทรงเจิมสติปัญญา และกำลังใจ ให้ผู้วิจัยสามารถศึกษาเล่าเรียนจนสำเร็จลุล่วงเป็นอย่างดี จึงขอมอบคุณความดีในครั้งนี้ถวายแด่พระเจ้า ในโอกาสนี้ด้วย

อลิสตา เลี้ยงรื่นรมย์

มีนาคม 2549

สารบัญ

หน้า

สารบัญตาราง	(3)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
ขอบเขตของการวิจัย	6
นิยามศัพท์	6
ข้อตกลงเบื้องต้น	7
บทที่ 2 การตรวจเอกสาร	8
ความรู้เกี่ยวกับลีลาภาษา	9
ความรู้เกี่ยวกับการใช้คำ	12
ความรู้เกี่ยวกับการใช้ประโยค	27
ความรู้เกี่ยวกับการใช้โวหาร	31
ความรู้เกี่ยวกับการใช้สำนวน	37
ความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาของเพลง	39
ความรู้เกี่ยวกับเพลงไทยลูกทุ่ง	40
งานวิจัยที่เกี่ยวกับลีลาภาษาและเพลงลูกทุ่ง	47
ประวัติและผลงานของ สภา คุณวุฒิ	52
บทที่ 3 วิธีการวิจัย	61
การคัดเลือกข้อมูล	61
การเก็บรวบรวมข้อมูล	61
เกณฑ์ที่ใช้ในการวิจัย	66
การสร้างเกณฑ์ที่ใช้ในการวิจัย	71
การวิเคราะห์ข้อมูล	72

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิจัย	73
ผลการวิเคราะห์ลักษณะการใช้ภาษา	73
ลักษณะการใช้คำ	74
ลักษณะการใช้ประโยค	154
ลักษณะการใช้โวหาร	166
ลักษณะการใช้สำนวน	184
ผลการวิเคราะห์ลักษณะเนื้อหา	187
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	197
สรุป	197
อภิปรายผล	201
ข้อเสนอแนะ	203
เอกสารและสิ่งอ้างอิง	204
ภาคผนวก	213
ภาคผนวก ก อภิธานศัพท์ภาษาถิ่นอีสานในเพลงลูกทุ่ง	214
ภาคผนวก ข เพลงลูกทุ่งยอดนิยมของ สลา คุณวุฒิใช้ในการวิจัย	218
ประวัติการศึกษาและการทำงาน	243

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	แสดงรายชื่อเพลงลูกทุ่งยอดนิยม	62
2	แสดงรายการสื่อมวลชนที่เกี่ยวกับเพลงลูกทุ่ง	64

บทที่ 1

บทนำ

ภาษาไทยเป็นภาษาประจำชาติที่แสดงถึงความเป็นเอกราชของชาติไทย ซึ่งคนไทยทุกคนควรภาคภูมิใจที่มีภาษาเป็นของตนเอง และภาษาไทยยังเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ชาติไทยดำรงความเป็นปึกแผ่นได้ เพราะเราทุกคนใช้ภาษาเดียวกันในการสื่อสาร เสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคลในสังคม และใช้ภาษาไทยในการสร้างสรรค์เป็นวรรณกรรมบอกเล่าประวัติศาสตร์ ตำนาน เหตุการณ์ เรื่องราวต่าง ๆ ทั้งในอดีต และปัจจุบัน ให้ปรากฏเป็นลายลักษณ์อักษร จนบางเรื่องถือเป็นหลักฐานสำคัญทางประวัติศาสตร์ของชาติ และอีกหลายเรื่องมีคุณค่าทางภาษาเป็นอย่างมาก ดังข้อความในศิลาจารึกหลักที่ 1 (ถ้ำ, 2543: 8) ได้แสดงให้เห็นนิสัยพื้นฐานของคนไทยที่เป็นคนเจ้าบทเจ้ากลอน นิยมใช้ถ้อยคำสัมผัส คล้องจอง มีจังหวะ เช่น “...เมืองสุโขทัยนี้ดี ในน้ำมีปลา ในนามีข้าว เจ้าเมืองบ่เอาจอกบในไพร่ลู่ทาง เพื่อนจูงวัวไปค้า ขี่ม้าไปขาย...ใครใคร่ค้าช้างค้า ใครใคร่ค้าม้าค้า ไพร่ฟ้าหน้าใส...”

ความสำคัญของปัญหา

ในชีวิตประจำวันเราใช้ภาษาไทยในการติดต่อสื่อสารถ่ายทอดความรู้ อารมณ์และความรู้สึกต่าง ๆ ออกมาเป็นภาษาพูดและภาษาเขียน รวมทั้งสร้างสรรค์วรรณกรรมประเภทต่าง ๆ ซึ่งผู้ประพันธ์ใช้ภาษาในการเรียบเรียงถ้อยคำ สร้างคุณค่าให้แก่งานประพันธ์สื่อไปยังผู้อ่าน อย่างมีศิลปะ ดังที่ รัชญา (2539: 24) ได้ให้แง่คิดเกี่ยวกับภาษาในวรรณกรรมว่า “การสื่อสารของผู้แต่งมิได้นำเสนออย่างตรงไปตรงมาเสมอไป แต่ผู้ประพันธ์มักจะซ่อนความหมายเอาไว้ให้ผู้อ่านได้ใคร่ครวญ ขบคิด และค้นหา ด้วยวิธีการเฉพาะของวรรณกรรมแต่ละประเภท ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับวิธี และชั้นเชิงทางวรรณศิลป์ของผู้ประพันธ์แต่ละท่าน”

ราชบัณฑิตยสถาน (2546: 1054) ได้ให้ความหมายของ “วรรณกรรม” ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ไว้ว่า หมายถึง “งานหนังสือ, งานประพันธ์, บทประพันธ์ทุกชนิด ทั้งที่เป็นร้อยแก้วและร้อยกรอง”

ดังนั้น บทเพลง ก็จัดว่าเป็นวรรณกรรมชนิดหนึ่ง ซึ่งผู้ประพันธ์ถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิด และอารมณ์ โดยใช้ภาษาเป็นเครื่องมือ ผ่านการขับร้องจากนักร้องชายหญิง ด้วยเสียงและจังหวะดนตรีอันไพเราะปลุกเร้าอารมณ์ความรู้สึกให้ผู้ฟังเพลงได้ซาบซึ้งตามบทเพลง ได้เข้าใจชัดเจนตามเจตนาของผู้ประพันธ์เพลง ซึ่งเป็นผู้มีศิลปะในการเลือกใช้ถ้อยคำภาษาที่มีความหมายลึกซึ้ง ทำให้คนเราทุกคนต่างมีความผูกพันกับเพลงและดนตรีมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ด้วยเนื้อหาและจังหวะทำนองที่หลากหลาย ดังที่ พูนพิศ (2537: 9, อ้างถึงในสมชื่น) กล่าวถึง วิวัฒนาการของเพลงประเภทต่าง ๆ ที่กำเนิดขึ้นในประเทศไทย และจำแนกออกเป็น 8 ประเภท ได้แก่ เพลงพื้นบ้าน เพลงไทยเดิม เพลงร่ำวง เพลงชีวิต เพลงเพื่อชีวิต เพลงไทยสากล เพลงลูกทุ่ง และเพลงสากล

เพลงลูกทุ่งใกล้ชิดกับคนไทยมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน โดยเฉพาะคนไทยในชนบทจะนิยมฟังเพลงลูกทุ่งอย่างมาก เนื้อหาของเพลงลูกทุ่งจะสะท้อนถึงสภาพสังคม และวิถีชีวิตความเป็นอยู่ รวมทั้งวัฒนธรรมของคนไทย จึงถือว่าเพลงลูกทุ่งเป็นสมบัติทางวัฒนธรรมของชาติที่ควรรักษาไว้ (สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี, 2533: 6) เนื่องจากภาษาในเพลงลูกทุ่งจะมีลักษณะของภาษาพูดแบบเป็นกันเอง แต่มีลักษณะคำประพันธ์เป็นบทร้อยกรองที่มีศิลปะการใช้ภาษาอย่างประณีต เพื่อถ่ายทอดอารมณ์ ความรู้สึก ความรู้ และความคิดของผู้ประพันธ์ไปยังผู้ฟัง ทำให้ผู้ฟังเกิดจินตภาพ สามารถรับอรรถรสและสุนทรียรสในบทเพลงได้ โดยการเลือกใช้ถ้อยคำ โวหารและสำนวนที่มีความหมายลึกซึ้ง และก่อให้เกิดอารมณ์คล้อยตามบทเพลง ซึ่งสอดคล้องกับชานาญ (2522: 70) ที่ได้กล่าวไว้ว่า “การใช้คำอาจก่อให้เกิดความรู้สึกสะท้อนอารมณ์ผู้ฟังหรือผู้อ่านได้ ทั้งความรู้สึกสุขสดชื่น เศร้าสะเทือนใจ และปลุกเร้าให้เกิดความฮึกเหิม กระตือรือร้นในการทำงานได้”

นอกจากนี้ กุหลาบ (2531: 163) ได้กล่าวถึง ความงดงามในบทร้อยกรองว่า “ความงดงามในบทร้อยกรอง ได้แก่ การเลือกคำที่มีความหมายลึกซึ้ง สะเทือนอารมณ์ ด้วยเสียงเสนาะจากคำสัมผัสคล้องจอง การเล่นคำ การใช้คำอย่างมีลีลาจังหวะ และมีความหมายไพเราะกินใจ”

ในปัจจุบันเพลงลูกทุ่งกำลังเป็นที่นิยมอย่างมาก ดังที่ บรรณวัชร (2547: 28) กล่าวถึงข้อมูลการตลาดของเพลงว่า “อัลบั้มเพลงป๊อปของสาวค่านี้อย่างน้อย ขายได้แค่ 2 แสนกว่า ขณะที่อัลบั้มเพลงลูกทุ่งของสาวอีสาน ขายทะลุหลักล้านแล้ว” นั่นหมายถึงความสำเร็จของนักร้อง “ต่าย อรทัย” ชุดที่ 2 “ขอใจกันหนาว” ซึ่งได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก ด้วยเพลงกินข้าวหรือยัง, เพลงตัวให้คิดฮอด และเพลงนอนฟังเสียงฝน จนได้ฉลองความสำเร็จที่มียอดจำหน่ายเทปเกินหนึ่งล้านตลับ

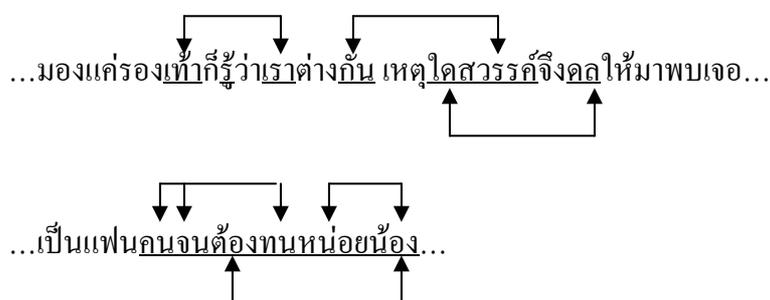
ไปแล้ว (การะเกด, 2547: 9) นอกจากนี้ยังมีนักร้องเพลงไทยสากลที่เปลี่ยนมาร้องเพลงลูกทุ่งตามกระแสความนิยมของผู้ฟัง แล้วประสบความสำเร็จได้แก่ จักรพรรณ์ อาบครบุรี, ไหม่ เจริญปุระ และไท ธนาวุฒิ รวมทั้งบรรดาค่ายเพลงต่างก็ให้ความสำคัญกับเพลงลูกทุ่ง เช่น ค่ายแกรมมี่ แกรนด์ ได้แถลงข่าวถึง ความเปลี่ยนแปลงครั้งยิ่งใหญ่ในวงการลูกทุ่ง ว่ามีโครงการนำนักร้องระดับแถวหน้าอย่าง เบิร์ด ธงไชย แมคอินไตย์, นัท มีเรีย, มาช่า วัฒนพานิช, ไหม่ เจริญปุระ ฯลฯ มาร้องเพลงลูกทุ่ง พร้อมกับสร้างละครและภาพยนตร์เพลงลูกทุ่งในปี 2548 นี้

จากกระแสความนิยมเพลงลูกทุ่งดังกล่าว ทำให้สื่อมวลชนทั้งวิทยุและโทรทัศน์ผลิตรายการเพลงลูกทุ่งจำนวนมาก ซึ่งเพลงลูกทุ่งยอดนิยมในปัจจุบันส่วนมากเป็นเพลงที่ประพันธ์โดย สลา คุณวุฒิ ดังที่ จิรวัดน์ (2546: 23) ได้กล่าวถึงผลงานการประพันธ์เพลงของ สลา คุณวุฒิ ว่า “ผลงานเพลงที่ครูสลา คุณวุฒิ แต่งเกือบทุกเพลงประสบความสำเร็จในระดับประเทศ ถือเป็นเพลงลูกทุ่งที่ได้รับความนิยมมากที่สุด และได้รับรางวัลสูงสุดในระดับชาติมาแล้วหลายเพลง เช่น เพลงยาใจคนจน เหนื่อยไหมคนดี ขับร้องโดย ไมค์ ภิรมย์พร, เพลงปริญญาใจ ขับร้องโดย ศิริพร อำไพพงษ์, เพลงกระทงหลงทาง ขับร้องโดย ไชยา มิตรชัย, จดหมายผิดซอง ขับร้องโดย มนต์สิทธิ์ คำสร้อย” เอก (2547: 21) กล่าวว่า “เพลงกินข้าวหรือยัง กับ ตัวให้คิดสอด ของ ด่าย อรทัย ดิดชาร์ทหลายอาทิตย์ดังไปทั่วทุกภาคแล้ว” ในขณะที่ เหลี่ยมฟ้า (2547 : 6) กล่าวว่า “มีแฟนเพลงโทรมาขอเพลงกรุณาอย่าผลอใจ ของ ศิริพร อำไพพงษ์ เพราะเป็นห่วงผู้บ่าวที่ไปทำงานกรุงเทพฯ กลัวเขาจะผลอใจไปรักคนอื่น” ซึ่งเพลงที่ผู้ฟังโทรศัพท์ไปขอเพลงจากนักจัดรายการวิทยุตามสถานีต่าง ๆ เป็นเพลงที่ประพันธ์โดย สลา คุณวุฒิ เป็นส่วนใหญ่ จึงกลายเป็นเพลงยอดนิยมติดอันดับจากสถานีวิทยุทั่วประเทศ

นอกจากนี้ยังมีนักร้องใหม่ที่ประสบความสำเร็จจากเพลงที่ประพันธ์โดย สลา คุณวุฒิ ได้แก่ บี ยอดสุริยันต์ ในอัลบั้ม ตีสองน้องอยู่ไหน (รัฐวิศ, 2547: 12) และ ศักดิ์ (2547: 23) กล่าวว่า “บิว พงศ์พิพัฒน์ คงนาค ได้ก้าวถึงฝั่งฝัน โดยมีอัลบั้มแรกในชีวิตเป็นของตัวเองชื่อชุด “นักเรียนหลังห้อง” ในสังกัด แกรมมี่โกลด์ เป็นเพลงเพราะ ๆ จากครูเพลงคนดัง สลา คุณวุฒิ” จากผลงานที่โดดเด่น ทำให้สื่อมวลชนและองค์กรต่าง ๆ ให้ความเชื่อถือในความสามารถด้านเพลงลูกทุ่ง สลา คุณวุฒิ จึงได้รับเชิญให้เป็นกรรมการตัดสินการประกวดขับร้องเพลงลูกทุ่งหลายครั้ง เช่น การประกวดขับร้องเพลงลูกทุ่งในรายการชิงช้าสวรรค์ ช่อง 9 ทุกวันเสาร์ เวลา 16.00 – 18.00 น.และการประกวดขับร้องเพลงลูกทุ่งไทย ซึ่งด้วยพระราชทานสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ครั้งที่ 5 ปี 2547 ถ่ายทอดทางโทรทัศน์ช่อง 11 เป็นต้น

จิรวัดน์ (2546: 4-5) กล่าวถึงความมีชื่อเสียงในการประพันธ์เพลงของ สลา คุณวุฒิ สรุปได้ว่า สลา คุณวุฒิ เป็นนักประพันธ์เพลงที่มีชื่อเสียงโด่งดังมากที่สุดในวงการเพลงลูกทุ่งปัจจุบัน ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2543 เป็นต้นมา มีผลงานเพลงที่ได้รับการคัดเลือกให้เป็นเพลงลูกทุ่งยอดนิยมหลายเพลง และมีเพลงดังติดต่อกันถึง 5 ปี จนได้รับสมญาจากสื่อมวลชนว่า “นักแต่งเพลงมือทองสมองเพชร” ซึ่งได้รับรางวัล และโล่เกียรตินิยมมากมาย เช่น ปี 2543 ได้รับรางวัล “มาลัยทอง” จากเพลงหน้อยไหมคนดี, รองท้าหน้าห้อง, กระจ่าเบนแฟนทิ่ง, ขอคนรู้ใจ และปริญญาใจ ปี 2544 ได้รับรางวัล “เพชรสยาม” สาขาภาษาและวรรณกรรมทางการประพันธ์เพลงไทยลูกทุ่ง, ปี 2545 ได้รับรางวัล “พระพิฆเนศทองพระราชทาน” จากเพลงนักสู้ ม. 3, กระจ่าเบนแฟนทิ่ง และนางฟ้าบ้านไพร, ปี 2546 ได้รับรางวัล “มาลัยทอง” จากเพลงดอกหญ้าในป่าปูน เป็นต้น และรางวัลล่าสุดในปี 2547 คือรางวัล “เพลงลูกทุ่งยอดนิยม” จากเพลงกินข้าวหรือยัง ขับร้องโดย ต่าย อรทัย (คม ชัด ลึก, 2548) เนื่องจากประพันธ์เพลงด้วยภาษาที่มีลักษณะพิเศษต่าง ๆ ในการถ่ายทอดอารมณ์ ความรู้สึก เรื่องราวในบทเพลงอย่างคมชัด ดังนี้

- ใช้คำง่าย ๆ ไม่ฟุ่มเฟือย แต่มีเสียงสัมผัส สร้างความไพเราะในบทเพลง เช่น

- ใช้คำแสดงอาการ สร้างจินตภาพแก่ผู้ฟัง เช่น
 - ...กุหลาบหลุดมือขีดเส้น เห็นเขากอดกันด่าดา...
 - ...ยังนั่งตาแป๋วอยู่หน้าห้องเรียนเหมือนเก่า...
- ใช้คำภาษาถิ่นอีสานปนกับภาษาไทยถิ่นกลาง เพื่อเสียงสัมผัส และความหมาย เช่น
 - ...เขามาฮักฮักฮัก บอกจากใจว่าบเป็นหยัง ที่ใจระวังก็คือยานฮักฮักเขา...
 - ...คิดฮอดอย่างแสง เมื่อเห็นป้องบึ่งที่เจ้าเคยทา...

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบลักษณะการใช้คำในเพลงลูกทุ่งของ สลา คุณวุฒิ
2. ทำให้ทราบลักษณะการใช้ประโยคในเพลงลูกทุ่งของ สลา คุณวุฒิ
3. ทำให้ทราบลักษณะการใช้โวหารในเพลงลูกทุ่งของ สลา คุณวุฒิ
4. ทำให้ทราบลักษณะการใช้สำนวนในเพลงลูกทุ่งของ สลา คุณวุฒิ
5. ทำให้ทราบลักษณะเนื้อหาในเพลงลูกทุ่งของ สลา คุณวุฒิ

ขอบเขตของการวิจัย

1. ศึกษาเฉพาะเพลงลูกทุ่งที่ประพันธ์โดย สลา คุณวุฒิ ซึ่งผู้วิจัยจะเลือกศึกษาเฉพาะเพลงดังยอดนิยมจากการจัดอันดับเพลงฮิตประจำสัปดาห์ ของสื่อรายการวิทยุและโทรทัศน์ ระหว่างปี พ.ศ. 2543 -2548 ทุกเพลง
2. มุ่งศึกษาลักษณะการใช้ภาษาในเนื้อเพลง และเนื้อหาเท่านั้น ไม่เน้นศึกษารูปแบบฉันทลักษณ์ และทัศนคติต่าง ๆของผู้แต่ง
3. ศึกษาเฉพาะเพลงลูกทุ่งที่ใช้ภาษาไทยถิ่นกลางเป็นส่วนใหญ่และอาจมีภาษาถิ่นปนเล็กน้อยเท่านั้น ไม่เน้นศึกษากลอนคำ หรือเพลงหมอลำ

นิยามศัพท์

“ลีลาภาษา” หมายถึง ลักษณะการใช้ภาษา ในงานเขียน อันเป็นลักษณะเฉพาะของนักเขียน ทั้งด้านการใช้คำ ประโยค และสำนวนโวหาร

“เพลงลูกทุ่ง” หมายถึง เพลงที่ใช้ภาษาไทยถิ่นกลางเป็นส่วนใหญ่ และอาจมีภาษาถิ่นปนบ้างเล็กน้อย

“เพลงขอดนิยาม” หมายถึง เพลงที่คนทั่วไปชอบและนิยมฟังกันทั่วไป จนเป็นเพลงฮิตติดอันดับ ประจำสัปดาห์ หรือประจำเดือน ของสื่อมวลชนต่าง ๆ

“สลา คุณวุฒิ” หมายถึง ผู้ประพันธ์เพลงลูกทุ่ง

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. ผู้วิจัยสะกดการันต์คำต่าง ๆ ของเนื้อเพลงลูกทุ่งตามหนังสือรวมเพลงขอดนิยาม และปกแอบันทิกเสียง ที่คัดลอกมา บางคำอาจสะกดการันต์ไม่ถูกต้องตามพจนานุกรม
2. ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาลักษณะของภาษา และเนื้อหาในเพลงลูกทุ่งเท่านั้น ไม่ได้วิเคราะห์ความถี่แต่อย่างใด

บทที่ 2

การตรวจเอกสาร

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลีลาภาษาในเพลงลูกทุ่ง ซึ่งเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องถึง ลักษณะการใช้ภาษา ได้แก่ การใช้คำ ประโยค โวหาร และสำนวนในงานประพันธ์ และลักษณะเนื้อหาของเพลงลูกทุ่ง ซึ่งก่อให้เกิดความไพเราะ ทำให้ผู้ฟังเกิดอารมณ์หรือมองเห็นภาพ และความหมายในเนื้อร้องของเพลง ด้วยลีลาเฉพาะบุคคลของ สลา คุณวุฒิ ผู้ประพันธ์เพลงลูกทุ่งที่มีผลงานเพลงมากมายที่มีชื่อเสียงและได้รับการยอมรับเป็นอย่างมากในปัจจุบัน ทำให้ผู้ขับร้องเพลงได้รับความนิยมและมีชื่อเสียงโด่งดังไปด้วย ผู้วิจัยจึงศึกษาเอกสารทั้งที่เป็นทฤษฎี และองค์ความรู้ เพื่อประโยชน์ในการวิจัยดังนี้

1. ความรู้เกี่ยวกับลีลาภาษา
2. ความรู้เกี่ยวกับการใช้คำ
3. ความรู้เกี่ยวกับการใช้ประโยค
4. ความรู้เกี่ยวกับการใช้โวหาร
5. ความรู้เกี่ยวกับการใช้สำนวน
6. ความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาของเพลง
7. ความรู้เกี่ยวกับเพลงไทยลูกทุ่ง
8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
9. ประวัติและผลงานของ สลา คุณวุฒิ

ความรู้เกี่ยวกับลีลาภาษา

คำว่า ลีลาภาษา หรือ สไตล์ (Style) มีผู้ให้ความหมายไว้หลายท่านดังต่อไปนี้

เปลื้อง (2535: 63-66) ได้กล่าวถึงความหมายของคำว่า สไตล์ (Style) สรุปได้ว่า สไตล์ (Style) หมายถึง สำนวนการใช้ภาษา ซึ่งก็คือ การเลือกสรรถ้อยคำและเรียบเรียงถ้อยคำให้ได้ ความหมายตรงกับที่ต้องการ กล่าวคือเป็นหาคำที่จะแสดงความหมายชัดเจนตรงกับความประสงค์ แล้วนำมาเรียงกันเข้าเป็นวลี ประโยค และข้อความ

กอบกุล (2546: 133) กล่าวว่า “สไตล์ (Style) คือ เทคนิคการนำเสนอเรื่อง หมายถึงการ ถ่ายทอดเรื่องราว ความคิดและความตั้งใจของผู้แต่งออกมาด้วยการเลือกสรรลีลาภาษาที่ต้องการ เพื่อให้เหมาะสมกับเรื่องที่น่าเสนอ”

กาญจนา (2524: 212) กล่าวว่า “สไตล์ (Style) หมายถึง ท่วงทีการแสดงออกเป็นแนวหน้า ของนักเขียนคนหนึ่ง ๆ ซึ่งอาจจะเกิดขึ้นโดยจงใจ หรืออาจไม่จงใจก็ได้ การสร้างรูปประโยคและการใช้สำนวนโวหารถือได้ว่าเป็นเรื่องของท่วงทีการแสดงออกโดยตรง”

กุหลาบ (2531: 21) กล่าวว่า “สไตล์ (Style) หมายถึง ท่วงท่าที่แสดงออกเป็นลักษณะ เฉพาะตัวของผู้แต่งแต่ละคน ผู้แต่งต่างก็มีแบบเป็นของตนเองปรากฏอยู่ซ้ำ ๆ จนสรุปได้ว่า การเขียนแบบนี้ สำนวนนี้เป็นของใคร ซึ่งผู้แต่งจะมีวิธีวางลำดับเนื้อเรื่อง เลือกใช้ถ้อยคำ ประโยค วรรคตอน หรือแสดงแนวความคิด อันเป็นลักษณะของตนเองไปต่าง ๆ กัน”

เจือ (2518: 86) กล่าวว่า “สไตล์ (Style) คือ ลีลา-ทำนองเขียน หมายถึง การแสดงออกซึ่ง ความรู้สึกนึกคิดตลอดจนเจตคติของนักเขียน ได้แก่ การระบายความลึกซึ้งทางจิตใจและอุปนิสัยใจ คอของนักเขียนออกมาด้วย”

นภลัย (2532: 299, อ้างถึงใน มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช) กล่าวว่า “ลีลา(Style) บางแห่งใช้คำว่า ท่วงทำนอง หมายถึง ลักษณะการใช้ภาษาหรือสำนวนโวหารของแต่ละคนหรือแต่ละสถานการณ์ ซึ่งขึ้นอยู่กับประสบการณ์ ความรู้สึกนึกคิด ตลอดจนความสามารถเฉพาะตัวของ ผู้ประพันธ์แต่ละบุคคล”

ราชบัณฑิตยสถาน (2545: 419) ได้ให้ความหมายของคำว่า สไตล์ (Style) หรือ ลีลา ว่า “สไตล์ (Style) หรือ ลีลา หมายถึง ลักษณะเฉพาะตัวในการแสดงออกและวิธีการที่นักเขียนแต่ละคนใช้ในการแต่งร้อยแก้วและบทร้อยกรอง การวิเคราะห์และประเมินลีลาพิจารณาจากการใช้ภาพพจน์ และกลการประพันธ์”

อมรา (2545: 73-74) ได้อธิบายถึงคำว่า สไตล์ (Style) ว่าตรงกับศัพท์ทางภาษาศาสตร์ เรียกว่า “วจนลีลา” ซึ่งสรุปความหมายได้ว่า วจนลีลา (Style) หมายถึง รูปแบบหรือลักษณะของวิธภาษาที่แตกต่างกันตามสถานการณ์การใช้ภาษา ซึ่งคนส่วนใหญ่จำแนกวจนลีลาออกเป็น 2 ระดับ หรือ 2 ประเภท ได้แก่ วจนลีลาเป็นทางการ (ระดับสูง) และวจนลีลาไม่เป็นทางการ (ระดับต่ำ) โดยมีสถานการณ์ของการใช้ภาษาที่ต่างกันตามกาลเทศะ เรื่องที่พูด ความสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างผู้พูดและผู้ฟัง และทัศนคติของผู้พูด

มาร์ติน โจส (Martin Joos) เป็นผู้ที่ทำการวิจัยเกี่ยวกับวจนลีลาในภาษาอังกฤษ และได้เขียนหนังสือเรื่อง The Five Clocks ได้วิเคราะห์ความแตกต่างของวจนลีลา 5 ระดับ โดยเรียงลำดับจากวจนลีลาที่เป็นทางการมากที่สุดไปหาวจนลีลาที่เป็นทางการน้อยที่สุด (Joos, 1961: 11-18 แปลโดย อมรา, 2545: 76-78) พอสรุปได้ดังนี้

1. วจนลีลาตายตัว (Frozen Style) คือ รูปแบบของภาษาที่ใช้พูดกับหรือพูดถึงบุคคลที่เป็นที่เคารพสักการะสูงสุด เช่น พระมหากษัตริย์ และใช้ในกาลเทศะที่ศักดิ์สิทธิ์ เช่น พิธีการทางศาสนา หรือพิธีการมาก ๆ ในศาล ในที่ประชุมรัฐสภา เป็นต้น ลักษณะของภาษามีความเด่นตรง ความอลังการ ความซับซ้อน และความเป็นภาษาเก่าแก่ที่ใช้มาเป็นเวลานานในสังคม

2. วจนลีลาเป็นทางการ (Formal Style) คือ รูปแบบของภาษาที่ใช้ในโอกาสสำคัญ ใช้พูดกับบุคคลที่สูงกว่า และใช้พูดเรื่องสำคัญ ซึ่งผู้พูดมีความเอาใจจริงเอาใจ เช่น การเขียนบทความวิชาการ การกล่าวสุนทรพจน์ การเขียนจดหมายราชการ เป็นต้น ลักษณะของภาษาในวจนลีลานี้ไม่อลังการและตายตัวเท่าวจนลีลาตายตัว แต่ก็มีรูปแบบที่ซับซ้อนและสมบูรณ์ตามไวยากรณ์ของภาษาไทย

3. วจนลีลาหารือ (Consultative Style) คือ รูปแบบของภาษาที่ใช้ในการติดต่อธุรกิจ การงาน การซื้อขายในชีวิตประจำวัน รวมทั้งในการประชุมปรึกษาหารืออย่างไม่เป็นทางการ แต่ก็

ความรู้เกี่ยวกับการใช้คำ

เปเลื่อง (2535: 16) กล่าวถึงการใช้คำในการแต่งคำประพันธ์สรุปได้ว่า ควรระมัดระวังหลักต่อไปนี้

1. จงพยายามหาคำที่ตรงกับความหมายที่ต้องการ
2. จงใช้คำที่คนส่วนมากควรจะเข้าใจ คือ คำที่เรานิยมใช้กันอยู่ในปัจจุบัน ไม่ใช่คำที่เก่าเกินไป หรือใหม่เกินไป
3. พึงหลีกเลี่ยงคำต่างประเทศ
4. พึงใช้คำสามัญ เว้นคำศัพท์
5. พึงใช้คำสั้น ๆ เว้นคำที่ยืดยาว
6. อย่าใช้คำฟุ่มเฟือยโดยไม่จำเป็น หรือไม่ให้ความหมายอันใดเพิ่มขึ้น
7. เมื่อใช้คำศัพท์บาลี สันสกฤต ควรรู้ความหมายของคำนั้นให้แน่นอน

ฉัตร และคณะ (2522: 67) กล่าวว่า “คำ คือ หน่วยย่อยที่สุดที่ใช้สื่อความหมายได้ในภาษา การที่เราจะเขียนและพูดให้ได้ดี เราควรทราบเรื่องราวเกี่ยวกับการใช้คำให้ถูกต้องตามความหมายของคำ การใช้คำให้ถูกต้องตามความนิยมและกาลเทศะ และการใช้คำให้ถูกต้องตามหลักการใช้ภาษา”

ผะอบ (2532: 69-70) กล่าวถึงเรื่อง การใช้คำ สรุปได้ดังนี้

1. การใช้เสียง ภาษาไทยมีพยางค์ 4 เสียง ก็ไพเราะอยู่แล้ว แต่ถ้าผู้รู้จักนำคำที่มีเสียงต่างๆ มาสลับกันให้ดี จะทำให้ไพเราะและน่าฟังยิ่งขึ้น เช่น “เสียงกระดิ่งดังกรังกริ่ง”
2. การใช้คำที่มีพยางค์ชนวนตัวเดียวกันหรือการกลับคำ ทำให้มีเสียงสัมผัสกันไพเราะในภาษาไทย มีคำเหล่านี้อยู่มากมาย เลือกลงได้ง่าย เช่น

“เอกลักษณ์ คือ ลักษณะเฉพาะตัวที่ไม่เหมือนใครและไม่มีใครเหมือน”

“ทางข้างหน้าของเขามีคมนเพราะเขามีวมาในอิสตรี”

“ข้าพเจ้าดีใจที่ได้นายใจดี”

3. การใช้คำที่มีจังหวะและเสียงคล้องจองกัน ทำให้เกิดความไพเราะน่าฟัง เช่น
“ความไข้ที่ไหนก็ไม่น่าครั้นคร้าม เท่าความไข้ที่เพชรบูรณ์”

กุหลาบ (2531: 163) ได้กล่าวถึงการใช้คำในลักษณะต่าง ๆ ที่ก่อให้เกิดความงดงามในบทร้อยกรอง ซึ่งพอที่จะสรุปเป็นข้อ ๆ ได้ดังนี้

1. คำที่เลือกสรรใช้ คำในบทร้อยกรองโดยทั่วไปมักจะไม่ใช่คำพื้น ๆ มักเลือกคำที่มีความหมายลึกซึ้ง สะเทือนอารมณ์ หรือสูงส่งมีสง่าด้วยรูปและเสียงเป็นพิเศษ
2. เสียงเสนาะ เป็นคุณสมบัติที่ทำให้บทร้อยกรองนั้น ๆ เกิดรสงดงามยิ่งขึ้น เสียงเสนาะจะมีขึ้นได้ด้วยการใช้คำในลักษณะต่าง ๆ ดังนี้

- 2.1 การใช้คำสัมผัสคล้องจอง
- 2.2 การใช้คำเลียนเสียงธรรมชาติ
- 2.3 การเล่นคำ
- 2.4 การใช้คำอย่างมีลีลาจังหวะ

3. การใช้คำที่มีความหมายไพเราะกินใจ อาจเกิดได้ด้วยกลวิธีต่าง ๆ เช่น
 - 3.1 การใช้คำที่มีเสียงและความหมายที่ไพเราะเป็นพิเศษ
 - 3.2 การใช้โวหารที่เน้นความรู้สึกด้านอารมณ์มากกว่าข้อเท็จจริง

ชำนาญ (2522: 70-81) กล่าวว่า การใช้คำอาจก่อให้เกิดความรู้สึกกระทบกระเทือนอารมณ์ผู้ฟังหรือผู้อ่านได้ ทั้งความรู้สึกสุขสดชื่น เศร้าสะเทือนใจ และปลุกเร้าให้เกิดความฮึกเหิมกระตือรือร้นในการทำงาน ซึ่งคำที่ใช้ในทางประพันธ์ศาสตร์อาจจำแนกได้เป็นประเภทต่าง ๆ สรุปได้ดังนี้

1. คำที่มีความหมายโดยตรง หมายถึง คำที่มีความหมายตรงตามพจนานุกรม
2. คำที่มีความหมายโดยนัย หมายถึง ความหมายที่แฝงอยู่

3. คำแสดงอารมณ์ หมายถึง คำที่เป็นเสียงอันเกิดจากอารมณ์สะท้อนใจของมนุษย์ เช่น โห้ โอย เสือ อื้อย ฯลฯ
4. คำเลียนเสียงธรรมชาติ เช่น หวือ หวอ ปัง เพ็้ง เปรี๊ยง โพละ ผัวะ ฉับ ฯลฯ คำเหล่านี้ให้ความรู้สึกที่สมจริง ช่วยให้เกิดความรู้สึกนึกคิด และกระตุ้นให้เกิดจินตภาพ
5. คำมีศักดิ์ หมายถึง คำที่ให้ความรู้สึกอันสูงส่งกว่าคำธรรมดาทั่ว ๆ ไปรวมทั้งคำราชาศัพท์ เช่น กิน - รับประทาน เสวย, เกือก - รองเท้า ฉลองพระบาท
6. คำรูปธรรม หมายถึง คำที่ให้ความหมายและความเข้าใจในทางรูปร่าง หรือในทางที่สัมผัสได้ด้วยประสาททั้ง 5 เช่น เปรี๊ยว หวาน มัน เย็น ร้อน หยาบ หอม เหม็น สูง ต่ำ ดำ ขาว ปัง เปรี๊ยง ขวบ ฯลฯ
7. คำนามธรรม หมายถึง คำที่ให้ความหมายทางความคิด หรือเป็นคำที่รับความหมายได้ทางประสาทที่ 6 คือทางใจ เช่น ความดี ความชั่ว สวย เลว อร่อย รักเกลียด ชอบ ชัง ไกล ใกล้ บาป บุญ คุณ โทษ ฯลฯ
8. ศัพท์บัญญัติหรือศัพท์เทคนิค เป็นคำที่สร้างขึ้นใหม่เพื่อใช้ในกิจการอย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น ประชาธิปไตย รัฐสภา ปฎิรูป สหภาพ วัฒนธรรม ฯลฯ
9. คำเฉพาะกลุ่ม หมายถึง คำที่บุคคลแต่ละกลุ่มคิดขึ้นใช้กันภายในกลุ่มของตน สามารถสื่อความหมายเข้าใจได้ดีเฉพาะคนในวงการเดียวกันเท่านั้น คนอื่น ๆ มักไม่เข้าใจ เช่น คำเฉพาะกลุ่มนักศึกษา : ร่มไม่กาง โดด ไทร์, คำเฉพาะกลุ่มนักเลงพนัน : ลบมีด คำโง่ สเปโต คำเฉพาะกลุ่มหญิงบริการ : ทำประตู่ รับแขก ฯลฯ
10. คำสแลง หรือ คำคะนอง หมายถึง คำที่ใช้ให้ตลาดเคลื่อนหรือแปลกไปจากปกติในด้านใดด้านหนึ่ง ซึ่งอาจจะเป็นด้านเสียง การเขียน และความหมาย เช่น เดิ้ล เลี้ยน ซ่าส์ เก้า กิ๊ก สะเหล่อ ฟู่ฟ่า ไม่อยากเซด วันเบา ๆ ฯลฯ

11. คำภาษาตลาด หมายถึง คำที่เป็นภาษาพูดของคนทั่วไป โดยไม่คำนึงถึงความถูกต้องหรือความเหมาะสม แต่สามารถสื่อความหมายกันได้เป็นอย่างดี เช่น เมียน้อย กิโโล ลุ้น ชีซ่า
12. คำต่ำหรือคำหยาบ เช่น คำต่ำ คำสบถสาบาน และคำเสียดสีที่สื่อไปในทางหยาบคาย
13. คำภาษาถิ่น หมายถึง คำที่ใช้กันตามท้องถิ่นต่าง ๆ ซึ่งมีลักษณะแตกต่างไปจากภาษามาตรฐาน
14. คำภาษาต่างประเทศ ทั้งภาษาบาลี สันสกฤต เขมร จีน อังกฤษ เป็นต้น
15. คำภาษาหนังสือพิมพ์ หมายถึง คำที่นักหนังสือพิมพ์สร้างขึ้นใช้เพื่อให้เกิดความตื่นเต้น ได้รับความสนใจผู้อ่าน เช่น บ้อย “ถ้ามอง” แยกตกคึกคาก
16. คำภาษาพาณิชย์ หมายถึง คำที่ใช้ในการโฆษณาประชาสัมพันธ์ เช่น จิวแต่แจ๋ว คุณภาพมีดีเกินราคา เหนือชั้นกว่า ใหม่ๆ ก็เป็นสนิมได้ ลองลิ้มชิมรส ความสุขที่คุณดื่มได้ ฯลฯ
17. คำพวน หมายถึง คำที่เมื่ออ่านย้อนกลับสลับสระกันแล้ว จะได้คำที่มีความหมายอย่างใหม่เกิดขึ้น บางครั้งมีความหมายในทางหยาบคาย
18. คำล้อเลียนภาษาต่างประเทศ เช่น เวกัมพูเบงค็อก เต็ดสะมอเลย์ ฯลฯ
19. คำย่อ เช่น จุฬาฯ สหรัฐ เมืองกาญจน์ สนง. ผอ.ร.ร. สวญ.สน. ฯลฯ
20. คำเลียนเสียงพูด เช่น คีที่ซู้ด ไซม์ย สติสตั้ง อย่างนี้ ดินะเนีย ฯลฯ

จากหลักการใช้คำดังกล่าวข้างต้นนั้น จะเห็นได้ว่า การใช้คำเป็นศิลปะที่ละเอียดอ่อนที่ต้องเลือกเฟ้นถ้อยคำอย่างประณีต เพื่อให้ตรงความหมาย และสร้างความไพเราะงดงามทางภาษา ด้วยเสียงที่ทำให้เกิดจินตภาพได้ และการจำแนกประเภทของคำต่าง ๆ ทำให้เห็นว่ามีคำที่มีลักษณะ

แตกต่างกันตามสถานการณ์การใช้ภาษา ผู้วิจัยจึงศึกษาลักษณะการใช้คำที่เด่นชัด ซึ่งปรากฏใน เพลงลูกทุ่งจำนวน 11 ลักษณะดังนี้

1. คำที่สื่ออารมณ์
2. คำสัมผัส
3. คำซ้ำ
4. คำซ้อน
5. คำหลาก
6. คำศัพท์ที่มีความหมายลึกซึ้ง
7. คำภาษาถิ่น
8. คำภาษาต่างประเทศ
9. คำเลียนเสียงธรรมชาติ
10. คำภาษาสร้างใหม่
11. คำย่อและการตัดคำ

1. คำที่สื่ออารมณ์ คำแต่ละคำที่นำมาเรียงร้อยเป็นบทเพลง เพื่อถ่ายทอดออกมาเป็น น้ำเสียง ซึ่งสื่อถึงความรู้สึกทางอารมณ์ต่าง ๆ ให้แก่ผู้ฟัง เช่น อารมณ์โกรธ เกลียด โศกเศร้า เหวงรัก สนุกสนาน ชื่นชม ยกย่อง เยาะเย้ย เป็นต้น ดังแนวคิดของ พิทยา(2537: 25) ได้จัดกลุ่มอารมณ์เหล่านี้ไว้ 9 ด้าน ได้แก่

- 1.1 คำที่สื่ออารมณ์ โศกเศร้า เสียใจ
- 1.2 คำที่สื่ออารมณ์ โกรธแค้น ขุ่นเคือง
- 1.3 คำที่สื่ออารมณ์ ประชดประชัน เลียดตี เยาะเย้ย
- 1.4 คำที่สื่ออารมณ์ สุข สดชื่น
- 1.5 คำที่สื่ออารมณ์ ขบขัน สนุกสนาน
- 1.6 คำที่สื่ออารมณ์ และความรู้สึกที่จริงใจ
- 1.7 คำที่สื่ออารมณ์ เสียหาย อาลัยอาวรณ์
- 1.8 คำที่สื่ออารมณ์ ชื่นชม ยกย่อง สรรเสริญ
- 1.9 คำที่สื่ออารมณ์ สงสารเห็นใจ ให้อภัย

สรุปว่า การใช้คำสี่อารมณ์ต่าง ๆ ในบทเพลง เป็นการสร้างอารมณ์และความรู้สึกให้ผู้ฟัง เพลงเคลิบเคลิ้ม และคล้อยตามลีลาของเพลง ได้อย่างซาบซึ้ง

2. คำสัมผัส คำประพันธ์ร้องกรองของไทยทุกชนิด ทั้ง โคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน ร่าย ต่าง มีลักษณะบังคับร่วมกันคือ สัมผัส ซึ่งถือเป็นเอกลักษณ์ของภาษาไทยอย่างหนึ่ง สัมผัส (Rhyme) เป็นกลวิธีที่วรรณคดีไทยนิยมใช้กันมาตั้งแต่สมัยโบราณ สืบเนื่องจากศิลาจารึกหลักที่ 1 ซึ่งแม้จะจารึกเป็นร้อยแก้ว แต่มีการใช้คำคล้องจองในเรื่องของสระ และตัวสะกดเกิดเป็นสัมผัสขึ้น เช่น ในน้ำมีปลา ในนามีข้าว เพื่อนจูงวัวไปค้า ขี่ม้าไปขาย เป็นต้น (กาญจนา, 2542: 80)

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2529: 339) กล่าวถึง การเล่นสัมผัสว่า “การเล่นสัมผัสหรือ การคล้องจองกันในคำประพันธ์จะทำให้ถ้อยคำไพเราะรื่นหู จดจำได้ง่าย และนำไปประกอบดนตรี หรือขับร้อง ได้กลมกลืนกัน สัมผัสแบ่งตามตัวอักษรมีสัมผัสสระ และสัมผัสพยัญชนะ”

วัชรภรณ์ (2535: 103) กล่าวถึง คำสัมผัส สรุปได้ว่า หมายถึง การเล่นคำที่มีเสียงสัมผัส เป็นกลวิธีการสร้างความไพเราะทางด้านเสียงโดยตรง กวีหรือผู้แต่งที่มีความสามารถสูงย่อมจะสามารถเล่นคำให้เกิดความงามทางด้านเสียงพร้อม ๆ ไปด้วยกับการสร้างความงามทางด้านความหมาย ด้วย มิใช่เพียงแต่อ่านให้ได้เสียงไพเราะเท่านั้น ซึ่งการเล่นคำที่มีเสียงสัมผัสนี้ จะมีทั้งสัมผัสพยัญชนะ และสัมผัสสระ โดยมีรายละเอียดของเสียงสัมผัสดังนี้

2.1 สัมผัสพยัญชนะ สัมผัสพยัญชนะ คือการแต่งที่มีคำคล้องจอง ที่เกิดจากเสียงพยัญชนะตัวเดียวกัน และทำให้เกิดความคล้องจอง สละสลวย ซึ่งเป็นความงามทางภาษาที่มีลักษณะของการสัมผัสที่มีชื่อเรียกต่าง ๆ กันดังนี้

2.1.1 คำคู่ คือ คำสัมผัสพยัญชนะชนิดกันสองคำ เช่น เดี่ยวคาย รักเรา ไม่มี ยามเย็น
ชื่นชม หมองไหม้ ชายชาติตรี ฯลฯ

2.1.2 คำเทียบคู่ คือ คำสัมผัสพยัญชนะสามคำชิดกัน เช่น หม่นหมองไหม้ เขยชิด
ชม เรไรร้อง แสนสุดเสียด แนบเนียนวล ฯลฯ

2.1.3 คำเทียบรถ คือ คำสัมผัสพยัญชนะสี่คำชิดกัน เช่น น้องนางแนบนิ่ง
คู่เคียงกลอเคล้า จับจิตจจจ่อ ชวานเชิญชมชื่น ฯลฯ

2.1.4 คำทบทวน คือ คำสัมผัสพยัญชนะสองคู่ชิดกัน เช่น เบื่องบนฟากฟ้า ตื่นต้น
หวั่นไหว รักเราชูชื่น รักรินสดใส ฯลฯ

2.1.5 คำแทรกคู่ คือ คำสัมผัสพยัญชนะ โดยมีคำคั่นหนึ่งคำ เช่น โชนนำชีพ รัก
ของเรา เพลงรำพัน ฯลฯ

2.1.6 คำแทรกกรวด คือ คำสัมผัสพยัญชนะ โดยมีคำหรือพยางค์อื่นคั่นกลางสองคำ
เช่น
ปลุกใจให้ปลื้ม ให้กลับมาหา เดือนเพ็ญลอยเด่น ฯลฯ

2.2 สัมผัสสระ สัมผัสสระ คือ คำคล้องจองที่เกิดจากการใช้คำที่มีเสียงสระเดียวกันแต่
พยัญชนะต้นและตัวสะกดต่างกัน ซึ่งมีลักษณะของการสัมผัสสระที่มีชื่อเรียกต่าง ๆ ดังนี้

2.2.1 คำเคียง คือ คำที่สัมผัสสระชิดกันสองคำ เช่น ใจใคร เก้อเหม่อ พราวจาก
ปีกรัก สุขทุกข์ ฯลฯ

2.2.2 คำเทียบเคียง คือ คำที่สัมผัสสระชิดกันสามคำ เช่น ความตายร้าย นึกคำนึงถึง
สัมพันธ์กัน ไกลไม่ได้ ฯลฯ

2.2.3 คำทบทวน คือ คำที่สัมผัสสระชิดกันสองคู่ เช่น ถ่ายทอดใจให้ เดียวเที่ยว
เพลินเดิน ยังฝังใจไม่ ฯลฯ

2.2.4 คำแทรกเคียง คือ คำที่สัมผัสสระ โดยมีคำอื่นแทรกกลางหนึ่งคำ เช่น
ใจของใคร เฝ้ารุมเร้า เดือนเมื่อเดือน นี้ฉันพลี ฯลฯ

2.2.5 คำแทรกแยก คือ คำที่สัมผัสสระ โดยมีคำอื่นคั่นกลางสองคำ เช่น
มาเขาจะกลัว ใช้คำมาให้ ร้างล้วนพาร้าง ฯลฯ

จากคำอธิบายข้างต้นพอสรุปได้ว่า คำสัมผัส เป็นกลวิธีการเล่นเสียงสัมผัสของคำทั้งเสียงพยัญชนะต้น พยัญชนะตัวสะกด และเสียงสระ โดยอาจจะเรียงชิดติดกันหรือมีคำอื่นมาคั่นหนึ่งหรือสองคำก็ได้ ซึ่งเป็นความคล้องจองในถ้อยคำ และความงดงามในภาษาของงานประพันธ์ อย่างมีคุณค่า และในบทเพลงลูกทุ่ง ก็จะมีการใช้คำสัมผัสที่ทำให้เพลงมีความไพเราะอยู่เป็นจำนวนมาก

3. คำซ้ำ บรรจบ (2544: 70) กล่าวว่า “คำซ้ำ คือ คำคำเดียวกันนำมากล่าว 2 ครั้ง มีความหมายเน้นหนัก หรือบางที่ต่างกัน ไปเพียงคำเดียว จึงถือว่าเป็นคำสร้างใหม่ มีความหมายใหม่ ทำนองเดียวกับคำซ้อนต่างกันก็แต่เพียงคำซ้ำใช้คำคำเดียวกันซ้อนกันเท่านั้น และเพื่อให้รู้ว่าคำกล่าว 2 ครั้งนั้น เป็นคำซ้ำ ไม่ใช่คำเดี่ยว ๆ เรียงกัน จึงต้องคิดเครื่องหมายกำกับไว้ในภาษาไทย ใช้ไม้ยมกแทนคำท้ายที่ซ้ำกับคำต้น”

วัชรภรณ์ (2535: 115) กล่าวว่า “คำซ้ำ หมายถึง การนำคำหรือวลีที่มีตัวสะกด และมีความหมายเหมือนกัน เขียนเหมือนกันมาเรียงชิดกันหรือมีคำอื่นคั่น อาจซ้ำคำในวรรคเดียวกันหรือต่างวรรคก็ได้ การซ้ำคำเป็นการย้ำความให้ข้อความมีความหมายหนักแน่นขึ้น และช่วยให้ข้อความสละสลวยเพราะพริ้งยั้งขึ้น”

ธวัช (2545: 38) อธิบายว่า “คำซ้ำ คือ การออกเสียงคำมูลซ้ำกัน 2 ครั้งขึ้นไป คำซ้ำนี้สร้างขึ้น เพื่อเน้นความหมายของคำ และบางครั้งยังมีความหมายต่างไปจากคำมูลด้วย”

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2529: 343) ได้กล่าวว่า “คำซ้ำ มิได้หมายความเฉพาะการซ้ำคำคำเดียวเท่านั้น แต่หมายรวมทั้ง การซ้ำข้อความที่มีมากกว่า 1 คำขึ้นไป คือ มีทั้งซ้ำคำ และซ้ำความ ซึ่งอาจซ้ำในตำแหน่งที่ติดกัน หรืออยู่ห่างกันก็ได้ เช่น รักวัวให้ผูก รักลูกให้ดี, รั้วรั้วใจรอรอน, ปราชญ์ย่อมปกครองโดยไม่ปกครอง เป็นต้น”

สุนันท์ (2546: 28-32) กล่าวถึง คำซ้ำ สรุปได้ว่า เกิดจากการนำคำที่มีรูปเดียวกันมาซ้ำกัน อาจทำให้เกิดความหมายต่าง ๆ กัน ดังนี้

1. การซ้ำคำที่แสดงความหมายทางไวยากรณ์เป็นพหูพจน์ เช่น
 - เด็ก ๆ บนเวทีกำลังร้องเพลง
 - สวีตติน้อง ๆ ที่รักยิ่ง

2. การซ้ำคำเพื่อเพิ่มน้ำหนักของความหมายของคำ เช่น
 - หนังสือเล่มหนา ๆ
 - หนังสือเล่มน้ำ-หนา
3. การซ้ำคำเพื่อลดน้ำหนักความหมายของคำเดิม เช่น
 - สมุดเล่มบาง ๆ
 - สมุดเล่มบั้ง-บาง
4. การซ้ำคำเพื่อแยกความหมายเป็นส่วน ๆ เช่น
 - ครูตรวจสอบข้อสอบเป็นข้อ ๆ หมายถึง ตรวจสอบข้อสอบทีละข้อ
5. การซ้ำคำอาจทำให้เกิดความหมายไม่จำกัดแน่นอน เช่น
 - เขาชอบนั่งแถวกลาง ๆ
 - นักร้องนั่งอยู่ริม ๆ สระ
6. การซ้ำคำเป็นสำนวน มีความหมายไม่ตรงตามตัวอักษร เช่น
 - กลัวย ๆ
 - งู ๆ ปลา ๆ

จากคำนิยามข้างต้นสรุปได้ว่า คำซ้ำ หมายถึง คำคำเดียวออกเสียงซ้ำกัน 2 ครั้ง เพื่อเน้นความหมาย และอารมณ์ความรู้สึก

4. คำซ้อน ฝอบ (2532: 39) กล่าวว่า “คำซ้อน คือ การนำเอาคำที่มีความหมายคู่กันหรือใกล้เคียงกันมาซ้อนกัน ให้กลายเป็นคำอีกคำหนึ่ง”

บรรจบ (2544: 65) อธิบายว่า “คำซ้อน (คำคู่) หมายถึง คำที่มีคำเดียว 2 คำ อันมีความหมายหรือเสียงคล้ายกันใกล้เคียงกันหรือเป็นไปในทำนองเดียวกัน ซ้อนเข้าคู่กัน เมื่อซ้อนแล้วมีความหมายใหม่เกิดขึ้น แม้ว่าบางคำความหมายจะไม่แปลกไปกว่าความหมายเดิมมากนัก แต่ก็ต้องมีความหมายและที่ใช้ต่างออกไปบ้าง”

สุนันท์ (2546: 32) กล่าวถึง ความหมายของคำซ้อน สรุปลงได้ว่า คือ การนำคำ สองคำที่อาจ ใช้ในภาษาถิ่นคนละถิ่น หรือใช้ต่างเวลากันแต่มีความหมายเหมือนกัน หรือคล้ายคลึงกัน หรือมีความหมายตรงข้ามกันมาซ้อนกัน เพื่อให้กลายเป็นคำอีกคำหนึ่ง ที่มีความหมายกว้างขึ้น เช่น บ้านเรือน เช็ดหลาบ ชั่วดี เท็จจริง เป็นต้น

สรุปว่า คำซ้อน เป็นการนำคำ 2 คำที่มีความหมายใกล้เคียงกันมาซ้อนกันเป็นคำคู่ ใช้เพื่อ เน้นความหมายให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

5. คำหลาก ในการใช้ภาษาถ้าเราใช้คำใดบ่อยครั้งก็มักขัดหูจะนั่นนั่นก็ประพจน์จึงต้องมีวิธี หาคำที่มีความหมายคล้ายคลึงกันมาสับเปลี่ยน หลักข้อนี้เรียกในวิธีประพจน์ว่า การหลากคำ ซึ่ง หลากคำได้ทั้งคำนามและคำสรรพนาม (เปลื้อง, 2535: 18)

ฉัตร (2522: 82) กล่าวว่า “เราควรรู้จักหลากคำ คือ ไม่ใช่คำที่ไม่สำคัญซ้ำซาก ควรรู้จัก เปลี่ยนเป็นคำที่มีความหมายเหมือนหรือคล้ายคลึง หรือเปลี่ยนการลำดับข้อความ เพื่อให้ได้ ความหมายคงเดิม โดยไม่ต้องใช้คำซ้ำซาก และข้อความที่เราเขียนก็ไม่น่าเบื่อหรือขบขัน”

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2529: 58) กล่าวว่า “การหลากคำ เป็นการเลี่ยงการใช้ คำซ้ำ ๆ อันจะทำให้ขัดหูหรือเบื่อหู โดยหาคำที่มีความหมายใกล้เคียงมาสับเปลี่ยนใช้แทน”

วัชรภรณ์ (2535: 117) กล่าวว่า “คำหลาก คือ คำหลาย ๆ คำที่มีความหมายอย่างเดียวกัน การใช้คำหลากจึงเป็นการแสดงความสามารถและความรอบรู้ในการใช้คำพลิกแพลงออกไป ตาม ความประสงค์ของผู้แต่ง เพื่อเลี่ยงการใช้คำซ้ำซาก แต่ยังคงความหมายเดียวกัน”

ดังนั้น การใช้คำหลาก เป็นการใช้คำหนึ่งแทนคำอีกคำหนึ่งที่มีความหมายเดียวกัน เพื่อจะ ได้ไม่กล่าวคำซ้ำซากให้ขัดหู หรือเพื่อความสละสลวยในการเรียบเรียงถ้อยคำ

6. คำศัพท์ที่มีความหมายลึกซึ้ง เปลื้อง (2535: 11) กล่าวถึง ความหมายของคำ สรุปลงได้ ว่า คำมีความหมาย 2 อย่าง คือ ความหมายโดยตรง กับความหมายโดยนัย ซึ่งสอดคล้องกับ สิริวรรณ (2543: 14-15) ได้อธิบายถึงประเภทของคำ สรุปลงได้ดังนี้

1. คำที่มีความหมายโดยตรง คือคำที่มีความหมายตามคำศัพท์ เช่น กิน หมายถึง เลี้ยว, เลี้ยวกลับ, ต้ม, ทำให้ลวงล้ากลงไปสู่กระเพาะ เป็นต้น

2. คำที่มีความหมายโดยนัย หรือความหมายแฝง หมายถึง คำที่มีความหมายซึ่งสามารถ นำความคิดให้เกี่ยวข้องกับสิ่งอื่น เช่น กิน หมายถึง โกง หารายได้ในทางไม่สุจริต เป็นต้น

ในการเข้าใจความหมายของคำที่มีความหมายโดยนัย จะต้องอาศัยการตีความข้อความใน บริบทแวดล้อมประกอบด้วย

ประกาศกรม (2544: 141) กล่าวถึง ความหมายของคำ สรุปได้ว่า คำในภาษาไทยแบ่ง ความหมายได้เป็น 5 ลักษณะ ดังนี้

1. ความหมายโดยตรง คือ คำที่มีความหมายตรงตามตัวอักษร เป็นความหมายที่คนในชาติ เดียวกันจะเข้าใจตรงกัน และจะกำหนดไว้ในพจนานุกรม เช่น “กิน” หมายถึง การบริโภคอาหาร

2. ความหมายโดยนัย คือ คำที่มีความหมายไม่ตรงตามตัวอักษร แต่เป็นความหมายที่ต้อง ตีความ เช่น “กิน” หมายถึง การยกยอก เบียดบัง

3. ความหมายโดยบริบท คือ คำบางคำจะมีหลายความหมาย การที่จะเข้าใจให้ถูกต้องว่ามี ความหมายอย่างไรนั้น จะต้องพิจารณาจากบริบท หรือข้อความแวดล้อมด้วย เช่น

เขาเดินขึ้นบันได

เขาได้ขึ้นเงินเดือน

ขนมถ้วยฟูขึ้นดีมาก

4. ความหมายโดยสถานการณ์ คือ คำบางคำจะหมายความว่าอย่างไร จะต้องพิจารณาจาก สถานการณ์ในขณะนั้น จึงจะเข้าใจความหมายได้ถูกต้องว่าหมายความว่าอย่างไร เช่น

เกียรติศักดิ์กำลังเลี้ยงลูกอยู่ขอบสนาม

อรสากำลังตบลูก

วรรณกำลึงตะลูก

คำเหล่านี้หากใช้ในสถานการณ์การแข่งขัน จะมีความหมายอย่างหนึ่ง แต่หากเป็นสถานการณ์ทั่วไป ก็จะมีมีความหมายเป็นอีกอย่างหนึ่ง

5. ความหมายโดยจิตประหวัด คือ คำบางคำเมื่อสื่อความหมายออกไปแล้ว ผู้ฟังจะเข้าใจไปคนละอย่าง ตามความคิด หรือประสบการณ์ของตน เช่น

ผู้หญิงคนนี้มีแมว คำว่า “แมว” ในความคิดของแต่ละคนอาจจะแตกต่างกันไปดังนี้

- เกือบของไม่เป็นที่เป็นทาง
- ยุ่งกับผู้ชายไม่เลือกหน้า
- ความคิดสับสน

ดังนั้น การที่จะเข้าใจความหมายของคำบางคำนั้น จำเป็นต้องอาศัยการตีความข้อความในบริบท เพื่อจะได้ทราบเจตนาของผู้ส่งสารที่ต้องการสื่อความหมายโดยนัยของคำนั้น

7. คำภาษาถิ่น ชานาญ (2522: 74) กล่าวถึง คำภาษาถิ่น สรุปได้ว่า คำภาษาถิ่น หมายถึง คำที่ใช้กันตามท้องถิ่นต่าง ๆ ซึ่งมีลักษณะแตกต่างไปจากภาษามาตรฐาน

เสาวณีย์ (2534: 96) กล่าวถึง การใช้ภาษาถิ่นในการเขียน ว่า “ภาษาถิ่นใช้สำหรับการเขียนเรื่องที่เป็นบทสนทนาของคนในท้องถิ่นต่าง ๆ เพื่อให้เรื่องราวสมจริง แต่ควรใช้ภาษาถิ่นที่เข้าใจความหมายได้ง่ายสำหรับบุคคลทั่วไป”

วิไลศักดิ์ (2544: 1) กล่าวถึง ภาษาถิ่น สรุปได้ว่า ภาษาถิ่น หมายถึง ภาษาที่ใช้ติดต่อสื่อสารตามท้องถิ่นต่าง ๆ สื่อความหมายเข้าใจกันในท้องถิ่นนั้น ๆ ซึ่งแต่ละถิ่นอาจใช้คำแตกต่างกันไปจากภาษาไทยมาตรฐาน ทั้งในด้านเสียง คำ และการเรียงคำบ้าง แต่ความหมายคงเดิม

การแบ่งภาษาถิ่นที่ใช้พูดในท้องถิ่นต่าง ๆ ของประเทศไทยนั้น ถ้าแบ่งตามความแตกต่างของภูมิศาสตร์ หรือท้องที่ที่ผู้พูดภาษานั้น ๆ อาศัยอยู่ อาจแบ่งเป็น 4 กลุ่ม ดังนี้

1. ภาษาไทยถิ่นกลาง ได้แก่ ภาษาที่ใช้พูดกันในเมืองหลวงของประเทศไทยและจังหวัดรอบๆ
2. ภาษาไทยถิ่นใต้ ได้แก่ ภาษาที่ใช้พูดกันในจังหวัดภาคใต้ของประเทศไทย เช่น สงขลา ภูเก็ต พังงา สุราษฎร์ธานี เป็นต้น
3. ภาษาไทยถิ่นอีสาน ได้แก่ ภาษาที่ใช้พูดกันในจังหวัดทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย เช่น ชัยภูมิ อุบลราชธานี อุรธานี ร้อยเอ็ด เป็นต้น
4. ภาษาไทยถิ่นเหนือ ได้แก่ ภาษาที่ใช้พูดกันในจังหวัดทางภาคเหนือของประเทศไทย เช่น เชียงใหม่ ลำพูน ลำปาง แม่ฮ่องสอน เป็นต้น

พยางค์ (2548: 2) กล่าวถึงบทเพลงที่มีการใช้ภาษาถิ่นอีสานว่า “ การใช้คำภาษาถิ่นของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ(อีสาน) ไม่ว่าจะเป็นคำว่า ไผ(ไคร), บ(ไม), หมูเฮา(พวกเรา), แม่น(ใช่), ฮ่วม(ร่วม), อ้าย(พี่), ฮัก(รัก) มาประกอบบทเพลงทำให้ได้อารมณ์วรรคตยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับเนื้อหาของบทเพลงที่เกี่ยวกับชีวิตของคนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมาใช้ในบทเพลง ก็ยิ่งทำให้ได้บรรยากาศคล้ายตามเนื้อหาเพลงมากยิ่งขึ้น”

ดังนั้น ภาษาถิ่น จึงหมายถึง ภาษาที่ใช้สื่อความหมาย เข้าใจกันเฉพาะในท้องถิ่นนั้น ๆ เพื่อแสดงความเป็นพวกเดียวกัน และมีความเป็นกันเอง ที่ใช้ภาษาเดียวกัน

8. คำภาษาต่างประเทศ การใช้คำภาษาต่างประเทศในภาษาไทย นักภาษาศาสตร์ เรียกว่า การปนภาษาและการสลับภาษา ซึ่งอมรา (2545 : 91) ได้กล่าวว่า “การปนภาษา(Code-mixing) หมายถึง การใช้คำของภาษาหนึ่งในบริบทของอีกภาษาในระดับคำ หรือ สำนวนเท่านั้น แต่ถ้าเป็นการนำเอาหน่วยที่ใหญ่กว่าคำหรือวลี หรือประโยคมาใช้จะเรียกว่า การสลับภาษา(code-switching) ในสังคมไทยจะมีทั้งการปนภาษา และการสลับภาษา แต่จะเป็นการปนภาษามากกว่า เพราะภาษาอังกฤษไม่ใช่ภาษาราชการ หรือภาษาที่สองที่คนไทยใช้ในการสนทนาได้ตอบในชีวิตประจำวัน เป็นเพียงภาษาต่างประเทศเท่านั้น จึงไม่ได้ใช้มากถึงระดับประโยค แต่เป็นการยืมศัพท์ หรือวลีเข้ามาใช้ในประโยคภาษาไทย ซึ่งการปนภาษาผู้ใช้ภาษาไม่จำเป็นต้องรู้ไวยากรณ์ของอีกภาษาหนึ่งถึงขั้นดีมาก เพียงแต่รู้คำศัพท์ และความหมายก็สามารถนำมาใช้ปนได้”

การปนภาษาอาจเนื่องมาจากคำและวลีที่นำมาจากภาษาอื่น สามารถสื่อความตามเรื่องที่พูดได้ดีกว่า โดยเฉพาะอย่างยิ่งคำศัพท์เฉพาะวงการหรือศัพท์เทคนิคต่าง ๆ ที่เกิดจากการรับเทคโนโลยีมาจากต่างประเทศ ซึ่งอาจยังบัญญัติศัพท์ใหม่ไม่ทันหรือสื่อความหมายได้ไม่ดีพอ การใช้ทับศัพท์ภาษาต่างประเทศจึงเป็นทางเลือกหนึ่งในการแก้ปัญหา หรือผู้พูดอาจใช้การปนภาษา เพื่อต้องการแสดงออกถึงค่านิยม เช่น เมื่อใช้คำภาษาต่างประเทศแล้วตนจะปรากฏต่อหน้าผู้อื่นในฐานะผู้รู้ หรือผู้มีการศึกษา เป็นต้น

สุดารัตน์ (2547: 77) กล่าวถึง การใช้คำภาษาต่างประเทศ ว่า “การใช้คำภาษาต่างประเทศ หมายถึง การนำคำของภาษาหนึ่งมาใช้ในอีกภาษาหนึ่ง มี 2 ลักษณะ คือ คำที่เป็นคำเฉพาะ และคำที่เป็นคำทั่วไป”

คำภาษาต่างประเทศ คือ คำที่เป็นภาษาอื่นที่ไม่ใช่ภาษาไทย เช่น ภาษาอังกฤษ ภาษาจีน ภาษาญี่ปุ่น เป็นต้น (ในที่นี้ไม่รวมภาษาบาลี สันสกฤต เนื่องจากคำภาษาบาลี สันสกฤตบางคำเป็นรากศัพท์ของภาษาไทย หรือบางคำนำมาใช้จนยอมรับกันว่าเป็นส่วนหนึ่งของภาษาไทย)

9. คำเลียนเสียงธรรมชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2529: 312) กล่าวถึง การเลียนเสียงธรรมชาติ ว่า “ภาษาไทยเป็นภาษาที่เลียนเสียงธรรมชาติได้ง่าย เพราะมีเสียงสูงเสียงต่ำ เสียงหนักเสียงเบา และเสียงสั้นเสียงยาว ที่จะนำมาประดิษฐ์คำที่คล้ายเสียงดนตรี เสียงสัตว์ เสียงน้ำตก ฯลฯ แต่ควรใช้ให้พอเหมาะและถูกต้อง”

เมทินี และวิเศษ (2546: 44) กล่าวว่า “ภาษาไทยมีคำเลียนเสียงธรรมชาติที่เป็นสื่อให้เกิดภาพ และความรู้สึก ดังตัวอย่าง ลมพัดกิ่งมะพร้าวระหลังคาบ้าน ดังกกรกกรก ฟังแล้วน่ากลัว”

กุหลาบ (2531: 165) กล่าวถึง การใช้คำเลียนเสียงธรรมชาติ สรุปได้ว่า การใช้คำเลียนเสียงธรรมชาติ เป็นการสร้างเสียงที่ทำให้ผู้อ่านเกิดจินตภาพตามการพรรณนาของบทร้อยกรอง เช่น เนื้อเพลงเขมรไทรโยค

บรรยายความตามใจเสด็จยาตร-
ไม้ไผ่หลายพันรั้วคลื่นปะปน
น้ำพุพุ่งซ่า ไหลมาฉาดฉาน

ยังไทร โยคประพาสพนาสนฆ์
ที่ชายชลเขาชะ โงกเป็น โกรกธาร
เห็นตระการ เสียงกังวาน

มันคงจอกโครม จอกโครม มันคงจอกจอก จอกจอก โครมโครม

ถ้าตัดสร้อยจอกโครมออก จะทำให้ผู้รับสารเสียบรรยากาศและขาดจินตนาการที่ทำให้รู้สึก
ใกล้ชิดกับธรรมชาติตามภาพบรรยายไว้นั้นไปทันที

นอกจากนี้ สุนทรภู่ เป็นกวีผู้หนึ่งที่นิยมในเสียงตามธรรมชาติ ในบทร้อยกรองของตน
เสมอ เช่น เสียงมุสิก “กิกกิก” ร้อง เสียงปี “ต้อยตะริดติดี เจ้าพี่เอ๋ย จะละเลยเร่ร้อนไปนอน
ไหน

ตัวอย่างข้างต้นเหล่านี้จะแสดงให้เห็นได้ชัดว่า การเลียนเสียงธรรมชาติให้ผลให้รู้สึก
ใกล้ชิดกับความจริงเป็นอย่างยิ่ง ดังที่ ชำนาญ (2522: 72) ได้กล่าวว่า “คำเลียนเสียงธรรมชาติให้
ความรู้สึกที่สมจริง ช่วยให้เกิดความรู้สึกนึกคิด และกระตุ้นให้เกิดจินตภาพ”

10. คำภาษาสร้างใหม่ ฝะอบ (ม.ป.ป.: 30) กล่าวถึง คำภาษาสร้างใหม่ ไว้ว่า “คำไทยมีวิธี
สร้างคำใหม่ด้วยการนำคำมาเรียงต่อกันเข้าให้มีความคิดแปลกออกไปจากเดิม แต่การนำคำมาเรียง
ต่อกัน เพื่อสร้างความหมายใหม่ของภาษาไทยมีลักษณะพิเศษออกไป คือ ฟังแล้วเห็นภาพหรือรู้จัก
หน้าที่ได้เลย คำต่อแบบนี้หายากในภาษาอื่น”

เปรมจิต (2538: 112) กล่าวถึง คำภาษาสร้างใหม่ ไว้ว่า “คำที่คิดขึ้นใหม่ คือ คำที่เกิดจาก
การสร้างคำโดยการนำคำที่มีใช้อยู่ในภาษาไทยมาสร้างเป็นคำใหม่ เพื่อสื่อความหมายใหม่ และ
เพื่อให้มีคำใช้อย่างเพียงพอกับสภาพสังคมที่เจริญขึ้น”

สรุปว่า คำภาษาสร้างใหม่ คือ การนำคำที่มีอยู่แล้วมาเรียบเรียงให้เป็นคำใหม่ หรืออาจ
สร้างคำใหม่จากแนวเทียบเดิมที่มีอยู่แล้ว

11. คำย่อและคำตัด กำชัย (2519: 158) กล่าวถึง การตัดคำและการย่อ สรุปได้ว่า การตัดคำ
เป็นการตัดหรือลดรูปของคำให้เหลือน้อยกว่าคำเดิม โดยที่ตัดหรือลดพยางค์แล้วยังคงมีความหมาย
เท่าคำเดิม หรืออาจเขียนไปข้างแต่ยังคงแสดงเจ้าของคำเดิมอยู่ ส่วนการย่อ หมายถึง การลดรูปของคำ
โดยใช้พยัญชนะต้นของพยางค์แรกของคำเป็นตัวย่อ โดยตัวย่อต้องมีจุดกำกับเสมอ เช่น ก.ท., ป.4
 เป็นต้น

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2529: 38) กล่าวถึง การใช้คำย่อและคำตัดสั้น สรุปได้ว่า การใช้คำย่อและการตัดคำหรือวิธีการย่อคำ เป็นการใช้ภาษาพูดในภาษาเขียน ที่เป็นบทสนทนาของตัวละคร หรือบทสัมภาษณ์ เช่น

คำว่า “ยัน” แทน “ยืนยัน”
 “ค้าน” แทน “คัดค้าน”
 “พิน” แทน “รื้อพิน”

หรือบางครั้งเขียนย่อคำที่เป็นวิสามานยนาม เช่น

นายกฯ ได้มาร่วมงานด้วยใบหน้ายิ้มแย้มแจ่มใส
กรมพระยาดำรงฯ ได้รับสมญาว่าบิดาแห่งประวัติศาสตร์ไทย

ปรีชา (2525: 188 -189) กล่าวถึง คำย่อและคำตัด สรุปได้ว่า คำย่อ คือ การลดรูปของคำหรือการทำให้คำนั้นสั้นลง โดยทั่วไปการย่อคำจะปรากฏในรูปของพยัญชนะหนึ่งตัวตามด้วยเครื่องหมายหัพภาค (.) เช่น พ.ศ. ย่อมาจาก พุทธศักราช เป็นต้น ส่วน คำตัด คือ การตัดหรือลดรูปของคำให้เหลือน้อยกว่าเดิม เพื่อให้พยางค์สั้นเข้า โดยทั่วไปจะเป็นประโยชน์ในกรณีที่ต้องใช้คำเต็มบ่อย ๆ และเพื่อหลีกเลี่ยงการพูดซ้ำคำเดิม จึงใช้การตัดคำ เพื่อให้คำนั้นสั้นลง เช่น กรมฯ จุฬาฯ เป็นต้น

ความรู้เกี่ยวกับการใช้ประโยค

บรรจบ (2544 : 135-139) กล่าวถึง ลักษณะประโยคในภาษาไทย สรุปได้ว่า ประโยคในภาษาไทยประกอบด้วยคำที่คำก็ได้ ถ้าหากว่าความในประโยคนั้น ๆ ทำให้ผู้ฟังเข้าใจความหมายได้ตามที่ผู้พูดต้องการ ซึ่งมีลักษณะดังนี้

1. ประโยคคำสั่ง ไม่ต้องมีผู้ทำกริยา ถ้าหากจะมีก็เพื่อเน้นความหมายหรือเพื่อบอกให้ผู้รู้ตัว เช่น แก มา (มีจังหวะเว้นวรรคระหว่างคำว่า “แก” กับ “มา”)

2. ประโยคขอร้องหรือชักชวน ไม่ต้องมีผู้ทำกริยา แต่มักจะมีคำลงท้ายประโยค เช่น ซิ, ซี้, เอะ, เอะน่า, นะ, น่า คำลงท้ายต่างกันไปตามแต่ผู้พูดต้องการจะโน้มน้าวให้ผู้ฟังให้อ่อนยอมตามไปด้วย ส่วนผู้ทำจะกล่าวถึงหรือไม่ก็แล้วแต่ว่า ต้องการเน้นหรือไม่

3. ประโยคคำถาม มักมีคำวิเศษณ์แสดงคำถามประกอบอยู่ในประโยคด้วย เช่น ใคร, อะไร, ที่ไหน, เมื่อไร, อย่างไร, หรือ, หรือไม่ เป็นต้น

4. ประโยคบอกเล่า ใช้ในเรื่องราวบอกตามธรรมดา บางทีก็เข้าไปในทางบอกรับ บางทีก็เข้าไปในทางบอกปฏิเสธ ประโยครับถ้าใช้ในภาษาเขียนไม่มีการใช้คำลงท้าย ประโยคเพื่อความสุภาพ แต่ในภาษาพูดจะมีคำว่า จ๊ะ ค่ะ หรือ ครับ ลงท้ายประโยคตามสมควรแก่โอกาส ประโยคปฏิเสธ นอกจากจะใช้คำว่า ไม่ แล้วยังใช้คำอื่นได้อีก คือ ใช่ว่า เช่น ใช่ว่าเขาไม่รักใคร่

เพียรศิริ (2526 : 350) กล่าวถึงชนิดของประโยค สรุปได้ว่า ประโยคในภาษาไทย สามารถจำแนกตามรูปที่ปรากฏเป็นโครงสร้างผิวได้มี 4 ชนิด คือ ประโยคบอกเล่า ประโยคปฏิเสธ ประโยคคำสั่ง และประโยคคำถาม ซึ่งมีลักษณะดังนี้

ประโยคบอกเล่า และประโยคปฏิเสธ มีลักษณะต่างกัน เพียงประโยคปฏิเสธ มักมีคำบอกปฏิเสธ เช่น ไม่ หรือ มิ อยู่ด้วยเท่านั้นเอง เช่น ตายากขายเรือลำนี้, ตายากขายเรือลำนี้ เป็นต้น

ประโยคคำสั่ง มีลักษณะแตกต่างจากประโยคบอกเล่าและปฏิเสธมาก เพราะประโยคชนิดนี้ไม่สามารถจะมีกาล และจะต้องมีนามวลีที่เป็นสรรพนามบุรุษที่ 2 อยู่ในประโยคด้วยไม่ว่าจะลดรูปไปแล้วหรือไม่ เช่น ช่วยแกซื้อเรือเถิดครับ

ประโยคคำถาม มีลักษณะเหมือนประโยคบอกเล่าและปฏิเสธ แต่จะมีคำแสดงการถามอยู่ในประโยคด้วย คำถามแบ่งออกเป็น 2 ชนิด คือ คำถามสำคัญ และคำถามท้ายประโยค ซึ่งมีลักษณะดังนี้

1. คำถามชนิดข้อความ ซึ่งจะมีการเรียงคำไม่ต่างกับประโยคบอกเล่าเลย เพราะคำที่เป็นคำถามก็จะอยู่ในตำแหน่งต่าง ๆ ที่เป็นส่วนที่จะถาม เช่น เธอมากับใคร, ใครซื้อแหวนให้เธอ

2. คำถามที่มีคำถามลงท้ายประโยค เรียกว่าคำถามตอบรับปฏิเสธ เช่น คุณพ่อกลับมาแล้วหรือ, คุณอยากเป็นครูใช่ไหม

นววรรณ (2527 : 193-206) ได้แบ่งประโยคตามเจตนาของผู้ใช้เป็น 3 ประเภท สรุปได้ดังนี้

1. ประโยคแจ้งให้ทราบ ได้แก่ ประโยคบอกเล่า ประโยคอธิบาย ประโยคเตือน ประโยคชี้แนะ เช่น “คุณแม่ชอบทำกับข้าว”, “ฉันคิดถึงแกะนะ จึงได้มาหา”

2. ประโยคถามให้ตอบ แบ่งออกเป็น 3 ชนิด ได้แก่

2.1 ประโยคถามเพื่อความ ใช้ถามเรื่องราวบางประการจากผู้ฟัง เช่น “คุณมีเงินกี่บาท”

2.2 ประโยคถามให้ตอบรับหรือปฏิเสธ จะมีคำบอกการถาม “หรือ” กับ “ไหม” อยู่ท้ายประโยค เช่น “คุณรู้จักวนิดาไหม”

2.3 ประโยคถามให้เลือกเอา ใช้ถามผู้ฟังเพื่อให้เลือกตอบรับอย่างใดอย่างหนึ่ง จะมีคำเชื่อม “หรือ” อยู่ระหว่างหน่วยกริยา 2 หน่วย เช่น “คุณจะอยู่บ้านหรือไปกับฉัน”

3. ประโยคบอกให้ทำ แบ่งออกเป็น 5 ชนิด ได้แก่

3.1 ประโยคสั่ง ใช้บังคับให้ผู้ฟังทำตาม เช่น “เธอส่งผ้าผืนนั้นมาซิ”

3.2 ประโยคขอร้อง ใช้ขอร้องให้ผู้ฟังทำตาม เช่น “กรุณาส่งผ้ามาด้วยนะคะ”

3.3 ประโยคชักชวน ใช้ชักชวนให้ผู้ฟังทำตาม เช่น “เราไปดูหนังกันดีกว่า”

3.4 ประโยคอนุญาต ใช้อุญาตให้ผู้ฟังทำได้ เช่น “คุณนั่งตรงนี้ได้นะ”

3.5 ประโยคเสนอแนะ ใช้แนะให้ผู้ฟังปฏิบัติ เช่น “คุณลองพูดเพราะ ๆ กับเขาบ้างซิ”

ศรีจันทร์ (2541: 204-205) กล่าวถึง ชนิดของประโยค สรุปได้ว่า ประโยคในภาษาไทย สามารถแบ่งตามเจตนาของผู้ส่งสารได้ 4 ชนิด ได้แก่

1. ประโยคบอกเล่า คือ ประโยคที่ผู้ส่งสารต้องการส่งสารบอกเล่าเรื่องราวต่าง ๆ
2. ประโยคคำถาม คือ ประโยคที่ผู้ส่งสารใช้ถาม และต้องการคำตอบจากผู้รับสาร มี 2 ลักษณะคือ
 - 2.1 ประโยคคำถามที่ต้องการคำตอบรับ หรือปฏิเสธ จะถามโดยใช้คำว่า หรือ, หรือไม่, ไหม, ใช่ไหม
 - 2.2 ประโยคคำถามที่ต้องการคำตอบเป็นเนื้อความใหม่ มักถามโดยใช้คำว่า ใคร, อะไร, ไต, ไหน, เมื่อไร, อย่างไร, ทำไม, เท่าไร, เหตุใด
3. ประโยคปฏิเสธ คือ ประโยคที่ผู้ส่งสารกล่าวปฏิเสธหรือไม่ยอมรับเมื่อมีผู้ถาม คำตอบจะมีคำว่า ไม่ ปรากฏในประโยค
4. ประโยคคำสั่งและขอร้อง คือ ประโยคที่ส่งสารเพื่อสั่งหรือขอร้องให้ผู้รับสารปฏิบัติอย่างใดอย่างหนึ่ง มี 3 ลักษณะดังนี้
 - 4.1 ประโยคสั่งให้ทำ
 - 4.2 ประโยคห้ามหรือสั่งไม่ให้ทำ
 - 4.3 ประโยคขอร้องวิงวอน หรือสั่งอย่างสุภาพ

จากแนวคิดข้างต้น จะเห็นได้ว่า ลักษณะการใช้ประโยคในภาษาไทย อาจจำแนกตามเจตนาของผู้ส่งสารได้ 4 ลักษณะ คือ ประโยคบอกเล่า ประโยคคำถาม ประโยคคำสั่ง และ ประโยคขอร้องหรือชักชวน

ความรู้เกี่ยวกับการใช้โวหาร

1. ความหมายของโวหาร (Figures of Speech/Rhetoric) ราชบัณฑิตยสถาน (2546: 1090) ได้ให้ความหมายของคำว่า “โวหาร” ว่า “ชั้นเชิงหรือสำนวนแต่งหนังสือหรือพูด เช่น มีโวหารดี, ถ้อยคำที่เล่นเป็นสำบัดสำนวน เช่น อย่ามาตีโวหาร เขาชอบเล่นโวหาร”

ชำนาญ (2522: 85) ได้ให้ความหมายของ โวหาร ไว้ว่าหมายถึง “กลวิธีในการใช้ภาษา เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ ในการใช้ภาษาไม่ว่าจะเป็นภาษาพูดหรือภาษาเขียนผู้ใช้ภาษาย่อมจะต้องใช้ “กลวิธี” หรือ “โวหาร” ทั้งสิ้น”

วาสนา (2530: 56) กล่าวว่า “โวหารเป็นศิลปะอย่างหนึ่งของการใช้ภาษาสื่อสารเพื่อกระทบอารมณ์ของผู้อ่านผู้ฟัง ช่วยให้เกิดมโนทัศน์ หรือจินตภาพ(Image) ได้เข้มข้นชัดเจนกว่าการใช้ถ้อยคำอย่างตรงไปตรงมา”

ฉัตร และคณะ (2522: 69) ได้ให้ความหมายของโวหารไว้ว่า “โวหาร ได้แก่ การใช้ถ้อยคำอย่างมีชั้นเชิง การใช้ถ้อยคำดังกล่าวนี้รวมถึง การแต่งหนังสือ และการพูดด้วยข้อความต่าง ๆ ที่เขียนหรือพูดต้องได้นื้อหาสาระดีมีความหมายแจ่มแจ้ง ในการเขียนเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ผู้เขียนอาจใช้โวหารต่าง ๆ กัน แล้วแต่ข้อความและนื้อหาสาระ”

วิภา (2538:39-54) อธิบายว่า “โวหาร (Figures of Speech) เป็นศิลปะของการใช้ภาษาอย่างหนึ่ง กล่าวคือ เป็นวิธีการพูดหรือเขียนที่ผู้พูดหรือผู้เขียนพูดหรือเขียนอย่างหนึ่ง แต่หมายความเป็นอย่างอื่นบ้าง ให้มีความหมายกำกวม หนักเบา คลุมเครือ หรือเข้มข้นต่างไปบ้าง ทั้งนี้โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อจะขยายความให้ชัดเจนขึ้นบ้าง หรือเพื่อถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึก ความคิด ความฝัน หรือความรู้ให้กว้างขวางลึกซึ้งมากขึ้นหรือน้อยลงตามภูมิปัญญาของผู้อ่านหรือผู้ฟังบ้าง”

ฝอบ (2532: 76) กล่าวว่า “การใช้คำให้เกิดความเด่นชัดและเกิดความประทับใจ ทำให้มองเห็นภาพชัดเจนนั้น เรียกว่า ภาพพจน์ ซึ่งแปลตรงมาจาก Figure of Speech” ซึ่งสอดคล้องกับราชบัณฑิตยสถาน(2542: 820) ระบุว่า ภาพพจน์” หมายถึง “ถ้อยคำที่เป็นสำนวนโวหารทำให้นึก

เห็นเป็นภาพ, ถ้อยคำที่เรียบเรียงอย่างมีชั้นเชิงเป็นโวหาร มีเจตนาให้มีประสิทธิผลต่อความคิด ความเข้าใจ ให้จินตนาการและถ่ายทอดอารมณ์ได้กว้างขวางลึกซึ้งกว่าการบอกเล่าที่ตรงไปตรงมา”

กาญจนา (2542: 102) กล่าวว่า “ภาพพจน์ (Figures of speech) เป็นศิลปะแห่งกลวิธีการใช้ ภาษา โดยอาศัยกลวิธีการเปรียบเทียบต่าง ๆ เพื่อให้พลังของถ้อยคำและความหมายนั้น ๆ กระทบใจ ผู้อ่านหรือผู้ฟัง เกิดภาพที่แจ่มชัดและลึกซึ้งขึ้นในใจ เกิดปฏิกิริยาทางอารมณ์ตามความคิดตาม อารมณ์ที่ผู้ประพันธ์ต้องการ”

จากความหมายข้างต้น จะเห็นได้ว่า คำว่า “Figures of Speech” ในตำราภาษาไทยจะใช้ทั้ง คำว่า “โวหาร” และ “ภาพพจน์” ซึ่งหมายถึง ศิลปะหรือกลวิธีการใช้ภาษาในการถ่ายทอดอารมณ์ ความรู้สึก ความรู้ ความคิดต่าง ๆ เพื่อให้เกิดจินตภาพและสร้างความงดงามทางภาษาในงาน ประพันธ์ แต่ดิ๊กชันนารีของโรเบิร์ต บี. คอสเทลโล (Robert B. Costello, 1990: 1155) กล่าวว่า ศิลปะการใช้ภาษาอย่างมีประสิทธิภาพในการพูดและการเขียน รวมไปถึงการใช้ภาพพจน์ เรียกว่า Rhetoric ดังนั้นผู้วิจัยจึงใช้คำว่า “โวหาร” เพื่อให้หมายรวมถึงการใช้ภาพพจน์ในงานประพันธ์ ด้วย

2. ประเภทของโวหาร พระยาอุปกิตศิลปสาร (2544: 338) กล่าวถึง โวหารในการ เรียงความว่า โวหาร แปลว่า สำนวน มี 5 ประเภท ได้แก่

1. บรรยายโวหาร
2. พรรณนาโวหาร
3. เทศนาโวหาร
4. สาธกโวหาร
5. อุปมาโวหาร

การจำแนกประเภทโวหารของพระยาอุปกิตศิลปสารสอดคล้องกับผะอบ (2532: 82-87) ซึ่ง กล่าวว่า โวหารในกระบวนการแต่งหนังสือไทย แบ่งได้ 5 ชนิด สรุปได้ดังนี้ คือ

1. บรรยายโวหาร ได้แก่ การเล่าเรื่องหรืออธิบายเหตุการณ์หรือสถานการณ์บางอย่าง โดยมีจุดประสงค์ให้ความรู้

2. พรรณนาโวหาร เป็นโวหารที่สอดแทรกอารมณ์ความรู้สึกของผู้เขียน เพื่อให้ผู้อ่านคล้อยตาม ใช้เมื่อกล่าวำพันถึงความงามทางด้านศิลปะและความงามของธรรมชาติ

3. เทศนาโวหาร เป็นโวหารที่ใช้เมื่อข้อความที่เขียนเป็นเรื่องเกี่ยวกับการชี้ให้เห็นคุณและโทษของสิ่งต่าง ๆ เพื่อจูงใจให้ผู้อ่านคล้อยตาม แนะนำสั่งสอนอย่างมีเหตุผล

4. อุปมาโวหาร เป็นโวหารที่มีลักษณะของการเปรียบเทียบข้อความ เพื่อให้มีใจความชัดเจนยิ่งขึ้น

5. สาธกโวหาร เป็นโวหารที่ยกตัวอย่างประกอบเรื่องราว ให้ข้อความในเรื่องเด่นชัดขึ้น ตัวอย่างที่ยกประกอบควรให้เป็นเรื่องจริง มีเหตุผลและเข้ากับเรื่องที่เขียน

วิภา (2538: 39-54) ได้รวบรวมโวหารที่พบในการใช้ภาษาในชีวิตประจำวัน และวรรณคดีไทย แยกเป็นโวหารลักษณะต่าง ๆ พอสรุปได้ดังนี้ คือ

1. อุปลักษณ์ (Metaphor) เป็นการใช่วิหารเปรียบเทียบของสองสิ่งที่ไม่จำเป็นมาเปรียบเทียบกันว่าเป็นสิ่งที่เท่ากัน หรือเหมือนกัน โดยใช้คำว่า เป็น เท่า คือ ฯลฯ ในการเปรียบเทียบ เช่น

- “ถนนและเป็นสังขยา”
- “ปากเล็กเท่ารูเข็ม มือโตเท่าใบตาล”
- “ในความรู้สึกของสุนีย์ รัชชาก็อูเขา ที่ไม่มีวันเปลี่ยน ไม่มีวันเข็อน”

2. อุปมา (Simile) เป็นการใช่วิหารเปรียบสิ่งทีเหมือนกัน หรือสิ่งทีไม่จำเป็นต้องนำมาเปรียบเทียบ โดยใช้คำว่า เหมือน คู่ คล้าย ประหนึ่ง ราวกับ เพียง ดัง ฯลฯ เป็นคำเชื่อม เช่น

- “สาวิกายืมอย่างมีความหมายคล้าย ยืมของโมนาลิซา”
- “ร.อ.อาณัติ รัตนพล วิ่งเร็วเหมือนพายุ”
- “เมฆอรุณงามสะอาก เหมือนนวลนางไรราคี
เด่นเฉิดฉินคล้ายมณี หยาครุ่งของตะวัน”

- “ความเร็วของลูกกลิ้งสายซิงกรทอง และนางนั้น คือ นก”

3. สมพจน์ (Synecdoche) เป็นการใช้โวหารกล่าวลักษณะเด่น ๆ ส่วนหนึ่งของสิ่งหนึ่ง แทนความหมายของสิ่งนั้นทั้งหมด เช่น

- “เป็นหูเป็นตา”
- “ขอแรงหน่อย”
- “ยังมีอีกสิบปากที่เขาคือต้องหาเลี้ยง”
- “ศึกฟาดแข้ง”

4. นามนัย (Metonymy) การใช้โวหารแบบนี้ คือ การเอ่ยถึงสิ่งหนึ่งแต่ให้ความหมายเป็นอย่างอื่น มีวิธีการใช้หลายวิธี ได้แก่

4.1 เอ่ยชื่อคน แต่หมายถึงผลงานเขา เช่น “ฉันรู้จักเจ้าฟ้ากุ่มมากกว่ารู้จักองค์กรกัลยาณพงศ์ ทั้ง ๆ ที่ฉันเป็นคนร่วมสมัยกับองค์กร”

4.2 เอ่ยชื่อสถานที่ แต่หมายถึงคนที่อยู่ที่นั่น เช่น “ไม่มีข่าวจากท่าเนียบขาว” “มหาวิทยาลัยได้ค้นคว้าไว้ว่าจะปรับปรุงห้องสมุดเสียง”

4.3 เอ่ยชื่อผลิตภัณฑ์ หรือวัตถุ เมื่อหมายถึงผลผลิตประเภทเดียวกัน หรือหมายถึงสิ่งอื่น เช่น “เขาไม่ชอบมวยคู่” “อภัสราเคยบินไปกระซางมงกุฎนางงามจักรวาล” “เวลาซักผ้าใส่แป้บมากๆ หน่อย”

4.4 ใช้คำที่ในภาษาธรรมดามีความหมายอย่างหนึ่ง ให้มีความหมายอีกอย่างหนึ่งในลักษณะคล้ายสัญลักษณ์ เช่น “...จับเอาแต่ร่างกายขึ้นตั้งไว้ในที่สมมติษัตริย์...และความหนักของมงกุฎอันเหลือที่คอจะทาน ไว้ได้...”

4.5 พูดหรือเขียนอย่างหนึ่ง แต่ให้ความหมายเป็นอย่างอื่น เช่น “นั่นไง มือขวาของท่านนายกฯ” “สงสัยจะเป็นผลงานของมือที่สาม”

5. ปฏิภาวะ (Oxymoron) คือ การนำคำที่มีความหมายตรงกันข้าม หรือค้ำกันมารวมกัน เพื่อให้เกิดคำซึ่งมีความหมายใหม่ เช่น น้อยมาก ปีกแผ่น ดีเป็นบ้า รวยฉิบหาย ยินดียินร้าย กลมเกลียว ฯลฯ

6. ปฏิภาคพจน์ (Paradox) คือ ข้อความที่มีความหมายขัดแย้งกัน ไม่ว่าผู้ใช้จะตั้งใจหรือไม่ก็ตาม เป็นข้อความที่กล่าวถึงสิ่งที่แปลกแต่จริง หรือไม่น่าจะเป็นไปได้แต่ก็เป็นไปแล้ว เช่น “ชีวิตเขาเต็มไปด้วยความว่างเปล่า” “ยังมีกรรมกรรมมากงานยิ่งซ้ำ”

7. อาวัตพากย์ (Synesthesia) เป็นการใช้อำนาจแทนผลของสัมผัสที่ผิดไปจากธรรมดา เช่น รสเป็นผลของสัมผัสด้วยกลิ่น กลิ่นเป็นผลของสัมผัสจากจมูก การใช้โวหารแบบนี้จะใช้ข้อความ “รสของความสุข” โดยปกติความสุขเป็นผลของสัมผัสด้วยใจ หรือ กลิ่นของความรัก คนปากหวาน คำคม คำหวาน ใจดำ กินใจ คนหัวแหลม นิสัยเปรี้ยว เป็นต้น

8. อติพจน์ (Hyperbole) คือ การพูดเกินความจริง เพื่อเน้นความรู้สึก มิใช่เพื่อหลอกลวง เช่น “ฉันรักเธอเท่าฟ้า” “คิดถึงใจจะขาดแล้วเอ๋ย” “กริ้วโกรธคือไฟไหม้ฟ้า”

9. อธิพจน์ (Overstatement) เป็นการใช้อำนาจที่กล่าวโอ้อวด จริงจัง โดยมีเจตนาจะให้ผู้อ่านหรือผู้ฟังรู้สึกขบขัน เช่น เรื่อง ระเด่นลันได

10. ปฏิรูปพจน์ (Allusion) เป็นการใช้อำนาจที่ดัดแปลงมาจากข้อความอันเป็นที่รู้จักกันดีอยู่แล้ว ได้แก่ วาทะของนักปราชญ์ รัฐบาล กวี หรือ สุภาษิต คำพังเพย หรือผลงานของผู้อื่น เช่น “ฝนจะตก แดดจะออก พระจะสึก หลิงจะกลอดลูก นักศึกษาจะหลับในห้องเรียน ปราบกฏการณ์ห้าอย่างนี้ท่านห้ามไม่ได้” “สหกรณ์ของนักศึกษา โดยนักศึกษา เพื่อนักศึกษา” “ผมเป็นคนไร้ญาติขาดใจ” “ใครใครค้าศอกค้า ไพร่ฟ้าหน้าใสไหม้หมอง” “พวกเจ้าหนีหนีไปเดินตรอก พวกจี้ครอกขึ้นรถยนต์”

11. บุคลาธิษฐาน (Personification) เป็นการใช้อำนาจในลักษณะที่ทำให้ดูเหมือนว่าสรรพสิ่งทั้งหลายที่ไม่ใช่คนเป็นคน โดยให้สรรพสิ่งเหล่านั้นแสดงอาการปฏิกิริยาต่าง ๆ ราวกับเป็นคนบ้าง เช่น พุดได้ ร้องให้ได้ รู้สึกได้ หรือกำหนดบทบาทและฐานะให้สรรพสิ่งเหล่านั้นทั้งรูปธรรมและ

นามธรรม จนดูประหนึ่งว่าเป็นคนบ้า เช่น “พระพายพัดรำเพยเชษฐกษพวรรณ” “เสาไฟฟ้าพุดถึงชายหนุ่มผู้เป็นทายาทโคตรเศรษฐี...”

12. อุทาหรณ์ (Analogy) เป็นวิธีการเปรียบเทียบเรื่องราว เหตุการณ์ หรือความคิดสองอย่างที่ไม่จำเป็นต้องเปรียบเทียบว่าคล้ายกัน โดยการยกข้อความที่เชื่อว่าง่ายแก่การเข้าใจเปรียบเทียบกับสิ่งที่ผู้เขียนหรือผู้พูดต้องการจะอธิบาย คุณคล้ายวิธีการใช้อุปมา ความแตกต่างอยู่ที่อุปมาเป็นการเปรียบเทียบถ้อยคำในขณะที่อุทาหรณ์เป็นการเปรียบเทียบข้อความ เช่น “อันว่านกเขาไฟซึ่งมีเสียงไพเราะอ่อนหวาน ยืนชิวอยู่ได้ด้วยแสงจันทร์นั้นใด ข้าพเจ้ายืนชิวต่อมาได้ก็ด้วยแสงจันทร์แห่งดวงหน้าของนางฉันนั้น” “ความจนเป็นดาบสองคมให้เราเลือกพลิกใช้ คมหนึ่งมันสอนให้เราเจียมตัวรู้จักประมาณตน แต่อีกคมหนึ่งของมันสั่งให้เราทะเยอทะยานหาญเหิม...”

13. ปฏิพจน์ (Rhetorical Question) เป็นศิลปะของการใช้คำถาม คือ เป็นคำถามที่มีได้หวังคำตอบ ผู้ถามมีเจตนาจะเรียกร้องความสนใจมากกว่าต้องการคำตอบ แต่หากจะมีคำตอบนั้นก็มักจะเป็นคำตอบปฏิเสธ เช่น “ขั้บรรณษาอะไร อยากตายหรือ” “ฝนแล้งอย่างนี้ชาวนาชาวไร่จะทำอย่างไรกัน”

ดังนั้น จะเห็นได้ว่า การจำแนกประเภทของโวหารจำแนกได้ 2 แนวทางใหญ่ ๆ ดังนี้คือ

1. แนวทางของ พระยาอุปถัมภ์คณาธิปไตย
2. แนวทางของ วิภา กงกะนันทน์

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกศึกษาลักษณะการใช้โวหารในเพลงไทยลูกทุ่งตามหลักเกณฑ์ของ วิภา กงกะนันทน์ เพื่อพิจารณาการใช้ภาษาเปรียบเทียบสรรพสิ่งต่าง ๆ ทั้งรูปธรรมและนามธรรมที่ปรากฏในบทเพลงไทยลูกทุ่งได้อย่างละเอียด

ความรู้เกี่ยวกับการใช้สำนวน

ราชบัณฑิตยสถาน(2546: 1187) ให้ความหมายของคำว่า สำนวน สรุปได้ดังนี้

1. หมายถึง ถ้อยคำที่เรียบเรียง, โวหาร, บางทีก็ใช้ว่า สำนวนโวหาร
2. หมายถึง คติ เช่น ปิตุสำนวน
3. หมายถึง ถ้อยคำหรือข้อความที่กล่าวสืบทอดกันมาช้านานแล้ว มีความหมายไม่ตรงตามตัวหรือมีความหมายอื่นแฝงอยู่ เช่น สอนจระเข้ให้ว่ายน้ำ
4. หมายถึง ถ้อยคำที่แสดงออกมาเป็นพิเศษ เฉพาะภาษาหนึ่ง ๆ เช่น สำนวนฝรั่ง
5. หมายถึง ชั้นเชิงหรือท่วงทำนองในการแต่งหนังสือหรือพูด เช่น สำนวนไม้ เมืองเดิม สำนวนยาขอบ
6. หมายถึง ลักษณะนามใช้เรียกข้อความหรือบทประพันธ์รายหนึ่ง ๆ เช่น อิเหนามีหลายสำนวน บทความ 2 สำนวน

ในการศึกษาการใช้สำนวนในงานวิจัยนี้ หมายถึงถ้อยคำหรือข้อความที่กล่าวสืบทอดกันมาช้านานแล้ว มีความหมายไม่ตรงตามตัวหรือมีความหมายอื่นแฝงอยู่ ที่ปรากฏอยู่ในเนื้อเพลงไทยลูกทุ่ง

พะอบ (2532: 88) กล่าวถึงการใช้สำนวนว่า ควรมีข้อระมัดระวังในการใช้สำนวนดังนี้

1. ใช้ให้เข้ากับเนื้อเรื่อง คือ มีความหมายตรงกัน เช่น “ผู้ซื้อและผู้ขายต่อรองราคากันไม่ได้ ต่างถกเถียงกันอยู่นาน เข้าทำนอง จิงก็ราปากี่แรง”
2. ใช้สำนวนให้ถ้อยคำถูกต้อง เช่น “ศึกเหนือเสื่อใต้” ซึ่งที่ถูกคือ “ศึกเสื่อเหนือใต้”

3. ใช้สำนวนให้ตรงความหมาย คือ ผู้ใช้สำนวนต้องเข้าใจความหมายของสำนวนให้ดีเสียก่อน ว่ามีความหมายว่าอย่างไร สำนวนบางสำนวนใช้ในความหมายดี แต่บางสำนวนใช้เฉพาะในความหมายว่าไม่ดีเท่านั้น

จารุณี และฉัตรชัย (2546: 42) กล่าวถึงการใช้สำนวนไทย สรุปได้ดังนี้

1. ใช้ให้ตรงความหมาย
2. ใช้ให้เข้ากับเรื่อง
3. ไม่ใช้สำนวนที่ไม่มีในภาษาหรือสำนวนที่แต่งเอง
4. ใช้ให้เหมาะกับกาลเทศะหรือโอกาส

วาสนา (2530: 19-20) กล่าวถึงความหมายของสำนวนพอสรุปได้ว่า สำนวน หมายถึง ถ้อยคำที่เรียงเรียบเป็นข้อความ หรือคำพูดที่เป็นชั้นเชิง ไม่ตรงตามรูปภาษา แต่มีความหมายเป็นอย่างอื่นที่ต้องอาศัยการตีความ ดังนั้น ผู้ใช้สำนวนจึงจำเป็นต้องรู้ความหมายของสำนวนที่จะใช้อย่างถูกต้องและใช้ให้เข้ากับเรื่องที่กำลังกล่าวถึง เพื่อขยายความให้ชัดเจนยิ่งขึ้น โดยจำแนกสำนวนออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

1. การใช้สำนวนเก่าที่ใช้กันมานานแล้ว โดยถือเป็นคำรวมที่ใช้เรียกคำประเภท สุภาษิต คำพังเพย คำคม ตลอดจนวลีสำเร็จรูปต่าง ๆ ที่ใช้แพร่หลายแล้ว เช่น รักดีห้ามจ้ว รักชั่วห้ามเสา, นายว่าจี่ข้าพลอย, เรือล่มเมื่อจอด ตาบอดเมื่อแก่

2. การใช้สำนวนใหม่ ที่ผู้พูดหรือผู้เขียนแต่ละคนคิดเรียบเรียงขึ้นใหม่ ซึ่งบางสำนวนก็ใช้ภาษาผิดไวยากรณ์ บางท่านเรียกสำนวนประเภทนี้ว่า ภาษาแหวกแนว และเป็นที่น่าสังเกตว่า สำนวนภาษาเหล่านี้ มักมีพลังดึงดูดความสนใจจากผู้อ่านให้เป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลายและรวดเร็ว

สรุปว่า การใช้สำนวน หมายถึง การใช้ข้อความที่มีมานานในการกล่าวอย่างมีความหมายแฝง เพื่อขยายความให้ชัดเจนยิ่งขึ้น ซึ่งผู้ใช้สำนวนจำเป็นต้องรู้ความหมายของสำนวนที่จะใช้อย่างถูกต้องและใช้ให้เข้ากับเรื่องที่กำลังกล่าวถึงอยู่ด้วย ตัวอย่างเช่น “ในขณะนี้หลาย ๆ บริษัทกลายเป็นเลื่อนอนกินไปแล้ว” เสิ่นอนกิน หมายถึง ผู้ที่ได้รับผลประโยชน์ หรือผลกำไร โดยไม่ต้องลงทุนลงแรง

ความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาของเพลง

นิโบล (2535: 9) กล่าวว่า “เนื้อหาหรือเนื้อร้องในบทเพลง หมายถึงภาษาพูด ภาษาเขียนที่ผู้ประพันธ์บทเพลงสร้างสรรค์ขึ้นมาอย่างอิสระสละสลวยสอดคล้องกับจินตนาการหรือประสบการณ์ที่ต้องการถ่ายทอดให้ผู้ฟังรับทราบ เนื้อหาอาจเกี่ยวข้องกับความรักในรูปแบบต่าง ๆ การให้กำลังใจ ความหวังกับชีวิต ความงามของธรรมชาติ การยกย่องบุคคล สภาพการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม

วรารุช (2526: 161-162) กล่าวถึง การแบ่งประเภทของเพลง สรุปได้ว่า เนื้อหาของเพลง แบ่งเป็น 8 ประเภท ได้แก่

1. เพลงประเภทปลุกใจศุคติ
2. เพลงประเภทชมธรรมชาติ
3. เพลงประเภทความรักความผิดหวัง
4. เพลงประเภทธรรมชาติกับความรัก
5. เพลงประเภทพื้นเมืองของแต่ละท้องถิ่น
6. เพลงประเภทประเพณี ศิลธรรม
7. เพลงประเภทคติธรรม ภาษิตสอนใจ
8. เพลงประเภทสร้างสรรค์ สะท้อนสังคม

สมชื่น (2537: 59) ได้ศึกษาเนื้อหาในเพลงของธงไชย แมคอินไตย์ จำแนกเนื้อหาของเพลงไว้ดังนี้

1. เพลงที่ใช้ประกอบการแสดง
 - 1.1 เพลงที่เกี่ยวกับความรักและความผิดหวังในความรัก
 - 1.2 เพลงที่เกี่ยวกับคติธรรม-ภาษิตสอนใจ
 - 1.3 เพลงที่เกี่ยวกับความลับ ความหลัง และการรอคอย
2. เพลงที่ใช้ขับกล่อม
 - 2.1 เพลงเกี่ยวกับความรัก
 - 2.2 เพลงที่เป็นคติสอนใจ หรือสุภาษิต

2.3 เพลงประเภทเสียดสี-สร้างสรรค์สังคม

เด่นศิริ (2542: 233) ได้ศึกษาเนื้อหาในบทเพลงของสุนทราภรณ์ และจำแนกเนื้อหาของเพลงออกเป็น 6 ประเภท สรุปได้ดังนี้

1. เพลงที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการสร้างจิตสำนึกความเป็นคนไทย
2. เพลงที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับสถานที่
3. เพลงที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับคตินิยมและปรัชญาชีวิต
4. เพลงที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับวรรณกรรมไทย
5. เพลงที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับธรรมชาติ
6. เพลงที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับความรัก

สรุปได้ว่าเนื้อหาของเพลงอาจแบ่งประเภทได้หลายประเภทซึ่งแสดงถึงทัศนะของผู้ประพันธ์ในเรื่องต่าง ๆ หรือสะท้อนภาพสังคมทั้งสังคมเมืองและสังคมชนบท ถ่ายทอดเป็นถ้อยคำง่าย ๆ เพื่อสื่อความหมาย และอารมณ์ ผสมประสานกับเสียงดนตรี จับกลุ่มให้ผู้ฟังเพลิดเพลินไปตามบทเพลง

ความรู้เกี่ยวกับเพลงไทยลูกทุ่ง

1. ความหมายของเพลงไทยลูกทุ่ง เพลงไทยลูกทุ่งเป็นเพลงที่น่าสนใจ เพราะมีจังหวะเพลงที่ง่าย ๆ ประกอบกับเนื้อหาก็เป็นเรื่องเกี่ยวกับการดำเนินชีวิต ฟังแล้วสนุกสนานครึกครื้น มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว ดังที่มีผู้ให้ความหมายไว้ดังต่อไปนี้

ฉกาจ (2537: 34) ให้ความหมายเพลงไทยลูกทุ่งไว้ว่า “เพลงลูกทุ่ง คือ เพลงที่สนุกสนาน ฟังง่ายทั้งในท่วงทำนอง เนื้อร้องที่เข้าใจ และสามารถนำมาร้องตามได้ นอกจากนั้นเพลงลูกทุ่งยังพัฒนาเนื้อหาไปตามยุคตามสมัยอยู่เสมอ”

วิกฤช (2538: 25, อ้างถึงในแววดี ปัญญาเรือง) ได้ให้ความหมายของเพลงไทยลูกทุ่งไว้ว่า “เป็นเพลงที่เปี่ยมด้วยความงามของภาษา ความสละสลวยของคำและความหมายแห่งกวี ซึ่งการใช้ภาษาจะง่ายต่อการเข้าใจของผู้ฟังทุกระดับ”

สรุป เพลงไทยลูกทุ่ง หมายถึง เพลงที่สะท้อนถึงสภาพความเป็นอยู่ของคนในสังคม มีลักษณะทางภาษาเฉพาะที่เข้าใจง่าย มีจังหวะที่สนุกสนานในบรรยากาศแบบลูกทุ่ง ซึ่งจะมีการพัฒนาเนื้อหาไปตามยุคสมัย และโน้มน้าวจิตใจคนฟังได้

2. ประวัติของเพลงลูกทุ่ง คำว่า “เพลงลูกทุ่ง” เกิดขึ้นในปี พ.ศ. 2503 เนื่องจาก สถานีโทรทัศน์ช่อง 4 (ปัจจุบันคือ สถานีโทรทัศน์ช่อง 9) ได้จัดรายการเพลงโดยใช้ชื่อรายการ เพลงลูกทุ่ง โดยมีประกอบ ไชยพิพัฒน์และจ่านิง รังสิกุล เป็นผู้จัดเพลงที่รายการนี้จัดเป็นเพลงที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับชนบท นักร้องที่ออกรายการครั้งแรก คือ ผ่องศรี วรนุช และพร ภิรมย์ ซึ่งเป็นจุดแบ่งของเพลงไทยสากล เพราะบุคคลทั่วไปต่างเรียกนักร้องและเพลงกลุ่มนี้ว่าเป็นเพลงลูกทุ่ง หากจะพิจารณาเพลงลูกทุ่งแล้วพบว่า เพลงลูกทุ่งมีลักษณะผสมผสานของเพลงไทยเดิม เพลงพื้นเมือง และเพลงสากล ซึ่งมีวิวัฒนาการแบ่งออกเป็นยุคต่าง ๆ ได้ดังนี้

1. **ยุคเริ่มแรก** เพลงลูกทุ่งในระยะแรกนี้ ยังไม่เรียกว่าเพลงลูกทุ่ง แต่เป็นเพลงไทยสากลที่ชาวบ้าน หรือกลุ่มผู้ฟังเรียกกันว่า เพลงตลาด หรือเพลงชีวิต ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับชีวิตความเป็นอยู่ของชาวชนบท เนื้อหากล้าถึงความยากจนในสังคมที่ถูกเอารัดเอาเปรียบ ความแตกต่างของชนชั้น ปัญหาความยากจนของชาวนา และยังสะท้อนถึงขนบธรรมเนียมประเพณีไทย นักร้องเพลงประเภทนี้ มีเสียงดังฟังชัด มีลีลาการร้อง เล่นลูกคอ ได้แก่ คำรณ สัมบุณณานนท์, ทูล ทองใจ, สมยศ ทัศนพันธ์ เป็นต้น

2. **ยุคเฟื่องฟู** ยุคนี้เพลงลูกทุ่งได้รับความนิยมอย่างมาก เพราะได้แบ่งแยกเป็นอิสระออกจากเพลงลูกกรุงในปลายปี พ.ศ. 2507 เนื่องมาจากรายการเพลงลูกทุ่งที่จัดโดยประกอบ ไชยพิพัฒน์ ทางสถานีไทยโทรทัศน์ช่อง 4 บางขุนพรหม นักร้องและนักแต่งเพลงที่มีชื่อเสียงในยุคนี้คือ สุรพล สมบัติเจริญ ซึ่งลักษณะเพลงส่วนใหญ่เป็นเพลงร่าวก ที่มีลีลาจังหวะสนุกสนานถูกใจผู้ฟัง และได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก ทำให้มีผลงานเพลงลูกทุ่งออกมามากมายในระหว่างปี พ.ศ. 2506-2513 เนื้อร้องมีทั้งสอนศีลธรรม เล่านิทาน และสะท้อนภาพสังคม รวมทั้งปัญหาชีวิตครอบครัว

3. ยุคภาพยนตร์เพลง เป็นยุคที่วงการเพลงลูกทุ่งได้เข้ามามีส่วนประกอบอยู่ในภาพยนตร์ ซึ่งได้รับความนิยมอย่างกว้างขวาง ทำให้นักแต่งเพลงเป็นที่ต้องการของบริษัทผู้ผลิตภาพยนตร์ มีการสร้างนักร้องแนวเพลงที่มีลักษณะประจำตัว จนเป็นเอกลักษณ์ของนักร้องแต่ละคน ภาพยนตร์ที่นำเพลงมาประกอบจนได้รับความนิยม คือภาพยนตร์เรื่อง มนต์รักลูกทุ่ง ซึ่งประพันธ์โดย ไพฑูรย์ บุตรขัน ได้รับการยกย่องว่ามีคำร้องไพเราะราวกับบทกวี

4. ยุคเพลงเพื่อชีวิต หลังจากเหตุการณ์ 14 ตุลา 2516 ได้เกิดดนตรีแบบใหม่ขึ้นมา ร่วมกับศิลปะ และวรรณกรรม ที่สะท้อนการเมือง ความไม่เท่าเทียมกันระหว่างชนชั้น ความยากจนของชาวนาที่ถูกเอารัดเอาเปรียบจากนายทุน ในช่วงปี พ.ศ. 2516-2519 ซึ่งเป็นยุคแห่งประชาธิปไตย เกิดบทเพลงที่แฝงความคิดวิพากษ์วิจารณ์การเมือง เป็นเพลงลูกทุ่งแนวใหม่ เช่น วงคาราวาน วงกรรมมาชน เป็นต้น รวมทั้งมีการแทรกอารมณ์ขันในเพลงลูกทุ่งผสมบทพูด ในปี พ.ศ. 2518 ซึ่งตรงกับรัฐบาล ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช เพลงที่ได้รับความนิยมมากในช่วงนี้คือ เพลง กำนันผันเงิน สะท้อนนโยบายรัฐบาลผันเงินสู่ชนบทจำนวน 300 ล้านบาท แต่การผันเงินส่วนใหญ่ตกไปอยู่ในมือ นายอำเภอ กำนัน และผู้ใหญ่บ้านเท่านั้น

5. ยุคหางเครื่องและคอนเสิร์ต หลังจากยุค 14 ตุลาคม พ.ศ. 2516 เป็นต้นมา จนถึงปัจจุบัน เพลงลูกทุ่งได้เข้ามามีบทบาทในวงการเพลงไทยสากลมากขึ้น โดยเฉพาะได้มาจากจัดคอนเสิร์ต และการแสดงบนเวที เพื่อสร้างความนิยมแก่ผู้ฟัง และแข่งขันกับความนิยมในเพลงสตริง โดยเพิ่มหางเครื่องที่มีลีลาการเต้นประกอบเพลง และลีลาบนเวทีที่วิจิตรตระการตาเข้ากับยุคสมัย ตลอดจนตระเวนแสดงทั่วประเทศ ได้แก่ วงดนตรีของสายัณห์ สัญญา ชินกร ไกรลาศ ยอดรัก สลักใจ เป็นต้น ปัจจุบันเพลงลูกทุ่งที่ประสบความสำเร็จมากที่สุด มักจะมีลักษณะของเพลงลูกทุ่งอีสานปนอยู่ด้วย ไม่ว่าจะเป็นท่วงทำนอง จังหวะที่เร้าใจ มีภาษาอีสานปนอยู่ในเนื้อเพลง เนื้อหาของเพลงกล่าวถึง ชีวิตความเป็นอยู่ของชาวอีสาน ตลอดจนแนวคิด วิธีการดำเนินชีวิตของชาวอีสานที่มีหลายลักษณะทั้งความสนุกสนาน ความยากจน ความรัก เพลงลูกทุ่งอีสานจึงได้รับความนิยมตลอดมา

3. องค์ประกอบของเพลงไทยลูกทุ่ง สุกรี (2532: 32) ได้อธิบายถึงองค์ประกอบของเพลงไว้ ดังนี้

1. จังหวะ เป็นเรื่องของความช้า-เร็ว ซึ่งมีอิทธิพลต่อการตอบสนองทางร่างกายจังหวะมักจะเร่งเร้าให้ร่างกายอยากแสดงออกอย่างไรอย่างหนึ่ง
2. ทำนอง เป็นเรื่องของความสูงต่ำ ความสั้นยาว ความดังเบาของเสียง เป็นส่วนที่เกี่ยวข้องกับอารมณ์ ทำนองที่ไพเราะควรมีความราบรื่น มีชีวิตชีวา ทำท่ายให้ติดตาม ไม่น่าเบื่อ
3. เนื้อร้อง เป็นเรื่องของการสื่อความหมาย ใช้ภาษาที่สุภาพ ไม่หยาบคาย ไม่ส่อเสียด และไม่หยาบโลน
4. เสียงประสาน เป็นเสียงที่ได้รับการจัดระบบแล้วโดยนำเสียงซ้อนกันประสานกันตามกฎเกณฑ์ เสียงประสานที่ดีจะช่วยอุ้มเสียงดนตรี ช่วยเกื้อหนุนความงามของเพลง
5. สีสันทันของเสียง เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพของเสียงที่เกิดจากนักร้องหรือเครื่องดนตรี
6. รูปแบบ ของเพลงว่าเป็นแบบ 2 ท่อน หรือ 3 ท่อน โดยทั่วไปไม่มีโครงสร้างที่ซับซ้อนแต่อย่างใด
7. ความเป็นเอกภาพของงาน ผลงานที่ปรากฏทั้งรูปแบบการแสดงหรือแผ่นเสียงจะต้องมีความเป็นเอกภาพในตัวเอง นั่นคือ ผลรวมตั้งแต่ข้อ 1-6 ที่กล่าวมาแล้วข้างต้น
8. ผลกระทบที่มีต่อผู้ฟังและสังคมโดยรวม ผลงานเพลงหลายชุดที่เบี่ยงเบนคุณค่าทางศิลปะ ค่านิยมที่ผิดให้เกิดกับผู้ฟัง โดยเฉพาะกลุ่มผู้ฟังที่เป็นเด็กที่ขาดผู้แนะนำที่ดี

จินตนา (2543: 44) ได้จำแนกองค์ประกอบของเพลงไทยลูกทุ่ง ไว้ดังต่อไปนี้

1. ทำนองและจังหวะ ทำนองเพลงไทยลูกทุ่งดัดแปลงมาจากเพลงไทยเดิม แต่ได้ตัดการเอื้อนแบบเพลงไทยเดิมออกและใส่คำร้องลงไปแทนที่ ส่วนทำนองเพลงพื้นบ้านที่ปรากฏในเพลงไทยลูกทุ่งมาจากทุกภาค ภาคกลางมีทำนองเพลงน้อย เพลงอีแซว เพลงลำตัด เพลงกลองยาว เพลงเรือ เพลงเกี่ยวข้าว ฯลฯ ส่วนภาคอีสานมาจากทำนองเพลงลำ หรือหมอลำและเซิ้ง เช่น ลำเต้ย

ลำเพลิน ส่วนซึ่งที่นิยมเอามาได้แก่ ซึ่งบ้องไฟ ทำนองการขับร้องลิเก ทำนองเพลงแหล่ นอกจากนั้นมีการโห่ ซึ่งมีทั้งโห่แบบไทย และแบบฝรั่ง และยังนำเอาทำนองเพลงต่างชาติมาใช้อีกด้วย

2. คำร้อง คำร้องของเพลงไทยลูกทุ่ง จะมีลักษณะการใช้ภาษาของชาวบ้าน เนื่องจากผู้ที่ฟังเพลงลูกทุ่งมักเป็นชาวบ้านและชาวชนบท ทั้งผู้แต่งเพลงลูกทุ่งส่วนใหญ่ก็มีพื้นเพจากชนบท มีการศึกษาน้อยคำร้องจึงเป็นภาษาพื้น ๆ แบบชาวบ้านฟังเข้าใจง่าย สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของชาวชนบท และสาระคำร้องในเพลงไทยลูกทุ่งจะมีคุณค่าที่เกี่ยวกับสังคมไทยและวิถีชีวิตของชาวชนบทไทย สะท้อนให้เห็นความผูกพันอันแนบแน่นของชาวชนบทกับขนบธรรมเนียมประเพณี

3. เครื่องดนตรี เพลงไทยลูกทุ่งนำเครื่องดนตรีพื้นเมืองของภาคต่าง ๆ มาบรรเลง ประกอบกับเครื่องดนตรีสากล เครื่องดนตรีของภาคอีสาน ได้แก่ แคน โปงลาง ภาคเหนือ ได้แก่ ซึง ซอ พิณ ภาคใต้ ได้แก่ กลอง โหม่ง ส่วนภาคกลางก็มีกลองยาว ระนาด ฉิ่ง กรับ โทน เป็นต้น ส่วนเครื่องดนตรีสากลที่ใช้ในวงลูกทุ่งโดยทั่วไป ประกอบด้วยเครื่องเป่า เครื่องสาย และเครื่องประกอบจังหวะ รวมแล้วประมาณ 12-18 ชิ้น

4. หางเครื่อง หางเครื่องถือกำเนิดในวงการลูกทุ่งมานาน ในสมัยก่อนทั้งหญิงและชายจะแต่งตัวแบบชาวชนบท บอกลักษณะลูกทุ่งแท้ ต่อมาค่อยเปลี่ยนเป็นแบบตะวันตก จำนวนผู้เต้นมากน้อยไปตามทุนของผู้จัดการวง หากเป็นวงดนตรีวงใหญ่ จะมีหางเครื่องไว้ในสังกัดประมาณ 40-60 คน ถ้าเป็นวงเล็กจะใช้วิธีจ้างหางเครื่องมาแสดงเป็นงาน ๆ ไป จึงเกิดมีอาชีพรับจ้างเป็นผู้ฝึกซ้อมรีวิวกาเร้นของหางเครื่อง การแต่งกายมักแต่งตัวด้วยสีสด เนื้อผ้าเนื้อนุ่มพลิ้ว ปักเลื่อมประดับสายสร้อย เป็นต้น ในวงการลูกทุ่งต่างยอมรับว่าหางเครื่องมีความจำเป็นและขาดไม่ได้ เพราะหางเครื่องจะทำให้ผู้ชมตื่นตาตื่นใจกับเสื้อผ้าและลีลาการเต้น

สรุปได้ว่า องค์ประกอบของเพลงไทยลูกทุ่งมีทั้งส่วนที่เป็นตัวบุคคล ได้แก่ ผู้ประพันธ์ นักร้อง ผู้ฟัง ผู้เผยแพร่ และหางเครื่อง ส่วนที่เป็นบทเพลง ได้แก่ เนื้อร้อง รูปแบบของเพลง ส่วนที่ให้ความไพเราะ ได้แก่ เครื่องดนตรี เสียงประสาน ทำนอง จังหวะ และสื่อกลางในการเผยแพร่ ทุกอย่างที่ว่ามานี้มีส่วนทำให้เพลงไทยลูกทุ่งมีคุณค่า และได้รับความนิยมดังเช่นปัจจุบัน

4. ลักษณะของเพลงไทยลูกทุ่ง สุกรี (2532: 91-92) ได้อธิบายลักษณะที่สำคัญของเพลงไทยลูกทุ่งมีดังนี้

1. ทำนองและจังหวะ ทำนองและจังหวะ มีความหลากหลายมากเนื่องจาก เพลงไทยลูกทุ่งเกิดจากการผสมผสานทางวัฒนธรรมนั่นเอง ทำนองของเพลงไทยลูกทุ่งส่วนมากเป็นทำนองแบบสากล แต่ยังมีทำนองอื่น ๆ เช่น ทำนองจากเพลงไทยเดิม จากเพลงพื้นบ้านพื้นเมือง ที่สำคัญคือ ลีเก ลำตัด หมอลำ เข้ม มโนราห์ นอกจากนี้ยังมีทำนองจากต่างประเทศ เช่น จีน ญี่ปุ่น เกาหลี ส่วนจังหวะมีจังหวะแบบไทย ๆ เช่น รำวง ตะลุง ลำตัด และกลองยาว แต่ส่วนมากแล้วมีจังหวะแบบสากล เช่น ซ่า ซ่า ซ่า รุมบ้า บีกิน เป็นต้น การสร้างทำนองไม่มีหลักเกณฑ์ที่เคร่งครัด เพียงให้สามารถบรรจุนั้เรื่องและบันทึกเป็นโน้ตสากลได้ ไม่เช่นนั้นจะบรรเลงด้วยโน้ตสากลไม่ได้

2. คำร้อง เป็นภาษาธรรมดาแบบชาวบ้านฟังเข้าใจง่าย สอดคล้องจริง ๆ กับสภาพชนบท เพื่อสะดวกแก่การสื่อสาร และสร้างความรู้สึกร่วมได้ดี มีการใช้คำคล้องจอง คำสัมผัส แต่ไม่มีข้อกำหนดที่เข้มงวดแต่อย่างใด ภาษาและถ้อยคำมีทั้งภาษากลาง ภาษาอีสาน ภาษาเหนือ ภาษาใต้ และภาษาต่างประเทศ ส่วนเรื่องราวเป็นเรื่องของธรรมชาติ ความรัก อาชีพต่าง ๆ และการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เช่น น้ำท่วม ฝนแล้ง และไฟไหม้

3. สำเนียงที่ใช้ในการร้อง เพลงไทยลูกทุ่งไม่ได้มีกฎเกณฑ์ที่เคร่งครัดในวิธีการร้อง อาจะร้องเสียงเหนือ หรือสำเนียงพูดแบบชนบทก็ได้ แต่จะมีลักษณะร่วมกันคือ มีลูกคอและระรัวเสียงลูกคอ ซึ่งจะมีคลื่นเสียงที่ลึกกว้าง คลื่นลูกคอแต่ละคลื่นจะห่างกันอันเป็นลักษณะเด่นเฉพาะตัวของความเป็นลูกทุ่ง

4. เครื่องดนตรี เนื่องจากทำนองของเพลงไทยลูกทุ่ง มีความหลากหลายและผสมผสานมาจากหลาย ๆ ถิ่น ดังนั้นการบรรเลงจึงต้องใช้เครื่องดนตรีที่เหมาะสมกับทำนองและเนื้อร้อง

5. การเรียบเรียงเสียงประสาน เป็นการปรุงแต่งเสียงดนตรีที่ออกมาให้มีความไพเราะมากยิ่งขึ้น

6. การถ่ายทอดอารมณ์เพลง เป็นสิ่งสำคัญ ดังนั้นครูแต่งเพลงออกมาต้องรู้ว่านักร้องคนใดจะสามารถถ่ายทอดความรู้สึกของบทเพลงดีที่สุดจึงเลือกให้ร้อง

พูนพิศ (2532: 95) ได้กล่าวถึง ลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของเพลงไทยลูกทุ่ง ดังนี้

1. ร้อยเนื้อหนึ่งทำนอง หมายถึง เนื้อหาของเพลงมีการเปลี่ยนแปลงไปตามเรื่องราวต่าง ๆ อย่างหลากหลายแต่ทำนองเพลงมีรูปแบบเดียวกัน
2. บรรยายความอันเกี่ยวเนื่องกับชีวิตไทยในชนบท
3. คนตรีไม่สนใจแยกเสียงประสาน สนใจเสียงร้องและคำร้องมากกว่า
4. นักร้องเพลงลูกทุ่ง คือ นักร้องที่มีเสียงดี ร้องเต็มเสียงใช้เสียงแท้
5. ใช้สำนวนลีลาว่ากันตรงไปตรงมาอย่างชาวบ้าน จึงคล้ายเพลงพื้นบ้านมาก
6. ใช้วิธีการพูดอย่างซื่อ ๆ แต่ใช้แสลงสี เครื่องแต่งกายและผู้ประกอบฉากจำนวนมาก ก่อให้เกิดภาพรวมที่ตระการตาตระการใจ

สรุปได้ว่า เพลงไทยลูกทุ่ง มีลักษณะเด่นเฉพาะตัวทั้งในเรื่องของทำนอง คำร้อง เครื่องดนตรี การเรียบเรียง รวมถึงการถ่ายทอดอารมณ์ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงสังคม วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตของชาวชนบทเป็นสำคัญ นอกจากนี้ยังมีการใช้ภาษาที่น่าสนใจ แม้ว่าจะเป็นภาษาธรรมดาแบบชาวบ้านฟังเข้าใจง่าย บรรยายสภาพชีวิตของคนชนบทที่ต้องจากบ้านมาทำงานต่างจังหวัดหรือในเมือง แต่จิตใจยังผูกพันอยู่กับครอบครัวและคนที่รัก รวมทั้งกล่าวถึงอาชีพต่าง ๆ และการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เช่น น้ำท่วม ฝนแล้ง หรือไฟไหม้ ด้วยการใช้ภาษาร้อยกรองที่มีคำคล้องจอง เล่นคำสัมผัส คำซ้ำ คำซ้อน ที่ให้ความหมายลึกซึ้ง และมีถ้อยคำภาษาถิ่นปนในเนื้อเพลงทั้งภาษาถิ่นอีสานเหนือ ได้ รวมทั้งยังมีภาษาต่างประเทศปะปนอยู่มากในลักษณะต่าง ๆ ซึ่งผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาวิเคราะห์ถึงวจนลีลาในเพลงไทยลูกทุ่งยอดนิยมที่ประพันธ์โดย สลา คุณวุฒิเท่านั้น

งานวิจัยที่เกี่ยวกับลีลาภาษาและเพลงลูกทุ่ง

ลักขณา (2521) ได้ศึกษาเรื่อง “วรรณกรรมเพลงลูกทุ่ง” โดยศึกษาเพลงลูกทุ่งในช่วง พ.ศ. 2498 จนถึง พ.ศ. 2518 จำแนกเนื้อหาออกเป็น 3 ด้าน คือกำเนิดและที่มาของเพลงลูกทุ่ง สาระของบทเพลง และ บทบาทของเพลงลูกทุ่งทั้งในด้านภาษาและสังคม เพื่อเน้นให้เห็นว่าเพลงลูกทุ่งมีบทบาทต่อสังคม และนับวันก็ยิ่งจะทวีขึ้นเรื่อย ๆ วรรณกรรมเพลงลูกทุ่งที่นำมาศึกษานี้เลือกจากผลงานของผู้ประพันธ์เพลง จำนวน 21 คน และได้เสนอผลการศึกษาแบบพรรณนาวิเคราะห์ ผลการวิจัยสรุปว่า วรรณกรรมเพลงลูกทุ่งมีที่มาจากเพลงไทยเดิม เพลงพื้นเมือง และลักษณะบางประการของเพลงต่างประเทศ ซึ่งการนำลักษณะต่าง ๆ มาผสมกันนี้ ทำให้เพลงลูกทุ่งเป็นเพลงชนิดใหม่ที่ทำหน้าที่เสมือนเพลงพื้นเมืองยุคใหม่ ที่มีทั้งความเก่าและความใหม่ประสานกันอย่างเหมาะสม ประกอบกับการใช้ภาษาที่สื่อความหมายได้ดี คือมีการใช้ภาษาในลักษณะต่าง ๆ เช่น มีการใช้คำง่าย การซ้ำคำ การเล่นคำ การใช้ภาษาถิ่น ภาษาต่างประเทศ การใช้สำนวนเปรียบเทียบ สุภาษิต คำพังเพย ตลอดจนการใช้คำให้เกิดความไพเราะด้วยฉันทลักษณ์ เมื่อเพลงลูกทุ่งได้แพร่หลายในสังคมไทย จึงมีส่วนในการแพร่ค่านิยมต่าง ๆ ไปสู่คนในสังคมได้อย่างเป็นรูปธรรม

อรชรา (2536) ได้ศึกษาเรื่อง “การศึกษาภาพสะท้อนสังคมล้านนา และคุณค่าเชิงวรรณศิลป์ จากบทเพลงของ จรัล มโนเพ็ชร” โดยมีจุดมุ่งหมายของการวิจัยคือ ศึกษาวิเคราะห์วรรณกรรมบทเพลงของ จรัล มโนเพ็ชร ในด้านการสะท้อนภาพสังคมล้านนา และประเมินคุณค่าเชิงวรรณศิลป์ บทเพลงที่ใช้ศึกษาเป็นบทเพลงที่ จรัล มโนเพ็ชร เป็นผู้แต่งคำร้องรวม 83 เพลง ซึ่งเผยแพร่ในช่วง พ.ศ. 2520 จนถึง พ.ศ. 2534 โดยผู้วิจัยได้จำแนกบทเพลงทั้งหมดออกเป็น 3 ประเภท คือ บทเพลงพรรณนา บทเพลงเล่าเรื่อง และบทเพลงสะท้อนสังคม ผลของการศึกษาพบว่า จรัล มโนเพ็ชร มีความสามารถโดดเด่นด้านการแต่งบทเพลงพรรณนาและบทเพลงเล่าเรื่อง มากกว่าบทเพลงสะท้อนสังคม คุณค่าเชิงวรรณศิลป์ในบทเพลงของ จรัล มโนเพ็ชร อยู่ที่ลีลาการใช้คำที่เรียบง่าย เสียงของคำไพเราะ มีความหมาย สะท้อนอารมณ์และมีเนื้อหาที่ชวนให้ ขบคิด เสน่ห์ของบทเพลงของ จรัล มโนเพ็ชร อีกอย่างหนึ่ง คือ การใช้ภาษาถิ่นล้านนาในบทเพลง แม้ว่าจะเป็นเพียงผลงานส่วนหนึ่ง แต่ก็ทำให้บทเพลงของ จรัล มโนเพ็ชร มีคุณค่าและได้รับความนิยมนอกยั้ง

นพพร (2537) ศึกษาเรื่อง “การวิเคราะห์วรรณกรรมเพลงลูกทุ่งของ จูเลียม กิ่งทอง” เพื่อศึกษาวิเคราะห์ฉันทลักษณ์และคีตลักษณ์ ศิลปะการประพันธ์คำร้อง และเคราะห์ภาพสะท้อนทาง

สังคมและวัฒนธรรม จากผลงานเพลงจำนวน 43 เพลง ซึ่งเป็นงานเพลงที่ได้เผยแพร่ต่อสาธารณชน โดยการขับร้องประกอบการแสดงหนังตะลุง และบันทึกแผ่นเสียงจำหน่าย ผลการวิจัยพบว่า จูเลียม กิ่งทอง นิยมใช้ฉันทลักษณ์แบบกลอนหัวเดียวมากที่สุด และมีการจัดวางฉันทลักษณ์รูปแบบใหม่ ที่มีการจัดวางถ้อยคำคล้ายกลอนบ้าง คล้ายกาพย์บ้าง อย่างไม่เคร่งครัด มีโครงสร้างของบทเพลงที่ไม่ซับซ้อน โดยนำภาษาถิ่นใต้และคำศัพท์วรรณคดีมาสอดเสริมในคำร้องได้อย่างคล่องจอง มีการใช้โวหารประเภทต่าง ๆ ได้อย่างแหลมคม ทำให้สามารถมองเห็นภาพพจน์ชัดเจนยิ่งขึ้น ซึ่งโวหารที่ใช้มากที่สุดคือ โวหารแบบนามนัย นอกจากนี้ จูเลียม กิ่งทอง ยังได้นำเหตุการณ์และเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับสังคมและวัฒนธรรมมาเล่าขานในวรรณกรรมเพลงลูกทุ่ง ทำให้สามารถมองเห็นภาพสะท้อนในด้านต่าง ๆ ของสังคมไทยชัดเจนยิ่งขึ้น

สมชื่น (2537) ได้ศึกษาเรื่อง “การวิเคราะห์หลักวิธีในการใช้ภาษา และเนื้อหาของเพลงของธงไชย แมคอินไตย์” เพื่อมุ่งหาเหตุผลที่ทำให้เพลงของธงไชย แมคอินไตย์ เป็นที่นิยมในกลุ่มคนทุกชั้น ทุกเพศ ทุกวัย และเป็นที่ยอมรับติดต่อกันเป็นเวลานาน ซึ่งผลการวิจัยพบว่า เพลงของธงไชย แมคอินไตย์ มีลักษณะพิเศษทางภาษา คือ มีการใช้ถ้อยคำในลักษณะต่าง ๆ ได้แก่ การใช้คำง่าย ๆ เข้าใจได้ทันที การเล่นคำทั้งสัมผัสพยางค์และสัมผัสสระ การใช้คำเลียนเสียงธรรมชาติ คำซ้ำ คำที่มีจังหวะลีลา คำที่มีความหมายซ้ำ การใช้ภาษาพูดปนภาษาต่างประเทศ การใช้คำกลอน และมีการใช้สำนวนประเภทต่าง ๆ ทั้งบรรยายโวหาร เทศนาโวหาร พรรณาโวหาร และมีโวหารภาพพจน์ 2 ลักษณะ คือ อุปมาโวหาร บุคลาธิษฐาน และมีการใช้สำนวนไทย ส่วนเนื้อหาในเพลงจะมีการนำไปใช้ใน 2 ลักษณะ คือ เพลงที่ใช้ประกอบการแสดง และเพลงที่ใช้ขับกล่อม ซึ่งเนื้อหาส่วนใหญ่จะเกี่ยวกับความรักในแง่มุมต่าง ๆ และเป็นคติสอนใจ

มัยลา (2538) ได้ศึกษา “วิเคราะห์บทเพลง สง่า อาร์มภีร์” โดยมีความมุ่งหมายศึกษาศิลปะการประพันธ์ แลแนวคิดที่ปรากฏในบทเพลงจำนวน 417 เพลง ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบคำประพันธ์เพลงของสง่า อาร์มภีร์ เป็นร้อยกรองประเภทกลอนและกาพย์ ซึ่งมีฉันทลักษณ์เหมือนเดิม มีการเลือกใช้คำซ้ำ การใช้ภาษาพูด การใช้คำธรรมดา การใช้คำราชาศัพท์ คำอุทาน และการหลากคำ มีการใช้โวหารภาพพจน์ เพื่อถ่ายทอดอารมณ์ และความรู้สึกนึกคิดในบทเพลง โดยมีการใช้คำอุปมา อุปลักษณ์ บุคลาธิษฐาน อติพจน์ ปฏิพจน์ และสัพพจน์ เพื่อให้ผู้ฟังเกิดอารมณ์ ความรู้สึก และจินตภาพได้ชัดเจนขึ้น ในด้านแนวคิดที่ปรากฏในบทเพลงของสง่า อาร์มภีร์ ที่มีมากที่สุดคือ แนวคิดเกี่ยวกับความรัก รองลงมาคือแนวคิดเกี่ยวกับศาสนา แนวคิดเกี่ยวกับผู้หญิง และแนวคิดเกี่ยวกับอำนาจศักดิ์ จากการศึกษายังพบว่า ผลงานของสง่า อาร์มภีร์

ถึงแม้ว่าบทเพลงส่วนใหญ่จะเป็นบทเพลงเกี่ยวกับความรัก แต่สง่า อารัมภีร์ ได้แนะแนวทางในการประพุดิปฏิบัติที่ดี ซึ่งผู้ฟังสามารถนำไปปรับใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตได้

สมเกียรติ (2538) ได้ศึกษาเรื่อง “โวหารภาพพจน์ในบทเพลงของ ชงไชย แมคอินไตย์” เพื่อศึกษาลักษณะการใช้โวหารภาพพจน์ในบทเพลงของ ชงไชย แมคอินไตย์ ซึ่งผลการศึกษาพบว่า โวหารภาพพจน์ที่ปรากฏในบทเพลงของชงไชย แมคอินไตย์ นั้นมี อุปมา อุปลักษณ์ สัญลักษณ์ นามนัย ปฏิพจน์ การใช้คำตรงกันข้าม อติพจน์ และบุคลาธิษฐาน ซึ่งผู้แต่งได้ใช้ความคิดสร้างสรรค์ร้อยกรองเพลงออกมาให้ชงไชย ขับร้องใส่อารมณ์ผสมผสานกับน้ำเสียง ลีลา และจังหวะ อันเป็นคุณลักษณะเฉพาะตัวของชงไชย ซึ่งขับร้องได้อย่างไพเราะชวนฟัง แม้จะเป็นบทเพลงที่มาจากผู้แต่งหลายคนแตกต่างกันก็ตาม

พัชรีย์ (2538) ได้ศึกษาเรื่อง “วจนลีลาในวรรณกรรมสำหรับเด็ก” โดยมุ่งศึกษาวจนลีลาทางด้านกลวิธีการใช้ภาษาที่เหมาะสมกับวัยของเด็ก และมุ่งปลูกฝังแนวคิดด้านคุณธรรมให้แก่เด็ก ผลการวิจัยพบว่า ในวรรณกรรมสำหรับเด็ก มีวจนลีลาทางด้านกลวิธีการใช้ภาษาที่เหมาะสมกับวัยของเด็ก ได้แก่ การใช้คำง่าย และก่อให้เกิดภาพและความรู้สึก การเล่นคำ การใช้ประโยคสั้น การเรียงลำดับความโดยการแสดงเหตุผล ส่วนวจนลีลาทางด้านกลวิธีการใช้ภาษาที่มุ่งปลูกฝังแนวคิดด้านคุณธรรมให้แก่เด็ก พบว่า มีการใช้คำที่สื่อความหมายเชิงคุณธรรม ในระดับประโยค พบว่า มีการใช้ประโยคที่สัมพันธ์กับแนวคิด ในระดับความ พบว่า มีการใช้ภาพพจน์ ซึ่งลักษณะเด่นทางด้านกลวิธีการใช้ภาษาทั้งหมด มุ่งให้เด็กเกิดความสุขสนุกสนานเพลิดเพลินในการอ่าน และเพื่อให้เด็กจดจำและนำคุณธรรมคำสอนที่ผู้แต่งสอดแทรกไว้ในเรื่องไปเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข

วีรวรรณ (2540) ได้ศึกษาเรื่อง “บทเพลงลูกทุ่งของชาย เมืองสิงห์: การศึกษาเชิงวิเคราะห์” มีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาวิเคราะห์บทเพลงลูกทุ่งของชาย เมืองสิงห์ ในด้านภาษา รูปแบบ และเนื้อหา ทัศนะของผู้ประพันธ์ โดยวิเคราะห์บทเพลงที่แต่งโดยสมเกียรติ พานทอง(ชาย เมืองสิงห์) จำนวน 200 เพลง ผลการศึกษาพบว่า ด้านการใช้ภาษา ผู้ประพันธ์นิยมใช้ภาษาปากมากที่สุด โดยมีการใช้คำอุทาน คำซ้ำ คำสแลง คำภาษาต่างประเทศ คำซ้อน คำศัพท์ คำแสดงความรู้สึก คำภาษาถิ่น ด้านการใช้โวหารภาพพจน์ พบว่ามีการใช้โวหารปฏิรูปพจน์ ปฏิพจน์ อติพจน์ นามนัย อุปมา สัญลักษณ์ อุปลักษณ์ สมพจน์ บุคลาธิษฐาน และอติพจน์ ตามลำดับ ด้านรูปแบบ พบว่านิยมใช้รูปแบบการประพันธ์ที่มีลักษณะเป็นกลอนเพลงชาวบ้าน กลอนสุภาพ และกลอนเพลงโต้ตอบ

ด้านทัศนะของผู้ประพันธ์ เป็นทัศนะเกี่ยวกับความรักที่ไม่สมหวัง คุณสมบัติของกุลสตรี คุณสมบัติของคู่ครองที่ดี ความเชื่อทางศาสนา และสัจธรรมของชีวิต

อรินยา (2540) ได้ศึกษาเรื่อง “การวิเคราะห์เพลงประกอบละครโทรทัศน์” เพื่อวิเคราะห์เนื้อหา และวรรณศิลป์ของเพลงประกอบละครโทรทัศน์ จำนวน 200 เพลง จากละครโทรทัศน์จำนวน 180 เรื่อง ผลการศึกษาพบว่า เนื้อหาของเพลงประกอบละครโทรทัศน์ จำนวน 260 เพลง มีความสอดคล้องกันกับเนื้อหาสาระในละคร 4 ด้าน ได้แก่ ความสอดคล้องกับเนื้อเรื่อง จำนวน 107 เพลง ความสอดคล้องกันในด้านตัวละคร จำนวน 121 เพลง ความสอดคล้องกันในด้านแก่น หรือแนวคิดสำคัญของเรื่อง จำนวน 27 เพลง และความสอดคล้องกันกับฉากสถานที่ หรือบรรยากาศของเรื่อง จำนวน 5 เพลง ลักษณะคำประพันธ์ที่ใช้ในบทเพลงประกอบละครโทรทัศน์มี 2 ลักษณะ ได้แก่ เพลงที่มีรูปแบบคำประพันธ์ใกล้เคียงฉันทลักษณ์เดิม จำนวน 43 เพลง และเพลงที่ไม่ปรากฏรูปแบบคำประพันธ์เป็นวิธีการประพันธ์ที่นิยมมากที่สุด จำนวน 217 เพลง ส่วนในด้านศิลปะการประพันธ์คำร้องในบทเพลงพบว่า มีการใช้คำง่ายมากที่สุด การใช้คำภาษาพูด การใช้คำภาษาต่างประเทศ และภาษาถิ่นอีสาน การใช้คำแสดงอารมณ์ และคำอุทาน โดยมีการใช้โวหารต่างๆ ปลุกอารมณ์เช่น อุปมา อุปลักษณ์ บุคลาธิษฐาน ปฏิพจน์ และสัญลักษณ์ ในบทเพลง เพื่อให้ผู้ฟังพิจารณาและเกิดความคิดในการตีความในบทเพลงประกอบละครโทรทัศน์

เด่นศิริ (2542) ได้ศึกษาเรื่อง “สุนทรียะทางภาษาไทยในวรรณกรรมเพลงสุนทราภรณ์” เพื่อศึกษาความงามและคุณค่าทางภาษา รวมทั้งรวบรวมสำนวนต่าง ๆ ที่ปรากฏในวรรณกรรมเพลงสุนทราภรณ์ ที่แต่งระหว่างปี พ.ศ. 2482 – 2524 จำนวน 1,000 เพลง ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ในบทเพลงสุนทราภรณ์มีการใช้คำที่ก่อให้เกิดความงดงามทางภาษา และความหมายที่ลึกซึ้ง จากการเลือกใช้คำที่ก่อให้เกิดอารมณ์ต่าง ๆ โดยมีการเล่นคำสัมผัสพยัญชนะและสระทุกรูปแบบ รวมทั้งมีการใช้คำซ้ำและคำซ้อน เพื่อเน้นความหมาย ใช้คำหลากหลายที่มีความเดียว เพื่อเลี่ยงการกล่าวซ้ำ นอกจากนี้ ยังมีการใช้คำศัพท์ที่มีความหมายลึกซึ้งเป็นพิเศษ ส่วนการใช้โวหารในบทเพลงสุนทราภรณ์ ก็ยังพบว่ามีการใช้โวหารเป็นจำนวนมาก ได้แก่ อุปลักษณ์ ปฏิพจน์ อาวุธพาทย์ อติพจน์ บุคลาธิษฐาน และปฏิพจน์ ในเรื่องการใช้สำนวนก็พบว่า มีทั้งสำนวนเดิม และสำนวนที่สร้างขึ้นใหม่อยู่เป็นจำนวนมาก

ปิยะ (2544) ได้ศึกษาเรื่อง “การเล่าเรื่องและวัจนลีลาในงานประพันธ์เนื้อร้องเพลงไทยสากลของระวี กังสนารักษ์” เพื่อศึกษาลักษณะโครงสร้างของการเล่าเรื่อง กลวิธีการเลือกผู้เล่าเรื่อง

การใช้โวหาร และวิเคราะห์ลักษณะวงดนตรีในเนื้อร้องของ ระวี กังสนารักษ์ โดยเลือกผลงาน ประพันธ์เนื้อร้องเฉพาะที่เป็นเพลงในผลงานชุดที่มีการโฆษณาและประชาสัมพันธ์ตามสื่อต่าง ๆ หรือเป็นเพลงที่ถูกนำไปทำมิวสิกวิดีโอ หรือเป็นเพลงที่ติดอันดับเพลงยอดนิยมประจำสัปดาห์ของ รายการวิทยุ ระหว่างปี พ.ศ. 2533 – พ.ศ. 2544 จำนวน 39 เพลง ผลการวิจัยพบว่า โครงสร้างของ การเล่าเรื่องในงานประพันธ์เนื้อเพลงไทยสากล จะมีท่วงทำนองดนตรีแบ่งออกเป็นท่อน ๆ ดังนี้ ท่อน A ท่อน B ท่อน C ท่อน D ท่อน Solo ท่อน Chorus ในแต่ละท่อนมีทำนองเพลงเหมือนกัน ซึ่ง ลำดับการเล่าเรื่องแบ่งออกเป็น 1. การนำเรื่อง 2. เหตุการณ์ช่วย 3. การเพิ่มความขัดแย้ง 4. จุดตึงเครียด 5. การคลี่คลายปัญหา 6. เหตุการณ์ต่อเนื่อง 7. การสรุป ใช้กลวิธีในการเล่าเรื่องที่ซับซ้อน เป็นบุรุษที่หนึ่ง และบุรุษที่สาม โดยให้นักร้องเป็นผู้เล่าเรื่องราวให้ผู้ฟังเกิดความรู้สึกคล้อยตาม และมีอารมณ์ร่วมไปกับบทเพลงนั้น ๆ ด้วยการใช้โวหารเปรียบเทียบสิ่งต่าง ๆ ให้ผู้ฟังเกิดจินตภาพ ได้ชัดเจน เช่น อุปลักษณ์ อุปมา สมพจน์ นามนัย ปฏิภาคพจน์ อาวัตพากย์ เป็นต้น ซึ่งวงดนตรี ในงานประพันธ์เนื้อร้องเพลงไทยสากลของ ระวี กังสนารักษ์ มีท่วงทำนองสะท้อนถึงวัฒนธรรม ของวัยรุ่น แบ่งออกเป็น วงดนตรีแบบกันเอง กับวงดนตรีแบบสนธิสนม

เพิ่มพร (2544) ได้ศึกษาเรื่อง “วิเคราะห์วรรณกรรมเพลงของ สลา คุณวุฒิ” โดยศึกษาบท เพลงตั้งแต่ พ.ศ. 2527 ถึง เดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2543 เป็นจำนวน 162 เพลง มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาทัศนคติในด้านการดำเนินชีวิต ค่านิยม ศาสนา ความเชื่อและขนบประเพณีของผู้ประพันธ์ ที่ สะท้อนจากวรรณกรรมเพลง รวมถึงรูปแบบและการใช้ภาษาในเพลง ซึ่งผลการศึกษาพบว่า สลา คุณวุฒิ แสดงทัศนคติเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตให้ชาวชนบทเห็นความสำคัญ และรักถิ่นกำเนิดของตน เพื่อกลับมาประกอบอาชีพเกษตรกรรม สร้างความอบอุ่นแก่ครอบครัว และมีทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยม การทำความดี ยึดหลักธรรม ประพฤติตนตามขนบประเพณีของสังคม ในด้านรูปแบบของบทเพลง พบว่า บทเพลงของ สลา คุณวุฒิ นิยมรูปแบบทวิบทพิเศษ ด้วยจังหวะช้า และสะท้อนอารมณ์มาก ที่สุด เพราะบทเพลงส่วนใหญ่เป็นเพลงที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับความผิดหวังในความรัก ส่วนในด้านการ ใช้ภาษา นิยมใช้คำประพันธ์ประเภทกลอนตลาด ที่ไม่กำหนดจำนวนพยางค์ตามฉันทลักษณ์ ใช้ทั้ง สัมผัสสระและสัมผัสอักษร และภาษาถิ่นอีสาน เนื่องจากผู้ประพันธ์เป็นชาวอีสานโดยกำเนิด

ศรัณยา (2545) ได้ศึกษาเรื่อง “กลวิธีการใช้ภาษาในเพลงชุดพักกายพักใจของ พงษ์สิทธิ์ คัมภีร์” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบการประพันธ์เพลงและการใช้ภาษาในเพลง ผลการศึกษาพบว่า รูปแบบการแต่งเพลงชุดพักกายพักใจมีลักษณะเด่นคือ ใช้รูปแบบการแต่งกลอน โดยเน้นสัมผัสสระ และสัมผัสอักษร เพื่อให้เกิดความคล้องจองและเพิ่มความไพเราะ มีการ

ใช้คำที่ก่อให้เกิดความประสานของเสียงสัมผัสที่ช่วยในการสื่อความหมาย รวมทั้งมีการใช้คำทับศัพท์ภาษาอังกฤษในเพลงเพื่อแสดงถึงความทันสมัย และแสดงถึงความเป็นกันเองกับผู้ฟัง ส่วนประโยคที่ใช้ในเพลงจะมีทั้งวัตถุประสงค์เพื่อบอกเล่า คำสั่งแบบแฝงความรู้สึกลึกต่างๆ มีประโยคคำถามที่คล้ายกับการสนทนา และมีประโยคขอร้องเชิงวิงวอน รวมทั้งมีการใช้โวหารภาพพจน์ช่วยให้ผู้ฟังเกิดจินตนาการ และเข้าใจความเปรียบในเนื้อเพลงได้ดียิ่งขึ้น

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวกับลีลาภาษาในเพลง จะเห็นได้ว่ามักมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาลักษณะการใช้คำ การใช้ประโยค การใช้สำนวน และการใช้โวหาร รวมถึงลักษณะคำประพันธ์ที่แสดงถึงความงามทางภาษา และลักษณะของเนื้อหาที่สะท้อนค่านิยม ความเชื่อของผู้ประพันธ์

ประวัติและผลงานของ สลา คุณวุฒิ

ประวัติส่วนตัว

สลา คุณวุฒิ เกิดเมื่อวันที่ 2 เมษายน 2505 ที่บ้านนาหมอม้า อำเภออำนาจเจริญ จังหวัดอำนาจเจริญ (เดิมเป็นส่วนหนึ่งของจังหวัดอุบลราชธานี) ซึ่งเกิดในครอบครัวชาวนา ผู้ให้กำเนิดคือ นายบุญหลาย คุณวุฒิ และนางก้าน คุณวุฒิ สลา คุณวุฒิเป็นบุตรคนที่ 4 ในจำนวนพี่น้อง 6 คน ได้แก่

1. นางละม้าย คุณวุฒิ	อาชีพ ค้าขาย
2. สิบเอกอุทาน คุณวุฒิ	อาชีพ ข้าราชการบำนาญ
3. นางลาวัญย์ คุณวุฒิ	อาชีพ รับราชการ
4. นายสลา คุณวุฒิ	อาชีพ นักประพันธ์เพลง
5. นายปัญญา คุณวุฒิ	อาชีพ นักจัดรายการวิทยุ
6. นางทิพภา อดทน	อาชีพ รับราชการ

สลา คุณวุฒิ ได้สมรสกับ ลัดดาวัลย์ คุณวุฒิ(นามสกุลเดิม ก้อนทอง) ซึ่งมีอาชีพรับราชการตำแหน่ง พยาบาลวิชาชีพ 7 โรงพยาบาลพระศรีมหาโพธิ์ จังหวัดอุบลราชธานี เมื่อปี พ.ศ. 2531 และมีธิดา 2 คน ได้แก่ เด็กหญิงขวัญข้าว คุณวุฒิ และ เด็กหญิงแพรวา คุณวุฒิ ปัจจุบัน

พักอยู่ที่บ้านเลขที่ 196 ซอยชยางกูร อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี 34000 โทรศัพท์ (045) 312187

ประวัติการศึกษา

1. ระดับประถมศึกษา สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษา ชั้นปีที่ 7 จากโรงเรียนบ้านนาหมอ ม้า อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี เมื่อปี พ.ศ. 2518
2. ระดับมัธยมศึกษา สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 จากโรงเรียนป่าดัววิทยา อำเภอป่าดัว จังหวัดยโสธร เมื่อปี พ.ศ. 2521
3. ระดับอนุปริญญา สำเร็จจากวิทยาลัยครูอุบลราชธานี หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูง(ป.กศ.สูง) เมื่อปี พ.ศ. 2525
4. ระดับปริญญาตรี สำเร็จจากมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช เกียรตินิยมอันดับ 1 หลักสูตร ศึกษาศาสตรบัณฑิต(ศษ.บ) วิชาเอกบริหารการศึกษา
5. ระดับปริญญาโท ได้รับปริญญาโทมหาบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาภาษาไทย จากสถาบันราชภัฏอุบลราชธานี ปีการศึกษา 2545

ประวัติการทำงาน

หลังจากสำเร็จการศึกษาจากวิทยาลัยครูอุบลราชธานี ในปี พ.ศ. 2525 สลา คุณวุฒิ ได้สอบบรรจุเข้ารับราชการครู โดยปฏิบัติหน้าที่ครู ในตำแหน่งสายผู้ปฏิบัติการสอน จนถึง สายผู้บริหารโรงเรียน ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2525 - 2543 รวมเป็นระยะเวลารับราชการครู 19 ปี ตามลำดับตำแหน่งและสถานที่ทำงานดังนี้

1. ปี พ.ศ. 2525 บรรจุเป็นข้าราชการครู ตำแหน่ง ครู 2 โรงเรียนบ้านไร่จี ตำบลไร่จี อำเภอถืออำนาจ จังหวัดอำนาจเจริญ

2. ปี พ.ศ. 2527 ได้รับแต่งตั้งให้เป็นผู้ช่วยครูใหญ่ โรงเรียนบ้านไร่จิ
3. ปี พ.ศ. 2530 ย้ายไปดำรงตำแหน่ง ครู 2 โรงเรียนบ้านหนองแสง อำเภอเมือง จังหวัดอำนาจเจริญ
4. ปี พ.ศ. 2531 เปลี่ยนสายงานจากการเป็น ครูผู้สอน สอบคัดเลือกเข้าสู่สายงาน ผู้บริหารโรงเรียน ตำแหน่ง ครูใหญ่ โดยสอบได้ลำดับที่ 1 ของ สปจ.อุบลราชธานี ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง ครูใหญ่โรงเรียนบ้านน้ำซับ อำเภอลืออำนาจ จังหวัดอำนาจเจริญ
5. ปี พ.ศ. 2536 ย้ายไปดำรงตำแหน่ง ครูใหญ่โรงเรียนบ้านนาดี อำเภอลืออำนาจ จังหวัดอุบลราชธานี
6. ปี พ.ศ. 2540 ย้ายไปดำรงตำแหน่ง ครูใหญ่โรงเรียนบ้านดอนชี อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี
7. ปี พ.ศ. 2543 ลาออกจากราชการ เมื่อวันที่ 2 ตุลาคม 2543
8. จากปี พ.ศ. 2543 - ปัจจุบัน ทำงานประจำอยู่ที่ บริษัทแกรมนีโกลด์และงานอิสระ

ผลงานการประพันธ์เพลง

สลา คุณวุฒิ เป็นบุคคลที่มีความสามารถในการประพันธ์เพลงหลายแนว โดยนำภาพชีวิตจากประสบการณ์ที่อยู่ท่ามกลางความยากลำบากแค้นแค้น และอดทนในการดำเนินชีวิต มาถ่ายทอดและสร้างผลงานเพลงออกมาเป็นเพลง ทั้งในส่วนที่แต่งเองร้องเองในช่วงระยะเวลาเริ่มต้นเข้าสู่วงการเพลงตั้งแต่เป็นนักศึกษาวิทยาลัยครูอุบลราชธานี จนถึงปัจจุบัน ดังนี้

1. **เพลงลูกทุ่ง** เพลงในแนวลูกทุ่งถือได้ว่าเป็นแนวเพลงที่ สลา คุณวุฒิ ถนัดมากที่สุดและประสบความสำเร็จที่สุด ซึ่งเพลงลูกทุ่งเพลงแรกที่ สลา คุณวุฒิแต่ง คือ เพลงอดีตรักทุ่งนาแห่ง และเพลงที่ได้รับการบันทึกเสียงครั้งแรกก็คือเพลง สาวชาวหอ ปัจจุบัน สลา คุณวุฒิ แต่งเพลงทั้งคำ

ร้องและทำนองที่ได้รับการบันทึกเสียงมากกว่า 300 เพลง ซึ่งเป็นเพลงที่มีชื่อเสียงได้รับการยอมรับ เช่น

- กระทงหลงทาง	ขับร้องโดย	ไชยา มิตรชัย
- จดหมายผิดซอง	ขับร้องโดย	มนต์สิทธิ์ คำสร้อย
- ยาใจคนจน, ใต้แสงนีออน, ขายแรงแต่งงาน, ขอคนรู้ใจ, หน้อยใหม่คนดี, นักสู้ม. 3, ผ้าขาวบนป่าช้า	ขับร้องโดย	ไมค์ ภิรมย์พร
- เฟอร์นิเจอร์เบอร์สอง	ขับร้องโดย	อำพล ภูไท
- หน้อยใจนาง	ขับร้องโดย	วันชนะ เกิดดี
- ขอมขาดทุน, ใจอ่อนทุกที	ขับร้องโดย	ดาว มยุรี
- ถึงคิวเราแล้ว, ยืมแฟนร้าว	ขับร้องโดย	หน้อย ฉัฐษา
- เสนอหน้ามาบอกรัก	ขับร้องโดย	สมยศศักดิ์ รักเสมอ
- ปากแซงแห่งความหลัง	ขับร้องโดย	จริงใจ ชัยเจริญ
- ให้แล้วให้เลย	ขับร้องโดย	แคนดี้ อุษณีย์
- รองเท้าหน้าห้อง, ออกหักจากคาเฟ่	ขับร้องโดย	สายัณห์ นิรันดร
- ปริญาใจ, แรงใจรายวัน, ทำบาปปลง, อยากลืมแฟนเขา, หนีแม่มาแพร์รัก, กรุณาอย่าผลอใจ	ขับร้องโดย	ศิริพร อำไพพงษ์
- หัวใจคีตสอด	ขับร้องโดย	แดง จิตรกร
- ต้องมีสักวัน, จากคนที่เธอรัก, ใจสารภาพ	ขับร้องโดย	จักรพรรณ์ อาบครบุรี
- กระเป๋abenแฟนทิ้ง	ขับร้องโดย	เอกราช สุวรรณภูมิ
- ดอกหญ้าในป่าปูน, กินข้าวหรือยัง, หัวใจคีตสอด	ขับร้องโดย	ต่าย อรทัย
- โข้วเบอร์ไมโข้วใจ	ขับร้องโดย	ดวงจันทร์ สุวรรณิ
- พี่ชายชั่วคราว, หนึ่งกำลังใจ	ขับร้องโดย	ฝน ธนสุนทร

2. กลอนลำ จากสภาพชีวิตและพื้นฐานที่เป็นคนอีสาน มีวิถีชีวิตที่ผูกพันกับท้องถิ่น ศิลปินชาวบ้าน และศิลปวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของชาวอีสาน คือ หมอลำ จึงใช้ความสามารถด้านภาษามาผสมผสานกับประสบการณ์สร้างผลงานเพลงกลอนลำให้หนักแน่นแวลูกทุ่งหมอลำ ซึ่งได้รับการบันทึกเสียง มากกว่า 100 กลอนลำ เช่น

- กลอนลำที่ขับร้องโดยศิริพร อำไพพงษ์ เช่น ล้างจานในงานแต่ง, ฝากซองกินดองแฟน, หล่อกุ๊กสอง, ขึ้นคานเพราะการรอกอย, ลมจ้ำยาลวง, อดีตรักริมโขง
- กลอนลำที่ขับร้องโดย ไมค์ ภิรมย์พร เช่น ชุด หัวใจลอยตัว 9 กลอน
- กลอนลำที่ขับร้องโดย ต่าย จิราพร เช่น ชุด ย่านอายบ่ใจ 12 กลอน
- กลอนลำที่ขับร้องโดย สาลี ศรีัญธร เช่น ชุด กอดแล้วบ่แต่ง 6 กลอน
- กลอนลำที่ขับร้องโดย สายแวว แก้วนาเมือง เช่น ชุดร้อคนำแน่ 12 กลอน
- กลอนลำที่ขับร้องโดย สกุนา นภาเจริญ เช่น ชุด อบต. ที่รัก 12 กลอน

3. เพลงมาร์ชสถาบัน

- เพลงมาร์ชเทศบาลวารินชำราบ แต่งให้กับ เทศบาลวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี
- เพลงมาร์ชครูอุบล แต่งให้กับ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี
- เพลงมาร์ชฟ้า-ขาว แต่งให้กับ โรงเรียนโนนกลางวิทยา อำเภอพิบูลมังสาหาร จังหวัดอุบลราชธานี

4. เพลงประกอบละคร

- เพลง ชุด นายฮ้อยทมิฬ ประกอบละครเรื่อง นายฮ้อยทมิฬ
- เพลง ต้องมีสักวัน ประกอบละครเรื่อง หงษ์ฟ้ากับสมหวัง

5. เกียรติคุณและรางวัลที่ได้รับ

รางวัลเกียรติยศที่ได้รับขณะรับราชการครู

- ปี พ.ศ. 2529 ได้รับคัดเลือกเป็น “ครูดีเด่น” ของ สปจ.อุบลราชธานี
- ปี พ.ศ. 2534 ชนะเลิศ “การประกวดการแต่งหนังสือสำหรับเด็ก” สปจ.อุบลราชธานี
- ปี พ.ศ. 2537 และ 2539 ได้รับการคัดเลือกเป็น “ครูผู้มีจรรยาบรรณยอดเยี่ยม” ของ ครูสภา จังหวัดอำนาจเจริญ

รางวัลเกียรติยศที่ได้รับจากการประพันธ์เพลง

สลา คุณวุฒิ มีผลงานการประพันธ์เพลงที่เป็นที่ยอมรับในระดับประเทศนับจากปี พ.ศ. 2540 เป็นต้นมา ดังนี้

ปี พ.ศ. 2540

1. เพลง ใต้ฟ้าเดียวกัน แต่งเพื่อการแสดงถวายของคัมภีร์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เนื่องในปีสืบสานวัฒนธรรมไทย ณ ศูนย์วัฒนธรรมแห่งชาติ
2. เพลง จดหมายผิดซอง ขับร้องโดย มนต์สิทธิ์ คำสร้อย ได้รับการคัดเลือกให้เป็นเพลงยอดนิยมและมิวสิกเพลงได้รับรางวัล โทรทัศน์ทองคำ

ปี พ.ศ. 2541

1. เพลง กระทั่งหลงทาง และยาใจคนจน ได้รับการรางวัล “พระพิฆเนศทองพระราชทาน” ในฐานะเพลงลูกทุ่งยอดนิยม
2. เพลง เหนื่อยไหมคนดี ได้รับรางวัล “มาลัยทอง” จากสมาคมลูกทุ่ง เอฟ.เอ็ม
3. เพลง ดอกไม้ให้ครู ได้รับรางวัลจากการประกวดการประพันธ์เพลงวันครู จากสำนักงานคุรุสภา

ปี พ.ศ. 2542

1. เพลง ยาใจคนจน ได้รับการพิจารณาจากสมาคมดนตรีแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ให้เป็นเพลงยอดเยี่ยม ทำให้ได้รับรางวัลพระพิฆเนศทองพระราชทาน ในฐานะผู้แต่งเนื้อร้องและทำนอง ซึ่งถือว่าเป็นนักแต่งเพลงที่ได้รับรางวัล ถึงสองปีติดต่อกัน
2. ได้รับโล่เกียรติยศ “ยอดศิลปินแห่งอีสาน” จากสมาคมสื่อมวลชนจังหวัดยโสธร
3. ได้รับใบประกาศเกียรติคุณ ในฐานะ “ศิลปินพื้นบ้าน” จาก สปจ. ศรีสะเกษ
4. ได้รับโล่เกียรติยศในงาน “60 ปีเล่าขานตำนานลูกทุ่งไทย” จาก กระทรวงศึกษาธิการ

ปี พ.ศ. 2543

1. ได้รับรางวัล “มาลัยทอง” จากรายการวิทยุลูกทุ่ง เอฟ.เอ็ม 95.0 ครั้งที่ 1 ปี 2543 ได้แก่
 - เพลง รongเท้าหน้าห้อง ขับร้องโดย สายัณห์ นิรันดร ได้รับรางวัลเพลงลูกทุ่งยอดเยี่ยม
 - เพลง กระเป๋าแบนแฟนทิ้ง ขับร้องโดย เอกราช สุวรรณภูมิ ได้รับรางวัลเพลงยอดเยี่ยม
 - เพลง ปริศญาใจ ขับร้องโดย ศิริพร อำไพพงษ์ ได้รับรางวัลนักร้องหญิงยอดเยี่ยม

นอกจากนี้ สลา คุณวุฒิ ได้รับรางวัลผู้ประพันธ์คำร้องยอดเยี่ยม และอัลบั้มยอดเยี่ยม จากเพลง เหนื่อยไหมคนดี จนได้รับสมญาจากสื่อมวลชนว่า “นักแต่งเพลงลูกทุ่งมือทอง แห่งปี 2000”

2. ได้รับโล่เกียรติยศ จากสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในงานฉลองครบรอบ 20 ปี สปช. โครงการ “คืนสู่บ้านเกิด โรงเรียนเก่า”

3. ได้รับโล่เชิดชูเกียรติคุณ “ศิลปินดีเด่นจังหวัดอุบลราชธานี” สาขา วรรณศิลป์ (การแต่งเพลง) จาก สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ

ปี พ.ศ. 2544

1. ได้รับโล่เกียรติยศ รางวัลเชิดชูเกียรติ “ศิลปินพื้นบ้านอีสาน” สาขา วรรณกรรมประเภท การประพันธ์เพลง จากสถาบันวิจัยศิลปวัฒนธรรมอีสาน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

2. ได้รับรางวัลเกียรติยศ “ศิลปินไม้คันทอง” จากนายกสมาคมสื่อมวลชนจังหวัดยโสธร

3. ได้รับโล่เกียรติคุณเชิดชูเกียรติ “คนดีศรีอุบล” จากสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

4. ได้รับรางวัล “เพชรสยาม” สาขาภาษาและวรรณกรรมทางการประพันธ์เพลงไทยลูกทุ่ง จากสถาบันราชภัฏจันทรเกษม เมื่อวันที่ 11 กันยายน 2544

ปี พ.ศ. 2545

มีเพลงที่ได้รับรางวัลจากการประกาศผล “รางวัลพระพิฆเนศทองพระราชทาน” ครั้งที่ 5 จัดโดยสมาคมดนตรีแห่งประเทศไทยในพระราชูปถัมภ์ เมื่อวันที่ 29 กรกฎาคม 2545 จำนวน 3 รางวัล คือ

- เพลง นักสู้ ม.3 ขับร้องโดย ไมค์ ภิรมย์พร ได้รับรางวัลผู้ขับร้องเพลงไทยลูกทุ่งชายยอดเยี่ยม
- เพลง กระเป๋ามาแบนแพนทิง ขับร้องโดย เอกราช สุวรรณภูมิ ได้รับรางวัลผู้ขับร้องเพลงไทยชายลูกทุ่งยอดเยี่ยม
- เพลง นางฟ้าบ้านไพร ขับร้องโดย ค.ญ.พัชรีย์ เย็นแพง ได้รับรางวัล “เพลงสร้างสรรค์พิเศษยอดเยี่ยม”

นอกจากนี้ ยังมีเพลงที่ได้รับรางวัลมาลัยทอง ประจำปี 2545 ได้แก่ เพลง ด้วยแรงแห่งรัก ขับร้องโดย ไมค์ ภิรมย์พร ได้รับรางวัลคำร้องยอดเยี่ยม และรางวัลเพลงยอดเยี่ยม

ปี พ.ศ. 2546

มีเพลงที่ได้รับรางวัล “มาลัยทอง” จากรายการวิทยุลูกทุ่ง เอฟ.เอ็ม 95.0 ประจำปี 2546 ได้แก่

- เพลง โทรหาแทนเด้อ ขับร้องโดย ต่าย อรทัย ได้รับรางวัลนักร้องหญิงยอดเยี่ยม
- เพลง ใจสารภาพ ขับร้องโดย จักรพรรณ์ อาบครบุรี ได้รับรางวัลเพลงยอดเยี่ยม
- เพลง มนต์รัก ตจว. ขับร้องโดย แดง จิตรกร ได้รับรางวัลเพลงลูกทุ่งยอดเยี่ยม
- เพลง อยากให้เธอเข้าใจ ขับร้องโดย ไมค์ ภิรมย์พร ได้รับรางวัลผสมเสียงยอดเยี่ยม

ปี พ.ศ. 2547

มีเพลงที่ได้รับรางวัล “มาลัยทอง” ประจำปี 2547 ได้แก่

- เพลง อยากให้เธอเข้าใจ ขับร้องโดย ไมค์ ภิรมย์พร ได้รับรางวัลนักร้องชายยอดเยี่ยม
- เพลง กินข้าวหรือยัง ขับร้องโดย ต่าย อรทัย ได้รับรางวัลเพลงลูกทุ่งยอดเยี่ยม, รางวัล

นักร้องหญิงยอดนิยม และรางวัลดาวรุ่งหญิงยอดเยี่ยม

จากผลงานเพลงที่ได้รับรางวัล เป็นบทพิสูจน์ความสามารถในการแต่งเพลงของ นักแต่งเพลงลูกอีสานที่ให้ความพยายามในการสร้างสรรค์ผลงานอย่างต่อเนื่องยาวนานให้ทุกคนเห็นด้วยผลงานเพลงดังระดับประเทศมากมายหลายเพลงในปัจจุบัน

ปี พ.ศ. 2548

มีเพลงที่ได้รับรางวัล “มัลย์ทอง” ประจำปี 2548 ได้แก่

- เพลงกำลังใจในแววตา ขับร้องโดย ไมค์ ภิรมย์พร ได้รับรางวัลคำร้องยอดเยี่ยม
- เพลงเหนื่อยไหมคนดี ด้นฉบับขับร้องโดย ไมค์ ภิรมย์พร ได้รับรางวัลเพลงเก่าทำใหม่ยอดเยี่ยม ซึ่งนำมาขับร้องใหม่โดย ชรินทร์ นันทนาคร

บทที่ 3

วิธีการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง “ลีลาภาษาในเพลงลูกทุ่งของ สลา คุณวุฒิ” ครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงวิเคราะห์ลีลาภาษา ทั้งในด้านการใช้ภาษา และเนื้อหาในเพลงลูกทุ่งของ สลา คุณวุฒิ ได้แก่ การใช้คำ การใช้ประโยค การใช้โวหาร การใช้สำนวน และลักษณะเนื้อหาของเพลงลูกทุ่งยอดนิยม ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2543 จนถึง เดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2548 โดยมีรายละเอียดของการวิจัยดังนี้

การคัดเลือกข้อมูล

ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยได้ใช้วิธีการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) คือ

1. ศึกษา เพลงลูกทุ่งที่ประพันธ์โดย สลา คุณวุฒิ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2543 จนถึงปัจจุบัน คือ เดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2548
2. เป็นเพลงที่ได้รับการจัดอันดับเพลงยอดนิยมประจำสัปดาห์ หรือประจำเดือนจาก สื่อมวลชนต่าง ๆ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

รวบรวมข้อมูลที่เป็นเพลงลูกทุ่งที่ประพันธ์โดย สลา คุณวุฒิ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2543 จนถึง เดือนกรกฎาคม ปี พ.ศ. 2548 และได้รับการจัดอันดับให้เป็นเพลงยอดนิยมจากสื่อมวลชนต่าง ๆ (ดังตารางที่ 2 หน้า 64) เป็นจำนวน 57 เพลง ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงรายชื่อเพลงลูกทุ่งยอดนิยม

ที่	ชื่อเพลง	ปี พ.ศ.	ชื่อนักร้อง	ที่มา
1.	ปริญญาใจ	2543-2545	ศิริพร อำไพพงษ์	จิรวัดน์ สว่างวงศ์
2.	หนีแม่มาแพรัก	2543-2545	ศิริพร อำไพพงษ์	หนังสือรวมเพลงยอดนิยม
3.	แรงใจรายวัน	2545-2546	ศิริพร อำไพพงษ์	จิรวัดน์ สว่างวงศ์
4.	อกหักเพราะฮักอ้าย	2546-2547	ศิริพร อำไพพงษ์	หนังสือรวมเพลงยอดนิยม
5.	ล้างจานในงานแต่ง	2545-2546	ศิริพร อำไพพงษ์	หนังสือรวมเพลงยอดนิยม
6.	คิดฮอดคอกบ่ได้	2546-2547	ศิริพร อำไพพงษ์	ลูกทุ่งคอกทอม
7.	ส่งฮักส่งแสง	2547	ศิริพร อำไพพงษ์	F.M. 98 MHz.
8.	อยากลิ้มแฟนเขา	2548	ศิริพร อำไพพงษ์	F.M. 104.75 MHz.
9.	กรุณาอย่าผลอใจ	2548	ศิริพร อำไพพงษ์	www.isangate.com
10.	คนนี่ละแม่	2548	ศิริพร อำไพพงษ์	www.isangate.com
11.	ตัวจริงประจำใจ	2548	ศิริพร อำไพพงษ์	ลูกทุ่งวาไรตี้
12.	ยาใจคนจน	2543-2546	ไมค์ ภิรมย์พร	จิรวัดน์ สว่างวงศ์
13.	เหน้อยไหมคนดี	2543-2546	ไมค์ ภิรมย์พร	จิรวัดน์ สว่างวงศ์
14.	อยากเด็ดดอกฟ้า	2546-2547	ไมค์ ภิรมย์พร	หนังสือรวมเพลงยอดนิยม
15.	นักสู้ ม.3	2545-2546	ไมค์ ภิรมย์พร	จิรวัดน์ สว่างวงศ์
16.	ด้วยแรงแห่งรัก	2545	ไมค์ ภิรมย์พร	หนังสือรวมเพลงยอดนิยม
17.	อยากให้เธอเข้าใจ	2546-2547	ไมค์ ภิรมย์พร	คมชัดลึก
18.	ขอคนรู้ใจ	2545-2546	ไมค์ ภิรมย์พร	จิรวัดน์ สว่างวงศ์
19.	จอมอ ป.6	2544-2546	ไมค์ ภิรมย์พร	หนังสือรวมเพลงยอดนิยม
20.	เจ้าหนี้หัวใจ	2546-2547	ไมค์ ภิรมย์พร	หนังสือรวมเพลงยอดนิยม
21.	งานหนักรักษาใจ	2547	ไมค์ ภิรมย์พร	หนังสือรวมเพลงยอดนิยม
22.	แหวนทองตามไม่ทัน	2547	ไมค์ ภิรมย์พร	หนังสือรวมเพลงยอดนิยม
23.	กินข้าวกับเงาใจ	2547	ไมค์ ภิรมย์พร	หนังสือรวมเพลงยอดนิยม
24.	ผ้าขาวบนบ่าซ้าย	2547-2548	ไมค์ ภิรมย์พร	ลูกทุ่งคอกทอม
25.	เดาใจฟ้า	2547-2548	ไมค์ ภิรมย์พร	ลูกทุ่งวาไรตี้
26.	รอยยิ้มเต็มแรง	2546-2548	ไมค์ ภิรมย์พร	F.M. 98 MHz.
27.	ขายแรงแต่งงาน	2546	ไมค์ ภิรมย์พร	จิรวัดน์ สว่างวงศ์
28.	รอวันของเรา	2546	จักรพรรณ์ อาบครบุรี	หนังสือรวมเพลงยอดนิยม
29.	ใจสารภาพ	2546-2547	จักรพรรณ์ อาบครบุรี	ลูกทุ่งคอกทอม
30.	ต้องมีสักวัน	2546-2547	จักรพรรณ์ อาบครบุรี	หนังสือรวมเพลงยอดนิยม

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ที่	ชื่อเพลง	ปี พ.ศ.	ชื่อนักร้อง	ที่มา
31.	จากคนที่รักเธอ	2547	จักรพรรณ์ อาบครบุรี	หนังสือรวมเพลงยอดนิยม
32.	รองเท้าน้ำห้อง	2543-2545	สายัณห์ นิรันดร	จิรวัดน์ สว่างวงศ์
33.	พี่มาวันเขาหมั้น	2546	เอกพล มนต์ตระการ	หนังสือรวมเพลงยอดนิยม
34.	นั่งเฝ้าเขาจับ	2545-2546	เอกพล มนต์ตระการ	F.M. 104.75 MHz.
35.	เพลงหยิ่งกะได้	2546-2547	เอกพล มนต์ตระการ	หนังสือรวมเพลงยอดนิยม
36.	ฝากรูปจูบกระดาย	2547	เอกพล มนต์ตระการ	หนังสือรวมเพลงยอดนิยม
37.	กระตงหลงทาง	2541-2545	ไชยา มิตรชัย	จิรวัดน์ สว่างวงศ์
38.	กระเป๋abenแฟนทิ้ง	2543-2545	เอกราช สุวรรณภูมิ	จิรวัดน์ สว่างวงศ์
39.	สัญญา 5 บาท	2545-2547	เอกราช สุวรรณภูมิ	หนังสือรวมเพลงยอดนิยม
40.	มนต์รัก ต.จ.ว.	2545-2546	แดง จิตรกร	F.M. 104.75 MHz.
41.	หัวใจคิดสอด	2547	แดง จิตรกร	จิรวัดน์ สว่างวงศ์
42.	พี่ชายชั่วคราว	2547-2548	ฝน ธนสุนทร	รวมเพลงฮิตติดชาร์ต
43.	หนึ่งกำลึงใจ	2548	ฝน ธนสุนทร	ลูกทุ่งคอตคอม
44.	แผลเป็นวันวาเลนไทน์	2548	ฝน ธนสุนทร	ลูกทุ่งคอตคอม
45.	คิด ร. วิชาลิ้ม	2547-2548	แอร์ สุชาวดี	ลูกทุ่งคอตคอม
46.	นักเรียนหลังห้อง	2548	พงศ์พิพัฒน์ คงนาค	ดาวรุ่งเสียงทอง
47.	โซว์เบอร์รี่ไม่โซว์ใจ	2547-2548	ดวงจันทร์ สุวรรณิ	F.M. 98 MHz.
48.	ดอกหญ้าในป่าปูน	2546-2547	ต่าย อรทัย	ลูกทุ่งคอตคอม
49.	โทรหาแม่เฒ่า	2546-2547	ต่าย อรทัย	ลูกทุ่งคอตคอม
50.	ขอใจกันหนาว	2548	ต่าย อรทัย	ลูกทุ่งคอตคอม
51.	กินข้าวหรือยัง	2548	ต่าย อรทัย	ลูกทุ่งวาไรตี้
52.	ตัวให้คิดสอด	2547-2548	ต่าย อรทัย	ลูกทุ่งวาไรตี้
53.	นอนฟังเสียงฝน	2547-2548	ต่าย อรทัย	ลูกทุ่งวาไรตี้
54.	ตั้งใจลิ้ม	2547-2548	ต่าย อรทัย	ลูกทุ่งคอตคอม
55.	เติมฮักเติมแรงแง	2547	ต่าย อรทัย	F.M. 98 MHz.
56.	คนไกลเบอร์เก่า	2548	พลพล กับ ต่าย อรทัย	ลูกทุ่งวาไรตี้
57.	ผู้บ่าวเหี้ยมขบถ	2547	ศร สีนชัย	F.M. 98 MHz.

ตารางที่ 2 แสดงรายการสื่อมวลชนที่เกี่ยวกับเพลงลูกทุ่ง

ประเภทของสื่อมวลชน	รายการ
สถานีวิทยุ	รายการเวทีไท F.M. 103 MHz.
	รายการลูกทุ่งยอดนิยม F.M. 90.0 MHz.
	รายการพัทยาระดิโอ F.M. 104.75 MHz.
	จทบ.กาญจนบุรี F.M. 92.75 MHz.
	อ.ส.ม.ท. นครพนม F.M. 93.50 MHz.
	ลูกทุ่งรักไท F.M. 98 MHz.
	ตชด.ค่ายรามคำแหง สงขลา F.M. 104.0 MHz.
	สวท. ขอนแก่น F.M. 99.50 MHz.
	City Life ลำปาง F.M. 88.5 MHz.
	01 ทอ. A.M. 1233 MHz.

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ประเภทของสื่อมวลชน	รายการ	
สถานีโทรทัศน์	วันอังคาร เวลา 02.00 น. ลูกทุ่งสะออน ช่อง 7	
	วันอังคาร เวลา 12.45 น. ขบวนการลูกทุ่ง	
	วันพุธ เวลา 12.45 น. เพลงติดดาว	
	วันพฤหัสบดี เวลา 12.45 น. กลิ่นลูกใหม่ ช่อง 9	
	วันจันทร์ เวลา 01.00 น. สายรุ่งลูกทุ่งไทย	
	วันอังคาร เวลา 02.30 น. ลูกทุ่งบันเทิงไทย ช่อง ITV	
	วันอังคาร เวลา 13.33 น. สายด่วนลูกทุ่ง	
	วันพฤหัสบดี เวลา 13.30 น. สายด่วนลูกทุ่ง	
	สิ่งพิมพ์	หนังสือพิมพ์ลูกทุ่งคอตคอม
		หนังสือพิมพ์ลูกทุ่งวาไรตี้
		นิตยสารดาวรุ่งเสียงทอง
		นิตยสารราชาเสียงทอง

ข้อมูล ณ วันที่ 1 มีนาคม 2548

เกณฑ์ที่ใช้ในการวิจัย

เกณฑ์ที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ เกณฑ์การวิเคราะห์ลีลาภาษาในเพลงลูกทุ่งของ สลา คุณวุฒิ ที่ผู้วิจัยกำหนด ดังต่อไปนี้

วิเคราะห์ลักษณะการใช้ภาษา

1. **ลักษณะการใช้คำ** ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การวิเคราะห์ลักษณะการใช้คำ โดยอาศัยแนวของ ชำนาญ (2522), พิทยา (2537), วัชรภรณ์ (2535) และสุนันท์ (2546) ซึ่งสรุปเป็นเกณฑ์ในการวิเคราะห์การใช้คำได้ดังต่อไปนี้

1.1 การใช้คำที่ก่อให้เกิดอารมณ์ 9 ด้าน ได้แก่

- คำที่ก่อให้เกิดอารมณ์ โศกเศร้า เสียใจ
- คำที่ก่อให้เกิดอารมณ์ โกรธแค้น ขุ่นเคือง
- คำที่ก่อให้เกิดอารมณ์ ประชดประชัน เสียคดี เหยะเหยียด
- คำที่ก่อให้เกิดอารมณ์ สุข สดชื่น
- คำที่ก่อให้เกิดอารมณ์ ขบขัน สนุกสนาน
- คำที่ก่อให้เกิดอารมณ์ และความรู้สึกที่จริงจัง
- คำที่ก่อให้เกิดอารมณ์ เสียหาย อาลัยอาวรณ์
- คำที่ก่อให้เกิดอารมณ์ ชื่นชม ยกย่อง สรรเสริญ
- คำที่ก่อให้เกิดอารมณ์ สงสารเห็นใจ ให้อภัย

1.2 **คำสัมผัส** จำแนกเป็นสัมผัสพยางค์และสัมผัสสระ โดยมีรายละเอียดของเสียงสัมผัสดังนี้

1.2.1 **สัมผัสพยางค์** คือ การแต่งที่มีคำคล้องจอง ที่เกิดจากเสียงพยางค์เหมือนกัน และทำให้เกิดความคล้องจอง สดใสสวยงาม ซึ่งเป็นความงามทางภาษาที่มีลักษณะของการสัมผัสที่มีชื่อเรียกต่าง ๆ กันดังนี้

- ก. คำคู่ คือ คำสัมผัสพยัญชนะชนิดกันสองคำ
- ข. คำเทียบคู่ คือ คำสัมผัสพยัญชนะสามคำชนิดกัน
- ค. คำเทียบคู่ คือ คำสัมผัสพยัญชนะสามคำชนิดกัน
- ง. คำเทียบรอด คือ คำสัมผัสพยัญชนะสี่คำชนิดกัน
- จ. คำทบคู่ คือ คำสัมผัสพยัญชนะสองคู่ชนิดกัน
- ฉ. คำแทรกคู่ คือ คำสัมผัสพยัญชนะ โดยมีคำคั่นหนึ่งคำ
- ช. คำแทรกรอด คือ คำสัมผัสพยัญชนะ โดยมีคำหรือพยางค์อื่นคั่นกลาง

1.2.2 สัมผัสสระ คือ คำคล้องจองที่เกิดจากการใช้คำที่มีเสียงสระเดียวกันแต่พยัญชนะต้นและตัวสะกดต่างกัน ซึ่งมีลักษณะของการสัมผัสสระที่มีชื่อเรียกต่าง ๆ ดังนี้

- ก. คำเคียง คือ คำที่สัมผัสสระชนิดกันสองคำ
- ข. คำเทียบเคียง คือ คำที่สัมผัสสระชนิดกันสามคำ
- ค. คำทบเคียง คือ คำที่สัมผัสสระชนิดกันสองคู่
- ง. คำแทรกเคียง คือ คำที่สัมผัสสระ โดยมีคำอื่นแทรกกลางหนึ่งคำ
- จ. คำแทรกแอก คือ คำที่สัมผัสสระ โดยมีคำอื่นคั่นกลางสองคำ

1.3 คำซ้ำ คือ การซ้ำคำ ซ้ำวลี การซ้ำข้อความที่มีมากกว่า 1 คำขึ้นไป คือ มีทั้งซ้ำคำและซ้ำความ ซึ่งอาจซ้ำในตำแหน่งที่ติดกัน หรืออยู่ห่างกันก็ได้ เช่น รักวัวให้ผูก รักลูกให้ตี, ร่ำร่ำไจรอนรอน, ปราชญ์ย่อมปกครองโดยไม่ปกครอง เป็นต้น

1.4 คำซ้อน คือ การนำคำสองคำที่อาจใช้ในภาษาถิ่นคนละถิ่น หรือใช้ต่างเวลากัน แต่มีความหมายเหมือนกัน หรือคล้ายคลึงกัน หรือมีความหมายตรงข้ามกันมาซ้อนกัน เพื่อให้กลายเป็นคำอีกคำหนึ่ง ที่มีความหมายกว้างขึ้น เช่น บ้านเรือน เข็ดหลาบ ชั่วดี เท็จจริง เป็นต้น

1.5 คำหลากหลาย คือ คำหลาย ๆ คำที่มีความหมายอย่างเดียวกัน เพื่อเลี่ยงการใช้คำซ้ำซาก แต่ยังคงความหมายเดียวกัน

1.6 คำศัพท์ที่มีความหมายลึกซึ้ง สามารถแบ่งความหมายได้เป็น 5 ลักษณะ ดังนี้

- ความหมายโดยตรง คือ คำที่มีความหมายตรงตามตัวอักษร
- ความหมายโดยนัย คือ คำที่มีความหมายไม่ตรงตามตัวอักษร แต่เป็นความหมายที่ต้องตีความ
- ความหมายโดยบริบท คือ คำบางคำจะมีหลายความหมาย การที่จะเข้าใจให้ถูกต้องว่ามีความหมายอย่างไรนั้น จะต้องพิจารณาจากบริบท หรือข้อความแวดล้อมด้วย
- ความหมายโดยสถานการณ์ คือ คำบางคำจะหมายความว่าอย่างไร จะต้องพิจารณาจากสถานการณ์ในขณะนั้น จึงจะเข้าใจความหมายได้ถูกต้องว่าหมายความว่าอย่างไร
- ความหมายโดยจิตประหวัด คือ คำบางคำเมื่อสื่อความหมายออกไปแล้ว ผู้ฟังจะเข้าใจไปคนละอย่าง ตามความคิด หรือประสบการณ์ของตน

1.7 คำภาษาถิ่น หมายถึง ภาษาที่ใช้ติดต่อสื่อสารตามท้องถิ่นต่าง ๆ สื่อความหมายเข้าใจกันในท้องถิ่นนั้น ๆ

1.8 คำภาษาต่างประเทศ คือ คำที่เป็นภาษาอื่นที่ไม่ใช่ภาษาไทย เช่น ภาษาอังกฤษ ภาษาจีน ภาษาญี่ปุ่น เป็นต้น (ในที่นี้ไม่รวมภาษาบาลี สันสกฤต เนื่องจากคำภาษาบาลี สันสกฤต บางคำเป็นรากศัพท์ของภาษาไทย หรือบางคำนำมาใช้จนยอมรับกันว่าเป็นส่วนหนึ่งของภาษาไทย)

1.9 การใช้คำเลียนเสียงพูด คือ การสร้างเสียงที่ทำให้ผู้อ่านเกิดจินตภาพตามการพรรณนาของบทหรือกรอ

1.10 คำภาษาสร้างใหม่ คือ การนำคำที่มีอยู่แล้วมาเรียบเรียงให้เป็นคำใหม่ หรืออาจสร้างคำใหม่จากแนวเทียบเดิมที่มีอยู่แล้ว ละเอียด (ม.ป.ป.: 30) กล่าวว่า “คำไทยมีวิธีสร้างคำใหม่ ด้วยการนำคำมาเรียงต่อกันเข้าให้มีความผิดแปลกออกไปจากเดิม แต่การนำคำมาเรียงต่อกัน เพื่อ

สร้างความหมายใหม่ของภาษาไทยมีลักษณะพิเศษออกไป คือ ฟังแล้วเห็นภาพหรือรู้จักหน้าที่ได้
เลย คำต่อแบบนี้หายากในภาษาอื่น”

1.11 คำย่อและคำตัด คำย่อ คือ การลดรูปของคำหรือการทำให้คำนั้นสั้นลง โดยทั่วไป
การย่อคำจะปรากฏในรูปของพยัญชนะหนึ่งตัวตามด้วยเครื่องหมายมหัพภาค (.) เช่น พ.ศ. ย่อมา
จาก พุทธศักราช เป็นต้น ส่วน คำตัด คือ การตัดหรือลดรูปของคำให้เหลือน้อยกว่าเดิม เพื่อให้
พยางค์สั้นเข้า โดยทั่วไปจะเป็นประโยชน์ในกรณีที่ต้องใช้คำเต็มบ่อย ๆ และเพื่อหลีกเลี่ยงการพูด
ซ้ำคำเดิม จึงใช้การตัดคำ เพื่อให้คำนั้นสั้นลง เช่น กรมฯ จุฬาฯ เป็นต้น

2. ลักษณะการใช้ประโยค ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การวิเคราะห์ประโยค ตามแนวของบรรจบ
(2544: 135-139) ดังนี้

2.1 ประโยคคำสั่ง ไม่ต้องมีผู้ทำกริยา ถ้าหากจะมีก็เพื่เน้นความหมายหรือเพื่อบอกให้
รู้ตัว เช่น แก มา (มีจังหวะเว้นวรรคระหว่างคำว่า “แก” กับ “มา”)

2.1.1 ประโยคขอร้องหรือชักชวน ไม่ต้องมีผู้ทำกริยา แต่มักจะมีคำลงท้าย
ประโยค เช่น ซิ, ซี้, เถอะ, เถอะน่า, นะ, น่า คำลงท้ายต่างกันไปตามแต่ผู้พูดต้องการจะโน้มน้าว
ในผู้ฟังให้ใจอ่อนยอมตามไปด้วย ส่วนผู้ทำจะกล่าวถึงหรือไม่ก็แล้วแต่ว่า ต้องการเน้นหรือไม่

2.2 ประโยคคำถาม มักมีคำวิเศษณ์แสดงคำถามประกอบอยู่ในประโยคด้วย เช่น ใคร,
อะไร, ที่ไหน, เมื่อไร, อย่างไร, หรือ, หรือไม่ เป็นต้น

2.4 ประโยคบอกเล่า ใช้ในเรื่องราวบอกตามธรรมดา บางทีก็เป็นไปในทางบอกรับ
บางทีก็เป็นไปในทางบอกปฏิเสธ ประโยกรับถ้าใช้ในภาษาเขียนไม่มีการใช้คำลงท้าย ประโยค
เพื่อความสุภาพ แต่ในภาษาพูดจะมีคำว่า จ๊ะ ค่ะ หรือ ครับ ลงท้ายประโยคตามสมควรแก่โอกาส
ประโยคปฏิเสธ นอกจากจะใช้คำว่า ไม่ แล้วยังใช้คำอื่นได้อีก คือ ใช่ เช่น ใช่ว่าเขาไม่รักไม่ใคร่

3. ลักษณะการใช้โวหาร ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การวิเคราะห์การใช้โวหาร ตามแนวของ วิกา (2538: 39-54) จำแนกโวหารออกเป็น 12 ลักษณะดังนี้ คือ

- 3.1 อุปลักษณ์ (Metaphor)
- 3.2 อุปมา (Simile)
- 3.3 สมพจน์ (Synecdoche)
- 3.4 นามนัย (Metonymy)
- 3.5 ปฏิวาหะ (Oxymoron)
- 3.6 ปฏิภาคพจน์ (Paradox)
- 3.7 อาวัตพากย์ (Synesthesia)
- 3.8 อติพจน์ (Hyperbole)
- 3.9 ปฏิรูปพจน์ (Allusion)
- 3.10 บุคลาธิษฐาน (Personification)
- 3.11 อุทาหรณ์ (Analogy)
- 3.12 ปฏิปจฉา (Rhetorical Question)

โวหารเหล่านี้จะมีรายละเอียดในบทที่ 2 หน้า 33-36

4. ลักษณะการใช้สำนวน ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การวิเคราะห์ลักษณะการใช้สำนวนในเพลง ลูกทุ่งของ สลา คุณวุฒิ จากแนวของ วาสนา (2530: 19-20) จำแนกการใช้สำนวนออกเป็น 2 ประเภท คือ

4.1 การใช้สำนวนเก่า เป็นสำนวนที่ใช้กันมานานแล้ว โดยถือเป็นคำรวมที่ใช้เรียก คำประเภท สุภาษิต คำพังเพย คำคม ตลอดจนวลีสำเร็จรูปต่าง ๆ ที่ใช้แพร่หลายแล้ว เช่น รักดีห้ามจั่ว รักชั่วห้ามเสา, นายว่าจี่คำพลอย, เรือล่มเมื่อจอด ตาบอดเมื่อแก่

4.2 การใช้สำนวนใหม่ เป็นสำนวนที่ผู้พูดหรือผู้เขียนแต่ละคนคิดเรียบเรียงขึ้นใหม่ ซึ่งบางสำนวนก็ใช้ภาษาผิดไวยากรณ์

วิเคราะห์ลักษณะเนื้อหา

ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การวิเคราะห์ลักษณะเนื้อหาในเพลงลูกทุ่งของ สลา คุณวุฒิ จากการประมวลแนวทางของ วราวุธ (2526) และสมชื่น (2537) ประกอบกับการพิจารณาลักษณะเนื้อหาเพลงลูกทุ่งยอดนิยมของ สลา คุณวุฒิ แล้ว ผู้วิจัยจึงจำแนกประเภทลักษณะเนื้อหาของเพลงลูกทุ่งของ

สลา คุณวุฒิ ออกเป็น 4 ประเภท ดังนี้

1. เพลงเกี่ยวกับความรักและความผิดหวัง
2. เพลงเกี่ยวกับความหลังและการรอคอย
3. เพลงเกี่ยวกับคติธรรม ภาษิตสอนใจ
4. เพลงเกี่ยวกับสร้างสรรค์ สะท้อนสังคม

โดยสรุป ผู้วิจัยศึกษาข้อมูลตามเกณฑ์การวิเคราะห์ลีลาภาษาในเพลงลูกทุ่งของ สลา คุณวุฒิ ในด้านลักษณะการใช้ภาษา แบ่งออกเป็น 4 ลักษณะ ได้แก่ ลักษณะการใช้คำ ลักษณะการใช้ประโยค ลักษณะการใช้โวหาร และลักษณะการใช้สำนวน ในด้านลักษณะเนื้อหา ผู้วิจัยวิเคราะห์เนื้อหาเพลงลูกทุ่งของ สลา คุณวุฒิ โดยประมวลแนวคิดของวราวุธ (2526) และสมชื่น (2537)

การสร้างเกณฑ์ที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างเกณฑ์การวิเคราะห์ลีลาภาษาในเพลงลูกทุ่งของ สลา คุณวุฒิ โดยมีขั้นตอนการดำเนินการดังต่อไปนี้

1. ศึกษาค้นคว้าจากหนังสือ ตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์ลักษณะลีลาภาษาและการใช้ภาษา เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างเกณฑ์การวิเคราะห์ลีลาภาษาในเพลงลูกทุ่งของ สลา คุณวุฒิ

สร้างเกณฑ์การวิเคราะห์ลีลาภาษาในเพลงลูกทุ่งของ สลา คุณวุฒิ โดยแบ่งเป็น 2 ด้าน คือ วิเคราะห์ลักษณะการใช้ภาษา และลักษณะเนื้อหา

1. นำเกณฑ์การวิเคราะห์ลีลาภาษาในเพลงลูกทุ่งของ สลา คุณวุฒิ ที่ได้ไปปรับคำปรึกษาจากผู้ทรงคุณวุฒิ ได้แก่ รศ.ดร. ประเทือง ทินรัตน์ รศ. สิริวรรณ นันทจันทร์ และ อาจารย์ ดร.ม.ล. จรัสวิไล จริญญาโรจน์

2. นำเกณฑ์การวิเคราะห์ลีลาภาษาในเพลงลูกทุ่งของ สลา คุณวุฒิ ที่ได้ เตรียมไว้สำหรับ
การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. นำเพลงลูกทุ่งยอดนิยมที่เก็บข้อมูลมาได้นั้น มาวิเคราะห์ตามเกณฑ์การวิเคราะห์ลีลาภาษาในเพลงลูกทุ่งของ สลา คุณวุฒิ ในด้านลักษณะการใช้ภาษา ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ การใช้คำ การใช้ประโยค การใช้โวหาร และการใช้สำนวน

2. นำเพลงลูกทุ่งยอดนิยมที่เก็บข้อมูลมาได้นั้น มาวิเคราะห์ตามเกณฑ์การวิเคราะห์ลักษณะเนื้อหาในเพลงลูกทุ่งของ สลา คุณวุฒิ

3. สรุปผล และเสนอผลการวิเคราะห์แบบพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “ลีลาภาษาในเพลงลูกทุ่งของสลา คุณวุฒิ” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะการใช้ภาษาทั้งด้านการใช้คำ การใช้ประโยค การใช้โวหาร และการใช้สำนวน และลักษณะเนื้อหาในเพลงลูกทุ่งของสลา คุณวุฒิ โดยนำเสนอผลการศึกษาวเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบพรรณนาวิเคราะห์ ซึ่งผู้วิจัยได้แบ่งผลการวิจัยออกเป็น 2 ส่วน คือ ผลการวิเคราะห์ลักษณะการใช้ภาษา และผลการวิเคราะห์ลักษณะเนื้อหา

ผลการวิเคราะห์ลักษณะการใช้ภาษา

การศึกษาลักษณะการใช้ภาษาของผู้ประพันธ์แต่ละคน เป็นส่วนสำคัญที่จะช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจ และรับรู้ถึงวัตถุประสงค์ที่แท้จริงของผู้ประพันธ์ที่ต้องการจะสื่อสารมายังผู้อ่าน หรือผู้รับสาร และในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ลักษณะการใช้ภาษาในเพลงลูกทุ่งของ สลา คุณวุฒิ ซึ่งเป็นผู้ประพันธ์เพลงลูกทุ่งที่กำลังมีชื่อเสียงอย่างมากในปัจจุบัน จากเพลงลูกทุ่งที่ได้รับการจัดอันดับให้เป็นเพลงยอดนิยม ส่วนใหญ่เป็นเพลงที่สลา คุณวุฒิ ประพันธ์ ดังนั้น ในบทนี้ผู้วิจัยจึงวิเคราะห์ลักษณะการใช้ภาษาในเพลงลูกทุ่ง 4 ลักษณะ (ตามเกณฑ์การวิเคราะห์ลีลาภาษาในเพลงลูกทุ่งของสลาคุณวุฒิที่กำหนดไว้ใน บทที่ 3) ดังต่อไปนี้

1. ลักษณะการใช้คำ
2. ลักษณะการใช้ประโยค
3. ลักษณะการใช้โวหาร
4. ลักษณะการใช้สำนวน

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ลักษณะการใช้ภาษาของ สลา คุณวุฒิ ตามลักษณะการใช้ภาษาข้างต้น ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ลักษณะการใช้คำ

ในด้านลักษณะการใช้คำ ผู้วิจัยได้ศึกษาในเรื่องการใช้คำที่สื่ออารมณ์ การใช้คำสัมผัส การใช้คำซ้ำ การใช้คำซ้อน การใช้คำหลากหลาย การใช้คำศัพท์ที่มีความหมายลึกซึ้ง คำภาษาถิ่น คำภาษาต่างประเทศ การเขียนคำเลียนเสียงพูด การใช้คำภาษาสร้างใหม่ และการใช้คำย่อและคำตัดด้งรายละเอียดต่อไปนี้

การใช้คำที่สื่ออารมณ์

คำแต่ละคำที่ผู้ประพันธ์นำมาเรียงร้อยเป็นบทเพลงลูกทุ่ง เมื่อเปล่งออกมาเป็นน้ำเสียง ซึ่งสื่อถึงความรู้สึกในอารมณ์ต่าง ๆ ของมนุษย์ได้อย่างชัดเจน น้ำเสียงทำให้เกิดสุนทรียรสทางด้านภาษาและความคิด ซึ่งเกิดจากการใช้คำต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม อันจะก่อให้เกิดอารมณ์ต่าง ๆ แก่ผู้ฟัง เช่น อารมณ์โกรธ เกลียด โศกเศร้า เหงา ว้าเหว่ เยาะเย้ย รัก สุข สนุกสนาน ชื่นชม ยกย่อง ฯลฯ ซึ่ง พิทยา ลิ้มมณี ได้จัดกลุ่มอารมณ์เหล่านี้ไว้ 9 ด้าน (พิทยา, 2537: 25)

1. คำที่สื่ออารมณ์ โศกเศร้า เสียใจ
2. คำที่สื่ออารมณ์ โกรธแค้น ขุ่นเคือง
3. คำที่สื่ออารมณ์ ประชดประชัน เลียดสี เยาะเย้ย
4. คำที่สื่ออารมณ์ สุข สดชื่น
5. คำที่สื่ออารมณ์ ขบขัน สนุกสนาน
6. คำที่สื่ออารมณ์ และความรู้สึกที่จริงใจ
7. คำที่สื่ออารมณ์ เสียขาย อาลัยอาวรณ์
8. คำที่สื่ออารมณ์ ชื่นชม ยกย่อง สรรเสริญ
9. คำที่สื่ออารมณ์ สงสารเห็นใจ ให้อภัย

1. คำที่สื่ออารมณ์ โศกเศร้า เสียใจ การใช้คำที่แสดงถึงรสของความโศกเศร้า เสียใจ เหงา ว้าเหว่ ซึ่งเกิดจากความผิดหวังในเรื่องความรักเป็นต้นเหตุ ในบทเพลงลูกทุ่งของ สลา คุณวุฒิ มีการใช้คำที่สื่ออารมณ์ โศกเศร้า เสียใจ ดังตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ 1

...เหว่ว้าแทบน้ำตาหล่นนอน

ฟังเสียงฝนรินหล่นหลังคาเบา ๆ

เดียวดายอยู่ในห้องเช่า

คิดถึงอดบ้านเฮาที่จำจากมา...

(เพลงนอนฟังเสียงฝน ขับร้องโดย ต่าย อรทัย)

คำว่า เหว่ว้า, เดียวดาย เป็นคำที่สื่ออารมณ์เหงาที่ต้องอยู่คนเดียว

คำว่า น้ำตาหล่น เป็นคำที่สื่ออารมณ์เศร้า ร้องไห้คิดถึงบ้าน

ตัวอย่างที่ 2

...โอ๊ย..ชายเอ๋ย น่องบ่มีดอกทางแก้

ต้องยอมแพ้ยอมเสียใจ

จากมือนี้เป็นต้นไป สติตั้งใจ ลืมคือกัน...ชายเอ๋ย...ยากแต่ใจเคยผูกมัน

ลืมอายนั้นคงบ่งาย ว่าสิลืมน้อยามได้ น้ำตาไหลอยู่เลี่ยน เลี่ยน...ละนา...อายเออ

(เพลงตั้งใจลืม ขับร้องโดย ต่าย อรทัย)

ข้อความว่า ต้องยอมแพ้ยอมเสียใจ...น้ำตาไหลอยู่เลี่ยน เลี่ยน...สื่ออารมณ์โศกเศร้า เสียใจ ที่ไม่สมหวังในความรัก

ตัวอย่างที่ 3

เมื่อกินน้ำตาจึงรู้ค่าขอคำเตือนแม่

เชื่อในรักแท้ฝืนคำแม่หนีตามพี่มา

ยอมกินก้อนเกลือเพราะเชื่อในคำสัญญา หวังให้รักนำพาผลออกมาน้ำตาไหลริน...

(เพลงหนีแม่มาแพ้อรัก ขับร้องโดย ศิริพร อำไพพงษ์)

คำว่า กินน้ำตา, น้ำตาไหลริน เป็นคำที่แสดงอาการเสียใจ ร้องไห้ ที่ไม่สมหวังในความรัก

ตัวอย่างที่ 4

...คิดว่ายัง โสดเทาให้หมดทั้งใจไม่ฝืน เมื่อรู้ยายมีคนอื่น ใจสะอื้นกลืนก้อนน้ำตา...

(เพลงอยากลืมแฟนเขา ขับร้องโดย ศิริพร อำไพพงษ์)

ข้อความว่า ใจสะอื้นกลืนก้อนน้ำตา แสดงถึงความเสียใจ เนื่องจากผิดหวังในความรัก แต่
สะกดกลืนน้ำตาไว้ ไม่ได้ร้องไห้

ตัวอย่างที่ 5

...รักขมเมื่อคราวกระเป่าเบน ๆ ถูกแฟนตีจาก

มองห้องขมขม ไม่มีแม่เศษเส้นผม

เหลือเพียงกลิ่นหอม ดัดหมอนให้ฟุ้งกอดดม

แต่ตัวน้องไปลอยลม ขามพิน ขาดคนคู่ใจ...

(เพลงกระเป่าแบบแฟนทิ้ง ขับร้องโดย เอกราช สุวรรณภูมิ)

คำว่า รักขม หมายถึง ความรักที่ไม่สมหวัง เป็นคำที่สื่ออารมณ์ขมขื่น เสียใจที่ถูกรัก
ทอดทิ้ง หนีไป

คำว่า ขาดคนคู่ใจ สื่ออารมณ์เหงาที่ไม่มีคนรัก หรือแฟนอยู่เคียงข้าง

ตัวอย่างที่ 6

...จิตใจไหวหวั่นยามอายนั้นเงียบไป

ห่างแคว้นวุ่นใจคิดมากไปหวั่นไผ่มาทัน

(เพลงแรงใจรายวัน ขับร้องโดย ศิริพร อำไพพงษ์)

คำว่า ไหวหวั่น วุ่นใจ สื่ออารมณ์เศร้า กระวนกระวายใจ วิตกกังวล เป็นห่วงคนรัก

ตัวอย่างที่ 7

โรคความรักขาด สามสิบบาทรักษาไม่ได้

ถูกสาวลืมนใจฝากไว้เพียงคำว่าเหงา

หมอไม่มียารักษาโรคหัวใจเศร้า

คิดถึงเจ็บปวดและเหงาบรรเทาด้วยทำงานหนัก..

(เพลงงานหนักรักษาใจ ขับร้องโดย ไมค์ ภิรมพร)

คำว่า เหงา หัวใจเศร้า เจ็บปวด สื่ออารมณ์เหงา และเศร้า เสียใจ ที่ถูกคนรักทอดทิ้ง

ตัวอย่างที่ 8

...คำคงเป็นแสนแห่งไหนมาวางเสนอ

ได้ฟังแล้วซิมจนเซ่อไม่คาดว่าเขาจะยอมรับหมั้น

รักพี่เลยฟาล์วหีบเหล้าขาวมาเทลงแก้ว

หมดทางเสียแล้ว ความรักที่โรแมนติก

ต้องกลืนเหล้าขาวให้ความเมาลบความร้าวราน

โซเซไปดูงานหมั้น ให้มันเข้าใจให้พอ...

(เพลงพี่เมาวันเขาหมั้น ขับร้องโดย เอกพล มนต์ตระการ)

คำว่า ซิมจนเซ่อ หมดทางเสียแล้ว ร้าวราน เข้าใจ สื่ออารมณ์โศกเศร้า เสียใจ ที่ผิดหวัง
ในความรัก

ตัวอย่างที่ 9

วอนอ้ายโหมกผมคนหัวอกกั๊กหนอง

ขอเพลงมอบให้เจ้าของประคองหัวใจยามซ้า

เพลงหยิ่งกะได้ที่ฟังแล้วลืมนคนใจดำ

ลูกทุ่งสดจริงหมอลำช่วยคนเจ็บซ้าทำใจ...

(เพลงหยิ่งกะได้ ขับร้องโดย เอกพล มนต์ตระการ)

คำว่า **กลัดหนอง** หมายถึง อาการที่มีหนองคั่งอยู่ข้างใน (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 78) ในที่นี้ใช้สื่ออารมณ์โศกเศร้า เสียใจ ที่ไม่สมหวังในความรัก ซึ่งเป็นความเจ็บช้ำใจอย่างทรมาณมาเป็นเวลานาน เปรียบเทียบกับแผลที่มีหนองคั่งอยู่ข้างใน ทำให้เจ็บปวดอย่างทรมาณ

คำว่า **ยามช้ำ เจ็บช้ำทำใจ** สื่ออารมณ์โศกเศร้า เสียใจ ของคนที่ไม่สมหวังในความรัก

ตัวอย่างที่ 10

...ขอขมิ้มไหล่ซ้ายชบหน้าเมื่อน้ำตาหยด

ระบายให้หมดความ**หมอง**แล้วน้องจะไป...

(เพลงพี่ชายชั่วคราว ขับร้องโดย ฝน ธนสุนทร)

คำว่า **น้ำตาหยด** แสดงอาการร้องไห้ สื่ออารมณ์เสียใจที่ผิดหวังในความรัก

คำว่า **หมอง** สื่ออารมณ์โศกเศร้า

2. คำที่สื่ออารมณ์ โกรธแค้น ขุ่นเคือง การใช้คำที่แสดงถึงความรู้สึกโกรธนั้น มีหลายระดับ ได้แก่ การทำให้โกรธ ไม่พอใจ ความรู้สึกโกรธแต่พยายามระงับอารมณ์ หรือปล่อยอารมณ์จนปากสั่นก็ได้ ในบทเพลงลูกทุ่ง ของสลา คุณวุฒิ จะมีการใช้คำที่แสดงถึงความรู้สึกโกรธหรือไม่พอใจ ในลักษณะรู้สึกโกรธแต่พยายามระงับอารมณ์ และตัดพ้อต่อว่า ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ 1

...คนรวยคู่แข่งเขาแข่งด้วยแรงแหวนทอง สวมนิ้วให้น้องที่ต้องถอยออกมาเตรียมใจ

กลั่นความเจ็บไว้ยากไว้ไม่ยอมคู่แข่ง คอยเก็บเงินค่าแรงให้พอแหวนทองเร็วไว

จะรีบไปฝากแย่งรักกลับคืนหัวใจ กว่าพี่จะซื้อทองได้เขาก็มีแหวนเพชรมาจอง...

(เพลงแหวนตามไม่ทัน ขับร้องโดย ไมค์ ภิรมย์พร)

คำว่า **กลั่นความเจ็บ** สื่ออารมณ์โกรธแต่พยายามระงับความโกรธ ด้วยการอดกลั่นความเจ็บใจไว้

ตัวอย่างที่ 2

...ใจคลอนแคลนวันไหนแฟนเจ้าเอ็นช่า เขาบ้านยิ้มเคยส่งมาได้แววตาบึ้งตึงทดแทน
(เพลงรอยยิ้มเต็มแรง ขับร้องโดย ไมค์ ภิรมย์พร)

คำว่า บึ้งตึง เป็นการแสดงออกทางสีหน้าของคนที่มีอารมณ์โกรธ

ตัวอย่างที่ 3

...ต้องลาห้องเช่า ไม่อยากเข้าขวงทางสวรรค์
ช่างแสนหันแท้นอดวงแดแม่คนหลายใจ
แกะเงินกล่องเช่าห้องให้น้องลงชาย
เจ้าของรองเท้าเป็นใคร ช่างหยาบใจพี่ชายเหลือเกิน
(เพลงรองเท้าหน้าห้อง ขับร้องโดย สายัณห์ นิรันดร)

คำว่า ช่างแสน ช่างหยาบ เป็นคำที่สื่ออารมณ์โกรธที่พยายามระงับความโกรธไว้

ตัวอย่างที่ 4

...ไฟโทรมานอพงเสียงตลอดสายใจกลั่น ผู้ชายคนนั้นสำคัญกว่าอ้ายแม่นบ่...
(เพลงนั่งเฝ้าเขาจิบ ขับร้องโดย เอกพล มนต์ตระการ)

คำว่า ใจกลั่น เป็นคำที่สื่ออารมณ์โกรธ ไม่พอใจ แต่พยายามระงับความโกรธไว้

ตัวอย่างที่ 5

...สัญญามากมายลบลิ้มได้ไม่อายฟ้าดิน จากจบคือรักโบยบินตัดสินด้วยคำกล่าวลา...
(เพลงหนีแม่มาแพร์รัก ขับร้องโดย ศิริพร อำไพพงษ์)

คำว่า ไม่อายฟ้าดิน เป็นคำที่สื่ออารมณ์โกรธ แล้วตัดพ้อต่อว่าคนรัก

3. คำที่สื่ออารมณ์ประชดประชัน เสียดสี เยาะเย้ย เป็นการใช้คำที่แสดงอารมณ์
สืบเนื่องมาจากอารมณ์โกรธ ซึ่งสถา คุณวุฒิจะใช้คำที่มีน้ำเสียงของแสดงถึงความรู้สึกประชด
ประชันในบทเพลงลูกทุ่ง ดังตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ 1

...คนมีแฟนหลายเขาว่าเสียใจไปเป็น อายทำให้เห็นเมื่อมีสาวเข้าคิรวอ
น้องเสียน้ำตาแต่อายนั้นเดินหัวร่อ คนใหม่ยื่นรอ คนเก่าบงออบแคร์ ...
(เพลงตั้งใจลืม ขับร้องโดย ต่าย อรทัย)

คำว่า เข้าคิรวอ สื่ออารมณ์ประชดประชัน เสียดสี ว่ามีสาวมากคบหาหลายคน
ข้อความว่า น้องเสียน้ำตาแต่อายนั้นเดินหัวร่อ สื่ออารมณ์ประชดประชัน ว่าอายมี
ความสุขในขณะที่น้องร้องไห้

ตัวอย่างที่ 2

...ส่งอายขึ้นรถราพันห่างบ้านอย่าลืมคำว่า ดูดงสายเดี่ยวอย่าเที่ยวลืมหายใจเรา
(เพลงส่งฮักส่งแสง ขับร้องโดย ศิริพร อำไพพงษ์)

คำว่า ดงสายเดี่ยว สื่ออารมณ์เสียดสี สักคมเมืองที่ผู้หญิงนิยมสวมเสื้อสายเดี่ยวตามแฟชั่น

ตัวอย่างที่ 3

...หมดแรงใจร้างสิ้นหวังได้นางเป็นคู่ บอกใจให้รู้ว่ารักต้องมีเงินวาง
เงินน้อยคอยเก็บเข้าไปไม่ทันใจนาง พี่เลยหีบแหวนทองค้ำนี้วางใครหนอจะคอย
(เพลงแหวนตามไม่ทัน ขับร้องโดย ไมค์ ภริมย์พร)

คำว่า รักต้องมีเงิน สื่ออารมณ์ประชดประชัน ว่าผู้หญิงชอบเงิน คบหาที่เงิน

คำว่า ไม่ทันใจนาง สื่ออารมณ์ประชดประชัน เสียดสี ว่าผู้หญิงใจร้อน ไม่ชอบการรอคอย

ตัวอย่างที่ 4

...ต้องลาห้องเช่าไม่ยอมเข้าขวาง**ทางสวรรค์**

ช่างแสบสันแท้นอดวง**แคแม่คนหลายใจ**

แคะเงินกล่อง เช่าห้องให้น้อง**ลองชาย**

เจ้าของรองเท้าเป็นใคร ช่างขมใจพี่ชายเหลือเกิน

(เพลงรองเท้าหน้าห้อง ขับร้องโดย สายัณห์ นิรันดร)

คำว่า **ทางสวรรค์** สื่ออารมณ์ประชดประชัน เสียดสี ที่รู้ว่าคนรักของตนกำลังคลอเคลียกับชายอื่น อย่างมีความสุขในห้องเช่า

คำว่า **แม่คนหลายใจ ลองชาย** สื่ออารมณ์ประชดประชัน เสียดสี ว่าคนรักนอกใจคน

ตัวอย่างที่ 5

...เสียงฮ้องแซว ๆ หมั่นกันแล้ว**ชื่นใจหนอเจ้า**

เตรียมเป็นเจ้าสาว ให้เจ้าบ่าวเคล้าล่อชื่นใจ

พี่กอดเหล้าขาว แต่เขากอดเธอแนบกาย

ยื่นซิมที่ข้างเต้าไก่ หมดความหมายได้เพียงความเมา

(เพลงพี่เมาวันเขาหมั่น ขับร้องโดย เอกพล มนต์ตระการ)

ข้อความว่า **ชื่นใจหนอเจ้า เตรียมเป็นเจ้าสาว ให้เจ้าบ่าวเคล้าล่อชื่นใจ** สื่ออารมณ์ประชดประชัน เสียดสี ที่คนรักของตนไปเป็นเจ้าสาวของคนอื่น

ตัวอย่างที่ 6

...รักขมเมื่อคราวกระเป่าเบน ๆ ถูกแฟนตีจาก

มองห้องยามยาก ไม่มีแม่เศษเส้นผม

เหลือเพียงกลิ่นหอม ดัดหมอนให้พี่กอดคม

แต่ตัวน้องไป**ปลอยลม** ยามพินิจขาดคนคู่ใจ...

(เพลงกระเป่าแบบแฟนทิ้ง ขับร้องโดย เอกราช สุวรรณภูมิ)

คำว่า **ลอยลม** สื่ออารมณ์ประชดประชันว่า คนรักที่หนีหายไปอย่างรวดเร็ว

ตัวอย่างที่ 7

...มีทางเลือกใหม่ **ไล่ส่ง**พี่พันทางจร

ความฝันนานวันสุกร้อน แม่เธอพร่ำวอนก่อนนี้...

(เพลงสัญญา 5 บาท ขับร้องโดย เอกราช สุวรรณภูมิ)

คำว่า **ไล่ส่ง** สื่ออารมณ์ประชดประชัน ที่ถูกคนรักผลักไสไปจากชีวิต

4. คำที่สื่ออารมณ์ **สุข สดชื่น** การใช้คำคำนี้แสดงถึงอารมณ์รัก ที่มีความห่วงใย ให้กำลังใจซึ่งกันและกัน ให้ความรู้สึกที่อímเอิบ จนผู้ฟังเคลิบเคลิ้มตามบทเพลง ซึ่งสลา คุณวุฒิ ได้ใช้คำที่สื่ออารมณ์ **สุข สดชื่น** ในบทเพลงลูกทุ่ง ดังตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ 1

...ได้มาเจอกันก็เป็น **รางวัลหัวใจ**

คิดฮอดยามใดก็ทำให้มีแรงสู้งาน

เบิ่งโลก **สดใส** เพียงแคใจมีอายในฝัน

สายตายิ้ม ได้คู่กันเบิ่งในฝันก็ยัง **สุขใจ**...

(เพลงคนนี้ละแมน ขับร้องโดย ศิริพร อำไพพงษ์)

คำว่า **รางวัลหัวใจ** สื่ออารมณ์สุขที่โชคได้พบรัก

คำว่า **สดใส สายตายิ้ม สุขใจ** สื่ออารมณ์สุข สดชื่น ในความรัก

ตัวอย่างที่ 2

...ลำบากกับพี่ยังมี **ยิ้มในแววตา**

ความดีที่น้องให้มาเป็นเหมือนหน้ค้ำงในใจ...

(เพลงเจ้าหน้หัวใจ ขับร้องโดย ไมค์ ภิรมย์พร)

คำว่า **ยิ้มในแววตา** สื่ออารมณ์สุข สดชื่น ได้รับความรักที่จริงใจ

คำว่า **แรงแห่งรัก รักอุ้มชู** สื่ออารมณ์สุข สดชื่น ที่มีความรัก ทำให้ใจมีพลัง

ตัวอย่างที่ 7

...ที่เป็นคนดีที่น้องวางใจ เหมือนญาติผู้ใหญ่อยู่ใกล้อุ่นใจทุกที
 ไม่ได้วางแผนเป็นน้องเพื่อครองใจพี่ ระบายชั่วคราววันนี้เป็นที่พักพิงหัวใจ
 (เพลงพี่ชายชั่วคราว ขับร้องโดย ฝน ธนสุนทร)

คำว่า **อุ่นใจ ที่พักพิงหัวใจ** สื่ออารมณ์สุขใจ ที่ได้อยู่ใกล้คนที่ไว้วางใจ เป็นที่พึ่งพาได้

ตัวอย่างที่ 8

...บ้านเราที่น้องแม่พ่อก็รอเวลา ดีใจพี่ชายโทรมาให้รู้ว่ายังคงห่วงใย...
 (เพลงคนไกลเบอร์เก่า ขับร้องโดย พลพล กับ ต่าย อรทัย)

คำว่า **ดีใจ ห่วงใย** สื่ออารมณ์สุข สดชื่น ที่ได้พูดคุยกับคนในครอบครัวที่อยู่ห่างกัน

ตัวอย่างที่ 9

...อยากบอกให้รู้ยังมีผู้หญิงคนหนึ่ง
ส่งความคิดถึงมาคอยทุกนาทิจ
 มาคอยหอมเสริมเมื่อยามที่เธอหวนไหว
หนึ่งกำลังใจให้ไว้เป็นทุนใจเธอ
 (เพลงหนึ่งกำลังใจ ขับร้องโดย ฝน ธนสุนทร)

ข้อความว่า **ส่งความคิดถึงมาคอยทุกนาทิจ หนึ่งกำลังใจ** สื่ออารมณ์สุข สดชื่น ในความรักที่มีความคิดถึง ห่วงใย และเป็นกำลังใจ ตลอดเวลา

5. คำที่สื่ออารมณ์ขบขัน สนุกสนาน บทเพลงลูกทุ่งของสลา คุณวุฒิ จะใช้คำที่แสดงอารมณ์ขบขัน สนุกสนาน ดังตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ 1

คำถามสุดซอค อีหยังคิดซอคแต่กอดบ่ได้

เคยถามหยอกกันม่วนใจ คำตอบง่าย ๆ ก็คือแฟนเขา

(เพลงคิดซอคกอดบ่ได้ ขับร้องโดย ศิริพร อำไพพงษ์)

คำว่า หยอกกันม่วนใจ สื่ออารมณ์สนุกสนาน ที่ได้หยอกล้อกัน

ตัวอย่างที่ 2

อ้ายคนขายแรงเงินแบงคับแคงกระเป่า

เหลือแต่เศษเหรียญเก่า ๆ หยอกกัน ก่องแก๊ง กองแกง

(เพลงผู้บ่าวเหรียญบาท ขับร้องโดย ศร สินชัย)

คำว่า หยอกกัน สื่ออารมณ์สนุกสนาน ขบขัน

ตัวอย่างที่ 3

ไผโทรมาน้อคือเว้านำเขาม่วนแท้ จั่งแม่บ่แคร้อายคนนั่งเฝ้าจ่อซ้อ

(เพลงนั่งเฝ้าเขาจิบ ขับร้องโดย เอกพล มนต์ตระการ)

คำว่า ม่วนแท้ สื่ออารมณ์สนุกสนาน ในการพูดคุยทางโทรศัพท์

6. คำที่สื่ออารมณ์ ปลุกเร้าใจ และความรู้สึกที่จริงใจ เป็นการใช้คำปลุกเร้าจิตใจ ให้เกิดความรู้สึกเชื่อมั่น ศรัทธา กระตุ้นเตือนให้กระทำความดี รวมทั้งการชี้ให้อีกฝ่ายเห็นว่าความรักที่มอบให้ เป็นรักที่จริงใจ ซึ่งจะพบในบทเพลงลูกทุ่งของสลา คุณวุฒิ ดังตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ 1

เอาแรงเป็นทุน สู้งานเงินเดือนต่ำ ๆ
 เก็บเงินเข้าเรียนภาคค่ำก่อความหวังบนทางเปื้อนฝุ่น
 สังคมเมืองใหญ่ขาดแคลนน้าใจเจือจุน
ใช้ความอดทนเต็มทุนให้ยืนสู้ไหวทุกวันอยู่

(เพลงดอกหญ้าในป่าปูน ขับร้องโดย ต่าย อรทัย)

คำว่า สู้งาน ใช้ความอดทนเต็มทุน สื่ออารมณ์ปลุกเร้าใจ กระตุ้นเตือนให้อดทนในการทำงาน

ตัวอย่างที่ 2

...ฟังเสียงฝนหล่นหลังคาเหมือนเตือนว่า
อย่าลืมนคนฝึกหัวใจให้อดทนมีหลายคนยังหวังใย...

(เพลงนอนฟังเสียงฝน ขับร้องโดย ต่าย อรทัย)

ข้อความว่า อย่าลืมนคนฝึกหัวใจให้อดทนมีหลายคนยังหวังใย สื่ออารมณ์ปลุกใจ เตือนว่าอย่าลืมนตัวเอง ให้อดทนต่อความยากลำบาก เพราะมีคนคอยหวังใย

ตัวอย่างที่ 3

...กราบพระขอพรทุกอย่างเพิ่มหวังให้รักมีแรง...
 ...หอมผักกะแยงก็คอดอ้ายแสงแต่นื้อ
 กอดฝันคอยเฝ้าคอรอ บ่ให้อักเฮาแห้งแล้ง
สู้งานเด้ออ้ายน่องคอยส่งฮักส่งแสง
 กลับมาให้หอมแก้มแดงน่องจะแกงหน่อไม้คอรอ...

(เพลงส่งฮักส่งแสง ขับร้องโดย ศิริพร อำไพพงษ์)

ข้อความว่า กราบพระขอพรทุกอย่างเพิ่มหวังให้รักมีแรง คอยส่งฮักส่งแสง สื่ออารมณ์ปลุกเร้าใจให้รู้สึกเชื่อมั่น ศรัทธา ในความรักที่จริงใจ ที่คอยเป็นกำลังใจให้

คำว่า สู้งานเต็ม สื่ออารมณ์ปลุกเร้าใจ กระตุ้นเตือนให้พยายามต่อสู้อุปสรรคในการทำงาน

ตัวอย่างที่ 4

...เขามองดูอ้ายบอกจากใจว่าบ่ถ้อสา

ขอเพียงสายตาอ้ายอย่าไปมองดูเขา

ทุกช่องทางใจจ้างยามรักแท้ยืนเฝ้า

ปกป้องรักงามสองเราอย่าให้เขาข้ามพรมแดนใจ

(เพลงกรณาย่าเปลอใจ ขับร้องโดย ศิริพร อำไพพงษ์)

ข้อความว่า จ้างยามรักแท้ยืนเฝ้า ปกป้องรักงามสองเรา สื่อความรู้สึกที่จริงใจ ห่วงใย เกรงว่าคนรักจะเปลี่ยนแปลง

ตัวอย่างที่ 5

...บ่ได้พบหน้าก็ขอให้ได้ยินเสียง

แคว้นละครังให้รู้ว่ยังมีใจห้วงหา

บ่ได้มานั่งเคียงขอเพียงให้อ้ายโทรมา

ทุกข์สุขอยู่ในสายตาเป็นที่ปรึกษาชีวิต...

(เพลงแรงใจรายวัน ขับร้องโดย ศิริพร อำไพพงษ์)

ข้อความว่า บ่ได้พบหน้าก็ขอให้ได้ยินเสียง บ่ได้มานั่งเคียงขอเพียงให้อ้ายโทรมา ...ให้รู้ว่ยังมีใจห้วงหา สื่อปลุกเร้าใจให้โทรศัพท์มาพูดคุยกัน และเตือนให้รับรู้ถึงความรู้สึกที่จริงใจ ในความรักความห่วงใย

ตัวอย่างที่ 6

...ถ้าปากยากเจ็บเข้เข้าเย็นขอให้เห็นหน้า

อยู่เป็นแรงใจเติมไฟให้กันและกัน

เมื่อเจอปัญหาน้องอย่าตัดสายสัมพันธ์

เพียงเรามีเราเท่านั้น สร้างฝันให้สมดังใจ...

(เพลงยาใจคนจน ขับร้องโดย ไมค์ ภิรมย์พร)

ข้อความว่า อยู่เป็นแรงใจเติมไฟให้กันและกัน สร้างฝันให้สมดังใจ สื่ออารมณ์ปลุกเร้าใจให้รู้สึกเชื่อมั่น ศรัทธาในความรักที่จริงใจ และอยู่ให้กำลังใจกัน

ตัวอย่างที่ 7

...เหงื่อรินก็หยดตามกฏสวรรค์
ฟ้าสูงก็ชั้น ฟ้าพันด้วยใจถวิล
 มองแตรองเท้า ก็รู้ว่าเราห่างไกล
 หนุ่มคนแรมรอน คนนี่ไม่มีอ่อนล้า

บันไดก็ชัน สูงชันพีก็จะป็น
ถึงต่ำติดดิน จะป็นขึ้นไปขว่คว้า
 แต้นานแค่ไหน ขอใจรักมันศรัทธา
จะยื่นมือคว้า ขอเพียงดอกฟ้าปราณี

(เพลงอยากเด็ดดอกฟ้า ขับร้องโดย ไมค์ ภิรมย์พร)

ข้อความ เหงื่อรินก็หยดตามกฏสวรรค์ บันไดก็ชัน สูงชันพีก็จะป็น ฟ้าสูงก็ชั้น ฟ้าพัน
ด้วยใจถวิล ถึงต่ำติดดิน จะป็นขึ้นไปขว่คว้า สื่ออารมณ์ปลุกเร้าใจให้รู้สึกเชื่อมั่นในความรักที่
 มอบให้ป็นรักที่จริงใจ

ตัวอย่างที่ 8

มองแตรองเท้า ก็รู้ว่าเราห่างไกล
 หนุ่มคนแรมรอน คนนี่ไม่มีอ่อนล้า

แต่นานแค่ไหน ขอใจรักมันศรัทธา
จะยื่นมือคว้า ขอเพียงดอกฟ้าปราณี

คำว่า ขอใจรักมันศรัทธา คนนี่ไม่มีอ่อนล้า จะยื่นมือคว้า สื่ออารมณ์ปลุกเร้าใจให้รู้สึก
 เชื่อมั่น ศรัทธาในความรักที่มอบให้ป็นรักที่จริงใจ

ตัวอย่างที่ 9

...สู้งานให้สม ช่วยแม่พ่อให้พอสบาย

แล้วเร่งสร้างตนเร็วไวให้พอคู่ควรคนดี...

(เพลงนักสู้ม .3 ขับร้องโดย ไมค์ ภิรมย์พร)

คำว่า สู้งาน ช่วยแม่พ่อ เร่งสร้างตน สื่ออารมณ์ปลุกเร้าใจ เตือนให้ต่อสู้กับอุปสรรคใน
 การทำงาน ส่งเงินให้พ่อแม่บ้าง แล้วจะได้สร้างฐานะของตัวเอง

ตัวอย่างที่ 10

...บอกใจมั่นทุกวันหมั่นทำความดี
 ขอแรงแห่งรักส่งผลให้ทุกคนนั้น

เดินสู้เต็มที เพราะมีคนคอยเติมฝัน
 สุขใจทุกวันด้วยรักผูกพันตลอดไป

(เพลงด้วยแรงแห่งรัก ขับร้องโดย ไมค์ ภิรมย์พร)

ข้อความว่า หมั่นทำความดี เดินผู้เต็มที เพราะมีคนคอยเติมฝัน คืออารมณ์ปลุกเร้าใจ
เตือนให้กระทำความดี พยายามต่อสู้กับอุปสรรค เพราะมีคนคอยเป็นกำลังใจ

ตัวอย่างที่ 11

...เปลอออกนอกทางให้เธอต้องทนฟังข่าว
นอกจากมีบ้างยามเหงาแต่ไม่เคยนอกใจสักที
ผู้ชายคนนี้ยังเป็นคนดีของเธอ
ถึงผิดไปบ้างยามเปลอแต่ใจรักเธอนั้นยังคงที่...

(เพลงอยากให้เธอเข้าใจ ขับร้องโดย ไมค์ ภิรมย์พร)

คำว่า ไม่เคยนอกใจสักที ผู้ชายคนนี้ยังเป็นคนดีของเธอ ใจรักเธอนั้นยังคงที่
คืออารมณ์ปลุกเร้าใจให้รู้สึกเชื่อมั่น ศรัทธา ในความรักที่มอบให้เป็นรักที่มั่นคง

ตัวอย่างที่ 12

...คอยลอบหัวใจว่าไม่ใช่วันของเรา วันนี้ชิมเสิร์ฟแต่เรายังมีวันใหม่
ชีวิตยังอยู่ต้องสู้ให้เป็นนิสัย หากใจยังไม่ยอมพ่ายคงได้มีวันของเรา

(เพลงรวันของเรา ขับร้องโดย จักรพรรณ์ อาบครบุรี)

ข้อความว่า เรายังมีวันใหม่ ชีวิตยังอยู่ต้องสู้ให้เป็นนิสัย คืออารมณ์ปลุกเร้าใจ กระตุ้น
เตือนให้เข้มแข็ง อดทน ต่อสู้งานหนัก และความยากลำบาก トラบที่ยังมีชีวิตอยู่

7. คำที่สื่ออารมณ์เสียดาย อาลัยอาวรณ์ เป็นการใช้คำที่แสดงถึงความอาลัย อาวรณ์ต่อคน
รัก หรือครอบครัวที่ต้องจากกันไปไกลเพื่อทำงาน หรือการที่ถูกคนรักหมางเมิน แต่ยังมีความหวัง
หาอาลัยในใจ เมื่อคิดถึงเรื่องราวหรือเหตุการณ์ในอดีต ซึ่งจะพบในบทเพลงของ สลา คุณวุฒิ
ดังตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ 1

งานหนักบ่อาย เจ้านายใจดีอยู่บ่
 ค่าจ้างเคยขอให้ตามที่รอข้างไทม์
 สู้งานนานเนิ่นเหงื่อแลกเงินฟังแล้วเห็นใจ สุขภาพพลานามัยเป็นจั่งได้หวังใยเหลือเกิน
 (เพลงกินข้าวหรือยัง ขับร้องโดย ต่าย อรทัย)

คำว่า สุขภาพพลานามัยเป็นจั่งได้หวังใยเหลือเกิน สื่ออารมณ์อาลัยอาวรณ์หวังใยคนที่
 ต้องจากกัน ไปไกลเพื่อทำงาน

ตัวอย่างที่ 2

...ฟังเสียงฝนหล่นเม็ดพราว คิดฮอดคราวเนาบ้านนา
 ได้แผ่นดินฟ้าทุ่งนาข้าว พี่น้องเฮอยู่พร้อมหน้า
 นั่งหลบฝนบนเถียงนาฟังเสียงฟ้าก้องไกล ๆ
 พ่อเตรียมไถ แม่เตรียมกล้า คอยฝนชาดำนาได้
 อ้ายลงหนอง น้องเลี้ยงควาย เรายิ้มได้ในความจน...
 (เพลงนอนฟังเสียงฝน ขับร้องโดย ต่าย อรทัย)

คำว่า คิดฮอดคราวเนาบ้านนา สื่ออารมณ์อาลัยอาวรณ์คิดถึงเหตุการณ์ในอดีตที่บ้าน ใน
 ฤดูฝน ทุกคนในครอบครัวกำลังทำอะไรกันบ้าง

ตัวอย่างที่ 3

...ภาพในอดีตยังจำติดแม้มยามห่างดา นึกรูปนิกคำสัญญาที่ผ่านมาเพื่อพาใจเมิน...
 (เพลงอยากลืมแฟนเขา ขับร้องโดย ศิริพร อำไพพงษ์)

ข้อความว่า ภาพในอดีตยังจำติด สื่ออารมณ์เสียดาย อาลัยอาวรณ์ เมื่อระลึกถึงเหตุการณ์
 ในอดีตของตนกับคนรัก ซึ่งในปัจจุบันเป็นแฟนของคนอื่น

ตัวอย่างที่ 4

...หอมผักกะแยงผู้ได้หนอแกลงหน่อไม้ กลิ่นหอมลอยมาชวนใจ

ให้คิดถึงฮอดอายคนนั้น วันกินข้าวป่าก่อนลาไปขายแรงงาน

(เพลงส่งฮักส่งแยง ขับร้องโดย ศิริพร อำไพพงษ์)

ข้อความว่า ให้คิดถึงฮอดอายคนนั้น วันกินข้าวป่าก่อนลาไปขายแรงงาน สื่ออารมณ์อาลัย
อาวรณ์คนรักที่จากไปไกลเพื่อทำงาน

ตัวอย่างที่ 5

...อยากกอดแยง ๆ บ่อาจแสดงได้ยามพบหน้า

สิทธิ์ผู้มาซ้ำได้แค่ส่งสายตากอด

สิทธิ์ผู้มาซ้ำมีวาสนาแค่เพียงคิดถึงฮอด...

(เพลงคิดถึงฮอดกอดบ่ได้ ขับร้องโดย ศิริพร อำไพพงษ์)

คำว่า แค่เพียงคิดถึงฮอด สื่ออารมณ์น้อยใจที่ไม่ได้แต่งงานกับคนที่ตนรัก เพราะเขามีคู่อยู่แล้ว จึงได้แต่เพียงคิดถึงเขาเท่านั้น

ตัวอย่างที่ 6

...ความจนพิลพา ให้เราหมดความสัมพันธ์

ได้งานห่างกัน ไม่นานก็ไปลับตา

เธอรู้บ้างไหม เมื่อยามได้คืนขึ้นมา

ผ่านร้านข้าวแกงทุกครา น้ำตาที่ซึมทุกครา

นั่งกินข้าว ไร้งานนั่งเคียงใกล้

เหลือเพียงเงาใจ ให้หวนคิดถึงวันเก่า

อาหารจานเดียว สองช้อนป้อนกันสองเรา

ไม่อิ่มแต่ไม่เหงา หิวข้าวแต่ไม่หิวใจ...

(เพลงกินข้าวกับเงาใจ ขับร้องโดย ไมค์ ภิรมย์พร)

ข้อความว่า ผ่านร้านข้าวแกงทุกครา น้ำตาพี่ซึมทุกคราว หวนคิดถึงวันเก่า สี่อารมณ์
 อาลัยอารมณ์คนรักที่ห่างเหินไปเพราะได้ทำงานคนละแห่ง แล้วรู้สึกอาลัยในใจเมื่อคิดถึงเหตุการณ์
 ในอดีต

8. คำที่สี่อารมณ์ซึมชม ยกย่อง สรรเสริญ เป็นการกล่าวชื่นชม ยกย่อง คนรักหรือคน
 ในครอบครัว รวมทั้ง สิ่งที่เคารพบูชา ซึ่งในบทเพลงลูกทุ่งของ สลา คุณวุฒิจะมีการใช้คำที่แสดงถึง
 อารมณ์ชื่นชม ยกย่อง 2 ลักษณะ ดังตัวอย่างเพลงต่อไปนี้

8.1 การใช้คำที่สี่อารมณ์ซึมชม ยกย่องในคุณสมบัติของบุคคล ดังตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ 1

...เชื่อใจแท้แท้ จึ่งเทใจคบเรื่อยมา **เป็นที่ปรึกษา**คอยปรับทุกข์เวลาห่วงใจ

จากพ่อแม่มาที่พึ่งหนึ่งเดียวคืออ้าย ถึงตัวทำงานห่างไกลแต่ใจอึดตามเป็นเงา...

(เพลงโทรหาแม่ในเต๊อ ขับร้องโดย ต่าย อรทัย)

ข้อความว่า **เป็นที่ปรึกษา จากพ่อแม่มาที่พึ่งหนึ่งเดียวคืออ้าย** สี่อารมณ์ชื่นชม ยกย่อง
 ในคุณสมบัติของบุคคลว่าเป็นบุคคลสำคัญในชีวิต

ตัวอย่างที่ 2

...แกงหน่อไม้**ฝีมือแม่รสแซบแท้**คิดใจหลาย

ปลื้มลาแม่มาไกล รอเมื่อไรได้พบกัน...

(เพลงนอนฟังเสียงฝน ขับร้องโดย ต่าย อรทัย)

ข้อความว่า **ฝีมือแม่รสแซบแท้** สี่อารมณ์ชื่นชม ยกย่องฝีมือการปรุงอาหาร (แกง
 หน่อไม้)ของแม่ว่าอร่อยมาก แม้จากมาไกลยังจำได้

คำว่า แซบแท้ เป็นคำภาษาถิ่นอีสาน หมายถึง อร่อยมาก

ตัวอย่างที่ 3

...เป็นพี่ยามท้อ เป็นพ่อยามน้องหวั่นไหว ยามป่วยเฝ้าดูแลใจอ้ายคือผู้ให้เรือขมา

บูชาอ้ายเป็นพ่อพระในใจ

เชื่อไหมเชื่อใจอ้ายทุกเวลา...

(เพลงปริญาใจ ขับร้องโดย ศิริพร อำไพพงษ์)

คำว่า เป็นพี่ เป็นพ่อ อ้ายคือผู้ให้ บูชาอ้ายเป็นพ่อพระ สื่ออารมณ์ชื่นชม ยกย่องในคุณสมบัติของบุคคลว่าเป็นบุคคลสำคัญในชีวิต

ตัวอย่างที่ 4

...คุณเป็นผู้ใหญ่อยู่ใกล้แล้วใจอบอุ่น

บ๊อว่าเคยทำบุญร่วมกันไว้ถึงขั้นได้...

(เพลงคนนี้ละแมน ขับร้องโดย ศิริพร อำไพพงษ์)

คำว่า คุณเป็นผู้ใหญ่ สื่ออารมณ์ชื่นชม ยกย่องในคุณสมบัติของบุคคลว่ามีบุคลิกภาพของความเป็นผู้ใหญ่

ตัวอย่างที่ 5

...คอยเสริมใจกันสร้างทุกวันให้เป็นวันดี ให้รู้ว่าน้องยังมีอ้ายคนดีช่วยเป็นแรงใจ ...

(เพลงแรงใจรายวัน ขับร้องโดย ศิริพร อำไพพงษ์)

คำว่า อ้ายคนดี สื่ออารมณ์ชื่นชม ยกย่องในคุณสมบัติของบุคคลว่าเป็นคนดี

ตัวอย่างที่ 6

...พี่เป็นคนดีที่น้องวางใจ

เหมือนญาติผู้ใหญ่อยู่ใกล้อุ่นใจทุกที...

(เพลงพี่ชายชั่วคราว ขับร้องโดย ฝน ธนสุนทร)

คำว่า คนดี สื่ออารมณ์ชื่นชม ยกย่องในคุณสมบัติของบุคคลว่าเป็นคนดี

คำว่า ญาติผู้ใหญ่ สื่ออารมณ์ชื่นชม ยกย่องในคุณสมบัติของบุคคลว่าเป็นเสมือนญาติผู้ใหญ่ของตน

ตัวอย่างที่ 7

...ยังนั่งตาแป๋วอยู่หน้าห้องเรียนเหมือนแก่นักเรียนหลังห้องอย่างเราฟังข่าวก็พลอยดีใจ...

(เพลงนักเรียนหลังห้อง ขับร้องโดย พงศ์พิพัฒน์ คงนาค)

ข้อความว่า นั่งตาแป๋วอยู่หน้าห้องเรียน...พลอยดีใจ สื่ออารมณ์ชื่นชม ยกย่องในคุณสมบัติของบุคคลว่าเป็นคนที่ตั้งใจเรียน

8.2 การใช้คำที่สื่ออารมณ์ชื่นชม ยกย่องในรูปสมบัติของบุคคล ดังตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ 1

ความรู้เท่าเขียนคำว่ารักไม่สวย

อภัยที่ด้วยคนสวยเมื่อเธอเปิดอ่าน...

(เพลงจอ มอ ป. 6 ขับร้องโดย ไมค์ ภิรมย์พร)

คำว่า คนสวย สื่ออารมณ์ชื่นชม ยกย่องในรูปสมบัติของบุคคลว่าเป็นผู้หญิงที่มีหน้าตา
สวย

ตัวอย่างที่ 2

มองแครงเท้า ก็รู้ว่าเราต่างกัน

เหตุใดสวรรค์ จึงคลำให้มาพบเธอ

หนุ่มพเนจรกับผู้สาวคนรวยเลิศเลอ

คิดอยู่เสมอ ว่าเธอนั้นคือดอกไม้...

(เพลงอยากเด็ดดอกไม้ ขับร้องโดย ไมค์ ภิรมย์พร)

คำว่า ผู้สาวคนรวยเลิศเลอ ดอกไม้ สื่ออารมณ์ชื่นชม ยกย่องในรูปสมบัติของบุคคลว่าเป็นผู้หญิงที่มีรูปร่างหน้าตางามเลิศ และมีฐานะร่ำรวย

ตัวอย่างที่ 3

เป็นสามัญชน คนจนไม่มีนามบัตร

ทำงานเงินเดือนจำกัด วุฒิใบประกาศ ม. 3

ครองตนอยู่ใหว ก็เพราะใจได้รักคนงามสาวทุ่งเข้ากรุงเรียนรามส่งยิ้มงามเสริมกำลังใจ...

(เพลงนกสู่ม .3 ขับร้องโดย ไมค์ ภิรมย์พร)

คำว่า **คนงาม ยิ้มงาม** สื่ออารมณ์ชื่นชม ยกย่องในรูปสมบัติของบุคคลว่าเป็นผู้หญิงที่มีรูปร่างหน้าตาสวยงาม **ยิ้มสวย**

9. คำที่สื่ออารมณ์สงสาร เห็นใจ ให้อภัย ในบทเพลงลูกทุ่งของ สลา คุณวุฒิจะใช้คำถ่อมตนให้นำสงสาร เห็นใจ จากคนรัก ดังตัวอย่างเพลงต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1

ได้ฮักกับอ้ายเหมือนใจได้ปริญญา

ชีวิตผู้สาวบ้านนาวุฒิการศึกษามีน้อย

ขาดโอกาสเรียนเพราะจนเป็นคนเลื่อนลอย

โชคดีมีอ้ายเฝ้าคอยหยัดยื่นให้โอกาสใจ...

(เพลงปริญญาใจ ขับร้องโดย ศิริพร อำไพพงษ์)

ข้อความว่า **ผู้สาวบ้านนาวุฒิการศึกษามีน้อย ขาดโอกาสเรียนเพราะจนเป็นคนเลื่อนลอย** เป็นการใช้คำถ่อมตนให้นำสงสารว่าเป็นสาวชานา หากจน ระดับการศึกษาไม่สูง

ตัวอย่างที่ 2

...เก่งไม่มีขับ ปิคอัพก็ไม่มีขี่

จมอยู่กับพี่ ทั้งที่ไร้สิ่งปรนเปรอ

เห็นแฟนคนอื่นได้ดี พี่นี่ยังสงสารเธอ

รู้ไหมว่ารอยยิ้มเธอ ช่วยให้ใจพี่มีหวัง...

(เพลงเหนื่อยไหมคนดี ขับร้องโดย ไมค์ ภิรมย์พร)

คำว่า **สงสาร** สื่ออารมณ์สงสาร เห็นใจคนรัก ที่ต้องมาลำบากกับตน

ตัวอย่างที่ 3

เป็นแฟนคนจนต้องทนหน้อยน้อ

ในแต่ละวัน พี่นั้นต้องทำงานหนัก

ปัญหามากมายพาใจอ่อนล้า

จึงอยากให้น้องช่วยมองด้วยความเห็นใจ

พี่นี้ไม่มีเงินทองมารองรับความลำบาก

ถ้าไม่มีใจรัก ใครหนอจะร่วมทางได้

ทั้ง ๆ ไม่เจตนาแต่ปัญหาที่มาจาก

อุปสรรคจะมีเท่าใด ขอใจเรายืมให้กัน...

(เพลงยาใจคนจน ขับร้องโดย ไมค์ ภิรมย์พร)

ความรู้ต่ำเขียนคำว่ารักไม่สวย อภัยที่ด้วยคนสวยเมื่อเธอเปิดอ่าน
จดหมายใบนี้เขียนจากคนใช้แรงงาน ส่งให้เธอถึงบ้านต้องการสื่อสารดวงใจ
(เพลงจอ มอ ป. 6 ขับร้องโดย ไมค์ ภิรมย์พร)

คำว่า คนจน ต้องทำงานหนัก ความรู้ต่ำ คนใช้แรงงาน เป็นการใช้คำถ่อมตนให้น่า
สงสาร ว่าเป็นคนจน เรียนน้อย ต้องลำบากมาทำงานหนักด้วยการขายแรงงาน

คำว่า มองด้วยความเห็นใจ สื่ออารมณ์ขอความสงสาร เห็นใจ จากคนรัก ที่ตนต้องเผชิญ
กับปัญหาต่าง ๆ มากมาย

คำว่า อภัยที่ด้วย สื่ออารมณ์เห็นใจ ขออภัย ที่ตนลายมือไม่สวย

ตัวอย่างที่ 4

...ขอเพียงสาวงาม อย่างมองข้ามเมื่อยามได้ดี เรียนจบปริญญาตรี อย่าลืมพี่ ม. 3 จน ๆ ...
(เพลงนักสู้ม .3 ขับร้องโดย ไมค์ ภิรมย์พร)

ข้อความว่า อย่าลืมพี่ ม. 3 จน ๆ เป็นการใช้คำถ่อมตนให้น่าสงสาร

ตัวอย่างที่ 5

หนุ่มพเนจรกับคู่สาวคนรวยเลิศเลอ คิดอยู่เสมอ ว่าเธอนั้นคือดอกไม้
สุดห้ามใจรักดี มอรักทุกวันเฝ้ามอง ติดตามสนอง หมายถึงรอน้องเมตตา...
.....หนุ่มคนแรมรอน คนนี้ไม่มีอ่อนล้า จะยื่นมือคว้า ขอเพียงดอกไม้ปรานี
(เพลงอยากเด็ดดอกไม้ ขับร้องโดย ไมค์ ภิรมย์พร)

คำว่า เฝ้ามอง เมตตา ปรานี สื่ออารมณ์ขอความสงสาร เห็นใจ จากผู้หญิงต่างฐานะที่
ตนรัก

สดชื่น เมื่อมีรักที่ห่วงใย และเป็นกำลังใจซึ่งกันและกัน คำที่สื่ออารมณ์สนุกสนาน คำที่สื่ออารมณ์ปลุกเร้าใจให้กระทำความดี และความรู้สึกที่จริงใจ คำที่สื่ออารมณ์เสียดาย อาลัยอาวรณ์ต่อคนรักที่ต้องจากกันไปไกลเพื่อทำงาน หรือการที่ถูกคนรักหมองเมิน คำที่สื่ออารมณ์ชื่นชม ยกย่อง คนรัก และคนในครอบครัว ทั้งในด้านคุณสมบัติ และรูปสมบัติ คำที่สื่ออารมณ์สงสาร เห็นใจ จากคนรัก โดยใช้คำถ่อมตนให้น่าสงสาร

การใช้คำสัมผัส

การเล่นคำที่มีเสียงสัมผัส เป็นกลวิธีการสร้างความไพเราะด้านเสียงโดยตรง กวี หรือผู้แต่งที่มีความสามารถสูงจะเล่นคำให้เกิดความงามด้านเสียงพร้อมกับการสร้างความงดงามด้านความหมายด้วย มิใช่เพียงแต่อ่านให้ได้เสียงไพเราะเท่านั้น (วัชรภรณ์, 2535: 103)

การใช้คำสัมผัสที่พบในเพลงลูกทุ่งของ สลา คุณวุฒิ มีทั้งการสัมผัสพยัญชนะ และสัมผัสสระ ซึ่งสลา คุณวุฒิ นิยมใช้คำสัมผัสภายในวรรคเดียวกัน บทเพลงจึงไพเราะเพราะพริ้ง และยังสร้างอารมณ์ และความรู้สึกให้แก่ผู้ฟังได้อย่างชัดเจน ซึ่งผู้วิจัยแบ่งคำสัมผัสออกเป็น 2 ด้าน คือ สัมผัสพยัญชนะ และ สัมผัสสระ แต่ละด้านแบ่งลักษณะการสัมผัส ดังนี้

1. สัมผัสพยัญชนะ คือ การแต่งที่มีคำคล้องจอง ที่เกิดจากเสียงพยัญชนะตัวเดียวกัน และทำให้เกิดความคล้องจอง สละสลวย ซึ่งเป็นความงามทางภาษาที่มีลักษณะของการสัมผัสที่มีชื่อเรียกดังนี้

- 1.1 คำคู่ คือ คำสัมผัสพยัญชนะชิดกันสองคำ
- 1.2 คำเทียบคู่ คือ คำสัมผัสพยัญชนะสามคำชิดกัน
- 1.3 คำเทียบรถ คือ คำสัมผัสพยัญชนะสี่คำชิดกัน
- 1.4 คำทบคู่ คือ คำสัมผัสพยัญชนะสองคู่ชิดกัน
- 1.5 คำแทรกคู่ คือ คำสัมผัสพยัญชนะ โดยมีคำคั่นหนึ่งคำ
- 1.6 คำแทรกรถ คือ คำสัมผัสพยัญชนะ โดยมีคำหรือพยางค์อื่นคั่นกลางสองคำ

1.1 คำคู่ คือ คำสัมผัสพยัญชนะชนิดกันสองคำ ซึ่งปรากฏในเพลงลูกทุ่งของ สลา คุณวุฒิ ดังตัวอย่างเพลงต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1

หัวใจติดดินสวมกางเกงยีนส์เก่า ๆ ใส่เสื้อตัวร้อยเก่า เก้า

กอดกระเป๋าใบเดียวติดกาย

กราบลาแม่พ่อหลังจากเรียนจบ ม.ปลาย

ลาทุ่งดอกคูนไสว มาอาศัยชายคาป่าปูน...

(เพลงดอกหญ้าในป่าปูน ขับร้องโดย ต่าย อรทัย)

คำคู่ ได้แก่ ใส่เสื้อ กอดกระเป๋ ป่าปูน

ตัวอย่างที่ 2

...เดียวดายอยู่ในห้องเช่า

คิดถึงบ้านเฮาที่จำจากมา...

.....แกงหน่อไม้ฝีมือแม่รสแซบแท้จิตใจหลาย

ปลื้มลา แม่มาไกล รอเมื่อไรได้พบกัน...

(เพลงนอนฟังเสียงฝน ขับร้องโดย ต่าย อรทัย)

คำคู่ ได้แก่ เดียวดาย จำจาก ฝีมือ แม่ ปลื้มลา แม่มา

ตัวอย่างที่ 3

...นับตั้งแต่อายห่างมาไกลเพื่อหางานทำ ซื่อบัตรเติมเงินประจำมือถือโทรตามถามใจ...

...สู้งานนานเนิ่นเหงื่อแลกเงินฟังแล้วเห็นใจ สุขภาพลานามัยเป็นจังได้หวังใยเหลือเกิน

ใช้บัตรเติมเงินให้กลายเป็นบัตรเติมใจโทรศัพท์มาซบเหงื่ออายถามไถ่ให้พอเพลิดเพลิน...

(เพลงกินข้าวหรือยัง ขับร้องโดย ต่าย อรทัย)

คำคู่ ได้แก่ ตั้งแต่ นานเนิ่น ถามไถ่ เพลิดเพลิน

ตัวอย่างที่ 4

...อ้ายจบน้องเจ็บย้อนลิ้มบได้

ถ้าบ่จริงใจตัวให้คิดฮอดเฮ็ดหยัง...

(เพลงตัวให้คิดฮอด ขับร้องโดย ต่าย อรทัย)

คำคู่ ได้แก่ จริงใจ ฮอดเฮ็ด

ตัวอย่างที่ 5

...มาเดื่อขวัญเอ๊ย มาอยู่คุ้มครองเบิ่งแงง นำฮักนำแสงเติมแต่งหัวใจทุกคน

(เพลงเติมฮักเติมแสง ขับร้องโดย ต่าย อรทัย)

คำคู่ ได้แก่ คุ้มครอง เติมแต่ง

ตัวอย่างที่ 6

...บุพเพสร้างสรรคฟ้าให้รางวัลหรือแสรังเปิดทาง...

..วันข้างหน้ามอบเป็นภาวะฟ้าดินเตรียมพร้อมรับคำตัดสินคดีลอบเด็ดดอกฟ้า...

(เพลงเดาใจฟ้า ขับร้องโดย ไมค์ ภิรมย์พร)

คำคู่ ได้แก่ สร้างสรรค์ เด็ดดอก

ตัวอย่างที่ 7

...ห่างเหลือเกินเทียบเงินศักดิ์ศรี ขอมรับว่าอายทุกทียมไหนได้เดินเคียงข้าง...

(เพลงเดาใจฟ้า ขับร้องโดย ไมค์ ภิรมย์พร)

คำคู่ ได้แก่ ศักดิ์ศรี ทุกทียม เคียงข้าง

ตัวอย่างที่ 8

...หนุ่มพเนจรกับผู้สาวคนรวยเลิศเลอ คิดอยู่เสมอว่าเธอนั้นคือดอกไม้
 สุดห้ามใจภักดิ์ มอบรักทุกวันเฝ้ามอง ติดตามสนองหมายปองรอน้องเมตตา...
หนุ่มคนแรมรอน คนนี้ไม่มีอ่อนล้า จะยื่นมือคว้า ขอเพียงดอกไม้ปราณี
 (เพลงอยากเด็ดดอกไม้ ขับร้องโดย ไมค์ ภิรมย์พร)

คำคู่ ได้แก่ เลิศเลอ ติดตาม แรมรอน ไม่มี

1.2 คำเทียบคู่ คือ คำสัมผัสพยางค์ขณะสามคำชิดกัน ซึ่งปรากฏในเพลงลูกทุ่งของ สลา คุณวุฒิ ดังตัวอย่างเพลงต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1

...คนใหม่ขึ้นรถ คนเก่าบง้อบ่แคร์ คนใหม่ขึ้นรถ
 คนเก่าคือน้องนั้นหนอ อ้ายบง้อ บ่แคร์...
 (เพลงตั้งใจลืม ขับร้องโดย ต่าย อรทัย)

คำเทียบคู่ ได้แก่ น้องนั้นหนอ

ตัวอย่างที่ 2

...จะอดหรืออืมเราจะขี้มให้กันเกี่ยวก้อยครองฮักนานอยู่เคียงกันบ่ผันไมตรี...
 (เพลงแรงใจรายวัน ขับร้องโดย ศิริพร อำไพพงษ์)

คำเทียบคู่ ได้แก่ กันเกี่ยวก้อย

ตัวอย่างที่ 3

...ที่ขอขอบคุณที่น้องมีใจ ก่อนนี้ถ้าพี่ผิดไป ต้องขอภัยใจนาง...
 (เพลงเหนื่อยไหมคนดี ขับร้องโดย ไมค์ ภิรมย์พร)

คำเทียบคู่ ได้แก่ ขอขอบคุณ

ตัวอย่างที่ 4

...สู้งานให้สม ช่วยแม่พ่อให้พอสบาย แล้วเร่งสร้างคนเร็วไวให้พอคู่ควรคนดี...
(เพลงนักสู้ ม. 3 ขับร้องโดย ไมค์ ภิรมย์พร)

คำเทียบคู่ ได้แก่ คู่ควรคน

ตัวอย่างที่ 5

...ไม่เคยรวนเรทุ้มเททุกก้าวเพียงเจ้ามีใจ มั่นในรักถากถางไปฟ้าคงเอาใจช่วยเรา ...
(เพลงเดาใจฟ้า ขับร้องโดย ไมค์ ภิรมย์พร)

คำเทียบคู่ ได้แก่ ทุ้มเททุก ถากถาง

ตัวอย่างที่ 6

...เพื่อนบอกให้เมาดื่มเหล้าแล้วลืมไม่ยาก คิดถึงคุณแม่เคยทัก อย่าให้ความรักทำลาย
พิชรักฝังใจขับให้ไหลมาพร้อมเหงื่อ ความเหงายึดเชื้อให้เหงื่อล้างจางจากใจ...
(เพลงงานหนักรักยาใจ ขับร้องโดย ไมค์ ภิรมย์พร)

คำเทียบคู่ ได้แก่ เหล้าแล้วลืม จางจากใจ

1.3 คำเทียบบรรด คือ คำสัมผัสพยัญชนะที่ซ้ำกัน ซึ่งปรากฏในเพลงลูกทุ่งของ สลา คุณวุฒิ ดังตัวอย่างเพลงต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1

...อยู่ในเมืองใหญ่อุ่นกายแต่หัวใจเหงา วัน ๆ มีหลายเรื่องราวรวมเร้าให้คอยหวนไหว...
(เพลงขอใจกันหนาว ขับร้องโดย ต่าย อรทัย)

คำเทียบบรรด ได้แก่ เรื่องราวรวมเร้า

ตัวอย่างที่ 2

...กินข้าวแบบพักผ่อนเพียงพอหรืองานหนักเกิน

วอนอ้ายอย่าทำงานเพลินมุ่งทำเงินจนเกินกำลัง...

(เพลงกินข้าวหรือยัง ขับร้องโดย ต่าย อรทัย)

คำเทียบรถ ได้แก่ พักผ่อนเพียงพอ

1.4 คำทบทวน คือ คำสัมผัสพยัญชนะสองคู่ชิดกัน ซึ่งปรากฏในเพลงลูกทุ่งของ
สลา คุณวุฒิ ดังตัวอย่างเพลงต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1

...แกงหน่อไม้ฝีมือแม่รสแซบแท้จิตใจหลาย ปลื้มลาแม่มาไกล รอเมื่อไรได้พบกัน

(เพลงนอนฟังเสียงฝน ขับร้องโดย ต่าย อรทัย)

คำทบทวน ได้แก่ ปลื้มลาแม่มา

ตัวอย่างที่ 2

จะอดหรืออิมเราจะยืมให้กัน

อ้ายให้ยืนยันตั้งแต่วันเราสองครองใจ...

(เพลงแรงใจรายวัน ขับร้องโดย ศิริพร อำไพพงษ์)

คำทบทวน ได้แก่ ยืนยันตั้งแต่

ตัวอย่างที่ 3

...จิตใจไหวหวั่นยามอายนั่นเงียบไป

ห่างแคว้นวุ่นใจคิดมากไปหวั่นไผ่มากัน...

(เพลงแรงใจรายวัน ขับร้องโดย ศิริพร อำไพพงษ์)

คำทบทวน ได้แก่ จิตใจไหวหวั่น

ตัวอย่างที่ 4

...ไม่เคยรวนเรทุ้มเททุกก้าวเพียงเจ้ามีใจ มันในรักถากถางทางไปฟ้าคงเอาใจช่วยเรา ...
(เพลงเดาใจฟ้า ขับร้องโดย ไมค์ ภิรมย์พร)

คำทบทวน ได้แก่ รวนเรทุ้มเท

1.5 คำแทรกคู่ คือ คำสัมผัสพยัญชนะ โดยมีคำคั่นหนึ่งคำ ซึ่งปรากฏในเพลงลูกทุ่งของ สลา คุณวุฒิ ดังตัวอย่างเพลงต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1

...ฝันยื่นสู้แค่ไหนนานไปแรงใจสึกหรือ ห่วงใยทางบ้านที่รอแม่พ่อจ๊กอยู่จั่งได้...
(เพลงขอใจกันหนาว ขับร้องโดย ต่าย อรทัย)

คำแทรกคู่ ได้แก่ จ๊ก - จั่ง

ตัวอย่างที่ 2

...งานหนักบ่อายเจ้านายใจคืออยู่บ้อ ค่าจ้างเคยขอให้ตามที่รอบ่างใหม่...
(เพลงกินข้าวหรือยัง ขับร้องโดย ต่าย อรทัย)

คำแทรกคู่ ได้แก่ ค่า - เคย

ตัวอย่างที่ 3

...อายจบน้องเจิบย้อนลืมบ่ได้ ถ้าบ่จริงใจตัวให้คิดสอดเสียดหยัง...
(เพลงตัวให้คิดสอด ขับร้องโดย ต่าย อรทัย)

คำแทรกคู่ ได้แก่ จบ - เจิบ

ตัวอย่างที่ 4

...พี่เป็นคนดีที่น้องวางใจ เหมือนญาติผู้ใหญ่อยู่ใกล้อุ่นใจทุกที
(เพลงพี่ชายชั่วคราว ขับร้องโดย ฝน ธนสุนทร)

คำแทรกคู่ ได้แก่ ญาติ - ไหญ่

ตัวอย่างที่ 5

...แกงหน่อไม้ฝีมือแม่รสแซ่บแท้จิตใจหลาย

ปลื้มลาแม่มาไกล รอเมื่อไร ได้พบกัน...

เฝ้ารอวัน...อ้อ...เฝ้ารอวันลูกหายจนเ็นสิ่งฝนบอกทางบ้าน

เก็บเงินพอตามต้องการสิหอบฝันเมื่อบ้านเฮา

ฝากความหวังมู่งานหวังสักวัน...ได้เมื่อบ้านเฮา

(เพลงนอนฟังเสียงฝน ขับร้องโดย ต่าย อรทัย)

คำแทรกคู่ ได้แก่ งาม - งาน

ตัวอย่างที่ 6

...มาดื้อขวัญเอ๊ย มาอยู่คุ้มครองเบิ่งแงง นำฮักนำแสงเติมแต่งหัวใจทุกคน

เติมฮักเติมแสงเติมแต่งหัวใจทุกคน

(เพลงเติมฮักเติมแสง ขับร้องโดย ต่าย อรทัย)

คำแทรกคู่ ได้แก่ ฮัก - แสง

ตัวอย่างที่ 7

...บูชาอ้ายเป็นพ่อพระในใจ

เชื่อใหม่เชื่อใจอ้ายทุกเวลา

ด้อยโอกาสเรียนได้รักจากอ้ายแทนค่า

ขอบคุณสวรรค์เมตตาประทานอ้ายมาหาใจ...

(เพลงปริญญาใจ ขับร้องโดย ศิริพร อำไพพงษ์)

คำแทรกคู่ ได้แก่ เรียน- รัก

ตัวอย่างที่ 8จะอดหรืออิมเราจะยืมให้กัน

อ้ายให้คำยืนยันตั้งแต่วันเราสองครองใจ...
(เพลงแรงใจรายวัน ขับร้องโดย ศิริพร อำไพพงษ์)

คำแทรกคู่ ได้แก่ อด - อิม

ตัวอย่างที่ 9

...สูคงสายเดี๋ยวอย่าเที่ยวลืมหายใจเรา
เห็นนกสร้างรังก็หวังเห็นอ้ายสร้างตัว
กลัวสาวแทรกชิมจนลืมน้องผู้อยู่หลัง

น้องอยู่ผู้ฝนทนนาวฟ้าคอยอ้ายมาเคียงข้าง
มองนายนามฟ้ามีคิ้วน้องกลัวใจอ้ายหลงทาง
กราบพระขอพรทุกอย่างเพิ่มหวังให้รักมีแรง...
(เพลงส่งฮักส่งแสง ขับร้องโดย ศิริพร อำไพพงษ์)

คำแทรกคู่ ได้แก่ สู - สาย

1.6 คำแทรกกรธ คือ คำสัมผัสพยัญชนะ โดยมีคำหรือพยางค์อื่นคั่นกลางสองคำ ซึ่งปรากฏในเพลงลูกทุ่งของ สลา คุณวุฒิ ดังตัวอย่างเพลงต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1

เชื่อใจแท้ได้ จึงเทใจคบเรื่อยมา
จากพ่อแม่มาที่พี่น้องเดียวคืออ้าย

เป็นที่ปรึษาคอยปรับทุกข์เวลาว่านใจ
ถึงตัวทำงานห่างไกลแต่ใจฮักตามเป็นเงา
(เพลงโทรหาแทนเดื่อ ขับร้องโดย ต่าย อรทัย)

คำแทรกกรธ ได้แก่ แท้-เท ปรึ - ปรับ แต่-ตาม

ตัวอย่างที่ 2...กินข้าวแล้วยังกำลังเฮ็ดหยังหนออ้าย

คิดฮอดหลาย ๆ หัวใจให้โทรมาถาม...
(เพลงกินข้าวหรือยัง ขับร้องโดย ต่าย อรทัย)

คำแทรกกรธ ได้แก่ ยัง-หยัง

ตัวอย่างที่ 3

...อยากลืมนให้จบแล้วเดินหลบเส้นทางร้างไกล บ่สู้อีกนานเท่าใดสติดีลืมน้ำ...ได้ลง...

(เพลงอยากลืมนแฟนเขา ขับร้องโดย ศิริพร อำไพพงษ์)

คำแทรกกรด ได้แก่ ลืม – แล้ว

ตัวอย่างที่ 4

...คอยเสริมใจกันสร้างทุกวันให้เป็นวันดี ให้รู้ว่าน้องยังมีอายคนดีช่วยเป็นแรงใจ

(เพลงแรงใจรายวัน ขับร้องโดย ศิริพร อำไพพงษ์)

คำแทรกกรด ได้แก่ เสริม – สร้าง

ตัวอย่างที่ 5

...จมอยู่กับพี ทั้งที่ไร้สิ่งปรนเปรอ รู้ไหมว่ารอยยิ้มเธอ ช่วยให้ใจพี่มีหวัง...

(เพลงเหนื่อยไหมคนดี ขับร้องโดย ไมค์ ภิรมย์พร)

คำแทรกกรด ได้แก่ รู้ – รอย

2. **สัมผัสสระ** คือ คำคล้องจองที่เกิดจากการใช้คำที่มีเสียงสระเดียวกันแต่พยัญชนะต้น และตัวสะกดต่างกัน ซึ่งมีลักษณะของการสัมผัสสระที่มีชื่อเรียกต่าง ๆ ดังนี้

2.1 **คำเคียง** คือ คำที่สัมผัสสระชิดกันสองคำ ซึ่งปรากฏในเพลงลูกทุ่งของ สลา คุณวุฒิ ดังตัวอย่างเพลงต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1

จะอดหรืออืมเราจะอืมให้กัน

อ้ายให้คำยืนยันตั้งแต่วันเราสองครองใจ...

(เพลงแรงใจรายวัน ขับร้องโดย ศิริพร อำไพพงษ์)

คำเคียง ได้แก่ สองครอง

ตัวอย่างที่ 2

...กลัวสาวแทรกซึมจนลึมน้องผู้อยู่หลัง กราบพระขอพรทุกอย่างเพิ่มหวังให้รักมีแรง...
(เพลงส่งฮักส่งแสง ขับร้องโดย ศิริพร อำไพพงษ์)

คำเคียง ได้แก่ ผู้อยู่

ตัวอย่างที่ 3

...จากพ่อแม่มาที่ฟิ่งหนึ่งเดียวคืออ้าย ถึงตัวทำงานห่างไกลแต่ใจฮักตามเป็นเงา...
(เพลงโทรหาแทนเดื่อ ขับร้องโดย ต่าย อรทัย)

คำเคียง ได้แก่ ฟิ่งหนึ่ง

ตัวอย่างที่ 4

...จิตใจไหวหวั่นยามอ้ายนั้นเงียบไป ห่างแคว้นวุ่นใจคิดมากไปหวั่นไผ่มากัน...
(เพลงแรงใจรายวัน ขับร้องโดย ศิริพร อำไพพงษ์)

คำเคียง ได้แก่ ใจไหว

2.2 คำเทียบเคียง คือ คำที่สัมผัสสระชนิดกันสามคำ ซึ่งปรากฏในเพลงลูกทุ่งของ สลา คุณวุฒิ ดังตัวอย่างเพลงต่อไปนี้

...บางครั้งบางที ทีที่ทีก็สร้างปัญหา ทำให้เซอมีน้ำตา ต้องทนพืมา...เสมอ
เก่งไม่มีจับ ปิค้อพก็ไม่มีจี้ เห็นแฟนคนอื่น ได้ดีพีนียังสงสารเธอ...
(เพลงเหนื่อยไหมคนดี ขับร้องโดย ไมค์ ภิรมย์พร)

คำเคียง ได้แก่ ทีทีที ดีพีนี

2.3 คำทบเคียง คือ คำที่สัมผัสสระชนิดกันสองคู่ ซึ่งปรากฏในเพลงลูกทุ่งของ สลา คุณวุฒิ ดังตัวอย่างเพลงต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1

...สู่ดงสายเคียวอย่าเที่ยวลืมหายใจเรา น้องอยู่ผู้ฝนทนหนาวเฝ้าคอยอ้ายมาเคียงข้าง
(เพลงส่งฮักส่งแสง ขับร้องโดย ศิริพร อำไพพงษ์)

คำทบเคียง ได้แก่ อยู่ผู้ฝนทน

ตัวอย่างที่ 2

...เหนื่อยและท้อก็อดทนก้าวบนเส้นทาง มีรักอุ้มชูอยู่หลังพลังจึงยังมีพอ...
(เพลงค้ำแรงแห่งรัก ขับร้องโดย ไมค์ ภิรมย์พร)

คำทบเคียง ได้แก่ ชูอยู่หลังพลัง

ตัวอย่างที่ 3

...จมอยู่กับพี ทั้งที่ไร้สิ่งปรนเปรอ รู้ไ้หมว่ารอยยิ้มเธอ ช่วยให้ใจพื้มีหวัง...
(เพลงเหนื่อยไหมคนดี ขับร้องโดย ไมค์ ภิรมย์พร)

คำทบเคียง ได้แก่ ให้ใจพื้มี

2.4 คำแทรกเคียง คือ คำที่สัมผัสสระโดยมีคำอื่นแทรกกลางหนึ่งคำ ซึ่งปรากฏในเพลงลูกทุ่งของ สลา คุณวุฒิ ดังตัวอย่างเพลงต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1

...สู่ดงสายเคียวอย่าเที่ยวลืมหายใจเรา น้องอยู่ผู้ฝนทนหนาวเฝ้าคอยอ้ายมาเคียงข้าง
เห็นนกสร้างรังก็หวังเห็นอ้ายสร้างตัว มองนายยามฟ้ามีคมัวน้องกลัวใจอ้ายหลงทาง...
(เพลงส่งฮักส่งแสง ขับร้องโดย ศิริพร อำไพพงษ์)

คำแทรกเสียง ได้แก่ เดี้ยว-เที้ยว รัง-หวัง มัว-กลัว

ตัวอย่างที่ 2

...เป็นแฟนคนจนต้องทนหน่อยน้อ อย่าแค้นสาขาคคนมองอย่าหมองเมื่อยามแพ้พ่าย
อย่าเพิ่งคว่นลา เมื่อเจอปัญหาใด ๆ ยืนเคียงเพื่อคอยยิ้มให้เป็นยาชุบใจคนจน
(เพลงยาใจคน ขับร้องโดย ไมค์ ภิรมย์พร)

คำแทรกเสียง ได้แก่ จน - ทน มอง - หมอง

ตัวอย่างที่ 3

...เชื่อใจแท้ได้ จึงเทใจคบเรื่อยมา เป็นที่ปรึกษาคอยปรับทุกข์เวลาวุ่นใจ
จากพ่อแม่มาที่พึ่งหนึ่งเดียวคืออ้าย ถึงตัวทำงานห่างไกลแต่ใจฮักตามเป็นเงา
(เพลงโทรหาแทนเดื่อ ขับร้องโดย ต่าย อรทัย)

คำแทรกเสียง ได้แก่ ไกล - ใจ

ตัวอย่างที่ 4

...บ่ลืมลาแม่มาไกล รอเมื่อไรได้พบกัน...เฝ้ารอวัน...อ้อ...
เฝ้ารอวันลูกหายจนเ็นสิ่งฝ่นบอกทางบ้าน
เก็บเงินพอตามต้องการสิหอบฝ่นเมื่อบ้านเฮา...
(เพลงนอนฟังเสียงฝ่น ขับร้องโดย ต่าย อรทัย)

คำแทรกเสียง ได้แก่ ลา - มา

ตัวอย่างที่ 5

...เหนื่อยและท้อก็อดทนก้าวบนเส้นทาง มีรักอุ้มชูอยู่หลังพลังจึงยังมีพอ...
(เพลงด้วยแรงแห่งรัก ขับร้องโดย ไมค์ ภิรมย์พร)

คำแทรกเสียง ได้แก่ ทน - บน พลัง - ยังมี

ตัวอย่างที่ 6...ลำบากกับพี่ยังมีในแววตา

ความคิดที่น้องให้มาเป็นเหมือนหนึ่งค้างในใจ...

(เพลงเจ้าหนี้หัวใจ ขับร้องโดย ไมค์ ภิรมย์พร)

คำแทรกเคียง ได้แก่ พี่ - มี

ตัวอย่างที่ 7

...พี่เป็นคนคิดที่น้องวางใจ

เหมือนญาติผู้ใหญ่อยู่ใกล้อุ่นใจทุกที

ไม่ได้วางแผนเป็นน้องเพื่อครองใจพี่

รบกวนชั่วคราววันนี้เป็นที่พักพิงหัวใจ

(เพลงพี่ชายชั่วคราว ขับร้องโดย ฝน ธนสุนทร)

คำแทรกเคียง ได้แก่ ใหญ่-ใกล้ ใกล้-ใจ น้อง-ครอง นี้-ที่

2.5 คำแทรกเอก คือ คำที่สัมผัสสระโดยมีคำอื่นคั่นกลางสองคำ ซึ่งปรากฏในเพลง ลูกทุ่งของ สลา คุณวุฒิ ดังตัวอย่างเพลงต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1...เป็นแฟนคนจนต้องทนหน้อยน้อง อย่าแค้นสายตาคนมองอย่าหมองเมื่อยามแพ้พ่าย...อย่าเพิ่งด่วนลา เมื่อเจอปัญหาใด ๆ ยืนเคียงเพื่อคอยยิ้มให้เป็นยาชูใจคนจน

(เพลงยาใจคน ขับร้องโดย ไมค์ ภิรมย์พร)

คำแทรกเอก ได้แก่ ตา-อย่า อย่า-ลา

ตัวอย่างที่ 2...แกงหน่อไม้ฝีมือแม่รสแซบแท้ดีใจหลาย บลึมลาแม่มาใกล้ รอเมื่อไรได้พบกัน...เฝ้ารอวัน...อ้อ...เฝ้ารอวันลูกหายจนเอ็นสั่งฝนบอกทางบ้าน เก็บเงินพอตามต้องการสิหอบฝนเมื่อบ้านเฮา ฝากความเหงางมสู่งานหวังสักวัน...ได้เมื่อบ้านเฮา

(เพลงนอนฟังเสียงฝน ขับร้องโดย ต่าย อรทัย)

คำแทรกแอก ได้แก่ ไกล-ไร จน-ฝน เฮา-เหงา

ตัวอย่างที่ 3

...จิตใจไหวหวั่นยามอายนั้นเงียบไป ห่างแคว้นวุ่นใจคิดมากไปหวั่นไผ่มากัน...
(เพลงแรงใจรายวัน ขับร้องโดย ศิริพร อำไพพงษ์)

คำแทรกแอก ได้แก่ หวั่น-นั้น ใจ-ไป หวั่น-กัน

ตัวอย่างที่ 4

...คอยเสริมใจกันสร้างทุกวันให้เป็นวันดี ให้รู้ว่าน้องยังมีอายคนดีช่วยเป็นแรงใจ
(เพลงแรงใจรายวัน ขับร้องโดย ศิริพร อำไพพงษ์)

คำแทรกแอก ได้แก่ กัน-วัน มี-ดี

การใช้คำซ้ำ

คำซ้ำ คือ การซ้ำคำ ซ้ำวลี และซ้ำความที่มีมากกว่า 1 คำขึ้นไป คือ มีทั้งซ้ำคำ และซ้ำความ ซึ่งอาจซ้ำในตำแหน่งที่ติดกัน หรืออยู่ห่างกันก็ได้ เช่น รักว่าให้ผูก รักลูกให้ดี, รู้ว่าใจรอนรอน, ปราชญ์ยอมปกครองโดยไม่ปกครอง เป็นต้น (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2529: 343)

ในการวิเคราะห์ลักษณะการใช้คำซ้ำในเพลงลูกทุ่งของ สลา คุณวุฒิ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์คำซ้ำ 3 ลักษณะ ได้แก่ การซ้ำคำ การซ้ำวลี และการซ้ำข้อความที่เป็นประโยค ดังต่อไปนี้

1. การซ้ำคำ ในเพลงลูกทุ่งของ สลา คุณวุฒิจะมีลักษณะการซ้ำคำ 2 ลักษณะคือ การซ้ำคำโดยทันที และการซ้ำคำโดยมีคำอื่นมาคั่น ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.1 การซ้ำคำโดยทันที เป็นการซ้ำคำคำเดียว โดยเติมเครื่องหมายไม้ยมก (ๆ)
ดังตัวอย่างเพลงต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1

หัวใจติดคินสวมกางเกงยีนส์เก่า ๆ ใส่เสื้อตัวร้อยเก่า ๆ กอดกระเป๋ายาวเดียวติดกาย...
...เอาแรงเป็นทุน สู้งานเงินเดือนต่ำ ๆ เก็บเงินเข้าเรียนภาคค่ำ...

(เพลงดอกหญ้าในป่าปูน ขับร้องโดย ต่าย อรทัย)

ตัวอย่างที่ 2

กินข้าวแล้วยังกำลังเฮ็ดหยังหนออาย ๆ คิดฮอดหลาย ๆ หัวใจให้โทรมาถาม...

(เพลงกินข้าวหรือยัง ขับร้องโดย ต่าย อรทัย)

ตัวอย่างที่ 3

..เสียใจหลาย ๆ เมื่อรู้ว่าอายนั้นตั้งใจลืม อายตั้งใจลืม อายนั้นตั้งใจลืม โอ..โอ..โอ..โอ..

(เพลงตั้งใจลืม ขับร้องโดย ต่าย อรทัย)

ตัวอย่างที่ 4

...ผู้ชายปอน ๆ นอนห้องเช่ารักเจ้าด้วยใจ แทบไม่เห็นความเป็นไปได้แต่ใจก็ตันทุรัง...

(เพลงเดาใจฟ้า ขับร้องโดย ไมค์ ภิรมย์พร)

ตัวอย่างที่ 5

...อย่าเพิ่งด่วนลา เมื่อเจอปัญหาใด ๆ ยินเคียงเพื่อคอยยืม ให้เป็นยาชุบใจคนจน

(เพลงยาใจคน ขับร้องโดย ไมค์ ภิรมย์พร)

ตัวอย่างที่ 6

ฟังเสียงไห้แซว ๆ จากแถวคุ้มบ้านของเจ้า สืบดูเรื่องราว จึงรู้ว่าเขาหมั้นเธอ...

(เพลงพี่เมาวันเขาหมั้น ขับร้องโดย เอกพลมนต์ตระกูล)

1.2 การซ้ำโดยมีคำอื่นมาก่อน ในที่นี้หมายถึง การซ้ำคำโดยมีคำ วลี หรือข้อความอื่นมาก่อนด้วย ดังตัวอย่างเพลงต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1

กินข้าวแล้วยังกำลังเห็ดยังหน่ออาย คิดสอดหลาย ๆ หัวใจให้โทรตาม
นับตั้งแต่อายห่างมาไกลเพื่อหางานทำ ซื่อบัตรเติมเงินประจำมือถือโทรตามตามใจ...
(เพลงกินข้าวหรือยัง ขับร้องโดย ต่าย อรทัย)

ตัวอย่างที่ 2

...ไปพ้อแฟนอยู่ต่างที่อยากปล่อยวางคนทางนี้ อ้ายหาวิธีดอกลืมกัน..โอโย..ชายเอ๋ย
ถ้อยสัญญาสองเสานั้น เว้าต่อกันเป็นพันหน บ่อยากเชื่อว่าใจคน ลืมได้ดอง่ายดาย...
(เพลงตั้งใจลืม ขับร้องโดย ต่าย อรทัย)

ตัวอย่างที่ 3

...จะอยู่ที่ไหนก็ให้มีคนฮัก ผู้ใดมีรักก็ให้เป็นรักที่เข้าใจ...
(เพลงเดิมฮักเดิมแสง ขับร้องโดย ต่าย อรทัย)

ตัวอย่างที่ 4

ฟังเสียงโห่แซว ๆ จากแถวคุ่มบ้านของเจ้า สืบดูเรื่องราว จึงรู้ว่าเขาหมั้นเธอ
คำดองเป็นแสน แห่แหนมาวางเสนอได้ฟังแล้วชิมจนเชื่อ ไม่คาดว่าเขาจะยอมรับหมั้น...
(เพลงพี่เมาวันเขาหมั้น ขับร้องโดย เอกพลมนต์ตระการ)

ตัวอย่างที่ 5

เมื่อกินน้ำตาจึงรู้ค่าของคำเตือนแม่ เชื่อในรักแท้ฝืนคำแม่หนีตามพี่มา
ยอมกินก้อนเกลือเพราะเชื่อในคำสัญญา หวังให้รักนำพาผลออกมาน้ำตาไหลริน
อยู่กินนานไปจึงรู้ค่าความเป็นพี่ สิ่งที่เคยดีไม่คงที่เมื่อมีหนี้สิน
สัญญามากมายลบลืมได้ไม่อายฟ้าดิน ฉากจบคือรักโอบยบมันตัดสินด้วยคำกล่าวลา
มีดปานคำตำราหารักคงไม่หวาน จึงได้มาคิดทบทวนถึงคำที่แม่สั่งมา
รักไม่ระวังพลาดพลั้งจะกินน้ำตา เขาทิ้งลูกแล้วแม่จำ แม่พูดมาเป็นจริงทุกคำ

เมื่อความซำมา จึงเห็นค่าความเป็นแม่ หอบความรักเพิ่มอบให้แม่แก้รอยใจซำ
 จบตำราเรียนหลักสูตรผู้ชายใจคำ จากนั้นจะเชื่อฟังคำ รักใครขอฟังคำ
 (เพลงหนีแม่มาแพ้รัก ขับร้องโดย ศิริพร อำไพพงษ์)

ตัวอย่างที่ 6

ด้วยแรงแห่งรักจึงผลักดันให้มีแรงสู้ ได้มายืนอยู่ในจุดที่ใจมุ่งหวัง
 เหนื่อยและท้อก็อดทนก้าวบนเส้นทาง มีรักอุ้มชูอยู่หลังพลังจึงยังมีพอ...
 แม่และพ่อให้รักอุ่นรอรอใจ พี่น้องซิดิโก๊สให้รักมาช่วยถักทอ
 ญาติมิตรเพื่อนพ้องให้รักประคองยามท้อ คนดีเฝ้ารอให้รักเป็นหลักปักใจ...
 ด้วยแรงแห่งรักจึงผลักดันให้มีแรงสู้ ทุกความเป็นอยู่ได้รู้ว่ายืนสู้ไหว
 ขอขอบคุณรักจากทุกคนที่เป็นแรงใจ วันนี้หรือว่าวันไหนสายใยรักคอยผูกพัน
 บอกใจมั่นทุกวันหมั่นทำความดี เดินสู้เต็มที เพราะมีคนคอยเติมฝัน
 ขอแรงแห่งรักส่งผลให้ทุกคนนั้น สุขใจทุกวันด้วยรักผูกพันตลอดไป
 ด้วยแรงแห่งรักจึงผลักดันให้มีแรงสู้ ทุกความเป็นอยู่ได้รู้ว่ายืนสู้ไหว
 ขอขอบคุณรักจากทุกคนที่เป็นแรงใจ วันนี้หรือว่าวันไหนสายใยรักคอยผูกพัน
 สุขใจทุกวันมีรักให้กันตลอดไป
 (เพลงด้วยแรงแห่งรัก ขับร้องโดย ไมค์ ภิรมย์พร)

2. การซำวลี เป็นการซำกลุ่มคำ เพื่อเน้นความหมาย ในที่นี้รวมทั้งการซำวลีที่ซำโดยทันที และซำวลีโดยมีคำหรือข้อความอื่นมาคั่น ดังตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ 1

...ขออวยพรให้จากหัวใจที่ฮักแพง อยู่ดีมีแสง อยู่ดีมีแสง อยู่ดีมีแสง ฮักแพงแบ่งปัน...
 (เพลงเดิมฮักเดิมแสง ขับร้องโดย ต่าย อรทัย)

ตัวอย่างที่ 2

ต้องมีสักวัน ต้องมีสักวัน ท่องทำเดิมฝัน ปล่อยให้รอวันที่คอยแสนไกล...
 (เพลงต้องมีสักวัน ขับร้องโดยจักรพรรณ์ อาบครบุรี)

ตัวอย่างที่ 3ด้วยแรงแห่งรักจึงผลักดันให้มีแรงสู้

เหนื่อยและท้อก็อดทนก้าวบนเส้นทาง

แม่และพ่อให้รักอุ่นรอรอใจ

ญาติมิตรเพื่อนพ้องให้รักประคองยามท้อ

ด้วยแรงแห่งรักจึงผลักดันให้มีแรงสู้

ขอบคุณรักจากทุกคนที่เป็นแรงใจ

บอกใจมั่นทุกวันหมั่นทำความดี

ขอแรงแห่งรักส่งผลให้ทุกคนนั้น

ด้วยแรงแห่งรักจึงผลักดันให้มีแรงสู้

ขอบคุณรักจากทุกคนที่เป็นแรงใจ

สุขใจทุกวันมีรักให้กันตลอดไป

ได้มาขึ้นอยู่ในจุดที่ใจมุ่งหวัง

มีรักอุ่นชูอยู่หลังพลังจึงยังมีพอ...

พี่น้องซิดิโกไล้ให้รักมาช่วยถักทอ

คนดีเฝ้ารอให้รักเป็นหลักปักใจ...

ทุกความเป็นอยู่ได้รู้ว่าขึ้นสู้ไหว

วันนี้หรือว่าวันไหนสายใยรักคอยผูกพัน

เดินสู้เต็มที่ เพราะมีคนคอยเติมฝัน

สุขใจทุกวันด้วยรักผูกพันตลอดไป

ทุกความเป็นอยู่ได้รู้ว่าขึ้นสู้ไหว

วันนี้หรือว่าวันไหนสายใยรักคอยผูกพัน

(เพลงด้วยแรงแห่งรัก ขับร้องโดย ไมค์ ภิรมย์พร)

3. การซ้ำประโยค และข้อความ เป็นการซ้ำข้อความในระดับประโยค ซึ่งอาจจะมีการละประธาน หรือกรรมก็ได้ ดังตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ 1

...คนที่ยังจนก็อย่าให้จนแรงใจ คนมีเงินหลายก็ช่วยหวังโยคนจน อยู่ได้ด้วยกันยิ้มได้

ด้วยกันทุกคน บ้านเมืองสุขสันต์ทุกคนอยู่ดีมีแสง บ้านเมืองสุขสันต์ทุกคนอยู่ดีมีแสง

(เพลงเดิมสักเดิมแสง ขับร้องโดย ต่าย อรทัย)

ตัวอย่างที่ 2

หนุ่มคนแรมรอน คนนี้ไม่มีอันล้ำ

จะยื่นมือคว้า ขอเพียงดอกฟ้าปราณีจะยื่นมือคว้า ขอเพียงดอกฟ้าปราณีขอเพียงดอกฟ้าปราณี ขอเพียงดอกฟ้าปราณี

(เพลงอยากเคঁคดอกฟ้า ขับร้องโดย ไมค์ ภิรมย์พร)

ตัวอย่างที่ 3

..เสียใจหลาย ๆ เมื่อรู้ว่าอายนั้นตั้งใจลืม อายตั้งใจลืม อายนั้นตั้งใจลืม โอ..โอ..โอ้..โอ...

(เพลงตั้งใจลืม ขับร้องโดย ต่าย อรทัย)

ตัวอย่างที่ 4

หัวใจติดดิน สวมกางเกงยีนส์เก่า ๆ ใส่เสื้อตัวร้วยเก่า เก้า

กอดกระเป๋ายาไปเดินติดกาย

กราบลาแม่พ่อ หลังจากเรียนจบ ม.ปลาย

ลาทุ่งดอกกุหลาบไสว มาอาศัยชายคาป่าปูน...

...แต่ยังยิ้มได้เพราะใจเหมือนดอกหญ้าบาน

ถึงอยู่ในที่ต่ำชั้น แต่ก็บานได้ทุกเวลา

หัวใจติดดิน สวมกางเกงยีนส์เก่า ๆ ใส่เสื้อตัวร้วยเก่า เก้า

แต่ใจสาวบ่ด้อยราคาหวังไว้วันหนึ่งเรียนจบชั้นที่เฝ้ารอมา

จะสวมมงกุฎดอกหญ้าถ่ายรูปปริญญาหวานมาบ้านเรา

(เพลงดอกหญ้าในป่าปูน ขับร้องโดย ต่าย อรทัย)

ตัวอย่างที่ 5

โทรหาแม่เต๊อ จำเบอร์โทรน้องได้บ่

น้องจะเฝ้ารออายโทรหาเวลาเลิกงาน

มีเรื่องเว้าน่า อยากคุยสองคนเท่านั้น

วันก่อนที่เราพบกัน คนหลายน้องเว้าบ่ได้...

...บ่ได้ฟังเสียง คือจ้งบ่ได้กินข้าว

คิดสอดบวกับความเหงา นั่งเฝ้ามือถือคือบ่า

โทรหาแม่เต๊อ กดเบอร์ที่ใจเฝ้าจำ

มีผู้อยู่หน้า ย่านอายทำเป็นลืมเวลา

มีเรื่องอยากถาม เก็บไว้นานย่านใจอ่อนล้า เอาไว้บาดอายโทรหาค่อยปรึกษากันสองคน

(เพลงโทรหาแม่เต๊อ ขับร้องโดย ต่าย อรทัย)

จากตัวอย่างเพลงข้างต้น จะแสดงให้เห็นว่า เพลงลูกทุ่งของ สลา คุณวุฒิ มีการใช้คำซ้ำทั้ง การซ้ำคำ การซ้ำวลี และการซ้ำข้อความ ซึ่งจะมีทั้งการซ้ำโดยทันทีและการซ้ำโดยมีคำอื่นมาคั่น เพื่อย้ำความให้ข้อความมีความหมายหนักแน่นขึ้น

การใช้คำซ้อน

คำซ้อน คือ การนำคำสองคำที่อาจใช้ในภาษาถิ่นคนละถิ่น หรือใช้ต่างเวลากันแต่มีความหมายเหมือนกัน หรือคล้ายคลึงกัน หรือมีความหมายตรงข้ามกันมาซ้อนกัน เพื่อให้กลายเป็นคำอีกคำหนึ่งที่มีความหมายกว้างขึ้น เช่น บ้านเรือน เช็ดหลาบ ชั่วดี เท็จจริง เป็นต้น (สุนันท์, 2546: 32)

จากการศึกษาลักษณะการใช้คำซ้อนในเพลงลูกทุ่งของ สลา คุณวุฒิ พบว่า สลา คุณวุฒิ นิยมใช้คำซ้อนเป็นส่วยขยายหรือเน้นข้อความที่เป็นคำแสดงอาการหรือสภาพ เช่น เจ็บปวด มีคมนตรี หวันไหว โขเซ ฯลฯ ซึ่งคำซ้อนเหล่านี้ทำให้ความหมายชัดเจนขึ้น ดังตัวอย่างเพลงต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1

...บนหนทางไกลน้องกลัวใจของอายเปลี่ยนผัน

อยากขอให้เราเจอกันทุกวันยืนยงสัญญา

บ่ได้พบหน้าก็ขอให้ได้อินเสียง

บ่ได้มานั่งเคียงขอเพียงให้อ้ายโทรมา

แคว้นละครังให้รู้ว่ายังมีใจห้วงหา

ทุกข์สุขอยู่ในสายตาเป็นที่ปรึกษาชีวิต

(เพลงแรงใจรายวัน ขับร้องโดย ศิริพร อำไพพงษ์)

ตัวอย่างที่ 2

...ยิ้มเถิดคนดี วันนี้เริ่มมองเห็นทาง

จับมือลูกเดินเคียงข้าง เราจะสร้างพรุ่งนี้ด้วยกัน...

(เพลงเหนื่อยไหมคนดี ขับร้องโดย ไมค์ ภิรมย์พร)

ตัวอย่างที่ 3

...ช่วยตอบสักน้อยอย่าปล่อยให้คอยคลอนแคลน อยากมีใจรักแน่นทดแทนไปปัญญา

(เพลงจอ มอ ป.6 ขับร้องโดย ไมค์ ภิรมย์พร)

ตัวอย่างที่ 4

...ลำบากยากเข็ญ เข้ายื่นขอให้เห็นหน้า
 เมื่อเจอปัญหาน้องอย่าตัดสายสัมพันธ์
 อยู่เป็นแรงใจเติมไฟให้กันและกัน
 เพียงเรามีเรากันนั้น สร้างฝันให้สมดังใฝ่
 เป็นแฟนคนจนต้องทนหนอย่นอง
 อย่าแค้นร้ายตาคนมอง อย่าหมองเมื่อยามแพ้พ่าย...

(เพลงยาใจคนจน ขับร้องโดย ไมค์ ภิรมย์พร)

ตัวอย่างที่ 5

...ขอบคุณรักจากทุกคนที่เป็นแรงใจ วันนี้หรือว่าวันไหนสายใยรักคอยผูกพัน...

(เพลงด้วยแรงแห่งรัก ขับร้องโดย ไมค์ ภิรมย์พร)

ตัวอย่างที่ 6

...เป็นตัวแทนเจ้าเมื่อเราต้องอยู่ไกลกัน เบื้องต่างหน้าทุกวันห่างกันจะไม่ห่างไกล
เป้าหมายหลายอย่างที่ยังใฝ่รอ ถ้าหากรักยังมีพอที่ไม่ท้อของจงเชื่อใจ
ทุ่มเททุกด้านหนักงานไม่เคยหวั่นไหว พี่สาวเจ้าคอยบอกใจว่าทำเพื่อใครวันนี้...

(เพลงฟ้าขวางบนบ่าซ้าย ขับร้องโดย ไมค์ ภิรมย์พร)

ตัวอย่างที่ 7

...เราสองเคียงคู่ยืนสู้ความลำบาก สำนึกเตือนใจทุกคราว่าดั่งน้องมาทนสู้
 จากความสบายสู่ทางใจไร้เงินอัฐ หลายคราที่เฝ้ามองดูรู้ใหม่พิถีพิถันน้ำตา...

(เพลงเจ้าหนี้หัวใจ ขับร้องโดย ไมค์ ภิรมย์พร)

ตัวอย่างที่ 8

...หมอไม่มียารักษาโรคหัวใจเศร้า คิดถึงเจ็บปวดและเหงา บรรเทาด้วยทำงานหนัก...

(เพลงงานหนักรักษาใจ ขับร้องโดย ไมค์ ภิรมย์พร)

ตัวอย่างที่ 9

กระเป๋าสตางค์ว่างบ่น้ออายของงัวไว้ ผากรูปสักใบสอดเก็บไว้ให้น้องพทพ
เขียนด้านหลังภาพว่าคิดสอดตลอดเวลา แลกกับรูปที่น้องให้มาก่อนอำลาที่ท่ารถทัวร์
รูปพกติดตัวตั้งดีตัวของหัวใจเจ้า งานกันตัวเราห่างจนเหงาหัวน้สกมีดม...

(เพลงผากรูปจูบกระดาก ขับร้องโดย เอกพล มนต์ตระการ)

ตัวอย่างที่ 10

...เพลงหยิ่งกะได้ที่ฟังแล้วลืมคนใจดำ
ลูกทุ่งสดริงหมอลำช่วยคนเจ็บซ้ำทำใจ
เฮ็ดงานไปพร้อมฟังเพลงไปนำยามสัปดาห์
วิทุเฉียงข้างต่างแฟนต่อลมฮักไปวัน ๆ...

(เพลงเพลงหยิ่งกะได้ ขับร้องโดย เอกพล มนต์ตระการ)

จากตัวอย่างเพลงข้างต้น แสดงให้เห็นว่า ในบทเพลงลูกทุ่งของ สลา คุณวุฒิ ใช้คำซ้อนที่เป็นคำ 2 พยางค์ และเป็นการซ้อนคำเพื่อความหมาย ซึ่งทำให้สื่อความหมายในเพลงได้อย่างชัดเจน และยังสร้างความไพเราะเพิ่มขึ้นจากเสียงสัมผัส

การใช้คำหลากหลาย

คำหลากหลาย คือ คำหลาย ๆ คำที่มีความหมายอย่างเดียวกัน การใช้คำหลากหลายจึงเป็นการแสดงความสามารถและความรอบรู้ในการใช้คำพลิกแพลงออกไป ตามความประสงค์ของผู้แต่ง เพื่อเลี่ยงการใช้คำซ้ำซาก แต่ยังคงความหมายเดียวกัน (วิชราภรณ์, 2535: 117) ซึ่งในเพลงลูกทุ่งของ สลา คุณวุฒิ มีการใช้คำหลากหลายในเพลง ดังตัวอย่างเพลงต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1

เพลงขอใจกันหนาว

ขับร้องโดย ต่าย อรทัย

เมื่อเลิกงานเดินเหงามีเงาเป็นเพื่อนเข้าซอย **ผู้สาวบ้านไกล** ใจลอยบ่มี**คนคอยปลอบใจ**
 อยู่ในเมืองใหญ่อุ่นกายแต่หัวใจเหงา วัน ๆ มีหลายเรื่องรารูมเร้าให้คอยหวั่นไหว
 ฝันยื่นสู่แค่ไหนนานไปแรงใจสึกหรือ ห่วงใยทางบ้านที่รอแม่พ่อจ๊ออยู่จั่งได้
 ปัญหาหลายอย่างสู้ตามลำพังบ่ไหว พรุ่งนี้สิเดินอย่างไรถ้าใจบ่มี**คนเคียง**
 อยากมี**พี่เลี้ยง**เคียงข้างบนทางเปื้อนฝุ่น มอบใจอุ่นอุ่นกันหนาวกันท้อพอเพียง
 ยามเจ็บเห็นหน้ายามมีปัญหาเย็นเคียง ยามเหงาได้โทรฟังเสียงหล่อเลี้ยงหัวใจทุกคราว
 * ขอพึ่งแรงแห่งฝันบันดาลให้**เจอคนดี** ให้**สาวไกลบ้านคนนี้ได้มีคนคอยปลอบเหงา**
 งานยุ่งเมืองใหญ่ขอใจฮักมันกันหนาวนำพาให้ทุกเรื่องราวให้**สาวดอกหญ้า**อุ่นใจ (ซ้ำ*)

คำหลักในบทเพลงนี้ ได้แก่

1. คำว่า **ผู้สาวบ้านไกล** **สาวไกลบ้าน** และ**สาวดอกหญ้า** ใช้กล่าวถึง คนเดียวกัน หมายถึง ผู้หญิงสาวที่เดินทางจากบ้านในชนบทมาทำงานในเมืองหลวง หรือต่างจังหวัด
2. คำว่า **คนคอยปลอบใจ** **คนเคียง** **พี่เลี้ยง** **คนดี** และ**คนคอยปลอบเหงา** ใช้กล่าวถึง คนเดียวกัน หมายถึง แฟน หรือคนรัก

ตัวอย่างที่ 2

เพลงกินข้าวหรือยัง

ขับร้องโดย ต่าย อรทัย

กินข้าวแล้วยังกำลังเฝ้าหยังหนออาย คิดฮอดหลาย ๆ หัวใจให้โทรมาถาม
 นับตั้งแต่อ้ายห่างมาไกลเพื่อหางานทำ ซื้อบัตรเติมเงินประจำมือถือโทรตามถามใจ
 งานหนักบ่อายเจ้านายใจคืออยู่บ้อ ค่าจ้างเคยขอให้ตามที่รอบั้งไหม
 สู้งานนานเน้นเหงื่อแลกเงินฟังกแล้วเห็นใจ สุขภาพพลาณามัยเป็นจั่งได้**ห่วงใยเหลือเกิน**
 ใช้บัตรเติมเงินให้กลายเป็นบัตรเติมใจ โทรศัพท์มาซบเหงื่ออายถามไถ่ให้พอเพ็ดเพ็ด
 กินข้าวแซบบ่พักผ่อน เพียงพอหรืองานหนักเกิน วอนอ้ายอย่าทำงานเพ็ดมุ้งทำเงิน

จนเกินกำลัง * กินข้าวแล้วยังอีกครั้งกับคำถามนี้ เป็นห่วงอีหลีคนดีที่ใจเฝ้าหวัง
เสียดงานสาอัยบัตรเต็มใจน้องไถ่หมคตงค์ เอาไว้มีไฉ่ไฉ่ว่าง ๆ ค่อยมานั่งกินข้าวหน้า...กัน

คำหลากในบทเพลงนี้ คือ คำว่า ห่วงใยเหลือเกิน และ เป็นห่วงอีหลี มีความหมาย
เดียวกัน หมายถึง ความรู้สึกห่วงใยในความเป็นอยู่ของคนรัก

ตัวอย่างที่ 3

เพลงหนีแม่มาแพ้รัก

ขับร้องโดย ศิริพร อำไพพงษ์

เมื่อ <u>กินน้ำตา</u> จึงรู้ค่าของคำเตือนแม่	เชื่อในรักแท้ฝืนคำแม่หนีตามพี่มา
ยอมกินก้อนเกลือเพราะเชื่อในคำสัญญา	หวังให้รักนำพาผลออกมา <u>น้ำตาไหลริน</u>
อยู่กินนานไปจึงรู้ค่าความเป็นพี่	สิ่งที่เคยดีไม่คงที่เมื่อมีหนี้สิน
สัญญามากมายลบลิ้มได้ไม่อายฟ้าดิน	ฉาบจับคือรักโอบยบตัดสินด้วยคำกล่าวลา
มีดปานคำตำราหารักคงไม่หวน	จึงได้มาคิดทบทวนถึงคำที่แม่สั่งมา
รักไม่ระวังพลาดพลั้งจะ <u>กินน้ำตา</u>	เขาทิ้งลูกแล้วแม่จำ แม่พูดมาเป็นจริงทุกคำ
เมื่อ <u>ความข้ำ</u> มา จึงเห็นค่าความเป็นแม่	หอบ <u>ความรักแพ้ม</u> อบให้แม่แก้รอย <u>ใจข้ำ</u>
จบตำราเรียนหลักสูตรผู้ชายใจดำ	จากนี้จะเชื่อฟังคำ รักใครขอฟังคำแม่

คำหลากในบทเพลงนี้ ได้แก่

1. คำว่า กินน้ำตา น้ำตาไหลริน มีความหมายเดียวกัน หมายถึง อาการร้องไห้
2. คำว่า ความข้ำ ความรักแพ้ม และ ใจข้ำ มีความหมายเดียวกัน หมายถึง ความ
ผิดหวัง เสียใจ อันเนื่องมาจากความรัก

ตัวอย่างที่ 4

เพลงขายแรงแต่งงาน

ขับร้องโดย ไมค์ ภิรมย์พร

สองมือคนจนจะทนเพื่อ <u>เจ้า</u>	เพื่อความรักสองเราพิ้อเอาหัวใจเดิมพัน
เดินทางจากนามาขายแรงงาน	หวังว่าสักวันฝันเราคงเป็นจริง
ขอเอาแรงกายและใจมุ่งมั่น	เสียเหงื่อเพื่อ <u>น้อง</u> ทุกวันเข้าทำงานขายแรงแย่งชิง
เหนื่อยกายก็ทนเพื่อคนรักจริง	ขอเพียง <u>ยอดหญิง</u> อย่าทิ้งพี่ไปกลางคัน
ความรู้ค่าแรงงานก็ราคาถูก	อดทนปนทุกข์เดินบุกเดินลุยทุกวัน
เปลี่ยนแรงเป็นเงินเผชิญกับความร้าวราน	จะไปให้ถึงความฝัน ฝันถึงงานวันแต่ง
ขอแรง <u>คนดี</u> ให้คอยพี่บ้าง	ได้โปรดนอนมใจ <u>นาง</u> อย่าจืดจางระว่างแก้วแดง
รักจริงอย่าให้ใครชิงตำแหน่ง	เก็บรักษาแก้วแดงรอคนขายแรงจะไปแต่งงาน

คำหลากในบทเพลงนี้ คือคำว่า เจ้า น้อง ยอดหญิง คนดี และ นาง ใช้กล่าวถึงคนเดียวกัน หมายถึง ผู้หญิงที่เป็นคนรัก ซึ่งยังไม่แต่งงานกัน

ตัวอย่างที่ 5

เพลงนักสู้ ม.3

ขับร้องโดย ไมค์ ภิรมย์พร

เป็นสามัญชน คนจนไม่มีนามบัตร	ทำงานเงินเดือนจำกัด วุฒิใบประกาศ ม. 3
ครองตนอยู่ไหว ก็เพราะใจได้รัก <u>คนงาม</u>	<u>สาวทุ้ง</u> เข้ากรุงเรียนราม ส่งยิ้มงามเสริมกำลังใจ
ความหวังยังไกล แต่ใจก็ยังมีสิทธิ์	หาก <u>เธอ</u> หัวใจไม่บิต รักคงไม่ผิดตรงไหน
สู้งานให้สม ช่วยแม่พ่อให้พอสบาย	แล้วเร่งสร้างคนเร็วไวให้พอคู่ควร <u>คนดี</u>
ปริญญาตรีที่คงตาม <u>น้อง</u> ไม่ติด	จะสร้างปริญญาชีวิต ไว้รอร่วมทางชีวิต
ขอเพียง <u>สาวงาม</u> อย่ามองข้ามเมื่อยามได้ดี	เรียนจบปริญญาตรี อย่าลืมพี่ ม. 3 จน ๆ
เป็นสามัญชน ความทนไม่มีจำกัดจะลุยด้วยใจยื่นหยัด	แม้ยังอยู่ข้างถนน
ไอ้หนุ่ม ม. 3 จะไม่ทำให้น้องอายคน	<u>สาวงาม</u> อย่าได้กังวลพี่จะสร้างตนให้ <u>น้อง</u> ภูมิใจ

คำหลากในบทเพลงนี้ คือคำว่า คนงาม สาวทุ้ง เธอ คนดี น้อง สาวงาม และ น้อง ใช้กล่าวถึงคนเดียวกัน หมายถึง ผู้หญิงที่เป็นคนรัก ซึ่งยังไม่แต่งงานกัน

การใช้คำศัพท์ที่มีความหมายลึกซึ้ง

ภาษาในบทเพลงลูกทุ่งของ สลา คุณวุฒิ จะใช้คำศัพท์ที่มีความหมายลึกซึ้งที่จะต้องแปลความหมาย หรือตีความ ผู้วิจัยจึงกำหนดเกณฑ์การวิเคราะห์คำศัพท์ที่มีความหมายลึกซึ้ง จากแนวคิดของ ประภากรณ์ (2544: 141) ซึ่งจำแนกความหมายได้ 5 ลักษณะ ดังนี้

1. ความหมายโดยตรง
2. ความหมายโดยนัย
3. ความหมายโดยบริบท
4. ความหมายโดยสถานการณ์
5. ความหมายโดยจิตประหวัด

1. ความหมายโดยตรง คือ คำที่มีความหมายตรงตามตัวอักษร และมีความหมายตรงตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ดังตัวอย่างเพลงต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1

...ในที่ทำงานยิ้มหวานก็รอยยิ้มให้ เบอร์สาวก็สาย**หักทลาย**มือถือต่อวัน
 มันคงเด้ออายอย่าได้เปลอใจเกี่ยวพัน ล้อมรั้วหัวใจให้มันป้องกันสัญญาใจเรา...
 (เพลงกรุณาอย่าเปลอใจ ขับร้องโดย ศิริพร อำไพพงษ์)

คำว่า **หักทลาย** หมายถึง ก. ไล่ตามความเป็นอยู่ หรือทุกข์สุขอย่างเป็นกันเอง
 (ราชบัณฑิตยสถาน 2546: 516)

ตัวอย่างที่ 2

พี่คนเรียนน้อยเงินร้อยก็ยังหายาก เมื่อเกิดสงครามรักก็เลยต้องตกเป็นรอง
 คนรวย**คู่แข่ง**เขาแข่งด้วยแรงแหวนทอง สวมนิ้วให้น้องพี่ต้องถอยออกมาเตรียมใจ...
 (เพลงแหวนทองตามไม่ทัน ขับร้องโดย ไมค์ ภิรมย์พร)

คำว่า **คู่แข่ง** หมายถึง น. ผู้ที่เข้าแข่งขันกัน, ผู้ที่ชิงดีชิงเด่นกัน (ราชบัณฑิตยสถาน 2546:255)

ตัวอย่างที่ 3

...แหวนทองที่ชิงน้องคืนไม่ทัน แหวนเพชรเขาหมั้นนั่นวันนี้จะ**กินดอง**...
(เพลงแหวนทองตามไม่ทัน ขับร้องโดย ไมค์ ภิรมย์พร)

คำว่า **กินดอง** หมายถึง ก. กินเลี้ยงในการแต่งงาน (ถิ่น-อีสาน) (ราชบัณฑิตยสถาน 2546:127)

ตัวอย่างที่ 4

เป็น**นางสังหรณ์** เมื่อตอนวันลอยกระทงสายน้ำไหลเชี่ยวไหลส่ง กระทงสองเราแยกทาง
กระทงเจ้าฉัน ล่องไปเหมือนใจมุ่งหวัง กระทงของพี่หลงทาง ลอยคว้างหาทางไม่เจอ
...
(เพลงกระทงหลงทาง ขับร้องโดย ไชยา มิตรชัย)

คำว่า **นางสังหรณ์** หมายถึง น. นางที่คลั่งใจทำให้เชื่อว่าอาจจะมีเหตุดีหรือเหตุร้ายเกิดขึ้น
(ราชบัณฑิตยสถาน 2546:1005)

2. **ความหมายโดยนัย** คือ คำที่มีความหมายไม่ตรงตามตัวอักษร แต่เป็นความหมายที่ต้องตีความ ดังตัวอย่างเพลงต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1

เมื่อ**กินน้ำตา**จึงรู้ค่าของคำเตือนแม่ เชื่อในรักแท้ฝืนคำแม่หนีตามพี่มา...
(เพลงหนีแม่มาแพ้รัก ขับร้องโดย ศิริพร อำไพพงษ์)

คำว่า **กินน้ำตา** หมายถึง ก. ร้องไห้, เส่ซ่าโศก (ราชบัณฑิตยสถาน 2546:127) ไม่ได้หมายถึงการกิน หรือดื่มน้ำตา

ตัวอย่างที่ 2

...คนมีแฟนหลายเขาว่าเสียใจบ่เป็น

อ้ายทำให้เห็นเมื่อมีสาวเข้าคิวรอ

น้องเสียน้ำตาแต่อายนั้นเดินหัวร่อ

คนใหม่ยื่นรอ คนเก่าบ่จ้อบ่แค้น...

(เพลงตั้งใจลืม ขับร้องโดย ต่าย อรทัย)

คำว่า เข้าคิว หมายถึง ก. เข้าแถวตามลำดับมาก่อนหลัง (ราชบัณฑิตยสถาน 2546:200)
 ในที่นี้หมายถึง การมีผู้หญิงเข้าคบหาหลายคน โดยทยอยเข้ามาทีละคน

คำว่า หัวร่อ หมายถึง อาการของคนที่กำลังมีอาการมึนงง สนุกสนาน แต่ในที่นี้หมายถึงมี
 ความสุข

ตัวอย่างที่ 3

หัวใจติดดินสวมกางเกงยีนส์เก่า ๆ ใส่เสื้อตัวร้อยเก่าเก่า กอดกระเป๋ายาไปเดียวติดกาย

กราบลาแม่พ่อหลังจากเรียนจบ ม.ปลาย ลาทุ่งดอกคูณไปสาว มาอาศัยชายคาป่าปูน...

(เพลงดอกหญ้าในป่าปูน ขับร้องโดย ต่าย อรทัย)

คำว่า หัวใจติดดิน ในที่นี้หมายถึง คนที่ใช้ชีวิตแบบเรียบง่าย ไม่หรูหรา

คำว่า ทุ่งดอกคูณ ในที่นี้หมายถึง จังหวัดทางภาคอีสาน

คำว่า ป่าปูน ในที่นี้หมายถึง เมืองหลวง หรือ ในตัวเมือง ที่มีอาคาร บ้านเรือน และ
 สิ่งก่อสร้างจากคอนกรีตเป็นจำนวนมาก

ตัวอย่างที่ 4

...ได้ฮักกับอ้ายเหมือนใจได้ปริญญา

ชีวิตผู้สาวบ้านนาวุฒิการศึกษาไม่น้อย

ขาดโอกาสเรียนเพราะจนเป็นคนเลื่อนลอย

โชคดีมีอ้ายเฝ้าคอยหยัดยืนให้โอกาสใจ...

(เพลงปริญญาใจ ขับร้องโดย ศิริพร อำไพพงษ์)

คำว่า ปริญญา หมายถึง น. ความกำหนดรู้, ความหยั่งรู้, ความรู้รอบ; ชั้นความรู้ชั้น
 มหาวิทยาลัยซึ่งประสาทให้แก่ผู้ที่สอบไล่ได้ตามที่กำหนดไว้ (ราชบัณฑิตยสถาน 2546: 671)
 ในที่นี้หมายถึง ความสำเร็จในด้านความรัก

ตัวอย่างที่ 5

...ปัญหามากมายพาใจอ่อนล้า ทั้ง ๆ ไม่เจตนาแต่ปัญหาที่มาจนได้
 จึงอยากให้น้องช่วยมองด้วยความเห็นใจ อุปสรรคจะมีเท่าใด ขอใจเรายึดให้กัน...
 (เพลงยาใจคนจน ขับร้องโดย ไมค์ ภิรมย์พร)

คำว่า ยึด หมายถึง ก. แสดงให้ปรากฏว่าชอบใจ เยาะเย้ย หรือเกลียดชัง เป็นต้น ด้วย
 ริมฝีปากและใบหน้า (ราชบัณฑิตยสถาน 2546:906) แต่ในที่นี้หมายถึง ความเข้าใจซึ่งกันและกัน
 เป็นกำลังต่อกัน

ตัวอย่างที่ 6

...มองแค่รองเท้า ก็รู้ว่าเราห่างไกล แดนนานแคไหน ขอใจรักมันศรัทธา
 หนุ่มคนแรมรอน คนนี้ไม่มีอ่อนล้า จะยื่นมือคว้า ขอเพียงดอกฟ้าปราณี...
 (เพลงอยากเด็ดดอกฟ้า ขับร้องโดย ไมค์ ภิรมย์พร)

คำว่า ดอกฟ้า ในที่นี้หมายถึง ผู้หญิงที่มีรูปร่างหน้าตาสวย และมีฐานะดี

3. **ความหมายโดยบริบท** คือ คำบางคำจะมีหลายความหมาย การที่จะเข้าใจให้ถูกต้องว่า
 มีความหมายอย่างไรนั้น จะต้องพิจารณาจากบริบท หรือข้อความแวดล้อมด้วย ซึ่งในเพลงลูกทุ่ง
 ของ สลา คุณวุฒิ มีการใช้คำศัพท์ที่มีความหมายโดยบริบท ดังตัวอย่างเพลงต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1

...จากพ่อแม่มาที่พึ่งหนึ่งเดียวคืออ้าย ถึงตัวทำงานห่างไกลแต่ใจซักตามเป็นเงา
 เบอร์เก่าเวลาเดิม ช่วยเติมเสียงให้ได้ยิน เป็นวิตามิน สร้างภูมิคุ้มกันความเหงา...
 (เพลงโทรหาแม่แต่ใจ ขับร้องโดย ต่าย อรทัย)

คำว่า วิตามิน หมายถึง น. กลุ่มสารอินทรีย์ซึ่งเป็นสารอาหารจำเป็นที่ร่างกายต้องการแต่
 เพียงจำนวนน้อย ๆ และจะขาดไม่ได้ หากขาดจะทำให้อวัยวะในร่างกายทำงานผิดปกติและเกิดโรค
 ได้ (ราชบัณฑิตยสถาน 2546:1075) ส่วนความหมายโดยบริบท หมายถึง อาหารเสริมทางใจ

คำว่า **ภูมิคุ้มกัน** หมายถึง น. สภาพที่ร่างกายมีแรงต่อต้านเชื้อโรคที่เข้าสู่ร่างกาย (ราชบัณฑิตยสถาน 2546: 826) ส่วนความหมายโดยบริบท หมายถึง ความเบิกบานใจ ความสบายใจ ช่วยปกป้องจิตใจไม่ให้เกิดความเหงา

ตัวอย่างที่ 2

...อยากมีพี่เลี้ยงเคียงข้างบนทางเบือนฝุ่น มอบใจอุ่นอุ่นกันหนาวกันท้อพอเพียง
ยามเจ็บเห็นหน้ายามมีปัญหาขึ้นเคียง ยามเหงาได้โทรฟังเสียงหล่อเลี้ยงหัวใจทุกคราว...

(เพลงขอใจกันหนาว ขับร้องโดย ต่าย อรทัย)

คำว่า **หล่อเลี้ยง** หมายถึง ก. ยังชีพไว้ (ราชบัณฑิตยสถาน 2546: 1270) ส่วนความหมายโดยบริบท หมายถึง ทำให้เกิดความชุ่มชื่นใจ

ตัวอย่างที่ 3

...ใช้บัตรเติมเงิน ให้กลายเป็นบัตรเติมใจ โทรศัพทมาจับเหงื่ออ้ายยามไถให้พอ
เพลิดเพลิน กินข้างแซบบ่พักก่อนเพียงพอหรืองานหนักเกิน วอนอ้ายอย่าทำงานเพลิดมุ้ง
ทำเงินจนเกินกำลัง...

(เพลงกินข้าวหรือยัง ขับร้องโดย ต่าย อรทัย)

คำว่า **จับเหงื่อ** ในบริบทนี้ หมายถึง ให้กำลังใจ

ตัวอย่างที่ 4

...พี่ขอขอบคุณที่น้องมีใจ ก่อนนี้ถ้าพี่ผิดไป ต้องขออภัยใจนาง
ยิ้มเถิดคนดี วันนี้เริ่มมองเห็นทาง จับมือลุกเดินเคียงข้าง เราจะสร้างพรุ่งนี้ด้วยกัน
(เพลงเหนื่อยไหมคนดี ขับร้องโดย ไมค์ ภิรมย์พร)

คำว่า **จับมือ** ในบริบทนี้ หมายถึง การร่วมมือกัน หรือการตกลงปลงใจกัน

ตัวอย่างที่ 5

...คนบ้านป่าวุฒิการศึกษาไม่สูง
กลั่นคำว่ารักมาจากส่วนลึกในใจ

ลายมือลูกทุ่งยุ่งเหยิงเหมือนรอยตีนไก่
อ่านได้ความหรือไม่เนื้อในจดหมายครวญมา...
(เพลงจอ มอ ป. 6 ขับร้องโดย ไมค์ ภิรมย์พร)

คำว่า ลายมือลูกทุ่ง ในบริบทนี้ หมายถึง เขียนหนังสือไม่สวย

ตัวอย่างที่ 6

...เมื่อความซ้ามา จึงเห็นค่าความเป็นแม่ หอบความรักแพ้มอบให้แม่แก้รอยใจซ้า
จบตำราเรียนหลักสูตรผู้ชายใจดำ จากนี้จะเชื่อฟังคำ รักใครขอฟังคำแม่
(เพลงหนีแม่มาแพ้มรัก ขับร้องโดย ศิริพร อำไพพงษ์)

คำว่า แพ้ม หมายถึง ก. สู้ไม่ได้, ทนไม่ได้, ตรงกันข้ามกับ ชนะ, ผู้ที่มีเลือดเนื้อไม่ถูกกับ
สิ่งของ หรือสัตว์บางอย่างก็เรียกว่า แพ้ม เช่น แพ้มยา, แพ้มตะขาบ (ราชบัณฑิตยสถาน 2546: 803)
ส่วนความหมายโดยบริบทนี้ หมายถึง ความรู้สึกผิดหวัง เสียใจ หรือซ้าใจ

3. ความหมายโดยสถานการณ์ คือ คำบางคำจะหมายความว่าอย่างไร จะต้องพิจารณา
จากสถานการณ์ในขณะนั้น จึงจะเข้าใจความหมายได้ถูกต้องว่าหมายความว่าอย่างไร ดังตัวอย่าง
เพลงต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1

...ผ้าขาวสาวฝากเติมรักเติมหวัง ใช้นานสีฟ้าอาจจางแต่ความหวังไม่จางดอกสาว
ขอใจรักมันป้องกันคนเปื้อนใจเรา ให้งามเหมือนคั้งผ้าขาวรอวันสองเราเคียงใจ...
(เพลงผ้าขาวนบ่าซ้าย ขับร้องโดย ไมค์ ภิรมย์พร)

คำว่า เปื้อน หมายถึง ก. ดินสิ่งที่ทำให้เกิดสกปรก น่ารังเกียจ หรือไม่ต้องการ เช่น เปื้อน
โคลน เปื้อนแกง เปื้อนเลือด. ว. มีสิ่งสกปรก น่ารังเกียจ หรือไม่ต้องการติดอยู่ เช่น มือเปื้อน ผ้า
เปื้อน(ราชบัณฑิตยสถาน 2546: 715) ส่วนความหมายโดยสถานการณ์ หมายถึง บุคคลที่สามที่จะ
มาสร้างปัญหาให้เกิดความแตกแยก หรือผิดใจกัน

ตัวอย่างที่ 2

...ต้องลาห้องเช่าไม่ยอมเข้าขวาง**ทางสวรรค์**

ช่างเสบสันแท้นอดวงแดแม่คนหลายใจ

แกะเงินกล่องเช่าห้องให้น้องลองชาย

เจ้าของรองเท้าเป็นใครช่างหยาบใจพี่ชายเหลือเกิน...

(เพลงรองเท้าหน้าห้อง ขับร้องโดยสายัณห์ นิรันดร)

คำว่า **ทางสวรรค์** เป็นคำประสมระหว่างคำว่า ทาง กับ สวรรค์ ซึ่งคำว่า ทาง หมายถึง น. ที่สำหรับเดินไปมา (ราชบัณฑิตยสถาน 2546: 523) คำว่า สวรรค์ หมายถึง น. โลกของเทวดา, เมืองฟ้า(ราชบัณฑิตยสถาน 2546: 1143) เมื่อประสมคำเป็นคำว่า **ทางสวรรค์** จึงหมายถึง ทางเดินไปเมืองฟ้า ส่วนความหมายโดยสถานการณ์ หมายถึง ช่วงเวลาที่คู่รักกำลังอยู่ด้วยกันสองต่อสองตามลำพังในห้องเช่า

ตัวอย่างที่ 3

...กลางร้ายวันลอยกระทง

บอกเรื่องราวโดยตรง ว่าความรักเรา**อับปาง**

เจ้าเปลี่ยนหัวใจมีใหม่สมใจมุ่งหวัง

ที่เหมือนกระทงหลงทาง อ่างว้างหัวใจลอยวน...

(เพลงกระทงหลงทาง ขับร้องโดย ไชยา มิตรชัย)

คำว่า **อับปาง** หมายถึง ก. ล่ม, จม, แดก, (ใช้แก่เรือเดินทะเล) (ราชบัณฑิตยสถาน 2546: 1355) ส่วนความหมายโดยสถานการณ์ หมายถึง ความรักล่มสลาย แดกแยกกัน เลิกคบกัน

ตัวอย่างที่ 4

...หักใจลาผู้มาช้ำยอมหมดสิทธิ์

แฟนเขาเราดีสนิทแค่คิดก็ผิด**กตিকা**

หักใจลาแต่ยังหวังหาอายุอยู่ตลอด

ขณะที่เราคิดฮอดอายคนนอนกอดกับภรรยา...

(เพลงคิดฮอดกอดบ่ได้ ขับร้องโดย ศิริพร อำไพพงษ์)

คำว่า **กตিকা** หมายถึง น. กฎเกณฑ์หรือข้อตกลงที่บุคคลตั้งแต่ 2 ฝ่ายขึ้นไปกำหนดขึ้นเป็นหลักปฏิบัติ เช่น กตিকাชกมวย (ราชบัณฑิตยสถาน 2546: 7) ส่วนความหมายโดยสถานการณ์ หมายถึง หลักศีลธรรม หรือกฎเกณฑ์ของสังคม

5. ความหมายโดยจิตประหวัด คือ คำบางคำเมื่อสื่อความหมายออกไปแล้ว ผู้ฟังจะเข้าใจไปคนละอย่าง ตามความคิด หรือประสบการณ์ของตน ดังตัวอย่างเพลงต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1

...ขอเอาแรงกายและใจมุ่งมั่น
เสียดเหงื่อเพื่อน้องทุกวันเข้าทำงานขายแรงแย่งชิง
เหนื่อยกายก็ทนเพื่อคนรักจริง
ขอเพียงยอดหญิงอย่าทิ้งพี่ไปกลางคัน...

(เพลงขายแรงแต่งงาน ขับร้องโดย ไมค์ ภริมย์พร)

คำว่า ยอดหญิง เป็นคำประสมระหว่างคำว่า ยอด กับคำว่า หญิง ซึ่งคำว่า ยอด หมายถึง น. เรียกคนหรือสัตว์ที่มีคุณสมบัติยิ่งยวดเหนือผู้อื่น เช่น ยอดหญิง, ยอดสุนัข (ราชบัณฑิตยสถาน 2546: 894) ดังนั้น คำว่า ยอดหญิง จึงหมายถึง หญิงที่มีคุณสมบัติดีกว่า หรือเหนือกว่าหญิงอื่น ส่วนความหมายโดยจิตประหวัด อาจแตกต่างกันตามความคิดของแต่ละบุคคล ดังนี้

1. ผู้หญิงที่นิสัยดีเรียบร้อย เป็นแม่ศรีเรือน
2. ผู้หญิงที่มีรูปร่างหน้าตาสวยงาม และมีสติปัญญาดีเลิศ
3. ผู้หญิงที่มีการศึกษาสูง ตำแหน่งหน้าที่การงานดี
4. ผู้ที่มีฐานะร่ำรวย และมีบุคลิกดี
5. ผู้หญิงที่สวยงามที่สุดในความรู้สึก และรักมากที่สุด

ตัวอย่างที่ 2

...พี่ไม่ดังเหมือนดั่งน้องดั่งตารอ
อนาคตเริ่มหังกอ ถึงรอกงไม่มีหวัง
เจ้าคงอายุเพื่อนที่แฟนเขารวยเด่นดัง
แต่พี่มันเค็งมันคว้าง เหมือนเรือที่รอวันล่ม...

(เพลงกระเป๋าเบนแฟนทิง ขับร้องโดย เอกราช สุวรรณภูมิ)

คำว่า **มันเคว้งมันคว้าง** เป็นการเล่นคำจากคำว่า เคว้งคว้าง หมายถึง ว. อาการที่หมุนหรือ ลอยไปตามกระแสลมกระแสน้ำเป็นต้นอย่างไม่มีจุดมุ่งหมายหรือไม่มีที่ยึดเหนี่ยว (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 263) ส่วนความหมายโดยจิตประหวัด อาจแตกต่างกันตามความคิดของแต่ละบุคคล ดังนี้

1. กำลังตกงาน หรือไม่มีงานทำ
2. มีรายได้น้อย หาเช้ากินค่ำ
3. ยากจน และมีหนี้สินล้นพ้นตัว
4. ไม่มีเป้าหมายในชีวิต
5. ชีวิตไม่มีความมั่นคง ไม่แน่นอน

จากการวิเคราะห์คำศัพท์ที่มีความหมายลึกซึ้ง ดังตัวอย่างเพลงข้างต้น แสดงให้เห็นว่า ในเพลงลูกทุ่งของ สลา คุณวุฒิ มีการใช้คำสื่อความหมายที่หลากหลาย กล่าวคือ มีทั้งคำที่มีความหมายโดยตรง คำที่มีความหมายโดยนัย คำที่มีความหมายโดยบริบท คำที่มีความหมายโดยสถานการณ์ และคำที่มีความหมายโดยจิตประหวัด

การใช้คำภาษาถิ่น

ภาษาถิ่น (วิไลศักดิ์, 2544: 1) หมายถึง ภาษาที่ใช้ติดต่อสื่อสารตามท้องถิ่น สื่อความหมาย เข้าใจกันในท้องถิ่นนั้น ซึ่งแต่ละถิ่นอาจใช้คำแตกต่างกันไปจากภาษาไทยมาตรฐาน ทั้งในด้านเสียง คำ และการเรียงคำบ้าง แต่ความหมายคงเดิม

ในเพลงลูกทุ่งของ สลา คุณวุฒิ จะใช้ภาษาถิ่นอีสานปนในภาษาถิ่นกลางจำนวนมาก เนื่องจากเนื้อหาของเพลงสื่อความหมายเกี่ยวกับชาวชนบท และสลา คุณวุฒิเป็นผู้ที่มีถิ่นกำเนิดในภาคอีสาน และดำเนินชีวิตอยู่ชนบทมาตลอด จึงเข้าใจ และถนัดใช้ภาษาถิ่นอีสานเป็นอย่างดี ดังนั้น การใช้ภาษาถิ่นอีสานในเพลงลูกทุ่ง จึงเป็นการอนุรักษ์วัฒนธรรมทางภาษาอีกทางหนึ่ง ในการวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์การใช้ภาษาถิ่น 2 ลักษณะ คือ การใช้คำภาษาถิ่นเพื่อสื่อความหมาย และการใช้คำภาษาถิ่นเพื่อเสียงสัมผัส ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. การใช้คำภาษาถิ่นเพื่อสื่อความหมาย เป็นการใช้คำภาษาถิ่นปนภาษากลางเพื่อสื่อความหมายที่ลึกซึ้ง และเป็นกันเองกับผู้ฟัง (ดูเพิ่มเติมในอภิธานศัพท์คำภาษาถิ่นที่ภาคผนวก ก) ดังตัวอย่างเพลงที่ใช้คำภาษาถิ่นปนดังต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1

เพลงโทรหาแม่เต๊อ

ขับร้องโดย ต่าย อรทัย

โทรหาแม่เต๊อ จำเบอร์โทรน้องไต่บ่ น้องจะเฝ้ารออ้ายโทรหาเวลาเลิกงาน
 มีเรื่องเว้าน่า ออยากคุยสองคนเท่านั้น วันก่อนที่เราพบกัน คนหลายน้องเว้าบ่ได้
 เชื้อใจแท้เต้ จึงเทใจคบเรื่อยมา เป็นที่ปรึกษาคอยปรับทุกข์เวลาวุ่นใจ
 จากพ่อแม่มาที่ฟิ่งหนึ่งเดียวคืออ้าย ถึงตัวทำงานห่างไกลแต่ใจฮักตามเป็นเงา
 เบอร์เก่าเวลาเดิม ช่วยเติมเสียงให้ได้ยิน เป็นวิตามิน สร้างภูมิคุ้มกันความเหงา
บ่ได้ฟังเสียง คือจั่งบ่ได้กินข้าว คิดฮอดบวกับความเหงา นั่งเฝ้ามือถือคือบ่า
 โทรหาแม่เต๊อ กดเบอร์ที่ใจเฝ้าจำ มีผู้อยู่นำ ย่านอ้ายทำเป็นลืมเวลา
 มีเรื่องอยากถาม เก็บไว้นานย่านใจอ่อนล้า เอาไว้บอดอ้ายโทรหา ค่อยปรึกษากันสองคน

ความหมายของคำภาษาถิ่น

แม่เต๊อ	หมายถึง	บ้างนะ
ไต่บ่	หมายถึง	ได้ไหม
เว้าน่า	หมายถึง	พูดด้วย
หลาย	หมายถึง	มาก
เว้าบ่ได้	หมายถึง	พูดไม่ได้
แท้เต้	หมายถึง	มากจริงๆ
ฮัก	หมายถึง	รัก
คือจั่งบ่ได้	หมายถึง	เหมือนราวกับว่าไม่ได้, จึงไม่ได้
คิดฮอด	หมายถึง	คิดถึง
คือ	หมายถึง	เหมือน
อยู่	หมายถึง	อยู่ด้วย
ย่าน	หมายถึง	กลัว

বাদ หมายถึง เมื่อ, ตอน, เวลา

ตัวอย่างที่ 2

เพลงคิดถึงออกอดบ่ได้

ขับร้องโดย ศิริพร อำไพพงษ์

คำถามสุดซอตอิหยังคิดถึงออกแต่กอดบ่ได้
 เคยถามหยอกกันม่วนใจคำตอบง่าย ๆ ก็คือแฟนเขา
 แต่คิดบ่ถึงว่าวันหนึ่งสิโดนกับเรา
 พบรักบ่นานก็เศร้าเพราะอ้ายมีเขาเป็นเจ้าหัวใจ
 ออกแบบบ่ได้ แค่เพียงพบอ้ายหัวใจหยุดนิ่ง
ฮักแล้วจึงรู้ความจริงต้องเก็บใจนิ่งหาทางแก้ไข
 บอกเลิกคบหาแต่น้ำตาบ่ยอมหยุดไหล
 เลิกคบแต่บ่ได้คิดถึงออกอ้ายหลายใจมีน้ำตา
 หักใจลาผู้มาซำยอมหมดสิทธิ์
 แฟนเขาเราดีสนิทแค่คิดก็ผิดกติกา
 หักใจลาแต่ยังหว่านอ้ายอยู่ตลอด
 ขณะที่เราคิดถึงออกอ้ายคงนอนกอดกับภรรยา
 อยากกอดแสง ๆ บ่อาจแสดงได้ยามพบหน้า
 สิทธิ์ผู้มาซำได้แค่ส่งสายตากอด
 สิทธิ์ผู้มาซำมีวาสนาแค่เพียงคิดถึงออก
 คำถามสุดซอตอิหยังคิดถึงออกแต่กอดบ่ได้
 คิดทวนคำถามยามใดเฉลยในใจก็เหมือนไฟช็อต
 บอกอ้ายแฟนเขา น้องขอสิทธิ์แค่เพียงคิดถึงออกเก็บอ้ายในใจตลอด
 ถึงแม้สิกอดบ่ได้คือเก่า

ความหมายของคำภาษาถิ่น

อิหยัง	หมายถึง	อะไร
คิดถึง	หมายถึง	คิดถึง
ม่วนใจ	หมายถึง	สนุก

ดี	หมายถึง	จะ
คิดถึงฮ้อยหลาย	หมายถึง	คิดถึงพี่มาก
แสง ๆ	หมายถึง	แรง ๆ

ตัวอย่างที่ 3

เพลงส่งฮักส่งแสง

ขับร้องโดย ศิริพร อำไพพงษ์

หอมผักกะแงง <u>ผู้ได้</u> หนอแงงหน่อไม้	กลิ่นหอมลอยมา <u>ชวน</u> ใจให้ <u>คิดถึงฮ้อย</u> คนนั้น
วันกินข้าวป่าก่อนลาไปขายแรงงาน	<u>ฮ้อย</u> บอกเราต้องห่างกันเพื่อฝันและวันของเรา
ทิ้งทุ่งทิ้งถิ่น <u>ฮัก</u> ที่ <u>เฮา</u> ปลูกฝัน	ส่ง <u>ฮ้อย</u> ขึ้นรถราพ้นห่างบ้านอย่าลืม <u>คำ</u> ว่า
คู่คงสายเดี่ยวอย่าทิ้งวลีลมสายใจเรา	น้องอยู่ผู้ฝันทนหนาว เฝ้าคอย <u>ฮ้อย</u> มาเคียงข้าง
เห็นนกสร้างรังก็หวังเห็นฮ้อยสร้างตัว	มองนายนามฟ้ามีคิ้วน้องกลัวใจ <u>ฮ้อย</u> หลงทาง
กลัวสาวแทรกซึมจนลืมน้องผู้อยู่หลัง	กราบพระขอพรทุกอย่างเพิ่มหวังให้รักมีแรง
หอมผักกะแงง <u>คิดถึงฮ้อยแสง</u> แท้ <u>น้อ</u>	ถอดฝันคอยเฝ้าคอยรอ <u>บิ</u> ให้ <u>ฮักเฮา</u> แห้งแล้ง
สู้งาน <u>เดื่อฮ้อย</u> น้องคอยส่ง <u>ฮัก</u> ส่ง <u>แสง</u>	กลับมาให้หอมแถมแดงน้องจะแงงหน่อไม้
คอยรอ...	

ความหมายของคำภาษาถิ่น

ผู้ได้	หมายถึง	ใคร
ชวน	หมายถึง	ถูก, ต้อง, สัมผัส
คิดถึงฮ้อย	หมายถึง	คิดถึงพี่
คำ	หมายถึง	คำพูด
แท้	หมายถึง	จริงหนอ
บิให้ฮักเฮา	หมายถึง	ไม่ให้รักเรา
เดื่อฮ้อย	หมายถึง	นะพี่
ฮัก	หมายถึง	รัก
เฮา	หมายถึง	เรา
แสง	หมายถึง	แรง

ตัวอย่างที่ 4

เพลงหยั่งกะได้

ขับร้องโดย เอกพล มนต์ตระการ

วอนอ้าย โฆษกผมคนหัวอกกัลลัดหนอง
 ขอเพลงมอบให้เจ้าของประคองหัวใจยามซ้า
 เพลงหยั่งกะได้ที่ฟังแล้วลืมนใจคำ
 ลูกทุ่งสตริงหมอลำช่วยคนเจ็บซ้าทำใจ
 แฟนเคยซิดไกลไปมีฮักใหม่บ่หัน
 ลอยแพแม่แต่ความฝันที่เคยแว้กันเอาไว้
 ออกหักแล้วบ่มีแนวคิงจ้องหัวใจ
 โทรขอเพลงดังหลังไมค์ซ่อมใจฮ้าง ๆว่างแฟน
 หากบ่มีแผ่นจัดแทนเพลงหยั่งกะได้
บ่มอบให้ไผขอฟังผู้เดียวแน่น ๆ
เฮ็ดงานไปพร้อมฟังเพลงไปนำยามฮักขาดแคลน
 วิทยุเคียงข้างต่างแฟนต่อลมฮักไปวัน ๆ
 วอนอ้าย โฆษกช่วยคนหัวอกกัลลัดหนอง
 เปิดเพลงได้ส่งความหอมองให้ลืมนผู้หญิงคนนั้น
 เพลงหวานปนเศร้าที่ฟังแล้วมีแรงสู้งาน
 เพลงจบวานอ้าย แจ้ผ่านสาวใดสงสารขอเพลงให้ที่

ความหมายของคำภาษาถิ่น

เจ้าของ	หมายถึง	ตัวเอง
หยั่งกะได้	หมายถึง	อะไรก็ได้
บ่หัน	หมายถึง	ไม่มอง
ฮ้าง	หมายถึง	เก่า, ร้าง
คัก	หมายถึง	พอเหมาะ, พอดี, ถูกต้อง, แน่
ไผ	หมายถึง	ใคร
แน่	หมายถึง	เหมาะ ๆ
เฮ็ดงาน	หมายถึง	ทำงาน

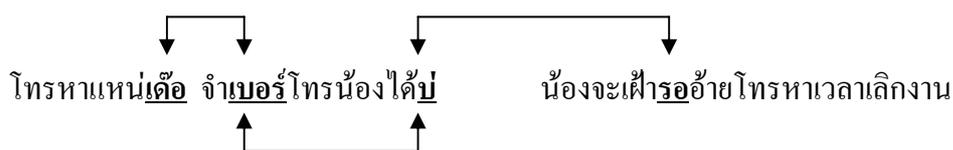
นำ	หมายถึง	คว่ำ
ฮัก	หมายถึง	รัก

2. การใช้คำภาษาถิ่นเพื่อเสียงสัมผัส เป็นการใช้คำภาษาถิ่นอีสานที่มีเสียงพยัญชนะ หรือเสียงสระเดียวกันกับคำภาษาถิ่นกลาง และคำภาษาต่างประเทศ ทั้งสัมผัสภายในวรรคเดียวกันและสัมผัสนอกวรรค เพื่อสร้างความไพเราะด้วยเสียงสัมผัส ดังตัวอย่างเพลงต่อไปนี้

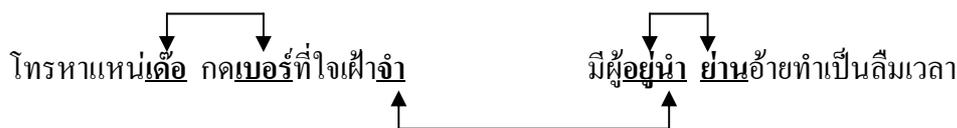
ตัวอย่างที่ 1

เพลงโทรหาแม่เต๊อ

ขับร้องโดย ต่าย อรทัย

คำว่า เต๊อ	สัมผัสสระ	กับคำว่า เบอร์
คำว่า บ่	สัมผัสพยัญชนะ	กับคำว่า เบอร์
คำว่า บ่	สัมผัสสระ	กับคำว่า รอ

คำว่า เต๊อ	สัมผัสสระ	กับคำว่า เบอร์
คำว่า ย่น่า	สัมผัสพยัญชนะ	กับคำว่า อยู่
คำว่า นำ	สัมผัสสระ	กับคำว่า จำ

ตัวอย่างที่ 2

เพลงส่งฮักส่งแสง

ขับร้องโดย ศิริพร อำไพพงษ์

คำว่า น้อ	สัมผัสสระ	กับคำว่า รอ และคำว่า บ
คำว่า ฮักเฮา	สัมผัสพยัญชนะ	กับคำว่า แห้ง
คำว่า แสง	สัมผัสสระ	กับคำว่า แล้ง แดง แกง

จากการวิเคราะห์การใช้คำภาษาถิ่นในเพลงลูกทุ่งของ สลา คุณวุฒิ แสดงให้เห็นว่า ใช้คำภาษาถิ่นอีสานปนในภาษาถิ่นกลาง เนื่องจากคำภาษาถิ่นบางคำสื่อความหมายได้ชัดเจน ลึกซึ้ง เป็นกันเองกับผู้ฟัง แสดงว่าเป็นพวกเดียวกับผู้ฟัง และยังใช้คำภาษาถิ่นที่มีเสียงสัมผัสกับคำภาษาถิ่นกลาง และคำภาษาต่างประเทศ ทั้งสัมผัสภายในวรรคเดียวกันและสัมผัสสนอวรรค ซึ่งเป็นลักษณะการใช้ภาษาของ สลา คุณวุฒิ อีกลักษณะหนึ่ง ที่ทำให้เพลงลูกทุ่งมีความไพเราะ และมีความหมาย ลึกซึ้ง ก็นใจผู้ฟัง

การใช้คำภาษาต่างประเทศ

คำภาษาต่างประเทศ (ปรีชา, 2525: 189) คือ คำที่เป็นภาษาอื่นที่ไม่ใช่ภาษาไทย เช่น ภาษาอังกฤษ ฝรั่งเศส ภาษาจีน ภาษาญี่ปุ่น เป็นต้น (ในที่นี้ไม่รวมภาษาบาลี สันสกฤต เนื่องจากคำภาษาบาลี สันสกฤตบางคำเป็นรากศัพท์ของภาษาไทย หรือบางคำนำมาใช้จนยอมรับกันว่าเป็นส่วนหนึ่งของภาษาไทย)

ในเพลงลูกทุ่งของ สลา คุณวุฒิ จะใช้คำภาษาต่างประเทศปนในภาษาไทย ทั้งที่เป็นภาษาอังกฤษ และภาษาฝรั่งเศส โดยวิธีการทับศัพท์ และการใช้คำตัดและคำย่อ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. คำที่มาจากภาษาอังกฤษ

1.1 การทับศัพท์ หมายถึง การนำศัพท์ภาษาอังกฤษมาใช้โดยวิธีการถ่ายเสียง และถอดเป็นอักษร แล้วเขียนด้วยตัวอักษรภาษาไทย คำศัพท์ภาษาอังกฤษมีระบบเสียงต่างจากระบบเสียงภาษาไทย การถอดเป็นอักษรภาษาไทยจึงมักปรับให้เข้ากับระบบเสียงภาษาไทย และ สลา คุณวุฒิ ได้ใช้คำทับศัพท์ภาษาอังกฤษในเพลงลูกทุ่ง ดังตัวอย่างเพลงต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1

...คนมีแฟนหลายเขาว่าเสียใจบ่เป็น
น้องเสียน้ำตาแต่อายนั้นเดินหัวร่อ

อายทำให้เห็นเมื่อมีสาวเข้าคิวรอ
คนใหม่ขึ้นรอ คนเก่าบ่จ้อบ่แคร้...

(เพลงตั้งใจลืม ขับร้องโดย ต่าย อรทัย)

คำว่า **แฟน** มาจากคำว่า **Fan** หมายถึง คนที่คลั่งไคล้ในสิ่งหนึ่งสิ่งใด (สอ, 2540: 204) ส่วนราชบัณฑิตยสถาน (2546: 815) ให้ความหมายคำว่า แฟน ไว้ว่า “แฟน (ปาก) น. ผู้นิยมชมชอบ เช่น แฟนเพลง แฟนภาพยนตร์ แฟนมวย, ผู้เป็นที่ชอบพอรักใคร่, คู่รัก, สามีหรือภรรยา” ในที่นี้หมายถึง คนรัก หรือ คู่รัก

คำว่า **แคร์** มาจากคำว่า **Care** หมายถึง เอาใจใส่, ความดูแล, รัก, ชอบ, อิง, ยี่หระ (สอ, 2540: 83) ในที่นี้หมายถึง สนใจ หรือ เอาใจ

ตัวอย่างที่ 2

...บ่กล้าคิดไกลหวันอายมีใครหลายคน

ได้แอบปลื้มก็มีสุขล้นเก็บภาพอายบนแผ่นฟิล์มหัวใจ...

(เพลงคนนี่ละแม่น ขับร้องโดย ศิริพร อำไพพงษ์)

คำว่า **ฟิล์ม** มาจากคำว่า **Film** หมายถึง เยื่อหุ้ม, ฝา, ฝา, ฟิล์มถ่ายรูป, ภาพยนตร์ (สอ, 2540:211) ส่วนราชบัณฑิตยสถาน (2546: 813) ให้ความหมายไว้ว่า “ฟิล์ม น. แผ่นวัตถุบางประเภทพลาสติกชนิดหนึ่งฉาบผิวด้วยสารเคมีที่ไวต่อแสง ใช้สำหรับถ่ายรูป ถ่ายภาพยนตร์ ในที่นี้หมายถึง ความรู้สึกภายในใจ

ตัวอย่างที่ 3

...ยื่นข้างเล่าไก่อมองไปบนเรือนน้องหมั้น

ไ้อ้นุ่มคนนั้นสวมแหวนหมั้นให้เธอแล้วหนอ

เขาวางสินสอดที่ต้องหยดเหล้าขาวลงคอ

ให้ฤทธิ์แอลกอฮอล์สยบความท้อแทนการร้องไห้...

(เพลงพี่เมาวันเขาหมั้น ขับร้องโดย เอกพล มนต์ตระการ)

คำว่า **แอลกอฮอล์** มาจากคำว่า **Alcohol** หมายถึง เหล้า, สุรา, เนื้อแท้ของสุรา (สอ, 2540: 14) ส่วนราชบัณฑิตยสถาน (2546: 1399) ให้ความหมายไว้ว่า “แอลกอฮอล์ น. สารอินทรีย์ชนิดหนึ่ง ลักษณะเป็นของเหลวใส กลิ่นฉุน ระเหยง่าย โดยปรกติเกิดขึ้นจากการหมักสารประเภทแป้งหรือน้ำตาลผสมยีสต์ ซึ่งมักเรียกกันว่า แป้งเชื้อหรือเชื้อหมัก เป็นองค์ประกอบสำคัญของสุราและเมรัยทุกชนิด เมื่อดื่มเข้าไปจะออกฤทธิ์ทำให้มีอาการมึนเมาใช้ประโยชน์ และเป็นเชื้อเพลิง เป็นต้น” ในที่นี้หมายถึง เหล้าขาว

ตัวอย่างที่ 4

...ข่าว..ว่าเธอเข้าเรียนมหาลัย
 ทางเดินสดใสสอบได้เกรดสูงทุกคราว
 ยังนั่งตาแป๋วอยู่หน้าห้องเรียนเหมือนเก่า
 นักเรียนหลังห้องอย่างเราฟังข่าวก็พลอยดีใจ
 อยากมากซัดไถ่ก็อายถ้าใครเห็นเขา
 หนุ่มยีนส์เสื้อยืดผมยาวกับเขาผู้เป็นเพื่อนใหม่...

(เพลงนักเรียนหลังห้อง ขับร้องโดย พงศ์พิพัฒน์ คงนาค)

คำว่า **เกรด** มาจากคำว่า **Grade** หมายถึง แบ่งชั้น, การแบ่งชั้น, ชั้น, ชนิด, เลือกลงออกเป็น
 ชนิดต่าง ๆ , คัด (สอ, 2540: 247)

คำว่า **ยีนส์** มาจากคำว่า **Jean** หมายถึง ผ้าฝ้ายชนิดหนึ่งเนื้อหนาสำหรับตัดเสื้อกางเกง
 และเสื้อกันเปื้อน (สอ, 2540: 309)

ตัวอย่างที่ 5

...คำถามสุดฮอตอียังคิดฮอดแต่กอดบ่ได้
 คิดทวนคำถามยามใดเฉลยในใจก็เหมือนไฟช็อต...

(เพลงคิดฮอดกอดบ่ได้ ขับร้องโดย ศิริพร อำไพพงษ์)

คำว่า **ฮอต** มาจากคำว่า **Hot** หมายถึง ความร้อน, ทำให้ร้อน, ทำให้อุ่น, ร้อน, อุ่น, สด,
 สด ๆ ร้อน ๆ, ร้อนผ่าว, เราร้อน, เผ็ดร้อน (สอ, 2540: 263)

คำว่า **ช็อต** มาจากคำว่า **Short** หมายถึง ลัดวงจร (ไฟฟ้า) (สอ, 2540: 537)

1.2 การใช้คำตัดและคำย่อภาษาอังกฤษ หมายถึง คำย่อที่ย่อมาจากคำภาษาอังกฤษ และคำตัดที่ตัดส่วนของคำภาษาอังกฤษออกไปให้สั้นลง ในการวิจัยนี้พบทั้งคำตัดและคำย่อ ที่คนส่วนใหญ่ใช้สื่อความหมายได้เข้าใจตรงกัน ดังตัวอย่างเพลงต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1

...ในที่ทำงานยิ้มหวานก็รอยยิ้มให้ **เบอร์**สาวก็สายทักทายมือถือต่อวัน...
(เพลงกรุณาอย่าแผลใจ ขับร้องโดย ศิริพร อำไพพงษ์)

คำว่า **เบอร์** มาจากคำว่า **Number** หมายถึง จำนวน, ตัวเลข, เลขหมาย (สอ, 2540: 395) ส่วนราชบัณฑิตยสถาน (2546: 637) ให้ความหมาย ไว้ว่า “เบอร์ (ปาก) น. หมายเลขลำดับ (ตัดคำจาก Number)”

ตัวอย่างที่ 2

...ไม่ยอมทำให้ถึงวันวาเลนไทน์ สิบสี่กุมภาพันธ์ใครหัวใจร้องให้ทุกครั้ง...
(เพลงแปลเป็นวันวาเลนไทน์ ขับร้องโดย ฝน ธนสุนทร)

คำว่า **วาเลนไทน์** มาจากคำว่า **Saint Valentine's Day** หมายถึง วันที่ 14 กุมภาพันธ์ กล่าวกันว่าเป็นเวลาที่นกจับคู่กัน, คู่รักที่เลือกกันในวันนี้, จดหมายที่เขียนถึงคู่รักในวันนี้ (สอ, 2540: 652)

ตัวอย่างที่ 3

...เพลงหยิ่งกะได้ที่ฟังแล้วลืมคนใจดำ
ลูกทุ่งสตริงหมอลำช่วยคนเจ็บซ้ำทำใจ
แฟนเคยซิดไกลไปมีอีกใหม่บ่หัน
ลอยแพแม่แต่ความฝันที่เคยเว้นกันเอาไว้
อกหักคักแล้วบ่มีแนวคิงจองหัวใจ
โทรขอเพลงดังหลังไมค์ซ่อมใจฮ้าง ๆว่างแฟน...
(เพลงพี่เมาวันเขาหมั้น ขับร้องโดย เอกพล มนต์ตระการ)

คำว่า **สตริง** มาจากคำว่า **String Band** หมายถึง วงเครื่องสาย (สอ, 2540: 579)

คำว่า **ไมค์** มาจากคำว่า **Microphone** หมายถึง ปากพูดสำหรับวิทยุกระจายเสียง หรือเครื่องขยายเสียง (สอ, 2540: 365) ส่วนราชบัณฑิตยสถาน (2546: 889) ให้ความหมายไว้ว่า “ไมโครโฟน น. เครื่องที่ใช้สำหรับขยายเสียงให้ดังขึ้น, เครื่องที่ใช้สำหรับเปลี่ยนคลื่นเสียงให้เป็นคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า เช่น ในการส่งวิทยุ โทรศัพท์ มักเรียกกันสั้น ๆ ว่า ไมค์”

ตัวอย่างที่ 4

...สอบเอ็นท์ไม่ได้ หอบใจหนีเข้ากรุงเทพ ทำงานซ่อมใจที่เจ็บหลังจากจบชั้น ม.ปลาย...

(เพลงนักเรียนหลังห้อง ขับร้องโดย พงศ์พิพัฒน์ คงนาค)

คำว่า **เอ็นท์** มาจากคำว่า **Entrance** หมายถึง เข้ามา, เข้าไป, เข้ามาสู่, ทางเข้า, เข้าเป็นสมาชิก (สอ, 2540: 187) ในที่นี้หมายถึง การสอบเข้าศึกษาต่อระดับมหาวิทยาลัย

ตัวอย่างที่ 5

...คุณทิวปีนี้น้ำบ้านเราฝนแล้ง แต่ใจยังแกร่งเพราะยังไม่แล้งน้ำใจ...

(เพลง คนไกลเบอร์เก่า ขับร้องโดย พลพล กับค่าย อรทัย)

คำว่า **ทิว** เป็นคำย่อภาษาอังกฤษ T.V. มาจากคำเต็มว่า Television หมายถึงโทรทัศน์

2. คำที่มาจากภาษาฝรั่งเศส ในเพลงลูกทุ่งของ สลา คุณวุฒิที่ใช้ในการวิจัย พบ 2 คำ ซึ่งเป็นการใช้คำภาษาฝรั่งเศสโดยวิธีการทับศัพท์ ได้แก่

ตัวอย่างที่ 1

...คนมีหลายเขาว่าเสียใจบ่เป็น อ้ายทำให้เห็นเมื่อมีสาวเข้าคิวรอ...

(เพลงตั้งใจลืม ขับร้องโดย ค่าย อรทัย)

คำว่า **คิว** มาจากคำว่า **Queue** หมายถึง แถวยาว, แถวคอยซื้อตั๋ว, ตั้งแถวเช่นนี้, เข้าแถว, แถวรถที่คอยรับคนโดยสาร (สอ, 2540: 473) ส่วนราชบัณฑิตยสถาน (2546: 251) ให้ความหมายคำว่า คิว ไว้ว่า “คิว น. แถวตามลำดับก่อนหลัง เช่น เข้าคิว คิวรถ”

จากการศึกษาลักษณะการใช้คำภาษาต่างประเทศในเพลงลูกทุ่งของ สลา คุณวุฒิ พบว่า มีการใช้คำภาษาต่างประเทศทั้งภาษาอังกฤษ และภาษาฝรั่งเศส ทั้งวิธีการทับศัพท์และการใช้คำตัด และคำย่อ ซึ่งเป็นคำภาษาต่างประเทศที่คนไทยส่วนใหญ่ใช้สื่อความหมายเข้าใจกันคืออยู่แล้ว

การใช้คำเลียนเสียงพูด

การใช้คำเลียนเสียงพูด เป็นการใช้คำที่เลียนแบบการออกเสียงของเสียงในภาษาพูด ทำให้มีการสะกดคำแตกต่างจากรูปแบบภาษาเขียน เนื่องจากยึดเสียงในภาษาพูดเป็นหลักในการสะกดคำ เช่น ดิที่ซู้ด ไซ่มั้ย สติสตั้ง อย่างนึ่ง ดินะเนี้ย เป็นต้น (ชานานู, 2522: 81) จากการวิเคราะห์คำ ในเพลงลูกทุ่งของ สลา คุณวุฒิ พบว่า มีการใช้คำเลียนเสียงพูด ดังตัวอย่างเพลงต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1

...โทรหาแหน่เต๋อ จำเบอร์โทรน้องได้ป้
 น้องจะเฝ้ารอฮ้ายโทรหาเวลาเลิกงาน...
 ...เชื่อใจแหน่เต๋อ จึ่งเทใจคบเรื่อยมา
 เป็นที่ปรึกษาคอยปรับทุกข์เวลาวุ่นใจ...

(เพลงโทรหาแหน่เต๋อ ขับร้องโดย ต่าย อรทัย)

คำว่า แหน่เต๋อ มาจากรูปเขียนว่า แหน่เต๋อ โดยเปลี่ยนเสียงจากรรรณยุกต์เสียงโท เป็นเสียงตรี

คำว่า แหน่เต๋ จากรูปเขียนว่า แหน่เต๋ โดยเปลี่ยนเสียงจากรรรณยุกต์เสียงโท เป็นเสียงตรี

ตัวอย่างที่ 2

...กินข้าวแล้วยัง อีกครั้งกับคำถามนี้ เป็นห่วงอิหลีคนดีที่ใจเฝ้าหวัง
 เสี้งานสาฮ้ายบ้ตรเติมใจน้องไก่อ้หมดคังค้อเอาไว้มีอไคว่าง ๆ ค่อยมานั่งกินข้าวนำกัน...

(เพลงกินข้าวหรือยัง ขับร้องโดย ต่าย อรทัย)

คำว่า **ตังค์** มาจากรูปเขียนว่า **ตตางค์** เป็นการเขียนคำเลียนเสียงพูดโดยการตัดคำ

ตัวอย่างที่ 3

...ผู้คนที่บ้านได้พบกันแค่ฝันเห็น

มือได้ **ละหน้อ** ลีก็ว่าผ่านความยากเข็ญ

อยากกลับมาเล่นน้ำฝนที่บ้านเฮา

อยากกลับมาเล่นน้ำฝนที่บ้านเฮา...

(เพลงนอนฟังเสียงฝน ขับร้องโดย ต่าย อรทัย)

คำว่า **มือได้** มาจากรูปเขียนว่า **มื่อไค** โดยเปลี่ยนเสียงวรรณยุกต์จากเสียงสามัญ เป็นเสียงจัตวา ใช้รูปวรรณยุกต์ไม้จัตวา

คำว่า **ละหน้อ** มาจากรูปเขียนว่า **ละหนอ** โดยเปลี่ยนเสียงวรรณยุกต์จากเสียงจัตวา เป็นเสียงตรี ใช้รูปวรรณยุกต์ไม้โท

ตัวอย่างที่ 4

โอย..ชายเอ๋ย ตัวให้น้องน้อคอยท่า

เจตนามาลืมกัน บ่ถึงปีอายจากบ้าน

หัวใจนั้นกะเปลี่ยนแฟน...

(เพลงตั้งใจลืม ขับร้องโดย ต่าย อรทัย)

คำว่า **โอย** เป็นการเขียนคำเลียนเสียงร้อง โอดครวญ

ตัวอย่างที่ 5

...หรือใครกันเล่าลืมรองเท้าไว้หน้าห้องเธอ

แค่คูเบอร์ก็รู้ว่าคนสวมหุ่่นเท่าใด

ยินเสียงร้อง **อย่า** **จะ** **จำ** ลอยจากข้างใน

แอบฟังจนแน่นแก่ใจ น้องมีชายแนบในห้องนอน...

(เพลงรองเท้าหน้าห้อง ขับร้องโดย สายัณห์ นิรันดร)

คำว่า **อย่า** **จะ** **จำ** เป็นการเขียนคำเลียนเสียงร้อง และคำพูด แสดงถึงอารมณ์สุข สดชื่น

ตัวอย่างที่ 6

...ฟังเสียง**โห่แซว ๆ** จากแถวคู้มบ้านของเจ้า

สืบดูเรื่องราว จึงรู้ว่าเขาหมั้นเธอ...

(เพลงพี่เมาวันเขาหมั้น ขับร้องโดย เอกพล มนต์ตระการ)

คำว่า **โห่แซว ๆ** เป็นการเขียนคำเลียนเสียงโห่ร้องของคนที่อยู่ในงานหมั้น

ตัวอย่างที่ 7

ไผ่โทรมาน้ำคือเว้านำเขาม่วนแท้

จั่งแม่นบ่แคว้อ้ายคนนั่งเฝ้าจ่อซ่อ

ยืมไต้มือถือ**ทั้งจำทั้งอ้อ**ตัดเสียงเอียงคอ

คุณนางงานหยั่งกะคืออ้ายนั่งรอน้องบ่เห็นใจ...

(เพลงนั่งเฝ้าเขาจับ ขับร้องโดย เอกพล มนต์ตระการ)

คำว่า **น้ำ** มาจากรูปเขียนว่า **หนอ** โดยเปลี่ยนเสียงวรรณยุกต์จากเสียงจัตวา เป็นเสียงตรี และใช้รูปวรรณยุกต์ไม้โท

คำว่า **ทั้งจำทั้งอ้อ** เป็นการเขียนคำเลียนเสียงพูดของคนที่กำลังพูดโทรศัพท์อย่างมีความสุข

จากการวิเคราะห์การเขียนคำเลียนเสียงพูด ในเพลงลูกทุ่งของ สลา คุณวุฒิ ซึ่งเขียนคำที่เปล่งเสียงออกมาจากการพูดนั้น จะเห็นว่า สลา คุณวุฒิ เขียนคำเลียนเสียงพูดที่ผิดแปลกไปจากรูปเขียน โดยการเปลี่ยนเสียงวรรณยุกต์ เสียงพยัญชนะ และเสียงสระ เพื่อให้เหมือนกับภาษาพูดและให้ผู้ฟังเข้าถึงอารมณ์เพลงได้อย่างลึกซึ้ง

การใช้คำสร้างใหม่

คำสร้างใหม่ คือการนำคำที่มีอยู่แล้วมาเรียบเรียงให้เป็นคำใหม่ หรือสร้างคำใหม่จากแนวเทียบเดิมที่มีอยู่แล้ว พระอภ (ม.ป.ป.: 30) กล่าวว่า “คำไทยมีวิธีสร้างคำใหม่ด้วยการนำคำมาเรียงต่อกันเข้าให้มีความผิดแปลกออกไปจากเดิม แต่การนำคำมาเรียงต่อกัน เพื่อสร้างความหมายใหม่ของภาษาไทยมีลักษณะพิเศษออกไป คือ ฟังแล้วเห็นภาพหรือรู้จักหน้าที่ได้ คำแบบนี้หายากในภาษาอื่น” ผู้วิจัยวิเคราะห์การสร้างคำใหม่ ในเพลงลูกทุ่งของ สลา คุณวุฒิ พบว่า มีการสร้างคำใหม่ที่ช่วยสื่อความหมาย และเกิดจินตภาพได้ชัดเจนยิ่งขึ้น ดังตัวอย่างเพลงต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1

หัวใจติดดิน สวมกางเกงยีนส์เก่า ๆ

ใส่เสื้อตัวร้อยเก๋า เก๋า กอดกระเป๋ายาใบเดียวติดกาย

กราบลาแม่พ่อหลังจากเรียนจบ ม.ปลาย

ลาทุ่งดอกกุหลาบ มาอาศัยชายคาป่าปูน...

(เพลงดอกหญ้าในป่าปูน ขับร้องโดย ต่าย อรทัย)

คำว่า หัวใจติดดิน หมายถึง คนที่ใช้ชีวิตแบบเรียบง่าย ไม่หรูหรา เป็นการสร้างคำใหม่จากคำว่า คนติดดิน หรือชีวิตติดดิน

คำว่า ป่าปูน หมายถึง เมืองหลวง หรือ เมืองที่มีอาคาร บ้านเรือน และสิ่งก่อสร้างจากคอนกรีต เป็นจำนวนมาก เป็นการสร้างคำใหม่จากคำว่า ป่าคอนกรีต

ตัวอย่างที่ 2

...ใช้บัตรเติมเงินให้กลายเป็นบัตรเติมใจ

โทรศัพท์มาซบเหงื่ออายตามไถให้พอเพลิดเพลิน...

(เพลงกินข้าหรือยัง ขับร้องโดย ต่าย อรทัย)

คำว่า **บัตรเติมใจ** หมายถึง บัตรที่ใช้ในการเติมกำลังใจ เป็นการสร้างคำใหม่จากคำว่า บัตรเติมเงิน หมายถึง บัตรที่ใช้เติมเงินค่าโทรศัพท์

ตัวอย่างที่ 3

...จับมือประคองขอร้องอย่าได้เปลี่ยนไป

อายคือ**ปริญญาใจ**น้องจึงยิ้มได้วันนี้...

(เพลงปริญญาใจ ขับร้องโดย ศิริพร อำไพพงษ์)

คำว่า **ปริญญาใจ** หมายถึง ความสำเร็จในชีวิตรัก เป็นการสร้างคำใหม่จากคำว่า ปริญญาบัตร ซึ่งหมายถึง บัตรที่แสดงวิทยฐานะของผู้สำเร็จการศึกษาว่ามีศักดิ์ และสิทธิระดับปริญญา (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 671)

ตัวอย่างที่ 4

...ได้มาเจอกันก็เป็น**รางวัลหัวใจ**

เบิ่งโลกสดใสเพียงแคใจมีอายในฝัน...

(เพลงคนนี่ละแม่่น ขับร้องโดย ศิริพร อำไพพงษ์)

คำว่า **รางวัลหัวใจ** หมายถึง โชคดีที่ได้พบ และได้รัก คนที่ถูกต้อง เป็นการสร้างคำใหม่จากคำว่า รางวัลชีวิต

ตัวอย่างที่ 5

...คนบ้านป่าวุฒิการศึกษาไม่สูง

ลายมือลูกทุ่งยุ่งเหยิงเหมือนรอยตีนไก่...

(เพลงจอ มอ ป. 6 ขับร้องโดย ไมค์ ภิรมย์พร)

คำว่า **ลายมือ** หมายถึง ตัวหนังสือเขียน มักมีลักษณะแสดงว่าเป็นของผู้ใดผู้หนึ่ง โดยเฉพาะ เช่น เขียนด้วยลายมือตัวเอง ลายมือดี (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 1009)

คำว่า **ลูกทุ่ง** หมายถึง ลูกป่า, ผู้ที่ทำมาหากินอยู่ตามท้องทุ่ง(ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 1023) ดังนั้น คำว่า **ลายมือลูกทุ่ง** ในที่นี้หมายถึง ตัวหนังสือเขียนของผู้ที่ทำไร่ทำนา

ตัวอย่างที่ 6

...ปริญญาตรีที่คงตามน้องไม่ติด
จะสร้าง**ปริญญาชีวิต** ไว้รอร่วมทางชีวิ...

(เพลงนักสู้ ม. 3 ขับร้องโดย ไมค์ ภิรมย์พร)

คำว่า **ปริญญา** หมายถึง บัตรที่แสดงวิทยฐานะของผู้สำเร็จการศึกษาว่ามีศักดิ์ และสิทธิระดับปริญญา (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 671)

คำว่า **ปริญญาชีวิต** หมายถึง ความสำเร็จในชีวิตการงาน เป็นการสร้างคำใหม่จากคำว่า ปริญญาตรี หรือปริญญาบัตร

ตัวอย่างที่ 7

...พี่ขอใช้หนี้ด้วยความดีตอบแทนเรื่อยไป
ขอเป็น**ลูกหนี้หัวใจ**ผ่อนใช้ด้วยใจรักเดียว...

(เพลงเจ้าหนี้หัวใจ ขับร้องโดย ไมค์ ภิรมย์พร)

คำว่า **ลูกหนี้** หมายถึง ผู้เป็นหนี้, คู่กับเจ้าหนี้(กฎ)บุคคลผู้มีหนี้กับบุคคลอีกคนหนึ่งซึ่งเรียกว่าเจ้าหนี้ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 1028)

คำว่า **ลูกหนี้หัวใจ** ในที่นี้หมายถึง ผู้ที่ต้องตอบแทนคนรักด้วยการกระทำความดี รักเดียวใจเดียว เป็นการสร้างคำใหม่จากคำว่า หนี้รัก หรือหนี้ชีวิต

ตัวอย่างที่ 8

...อยากบอกให้รู้ยังมีผู้หญิงคนหนึ่ง
ส่งความคิดถึงมากอย**ทุกนาทีใจ**...

(เพลงหนึ่งกำลังใจ ขับร้องโดย ฝน ธนสุนทร)

คำว่า **ทุกนาทีใจ** ในที่นี้หมายถึง ตลอดเวลา เป็นการสร้างคำใหม่จากคำว่า ทุกลมหายใจ จากการวิเคราะห์การสร้างคำใหม่ในเพลงลูกทุ่งของ สลา คุณวุฒิ พบว่า เป็นการสร้างคำใหม่จากแนวเทียบคำเดิม เพื่อสร้างความหมายใหม่ของภาษาไทยให้มีลักษณะพิเศษ ใช้สื่อความหมายที่ลึกซึ้ง และช่วยให้เกิดจินตภาพได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

การใช้คำย่อและคำตัด

ปรีชา (2525: 188 -189) กล่าวถึง คำย่อและคำตัด สรุปได้ว่า คำย่อ คือ การลดรูปของคำหรือการทำให้คำนั้นสั้นลง โดยทั่วไปการย่อคำจะปรากฏในรูปของพยัญชนะหนึ่งตัวตามด้วยเครื่องหมายหัพภาค (.) เช่น พ.ศ. ย่อมาจาก พุทธศักราช เป็นต้น ส่วน คำตัด คือ การตัดหรือลดรูปของคำให้เหลือน้อยกว่าเดิม เพื่อให้พยางค์สั้นเข้า โดยทั่วไปจะเป็นประโยชน์ในกรณีที่ต้องใช้คำเต็มบ่อย ๆ และเพื่อหลีกเลี่ยงการพูดซ้ำคำเดิม จึงใช้การตัดคำ เพื่อให้คำนั้นสั้นลง เช่น กรมฯ จุฬาฯ เป็นต้น

จากการวิเคราะห์ในเพลงลูกทุ่งของ สลา คุณวุฒิ พบว่า ลักษณะการใช้คำย่อ และคำตัด ในเพลงลูกทุ่งของ สลา คุณวุฒิ มักใช้คำย่อในรูปของพยัญชนะหนึ่งตัวตามด้วยเครื่องหมายหัพภาค และคำที่ใช้ส่วนใหญ่เป็นคำที่ใช้กันโดยทั่วไป ซึ่งผู้ฟังเข้าใจได้ทันที ไม่จำเป็นต้องอธิบายเพิ่มเติม ส่วนการใช้คำตัด ในเพลงลูกทุ่งของ สลา คุณวุฒิ มักตัดคำเพื่อให้กระชับความยิ่งขึ้น และเป็นลักษณะของการใช้ภาษาพูด ดังตัวอย่างเพลงต่อไปนี้

1. การใช้คำย่อ คำย่อ คือ การลดรูปของคำหรือการทำให้คำนั้นสั้นลง โดยทั่วไปการย่อคำจะปรากฏในรูปของพยัญชนะหนึ่งตัวตามด้วยเครื่องหมายหัพภาค (.) เช่น พ.ศ. ย่อมาจาก พุทธศักราช เป็นต้น ในการวิจัยนี้พบคำย่อในเพลงลูกทุ่งของ สลา คุณวุฒิ ดังตัวอย่างเพลงต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1

...กราบลาแม่พ่อหลังจากเรียนจบ **ม.ปลาย**

ลาทุ่งดอกกุหลาบไสว มาอาศัยชายคาป่าปูน...

(เพลงดอกหญ้าในป่าปูน ขับร้องโดย ต่าย อรทัย)

คำว่า **ม.ปลาย** ย่อมาจาก คำว่า **ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย**

ตัวอย่างที่ 2

...จบ **ป.6** หยุดการเรียนไว้

มือจับคันไถไม่ชินเมื่อจับปากกา...

(เพลงจอ มอ ป.6 ขับร้องโดย ไมค์ ภิรมย์พร)

คำว่า **ป.6** ย่อมาจาก คำว่า **ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6**

ตัวอย่างที่ 3

...ขอเพียงสาวรามอย่อมองข้ามเมื่อยามได้คิด

เรียนจบปริญญาตรี อย่าลืมพี่ **ม.3** จน ๆ ...

(เพลงนักสู้ ม. 3 ขับร้องโดย ไมค์ ภิรมย์พร)

คำว่า **ม. 3** ย่อมาจาก คำว่า **ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3**

2. การใช้คำตัด คำตัด คือ การตัดหรือลดรูปของคำให้เหลือน้อยกว่าเดิม เพื่อให้พยางค์สั้นเข้า โดยทั่วไปจะเป็นประโยชน์ในกรณีที่ต้องใช้คำเต็มบ่อย ๆ และเพื่อหลีกเลี่ยงการพูดซ้ำคำเดิม จึงใช้การตัดคำเพื่อให้คำนั้นสั้นลง เช่น กรมฯ จุฬาฯ เป็นต้น ในการวิจัยนี้พบคำตัดในเพลงลูกทุ่งของ สลา คุณวุฒิ ดังตัวอย่างเพลงต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1

หัวใจติดคินสวมกางเกงยีนส์เก่า ๆ ใส่เสื้อตัวร้อยเก้าเก้า

กอดกระเป๋ายาใบเดียวติดกาย...

(เพลงดอกหญ้าในป่าปูน ขับร้องโดย ต่าย อรทัย)

คำว่า ร้อยเก้าเก้า ตัดคำมาจาก คำว่า หนึ่งร้อยเก้าสิบเก้าบาท

ตัวอย่างที่ 2

...โทรหาไหนแต่ใจ จำเบอร์โทรน้องได้ป่ะ

น้องจะเฝ้ารออายโทรหาเวลาเลิกงาน...

(เพลงโทรหาไหนแต่ใจ ขับร้องโดย ต่าย อรทัย)

คำว่า โทร ตัดคำมาจาก คำว่า โทรศัพท

คำว่า เบอร์ ตัดคำมาจาก คำว่า Number ในภาษาอังกฤษ หมายถึง หมายเลข

ตัวอย่างที่ 3

...เสียดงานสาอายบัตรเติมใจน้องใกล้หมดตั้งค์

เอาไว้มือไคว่าง ๆ ค่อยมานั่งกินข้าวนำกัน...

(เพลงกินข้าวหรือยัง ขับร้องโดย ต่าย อรทัย)

คำว่า ตั้งค์ ตัดคำมาจาก คำว่า สตงค์ หมายถึง เหรียญกระษาปณ์ปลีกย่อย 100 สตงค์ เป็น 1 บาท, อักษรย่อว่า สต., โดยปริยายหมายถึง เงินที่ใช้สอย (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 1115)

ตัวอย่างที่ 4

...ขอเพียงสาวรามยอมองข้ามเมื่อยามได้ดี

เรียนจบปริญญาตรี อย่าลืมพี่ ม. 3 จน ๆ ...

(เพลงนักสู้ ม. 3 ขับร้องโดย ไมค์ ภิรมย์พร)

คำว่า ราม ตัดคำมาจาก คำว่า มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ตัวอย่างที่ 5

...ข้าวแกงร้านเก่าที่เรานั่งกินครั้งก่อน

เมื่อคราวแรมรอนจากบ้านเข้ากรุงพร้อมกัน...

(เพลงกินข้าวกับเงาใจ ขับร้องโดย ไมค์ ภิรมย์พร)

คำว่า กรุง ตัดคำมาจาก คำว่า กรุงเทพมหานคร

ตัวอย่างที่ 6

...ตั้งแต่นั้นก็มีอันสิ้นคำสัญญา

แผลเป็นแห่งเดือนกุมภาพันธ์ตามลำห้วยทุกปี...

(เพลงแผลเป็นวันวาเลนไทน์ ขับร้องโดยฝน ธนสุนทร)

คำว่า กุมภาพันธ์ ตัดคำมาจาก คำว่า กุมภาพันธ์

ลักษณะการใช้ประโยค

การวิเคราะห์ลักษณะการใช้ประโยค ในเพลงลูกทุ่งของ สลา คุณวุฒิ ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การวิเคราะห์ลักษณะการใช้ประโยคจากแนวคิดของ บรรจบ (2544: 135-139) ซึ่งได้จำแนกประโยคออกเป็น 4 ลักษณะ ดังนี้

1. ประโยคบอกเล่า
2. ประโยคคำถาม
3. ประโยคคำสั่ง
4. ประโยคขอร้อง หรือชักชวน

1. **ประโยคบอกเล่า** ประโยคบอกเล่า หมายถึง ประโยคที่ผู้พูดต้องการแจ้งข้อความหรือเรื่องราวต่าง ๆ ให้ผู้ฟังทราบ อาจจะเป็นการบอกรับ หรือปฏิเสธก็ได้ มีเจตนาแจ้งให้ทราบ ในเพลงลูกทุ่งของ สลา คุณวุฒิ ใช้ประโยคบอกเล่า 2 ลักษณะ คือ ประโยคบอกเล่าที่มีเจตนาแจ้งให้ทราบ และประโยคบอกเล่าที่มีเจตนาอื่น ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.1 **ประโยคบอกเล่าที่มีเจตนาแจ้งให้ทราบ** เป็นประโยคบอกเล่าที่ต้องการแสดงความคิด ความเห็น ความรู้ ความเข้าใจของตน ให้ผู้ฟังได้รับทราบข้อความนั้น ๆ ดังตัวอย่างเพลงต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1

...มีเรื่องเว้าน่า อยากคุยสองคนเท่านั้น วันก่อนที่เราพบกันคนหลายน่องเว้าไปได้...

(เพลงโทรหาแทนเตื่อ ขับร้องโดย ต่าย อรทัย)

ประโยค “มีเรื่องเว้าน่า อยากคุยสองคนเท่านั้น” แปลว่า มีเรื่องพูดด้วย อยากคุยสองคนเท่านั้น แจ้งให้ผู้ฟังทราบว่า ต้องการคุยกันเป็นการส่วนตัวเท่านั้น

ตัวอย่างที่ 2

...อยากมีพี่เลี้ยงเคียงข้างบนทางเป็อนุ่น มอบใจอ่อนอ่อนกันหนาวกันท้อพอเพียง
ยามเจ็บเห็นหน้ายามมีปัญหาอื่นเคียง ยามเหงาได้โทรฟังเสียง...

(เพลงขอใจกันหนาว ขับร้องโดย ต่าย อรทัย)

ประโยค “อยากมีพี่เลี้ยงเคียงข้างบนทางเป็อนุ่น” แจ้งให้ทราบว่ อยากมีคนดูแล ให้
ความอบอุ่น ให้กำลังใจ ในระหว่างที่ต้องทำงานด้วยความยากลำบาก

ตัวอย่างที่ 3

...แกงหน่อไม้ฝ่มือแม่รสแซบแท้จิตใจหลาย บ่ลืมลาแม่มาไกล รอเมื่อไรได้พบกัน
เฝ้ารอวัน...อ้อ...เฝ้ารอวันลูกหายจนเ็นตั้งฝนบอกทางบ้าน

(เพลงนอนฟังเสียงฝน ขับร้องโดย ต่าย อรทัย)

ประโยค “แกงหน่อไม้ฝ่มือแม่รสแซบแท้จิตใจหลาย” แจ้งให้ทราบว่ แม่ของตนแกง
หน่อไม้อร่อย กินแล้วต้องจิตใจ

ตัวอย่างที่ 4

โทรหาคนดีที่อยู่บ้านเรา ด้วยเบอร์โทรเก่าน้องสาวยังจำได้ไหม
มือถือเครื่องนี้ไม่เคยลบชื่อพี่ชาย ขึ้นรถจากบ้านเราไปฝากเบอร์ไว้แต่ไม่โทรหา ...

(เพลงคนไกลเบอร์เก่า ขับร้องโดย พลพล กับต่าย อรทัย)

ประโยค “มือถือเครื่องนี้ไม่เคยลบชื่อพี่ชาย” แจ้งทราบว่ ไม่เคยลบหมายเลขโทรศัพท์
ของพี่ชายออกจากมือถือ

ตัวอย่างที่ 5

เป็นสามัญชน คนจนไม่มีนามบัตร ทำงานเงินเดือนจำกัด วุฒิบประกาศ ม. 3...

(เพลงนักสู้ ม. 3 ขับร้องโดย ไมค์ ภิรมย์พร)

ประโยค “เป็นสามัญชน คนจนไม่มีนามบัตร” แจ้งให้ทราบว่ เป็นคนธรรมดา ที่มีฐานะ
ยากจนจึงไม่มีนามบัตร

ตัวอย่างที่ 6

...ผู้ชายปอน ๆ นอนห้องเช่ารักเจ้าด้วยใจ แพบไม่เห็นความเป็นไปได้แต่ใจก็ค้นทุรัง...

(เพลงเดาใจฟ้า ขับร้องโดย ไมค์ ภิรมย์พร)

ประโยค “ผู้ชายปอน ๆ นอนห้องเช่ารักเจ้าด้วยใจ” แจ้งให้ทราบว่า เป็นผู้ชายที่ยากจน อยู่ห้องเช่า แต่มีใจที่รักจริง

1.2 ประโยคบอกเล่าที่มีเจตนาอื่น คือ มีรูปประโยคไม่ตรงกับเจตนา ได้แก่

1) ประโยคบอกเล่าที่มีเจตนาสั่งให้ทำ มีคำแสดงเจตนาสั่งให้ทำ คือ “ต้องการ” “หวัง” และมักเป็นประโยคบอกเล่าที่ตามหลังประโยคคำสั่งแบบสั่งห้าม ดังตัวอย่างเพลงต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1

ในที่ทำงานยืมหวานทีรอยยิ้มให้ เบอร์สาวก็สายทักทายมือถือต่อวัน
มันคงดีอ้ออย่าอย่าได้ผลใจเกี่ยวพัน ล้อมรั้วหัวใจให้มันป้องกันสัญญาใจเรา...

(เพลงกรุณาอย่าผลอน ขับร้องโดย ศิริพร อำไพพงษ์)

ประโยค “ล้อมรั้วหัวใจให้มันป้องกันสัญญาใจเรา” มีเจตนาสั่งให้มีใจรักที่มันคง อย่าลืมคำสัญญา

ตัวอย่างที่ 2

...รักจริงอย่าให้ใครชิงตำแหน่ง เก็บรักษาแก้วแดง รอคคนขายแรงจะไปแต่งงาน

(เพลงขายแรงแต่งงาน ขับร้องโดย ไมค์ ภิรมย์พร)

ประโยค “เก็บรักษาแก้วแดง” มีเจตนาสั่งให้หญิงที่ตนรักเก็บรักษาความสาว ความบริสุทธิ์ไว้

ตัวอย่างที่ 3

...ใจคลอนแคลนวันไหนแฟนเจ้าเย็นชา เขาบ้านยืมเคยส่งมาได้เวลาดาบั้งตึงทดแทน
สู้งานอ่อนล้าแล้วยังมาสู้อยู่สายตาแฟน เหมือนครูจ้องหักคะแนนของแฟน โปรดไว้ใจกัน

เดินเข้าบ้านต้องการเห็นรอยยิ้มเจ้า นั่งเคียงกินข้าวหยอกเข้าปล่อยาวเรื่องงาน
สร้างเวลาทองให้เราสองยามอยู่ด้วยกัน

(เพลงรอยยิ้มเต็มแรง ขับร้องโดย ไมค์ ภิรมย์พร)

ประโยค “เดินเข้าบ้านต้องการเห็นรอยยิ้มเจ้า” มีเจตนาสั่ง หรือบอกไม่ให้นำหน้าบึ้งตึง
ให้ยิ้มแย้มแจ่มใส เวลาพบกัน

ตัวอย่างที่ 4

...สู่ดวงสายเดี่ยวอย่าเที่ยวลืมหายใจเรา นื่องอยู่ผู้ฝนทนนาวฟ้าคอยอ้ายมาเคียงข้าง เห็นนก
สร้างรังก็หวังเห็นอ้ายสร้างตัว มองนายยามฟ้ามีดม้วน้องกลัวใจอ้ายหลงทาง...

(เพลงส่งฮักส่งแสง ขับร้องโดย ศิริพร อำไพพงษ์)

ประโยค “เห็นนกสร้างรังก็หวังเห็นอ้ายสร้างตัว” มีเจตนาสั่งให้ทำงานเก็บเงิน สร้างบ้าน
สร้างฐานะให้มั่นคง

2) ประโยคบอกเล่าที่มีเจตนาขอหรือ มีคำแสดงเจตนาขอหรือ “อยาก” ดัง
ตัวอย่างเพลงต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1

...โรคความรักขาด สามสิบบาทรักษาไปได้ ทำงานसानใจ ช่วยไว้ก็คงไม่นาน

ต้องมีคนมารักษาด้วยยารักมัน

รอสาวมั่นคงสงสารให้ทานรักมาใจ

(เพลงงานหนักรักษาใจ ขับร้องโดย ไมค์ ภิรมย์พร)

ประโยค “รอสาวมั่นคงสงสารให้ทานรักมาใจ” มีเจตนาขอหรือ วิงวอนให้สาวใดสัก
คนสงสาร เห็นใจ มอบความรักให้

ตัวอย่างที่ 2

ผู้ชายคนนี้ออยากเป็นคนดีของเธอ

บอกย่าในใจเสมอจะดูแลเธอให้ดีที่สุด

แต่เส้นทางฝันสองเรานั้นเหมือนทางซำรุดอาจมีบางครั้งสะดุดพ่อยอยากให้เธอเข้าใจ..

(เพลงอยากให้เธอเข้าใจ ขับร้องโดย ไมค์ ภิรมย์พร)

ประโยค “พี่อยากให้เราเข้าใจ” มีเจตนาขอร้องไห้เข้าใจ เจตนาอารมณ์ของเขาว่า อยากเป็นคนดีของเธอ และจะดูแลเธอให้ดีที่สุด

ตัวอย่างที่ 3

...โทรหาแทนเดื่อ กดเบอร์ที่ใจเฝ้าจำ มีผู้ยู่หน้า ย่านอายทำเป็นลืมเวลา
มีเรื่องอยากถาม เก็บไว้นานย่านใจอ่อนล้า เอาไว้บาดอายโทรหา ค่อยปรึกษากันสอง

คน...

(เพลงโทรหาแทนเดื่อ ขับร้องโดย ต่าย อรทัย)

ประโยค “มีเรื่องอยากถาม” มีเจตนาขอร้องไห้โทรมาหา

2. ประโยคคำถาม ประโยคคำถาม หมายถึง ประโยคที่ทำหน้าที่ในการถามคำถาม มีเจตนาถามคำถาม มักมีคำวิเศษณ์แสดงคำถามประกอบอยู่ในประโยคด้วย เช่น ใคร อะไร ที่ไหน เมื่อไร หรือ หรือไม่ เป็นต้น ในเพลงลูกทุ่งของ สลา คุณวุฒิมีการใช้ประโยคคำถาม ที่ไม่ต้องการคำตอบ แต่มีเจตนาอื่นแฝงอยู่ในรูปประโยคคำถาม 4 ลักษณะ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 รูปประโยคคำถามแบบตอบรับ – ปฏิเสธ หมายถึง ประโยคที่มีคำแสดงคำถามได้แก่ คำว่า หรือ ไหม ใช่ไหม หรือเปล่า ดังตัวอย่างเพลงต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1

โทรหาแทนเดื่อ จำเบอร์โทรน้องได้ป่ะ น้องจะเฝ้ารออายโทรหาเวลาเลิกงาน...

(เพลงโทรหาแทนเดื่อ ขับร้องโดย ต่าย อรทัย)

ประโยค “จำเบอร์โทรน้องได้ป่ะ” แปลว่า จำเบอร์โทรน้องได้ไหม มีเจตนาขอร้องไห้โทรมาหา

ตัวอย่างที่ 2

...บูชาอายเป็นพ่อพระในใจ

เชื่อใหม่เชื่อใจอายทุกเวลา...

(เพลงปริญญญาใจ ขับร้องโดย ศิริพร อำไพพงษ์)

ประโยค “เชื่อใหม่เชื่อใจอ้ายทุกเวลา” มีเจตนาบอกให้ทราบ

ตัวอย่างที่ 3

...งานหนักบ่อ้าย เจ้านายใจดีอยู่บ้อ ค่าจ้างเคยขอให้ตามที่รอบั้งไหม
 ผู้งานนานเน้นเหงื่อแลกเงินฟังแล้วเห็นใจ สุขภาพลานามัยเป็นจังได้...
 (เพลงกินข้าวหรือยัง ขับร้องโดย ต่าย อรทัย)

ประโยค “งานหนักบ่อ้าย”, “เจ้านายใจดีอยู่บ้อ”, “ค่าจ้างเคยขอให้ตามที่รอบั้งไหม” มีเจตนาบอกให้ทราบว่าห่วงใย

ตัวอย่างที่ 4

...เก่งไม่มีขับ ปิคอัพก็ไม่มีขี่ เห็นแฟนคนอื่นได้ดี พี่นี่ยังสงสารเธอ
 จมอยู่กับพี่ ทั้งที่ไร้สิ่งปรนเปรอ รู้ไหมว่ารอยยิ้มเธอ ช่วยให้ใจพี่มีหวัง...
 (เพลงเหนื่อยไหมคนดี ขับร้องโดย ไมค์ ภิรมย์พร)

ประโยค “รู้ไหมว่ารอยยิ้มเธอ ช่วยให้ใจพี่มีหวัง” มีเจตนาขอร้องให้คอยเป็นกำลังใจ

ตัวอย่างที่ 5

...กินข้าวแล้วยังกำลังเห็ดหยังหนออ้าย คิดสอหลาย ๆ หัวใจให้โทรมาถาม
 (เพลงกินข้าวหรือยัง ขับร้องโดย ต่าย อรทัย)

ประโยค “กินข้าวแล้วยัง” มีเจตนาแสดงความห่วงใย

2.2 รูปประโยคคำถามแบบให้ตอบเนื้อความ หมายถึง ประโยคที่มีคำไม่ชี้เฉพาะว่าใคร อะไร ทำไม ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร เท่าไร ก็ ได ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1

...ฝันยืนสู้แค่ไหนนานไปแรงใจสึกหรือ ห่วงใยทางบ้านที่รอแม่พ่อจ๊กอยู่จ้งได้
 ปัญหาหลายอย่างสู้ตามลำพังบ่ไหว พรงนี้ลีเดินอย่างไรถ้าใจบ่มีคนเคียง...
 (เพลงขอใจกันหนาว ขับร้องโดย ต่าย อรทัย)

ประโยค “แม่พ่อจ๊กอยู่จ้งได้” แปลว่า พ่อแม่จะอยู่อย่างไร หรือ พ่อแม่เป็นอย่างไร มีเจตนาแสดงความห่วงใย

ประโยค “พรงนี้ลีเดินอย่างไร” แปลว่า พรงนี้จะเป็นอย่างไรมีเจตนาบอกให้ทราบถึงความกังวลใจ

ตัวอย่างที่ 2

...กินข้าวแล้วยังกำลังเฮ็ดหยังหนออ้าย คิดสอหลาย ๆ หัวใจให้โทรมาถาม
 (เพลงกินข้าวหรือยัง ขับร้องโดย ต่าย อรทัย)

ประโยค “กำลังเฮ็ดหยัง” แปลว่า กำลังทำอะไร มีเจตนาแสดงความห่วงใย

ตัวอย่างที่ 3

...อยากลิ้มให้จบแล้วเดินหลบเส้นทางร้างไกล บ่ฮู้อีกนานเท่าใดสิตัดใจลิ้มฮ้ายได้ลง...
 (เพลงอยากลิ้มแฟนเขา ขับร้องโดย ศิริพร อำไพพงษ์)

ประโยค “บ่ฮู้อีกนานเท่าใดสิตัดใจลิ้มฮ้ายได้ลง” แปลว่า ไม่รู้ว่าอีกนานเท่าไรจะลิ้มพีได้ลง มีเจตนาแสดงความอาลัยอาวรณ์

ตัวอย่างที่ 4

ซำบายดีบื้อ บ่ได้พ้อกันคน หายเจ็บหายจน ทุกคนเป็นจ้งได้
 (เพลงเดิมฮักเดิมแสม ขับร้องโดย ต่าย อรทัย)

ประโยค “ทุกคนเป็นจ้งได้” แปลว่า ทุกคนเป็นอย่างไรมีเจตนาแสดงความห่วงใย

2.3 รูปประโยคคำถามแบบให้เลือกตอบ หมายถึง ประโยคที่มีคำเชื่อม “หรือ” ในประโยค ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1

กินข้าวแซบบ่พักผ่อนเพียงพอหรืองานหนักเกิน วอนอ้ายอย่าทำงานเพลิน...

(เพลงกินข้าวหรือยัง ขับร้องโดย ต่าย อรทัย)

ประโยค “พักผ่อนเพียงพอหรืองานหนักเกิน” เป็นการถามให้เลือกตอบว่า ได้พักผ่อนเพียงพอ หรือต้องทำงานหนักจนแทบไม่ได้พัก มีเจตนาแสดงความห่วงใย

ตัวอย่างที่ 2

...บุพเพสร่างสรรค์ฟ้าให้รางวัลหรือสร้างเปิดทาง จึงคลสาวผู้ดีมานั่งให้คนริมทาง
สบตา ...

(เพลงเดาใจฟ้า ขับร้องโดย ไมค์ ภิรมย์พร)

ประโยค “บุพเพสร่างสรรค์ฟ้าให้รางวัลหรือสร้างเปิดทาง” เป็นการถามให้เลือกตอบว่าเป็นเพราะฟ้าให้รางวัล หรือสร้างเปิดทาง ให้ได้มาพบกับสาวผู้ดีคนนี้ มีเจตนาแสดงความรู้สึกลึบใจที่ได้คบกับผู้หญิงต่างฐานะ

3. ประโยคคำสั่ง ประโยคคำสั่ง หมายถึง ประโยคที่ผู้พูดสั่งให้ผู้ฟังกระทำการที่ผู้พูดต้องการ มีเจตนาบอกให้ผู้ฟังทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ในเพลงลูกทุ่งของ สลา คุณวุฒิมีการใช้ประโยคคำสั่ง 2 ลักษณะ คือ สั่งให้ทำ และสั่งห้ามไม่ให้ทำ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.1 ประโยคสั่งให้ทำ มีคำที่แสดงการสั่งให้ทำ หรือบอกให้ทำ คือ มีคำบอกบุรุษสรรพนามที่ 2 หรือขึ้นต้นด้วยคำกริยา และอาจมีคำบอกเจตนา ได้แก่ ชะ ชี สิ นะ ดังตัวอย่างเพลงต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1

...แกงหน่อไม่มีฝีมือแม่รสแซ่บแท้จิตใจหลาย บ่ลืมลาแม่มาไกล รอเมื่อไรได้พบกัน
 ใฝ่รอวัน...อ้อ...ใฝ่รอวันลูกหายจนเ็นสิ่งฝนบอกทางบ้าน เก็บเงินพอตามต้องการสิ
 หอบฝนเมื่อบ้านเฮา ฝากความเหงามสูงงานหวังสักวัน...ได้เมื่อบ้านเฮา

(เพลงนอนฟังเสียงฝน ขับร้องโดย ต่าย อรทัย)

ประโยค “เ็นสิ่งฝนบอกทางบ้าน” หมายถึง ฝากความให้ฝนบอกทางบ้าน

ตัวอย่างที่ 2

...ในที่ทำงานยิ้มหวานก็รอยยิ้มให้ เบอร์สาวก็สายทักทายมือถือต่อวัน
มันคงเด้ออ้ายอย่าได้ผลอใจเกี่ยวพัน ล้อมรั้วหัวใจให้มันป้องกันสัญญาใจเรา
 เขามองดูอ้ายบอกจากใจว่าบ่ถือสา ขอเพียงสายตาอ้ายอย่าไปมองดูเขา...

(เพลงกรรณาอย่าผลอใจ ขับร้องโดย ศิริพร อำไพพงษ์)

ประโยค “มันคงเด้ออ้าย” แปลว่า มันคงนะพี่ หมายถึง สั่งให้ม่ใจรักมันคงไว้

3.2 ประโยคสั่งห้าม มีคำที่แสดงการสั่งให้ทำแบบสั่งห้ามว่า “อย่า” ดังตัวอย่างเพลงต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1

...เป็นแฟนคนจนต้องทนหนอยน่องอย่าแคร้สายตาคนมมอง อย่าหมองเมื่อยามแพ้วาย
อย่าเพิ่งคว่นลา เมื่อเจอปัญหาใด ๆ ยืนเคียงเพื่อคอยยิ้มให้ เป็นยาชุบใจคนจน...

(เพลงยาใจคนจน ขับร้องโดย ไมค์ ภิรมย์พร)

ประโยค “อย่าแคร้สายตาคนมมอง อย่าหมองเมื่อยามแพ้วาย อย่าเพิ่งคว่นลา เมื่อเจอปัญหาใด ๆ” มีเจตนาสั่งห้ามว่าอย่าไปสนใจว่าใครจะว่าอย่างไร อย่าเศร้า เสียใจ หรือทอดอต่อความยากลำบาก และถ้ามีปัญหาใด ๆ ก็อย่าหนี หรือทิ้งกันไป

ตัวอย่างที่ 2

...ความรู้ดีบรรยายคำรักไม่หวาน สำนวนด้าน ๆ อย่าหันหาใครมาแทน...
(เพลงจอ มอ ป. 6 ขับร้องโดย ไมค์ ภิรมย์พร)

ประโยค “อย่าหันหาใครมาแทน” มีเจตนาสั่งห้ามไม่ให้เปลี่ยนใจไปคบชายอื่น

ตัวอย่างที่ 3

...มันคงดีอ้ายอย่าได้ผลใจเกี่ยวพัน ล้อมรั้วหัวใจให้มันป้องกันสัญญาใจเรา
เขามองดูอ้ายบอกจากใจว่าป้อสา ขอเพียงสายตาอ้ายอย่าไปมองดูเขา...
(เพลงกรุณาอย่าผลใจ ขับร้องโดย ศิริพร อำไพพงษ์)

ประโยค “อย่าได้ผลใจเกี่ยวพัน” มีเจตนาสั่งห้ามไปคบหากับผู้หญิงอื่น

ตัวอย่างที่ 4

...ถ้าสงสารรูปวานน้องจูบก่อนนอนเคื่อนาง อย่าให้กระเป๋าสตางค์มีรูปใครวางซ้อนบังรูป
อ้าย...
(เพลงฝากจูบกระดาก ขับร้องโดย เอกพล มนต์ตระการ)

ประโยค “อย่าให้กระเป๋าสตางค์มีรูปใครวางซ้อนบังรูปอ้าย” มีเจตนาสั่งห้ามมีรูปคนอื่นในกระเป๋าสตางค์

4. ประโยคขอร้อง หรือชักชวน ประโยคขอร้อง หรือชักชวน หมายถึง ประโยคที่ผู้พูดใช้เพื่อให้ผู้ฟังกระทำสิ่งที่ผู้พูดต้องการ มีเจตนาบอกให้ทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดอย่างสุภาพ หรือในลักษณะชักชวนให้กระทำตามความต้องการของผู้พูด ในเพลงลูกทุ่งของ สลา คุณวุฒิมีการใช้ประโยคขอร้อง หรือชักชวน 2 ลักษณะ คือ ขอร้องให้ทำ และ ขอร้องว่าอย่าทำ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

4.1 ประโยคขอร้องให้ทำ มีคำที่แสดงการขอร้องแบบขอร้องให้ทำ คือ คำว่า โปรด, เถอะ, เถิด, บ้าง, ขอเพียง, หน่อย, ช่วย, วาน เป็นต้น ดังตัวอย่างเพลงต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1

โทรหาแม่เต๋อ จำเบอร์โทรน้องได้บ่ น้องจะเฝ้ารออ้ายโทรหาเวลาเลิกงาน
มีเรื่องเว้าน่าอยากคุยสองคนเท่านั้น วันก่อนที่เราคบกันคนหลายน้องเว้าบ่ได้...
(เพลงโทรหาแม่เต๋อ ขับร้องโดย ต่าย อรทัย)

ประโยค “โทรหาแม่เต๋อ” แปลว่า โทรหาบ้างนะ มีเจตนาขอร้องให้โทรมาหาบ้าง

ตัวอย่างที่ 2

...บนหนทางไกลน้องกลัวใจของอ้ายเปลี่ยนผัน อยากขอให้เราเจอกันทุกวันยืนยันสัญญา บ่
ได้พบหน้าก็ขอให้ได้ยินเสียง บ่ได้มานั่งเคียงขอเพียงให้อ้ายโทรมา...
(เพลงแรงใจรายวัน ขับร้องโดย ศิริพร อำไพพงษ์)

ประโยค “ขอเพียงให้อ้ายโทรมา” มีเจตนาขอร้องให้โทรมาหา

ตัวอย่างที่ 3

...พี่ขอขอบคุณที่น้องมีใจ ก่อนนี้ถ้าพี่ผิดไป ต้องขอภัยใจนาง
ยิ้มเถิดคนดี วันนี้เริ่มมองเห็นทาง จับมือลูกเดินเคียงข้างเราจะสร้างพรุ่งนี้ด้วยกัน...
(เพลงเหนือใจคนดี ขับร้องโดย ไมค์ ภิรมย์พร)

ประโยค “ยิ้มเถิดคนดี” มีเจตนาขอร้องให้เข้าใจพี่ และให้อภัยพี่

ตัวอย่างที่ 4

...เป็นแฟนคนจนต้องทนหนอยน้อง อย่าแค้นสายตากคนมอง...
(เพลงขำใจคนจน ขับร้องโดย ไมค์ ภิรมย์พร)

ประโยค “เป็นแฟนคนจนต้องทนหนอยน้อง” มีเจตนาขอร้องให้ออดทนต่อความลำบาก
เพราะเป็นแฟนกับคนจน

ตัวอย่างที่ 5

...ช่วยเป็นพี่ชายได้ไหมสักคราว รับฟังความเศร้าที่เกิดจากเขารุกราน
(เพลงพี่ชายชั่วคราว ขับร้องโดย ฝน ธนสุนทร)

ประโยค “ช่วยเป็นพี่ชายได้ไหมสักคราว” มีเจตนาขอร้องให้เป็นพี่ชาย

ตัวอย่างที่ 6

...ถ้าสังสารรูปวานนึ่งจวบก่อนนอนเดือนาง อย่าให้กระเป๋าสตางค์มีรูปใครวางซ้อนบัง
รูปอ้าย
(เพลงฝากรูปจวบกระดาษ ขับร้องโดย เอกพล มนต์ตระการ)

ประโยค “ถ้าสังสารรูปวานนึ่งจวบก่อนนอนเดือนาง” มีเจตนาขอร้องให้คิดถึง

4.2 ประโยคขอร้องว่าอย่าทำ มีคำแสดงการขอร้องแบบขอร้องว่าอย่าทำ คือ คำว่า
เพียง...อย่า, ขอร้องอย่า..., โปรดอย่า... เป็นต้น ดังตัวอย่างเพลงต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1

...มันคงเด้ออ้ายอย่าได้ผลอใจเกี่ยวพัน ล้อมรั้วหัวใจให้มันป้องกันสัญญาใจเรา
เขามองคู่อ้ายบอกจากใจว่าบ่ถือสา ขอเพียงสายตาอ้ายอย่าไปมองดูเขา...
(เพลงกรุณาอย่าผลอใจ ขับร้องโดย ศิริพร อำไพพงษ์)

ประโยค “ขอเพียงสายตาอ้ายอย่าไปมองดูเขา” มีเจตนาขอร้องว่าอย่าไปหมายตาคนอื่น
หรือมองคนอื่นด้วยความสนใจ ให้มันคงในความรักที่มีต่อกัน

ตัวอย่างที่ 2

...ขอแรงคนดีให้คอยพี่บ้าง ได้โปรดทนอมใจนางอย่าจัดจางระวังแก้มแดง
รักจริงอย่าให้ใครชิงตำแหน่ง เก็บรักษาแก้มแดงรอคนชายแรงจะไปแต่งงาน...
(เพลงชายแรงแต่งงาน ขับร้องโดย ไมค์ ภิรมย์พร)

ประโยค “ได้โปรดถอนใจนางอย่าจืดจางระวังแก้มแดง” มีเจตนาขอร้องว่าอย่าให้ความรักจืดจาง อย่าเปลี่ยนใจไปรักคนอื่น ให้ถอนใจและรักษาความสาว ความบริสุทธิ์

ตัวอย่างที่ 3

...จับมือประคองขอร้องอย่าได้เปลี่ยนไป อ้ายคือปริญญาใจน้องจึงยิ้มได้วันนี้

(เพลงปริญญาใจ ขับร้องโดย ศิริพร อำไพพงษ์)

ประโยค “ขอร้องอย่าได้เปลี่ยนไป” มีเจตนาขอร้องว่าอย่าเปลี่ยนใจไปรักคนอื่น

จากการวิเคราะห์ลักษณะการใช้ประโยคในเพลงลูกทุ่งของ สลา คุณวุฒิ พบว่า มีการใช้ประโยค 4 ประเภท คือ การใช้ประโยคบอกเล่า มี 2 ลักษณะ คือ ประโยคบอกเล่าที่มีเจตนาแจ้งให้ทราบ และ ประโยคบอกเล่าที่มีเจตนาอื่น ได้แก่ เจตนาสั่งให้ทำ และเจตนาขอร้อง การใช้ประโยคคำถาม ที่ไม่ต้องการคำตอบ โดยมีรูปประโยค 4 ลักษณะ คือ รูปประโยคคำถามแบบตอบรับ หรือปฏิเสธ รูปประโยคคำถามแบบตอบเพื่อความ รูปประโยคแบบให้เลือกตอบ และรูปประโยคคำถามที่มีเจตนาอื่น ได้แก่ เจตนาขอร้อง และเจตนาบอกเล่า การใช้ประโยคคำสั่ง มี 2 ลักษณะ ได้แก่ สั่งให้ทำและสั่งห้าม การใช้ประโยคขอร้องหรือชักชวน มี 2 ลักษณะ คือ ขอร้องให้ทำ และขอร้องว่าอย่าทำ ในการถ่ายทอดถ้อยคำเนื้อหาและอารมณ์เพลง

ลักษณะการใช้โวหาร

โวหาร เป็นกลวิธีการใช้ภาษาพูดหรือเขียนที่ผู้พูดพูด หรือผู้เขียนเขียนอย่างหนึ่ง แต่หมายความเป็นอย่างอื่นบ้าง ให้มีความหมายกำกวม หน้าเบา คลุมเครือ หรือเข้มขันต่างไปบ้าง ทั้งนี้โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญ เพื่อจะขยายความให้ชัดเจนขึ้นบ้าง หรือเพื่อถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึก ความคิด ความฝัน หรือความรู้ให้กว้างขวางลึกซึ้งมากขึ้นหรือน้อยลงตามภูมิปัญญาของผู้อ่านหรือผู้ฟังบ้าง (วิภา, 2538: 39-54)

การวิเคราะห์ลักษณะการใช้โวหารในเพลงลูกทุ่งของ สลา คุณวุฒิ พบว่า ใช้โวหาร เป็นลักษณะเด่นทางภาษา ซึ่งทำให้เกิดมโนทัศน์ จินตภาพหรือสื่อความหมายได้ชัดเจนกว่าใช้ภาษาตรงไปตรงมา และยังทำให้เกิดความงามทางภาษาในบทประพันธ์ ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การ

บ่ได้ฟังเสียง ก็จั่งบ่ได้กินข้าว คืดสอดบวักกับความเหงา นั่งเฝ้ามือถือคือบ่า...

(เพลงโทรหาแทนเดื่อ ขับร้องโดย ต่าย อรทัย)

ข้อความ “ช่วยเติมเสียงให้ได้ยิน เป็นวิตามิน” เปรียบเทียบเสียงของคนรัก ว่าเป็นวิตามิน ช่วยเสริมภูมิคุ้มกันทานโรค

ตัวอย่างที่ 3

...เอาแรงเป็นทุนสู้งานเงินเดือนต่ำ ๆ เก็บเงินเข้าเรียนภาคค่ำก่อความหวังบนทางเป็อนฝุ่น
สังคมเมืองใหญ่ขาดแคลนน้ำใจเจือจุน ใช้ความอดทนเติมทุน ให้อุ่นสู้อากาศทุกวัน...

(เพลงดอกหญ้าในป่าปูน ขับร้องโดย ต่าย อรทัย)

ข้อความ “เอาแรงเป็นทุน” เปรียบเทียบการใช้ร่างกายเป็นเครื่องมือประกอบอาชีพ

ตัวอย่างที่ 4

...ใช้บัตรเติมเงินให้กลายเป็นบัตรเติมใจโทรศัพท์มาซบเหงื่ออายถามไถ่ให้พอ

เพลิดเพลิน...

(เพลงกินข้าวหรือยัง ขับร้องโดย ต่าย อรทัย)

ข้อความ “ใช้บัตรเติมเงินให้กลายเป็นบัตรเติมใจ” เปรียบเทียบบัตรเติมเงินโทรศัพท์ ว่าเป็นบัตรเติมใจ ที่ใช้เติมกำลังใจให้คนรัก

ตัวอย่างที่ 5

...คิดถึงทุกยามติดตามทุกความเคลื่อนไหวยามสุขพลอยดีใจยามห้วนไหวส่งใจอาหาร
ขอเป็นน้ำตาลก้อนผสมในถ้วยกาแฟ มีส่วนร่วมดูแลเมื่อใดที่เธอโหยอ่อน
ขอเป็นก้อนน้ำแข็งในแก้วเย็น ๆ ดับร้อน ส่งใจแทรกซอนมาอยู่ข้างเธอแทนกาย
อยากบอกให้รู้ยังมีผู้หญิงคนหนึ่ง ส่งความคิดถึงมาคอยทุกนาทีใจ
มากอยซ่อมเสริมเมื่อยามที่เธอห้วนไหว หนึ่งกำลังใจให้ไว้เป็นทุนใจเธอ ...

(เพลงหนึ่งกำลังใจ ขับร้องโดย ฝน ธนสุนทร)

เปรียบ “ฉันทน์” ว่าเป็นน้ำตาลก้อน ช่วยให้ร่างกายมีพลังทำงานต่อไปได้, “ฉันทน์” เป็นก้อนน้ำแข็ง ทำให้ใจเย็น และ “ฉันทน์” เป็นกำลัง ให้จิตใจเข้มแข็ง

2. อุปมา (Simile) เป็นโวหารเปรียบสิ่งที่เหมือนกัน หรือสิ่งที่ไม่จำเป็นต้องนำมาเปรียบเทียบ โดยใช้คำว่า เหมือน คล้าย ประหนึ่ง ราวกับ เพียง ดัง ฯลฯ เป็นคำเชื่อม ซึ่งปรากฏในเพลงลูกทุ่งของ สลา คุณวุฒิ ดังตัวอย่างเพลงต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1

...เมืองสวรรค์ แต่เป็นคนซึ้งติดดิน เป็นผู้รับใช้จนชิน หูได้ยินแต่คำสั่งงาน
แต่ยังยิ้มได้เพราะใจเหมือนดอกหญ้าบาน ถึงอยู่ในที่ต่ำชั้น แต่ก็บานได้ทุกเวลา...

(เพลงดอกหญ้าในป่าปูน ขับร้องโดย ต่าย อรทัย)

เปรียบเทียบ ใจที่เข้มแข็งฝ่าฟันอุปสรรคต่าง ๆ ของหญิงสาวผู้ใช้แรงงาน เหมือนกับดอกหญ้าที่บานรับแสงเดือน แสงตะวัน

ตัวอย่างที่ 2

...เบอร์เก่าเวลาเดิม ช่วยเติมเสียงให้ได้ยิน เป็นวิตามิน สร้างภูมิคุ้มกันความเหงา
บ่ได้ฟังเสียง คือจั่งบ่ได้กินข้าว คึดฮอดบวกกับความเหงา นั่งเฝ้ามือถือคือบ้า...

(เพลงโทรหาแทนเต๋อ ขับร้องโดย ต่าย อรทัย)

ข้อความ “บ่ได้ฟังเสียง คือจั่งบ่ได้กินข้าว” กล่าวเปรียบเทียบ การไม่ได้ฟังเสียงคนรัก เป็นเหมือนกับว่าไม่ได้กินข้าว มีความหมายโดยนัยว่า ไม่มีเรี่ยวมีแรง

ข้อความ “นั่งเฝ้ามือถือคือบ้า” กล่าวเปรียบเทียบ การนั่งเฝ้ามือถือ เหมือนคนบ้า หรือคนขาดสติ กล่าวคือ คอยรับโทรศัพท์จากคนรัก

ตัวอย่างที่ 3

...ตั้งแต่นั้น พี่ก็กังวลไม่หาย เฝ้าคิดกลุ่มในหัวใจ กลัวใครเขามาแย่งเธอ

กลัวพี่กับน้องแยกทางหากันไม่เจอ กลัวใครเขามาพรากเธอ เหมือนดังกระทงหลงทาง

นางร้ายวันลอยกระทง บอกเรื่องราวโดยตรง ว่าความรักเราอับปาง
เจ้าเปลี่ยนหัวใจมีใหม่สมใจมุ่งหวังที่เหมือนกระทงหลงทาง อ่างว้างหัวใจลอยวน
 (เพลงกระทงหลงทาง ขับร้องโดย ไชยา มิตรชัย)

กล่าวเปรียบเทียบว่า การที่พี่กับน้องแยกทางหากันไม่เจอ, การที่ใครมาพรากน้องไป หรือการที่น้องเปลี่ยนใจไปมีคนอื่นใหม่ เหมือนกับ กระทงลอยไปอย่างไรทิศทาง ไม่มีจุดหมาย มีความหมายโดยนัยว่า เมื่อพี่ต้องแยกจากน้องเหมือนชีวิตเคว้งคว้าง ไร้จุดหมายปลายทาง

ตัวอย่างที่ 4

แค่เพียงสมมุติว่าหยุดคบกัน ใจฉันก็สั้นเหมือนคนเป็นไข้
 ถ้าในความจริง สองเรามีอันห่างไกล ผลลัพธ์ที่เกิดกับใจก็คงเหมือนตายจากกัน...
 (เพลงใจสารภาพ ขับร้องโดย จักรพรรณ์ อาบครบุรี)

กล่าวเปรียบเทียบ ถ้าเราเลิกคบกันใจของฉันก็สั้น เหมือนคนเป็นไข้ ซึ่งมีความหมาย โดยนัยว่า กระสับกระส่าย และเปรียบเทียบว่า ถ้าเราสองคนต้องอยู่ห่างไกลกัน เหมือนกับการตายจากกัน ซึ่งมีความหมายโดยนัยว่าเลิกคบกัน

ตัวอย่างที่ 5

...พี่เป็นคนดีที่น้องวางใจ เหมือนญาติผู้ใหญ่อยู่ไกลอุ่นใจทุกที
 ไม่ได้วางแผนเป็นน้องเพื่อครองใจพี่ รบกวานชั่วคราววันนี้เป็นที่พักพิงหัวใจ...
 (เพลงพี่ชายชั่วคราว ขับร้องโดย ฝน ธนสุนทร)

กล่าวเปรียบเทียบว่า พี่เป็นเหมือนญาติผู้ใหญ่ของน้อง เพราะว่าพี่เป็นคนดี น้องจึงเคารพ และไว้วางใจ

3. **สมพจน์** (Synecdoche) เป็นโวหารกล่าวลักษณะเด่น ส่วนหนึ่งของสิ่งหนึ่งแทน ความหมายของสิ่งนั้นทั้งหมด ซึ่งปรากฏในเพลงลูกทุ่งของ สลา คุณวุฒิ ดังตัวอย่างเพลงต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1

<u>สองมือคนจนจะทนเพื่อเจ้า</u>	เพื่อความรักสองเราพี่ขอเอาหัวใจเดิมพัน
เดินทางจากนามาขายแรงงาน	หวังว่าสักวันฝันเราคงเป็นจริง
ขอเอาแรงกายและใจมุ่งมั่น	เสียเหงื่อเพื่อน้องทุกวันเข้าทำงานขายแรงแย่งชิง
เหนื่อยกายก็ทนเพื่อคนรักจริง	ขอเพียงยอดหญิงอย่าทิ้งพี่ไปกลางคัน
ความรู้ค่าแรงงานก็ราคาถูก	อดทนปนทุกข์เดินบุกเดินลุยทุกวัน
เปลี่ยนแรงเป็นเงินเผชิญกับความร้าวราน	จะไปให้ถึงความฝันฝันถึงงานวันแต่ง
ขอแรงคนดีให้คอยพี่บ้าง	ได้โปรดคนอมใจนางอย่าจืดจาง <u>ระวังแก้มแดง</u>
รักจริงอย่าให้ใครชิงตำแหน่ง	<u>เก็บรักษาแก้มแดง</u> รอคนขายแรงจะไปแต่งงาน

(เพลงขายแรงแต่งงาน ขับร้องโดย ไมค์ ภิรมย์พร)

ข้อความ “สองมือคนจนจะทนเพื่อเจ้า” ใช้ “สองมือ” ซึ่งเป็นอวัยวะสำคัญที่ใช้ทำงาน ในที่นี้หมายถึง อวัยวะทุกส่วนของร่างกาย คือ ตัวพี่

ข้อความ “ระวังแก้มแดง...เก็บรักษาแก้มแดง” กล่าวถึง แก้มแดง ซึ่งเป็นลักษณะของการ มีเลือดฝาดของวัยรุ่น ในที่นี้หมายถึง ทั้งร่างกาย และพรหมจรรย์ด้วย

ตัวอย่างที่ 2

คนนี่ละแม่กันการเป็นของเรา	แต่บ่รู้ว่าเขาสิเห็นเราเป็นแฟนบ่หนอ
<u>คุยกับหัวใจ</u> ตั้งแต่วันพบอายฮู้บ่	ผู้ชายแบบนี้ละหนอตรงกับที่รอมานาน...

(เพลงคนนี่ละแม่ ขับร้องโดย ศิริพร อำไพพงษ์)

กล่าวถึง “หัวใจ” ซึ่งเป็นอวัยวะสำคัญต่อการมีชีวิต ในที่นี้หมายถึง ตัวของผู้พูด

ตัวอย่างที่ 3

<u>...ขอยืมไหล่ซ้ายชบหน้าเมื่อน้ำตาหยด</u>	ระบายให้หมดความหมองแล้วน้องจะไป
รู้ดีพี่นั่นก็มีผู้หญิงในใจ	ขอสิทธิ์ให้น้องอาศัยรับรองไม่รบกวนนาน...

(เพลงพี่ชายชั่วคราว ขับร้องโดย ฝน ธนสุนทร)

กล่าวถึง “ไหลซ่าย” ซึ่งเป็นอวัยวะส่วนหนึ่งของร่างกายที่ใช้กับคำกริยา “ซบ” และเป็นที่
 ฟุ้งที่ฟุ้งฟิงให้ผู้อื่นได้ และเป็นอวัยวะที่อยู่ด้านเดียวกับหัวใจ ในที่นี้หมายถึง ผู้เป็นที่ฟุ้งทางใจ

4. นามนัย (Metonymy) เป็นโวหารกล่าวถึงสิ่งหนึ่งแต่ให้ความหมายเป็นอย่างอื่น ซึ่ง
 ปรากฏในเพลงลูกทุ่งของ สลา คุณวุฒิ ดังตัวอย่างเพลงต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1

มองแตรองเท้า ก็รู้ว่าเราต่างกัน

เหตุใดสวรรค์ จึงคลให้มาพบเธอ

หนุ่มพเนจรกับคู่สาวคนรวยเลิศเลอ

คิดอยู่เสมอ ว่าเธอนั้นคือดอกฟ้า...

(เพลงอยากเคঁคดอกฟ้า ขับร้องโดย ไมค์ ภิรมย์พร)

คำว่า “รองเท้า” ในที่นี้หมายถึง เครื่องแสดงสถานภาพทางเศรษฐกิจ

คำว่า “ดอกฟ้า” ในที่นี้หมายถึง ผู้หญิงที่สูงส่ง สวยสง่า ร่ำรวย ฯลฯ

ตัวอย่างที่ 2

...หัวใจติดดิน สวมกางเกงยีนส์เก่า ๆ ใส่เสื้อตัวร้อยเก่า เก้ากอดกระเป่าใบเดียวติดกาย

กราบลาแม่พ่อ หลังจากเรียนจบ ม.ปลายทุ่งดอกกฐณไสว มาอาศัยขายคาป่าปูน...

(เพลงดอกหญ้าในป่าปูน ขับร้องโดย ต่าย อรทัย)

คำว่า “หัวใจติดดิน” หมายถึง คนที่ดำเนินชีวิตแบบเรียบง่าย ใช้จ่ายพอสมฐานะ

คำว่า “ทุ่งดอกกฐณ” หมายถึง จังหวัดทางภาคอีสาน

คำว่า “ป่าปูน” หมายถึง เมืองหลวง หรือในตัวเมืองที่มีอาคาร บ้านเรือน และสิ่งก่อสร้าง
 เป็นจำนวนมากสร้างจากคอนกรีต

ตัวอย่างที่ 3

...ความหวังเที่ยวฟุ้งเที่ยวก่อ

ประคองกันผู้เรื่อยมา

บนเส้นทางเดินขาดเงินประจำ

คลื่นลมชีวิตกระหน่ำ อาจทำให้ใจพี่ล้า...

(เพลงเหนื่อยไหมคนดี ขับร้องโดย ไมค์ ภิรมย์พร)

คำว่า “คลื่นลมชีวิตกระหน่ำ” ในที่นี้หมายถึง ปัญหาต่าง ๆ ในชีวิต

ตัวอย่างที่ 4

...ลำบากยากเข็ญเข้ายื่นขอให้เห็นหน้า เมื่อเจอปัญหาน้องอย่าตัดสายสัมพันธ์
อยู่เป็น**แรงใจ**เติมไฟให้กันและกัน เพียงเรามีเราเท่านั้น สร้างฝันให้สมดังใฝ่...

(เพลงยาใจคนจน ขับร้องโดย ไมค์ ภิรมย์พร)

คำว่า “แรง” หมายถึง กำลัง เช่น แรงคน ไม่มีแรง มีแรงมาก ออกแรง, อำนาจ เช่น แรงเจ้าที่ แรงกรรม (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 977) ดังนั้น คำว่า “แรงใจ” ในที่นี้หมายถึง กำลังใจ

ตัวอย่างที่ 5

...ต้องลาห้องเช่าไม่ยอมเข้าขวาง**ทางสวรรค์** ช่างเสบสันแท้นอดวงแดแม่คนหลายใจ
แคะ**เงินกล่อง**เช่าห้องให้น้องลงชาย เจ้าของรองเท้าเป็นใครช่างหยาบใจพี่ชายเหลือเกิน...

(เพลงรองเท้าหน้าห้อง ขับร้องโดย สายัณห์ นิรันดร)

คำว่า “สวรรค์” หมายถึง โลกของเทวดา, เมืองฟ้า (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 1143)
ดังนั้น คำว่า “ทางสวรรค์” ในที่นี้หมายถึง ความสุขในช่วงเวลาที่คู่รักอยู่ด้วยกันตามลำพัง

คำว่า “เงินกล่อง” หมายถึง เงินออม หรือเงินที่เก็บไว้ในกระปุกออมสิน ในที่นี้หมายถึง
เงินที่เก็บสะสมไว้

ตัวอย่างที่ 6

...รักชมเมื่อคราว**กระเป๋าแบน ๆ** ถูกแฟนตีจาก มองห้องยามยาก ไม่มีแม่เศษเส้นผม
เหลือเพียงกลิ่นหอมติดหมอนให้พี่กอดดม แต่ตัวน้องไปลอยลมยามพี่จนขาดคนคู่ใจ...

(เพลงกระเป๋าแบนแฟนทิ้ง ขับร้องโดยเอกราช สุวรรณภูมิ)

คำว่า “กระเป๋าแบน” หมายถึง กระเป๋าที่มีเงินจำนวนน้อย ในที่นี้หมายถึง ขัดสน หรือ
ยากจน

5. **ปฏิภาวะ (Oxymoron)** เป็นโวหารที่นำเอาคำหรือสิ่งที่ตรงกันข้าม หรือความหมาย
ขัดแย้งกันมาเข้าคู่กัน ซึ่งปรากฏในเพลงลูกทุ่งของ สลา คุณวุฒิ ดังตัวอย่างเพลงต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1

...ถ้าปากยากเจ็บเข้าเย็นขอให้เห็นหน้า เมื่อเจอปัญหาน้องอย่าตัดสายสัมพันธ์
อยู่เป็นแรงใจเติมไฟให้กันและกัน เพียงเรามีเราเท่านั้น สร้างฝันให้สมดังฝัน...

(เพลงยาใจคนจน ขับร้องโดย ไมค์ ภิรมย์พร)

ตัวอย่างที่ 2

...หนุ่มพเนจรกับผู้สาวคนรวยเลิศเลอ คิดอยู่เสมอ ว่าเธอนั้นคือดอกฟ้า

(เพลงอยากเด็ดดอกฟ้า ขับร้องโดย ไมค์ ภิรมย์พร)

ตัวอย่างที่ 3

...แต่วันละครึ่งให้รู้ว่ายังมีใจห้วงหา ทุกข์สุขอยู่ในสายตาเป็นที่ปรึกษาชีวิต
จะอดหรืออิมเราจะยิ้มให้กัน เกี่ยวก้อยครองสกันานอยู่เคียงกันปผันไมตรี...

(เพลงแรงใจรายวัน ขับร้องโดย ศิริพร อำไพพงษ์)

6. **ปฏิกาดพจน์ (Paradox)** เป็นโวหารที่มีความหมายขัดแย้งกัน หรือเป็นข้อความที่กล่าวถึงสิ่งที่แปลกแต่จริง หรือไม่น่าจะเป็นไปได้แต่ก็เป็นไปแล้ว ซึ่งปรากฏในเพลงลูกทุ่งของ สลา คุณวุฒิ ดังตัวอย่างเพลงต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1

...อยู่เมืองสวรรค์ แต่เป็นคนชั้นติดดิน เป็นผู้รับใช้จนชิน หูได้ยินแต่คำสั่งงาน
แต่ยังยิ้มได้เพราะใจเหมือนดอกหญ้าบาน ถึงอยู่ในที่ต่ำชั้น แต่ก็บานได้ทุกเวลา...

(เพลงดอกหญ้าในป่าปูน ขับร้องโดย ต่าย อรทัย)

ข้อความ “อยู่เมืองสวรรค์ แต่เป็นคนชั้นติดดิน” เป็นโวหารที่มีความหมายขัดแย้งกัน เพราะ ในบริบทนี้ เมืองสวรรค์ หมายถึง เมืองหลวง หมายถึง เมืองหลวงที่มีความเจริญ มีเครื่องอำนวยความสะดวก และสิ่งบำเรอความสุขมากมาย เป็นที่อยู่ของผู้มีฐานะดี สถานภาพทางสังคมดี ไม่ใช่ที่อยู่ของคนชั้นติดดิน

ตัวอย่างที่ 2

...เชื่อใจแท้แท้ จึงเทใจคบเรื่อยมา เป็นที่ปรึกษาคอยปรับทุกข์เวลาวุ่นใจ
จากพ่อแม่มาที่พึ่งหนึ่งเดียวคืออ้าย ถึงตัวทำงานห่างไกลแต่ใจอีกตามเป็นเงา...
(เพลงโทรหาแทนเด้อ ขับร้องโดย ต่าย อรทัย)

ข้อความ “ถึงตัวทำงานห่างไกล แต่ใจอีกตามเป็นเงา” เป็นโวหารที่กล่าวถึงความขัดแย้งว่า ร่างกายห่างไกล แต่ใจยังคิดถึงอยู่ตลอดเวลาเหมือนอยู่ด้วยกัน

ตัวอย่างที่ 3

เมื่อเลิกงานเดินเหงามีเงาเป็นเพื่อนเข้าชอย ผู้สาวบ้านไกลใจลอยบ่มีคนคอยปลอบใจ
อยู่ในเมืองใหญ่อุ่นกายแต่หัวใจเหงา วัน ๆ มีหลายเรื่องรารวมเร้าให้คอยหวั่นไหว...
(เพลงขอใจกันหนาว ขับร้องโดย ต่าย อรทัย)

ข้อความ “อยู่ในเมืองใหญ่อุ่นกายแต่หัวใจเหงา” เป็นโวหารที่ไม่น่าเป็นไปได้ว่า อยู่ใน เมืองใหญ่ ซึ่งมีผู้คนอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก น่าจะรู้สึกอบอุ่น ไม่น่าจะเหงา

ตัวอย่างที่ 4

...สุดห้ำมใจภักดิ์ มอปรักทุกวันเฝ้ามอง คิดตามสนอง หมายปองรอน้องเมตตา
อดทนทำงาน เพื่อฝันเป็นจริงขึ้นมา อยากเด็ดดอกฟ้า ลงมาแนบใจชาวดิน...
(เพลงอยากเด็ดดอกฟ้า ขับร้องโดย ไมค์ ภิรมย์พร)

ข้อความ “อยากเด็ดดอกฟ้าลงมาแนบใจชาวดิน” เป็นโวหารที่มีความหมายขัดแย้งกัน กล่าวคือ ในที่นี้คำว่า “ดอกฟ้า” หมายถึง ผู้หญิงที่มีการศึกษาดี หน้าตาสวย มีฐานะร่ำรวย และคำว่า “ชาวดิน” ในที่นี้หมายถึง ผู้ชายที่เป็นชาวไร่ชาวนา หรือผู้ใช้แรงงาน มีฐานะยากจน

7. **อวัตพาคย์ (Synesthesia)** เป็นการใช้คำที่ผิดไปจากธรรมดา เพื่ออธิบายความรู้สึกด้าน ภายภาพอย่างหนึ่ง โดยใช้คำบอกลักษณะของความรู้สึกอีกอย่างหนึ่ง บางทีเรียกว่า การเปลี่ยนย้าย ประสาทสัมผัส หรือแนวเทียบประสาทสัมผัส ซึ่งปรากฏในเพลงลูกทุ่งของ สลา คุณวุฒิ ดังตัวอย่างเพลงต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1

...รักขมเมื่อคราวกระเป่าแบน ๆ ถูกแฟนตีจาก มองห้องยามยาก ไม่มีแม่เศษเส้นผม...

(เพลงกระเป่าแบนแฟนทิ้ง ขับร้องโดยเอกราช สุวรรณภูมิ)

คำว่า “ขม” เป็นรสที่สัมผัสได้ด้วยลิ้น หมายถึง รสอย่างหนึ่งอย่างสะอาดหรือบอระเพ็ด (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 163) แต่เมื่อนำคำว่า “ขม” มาประสมกับคำว่า “รัก” เป็นคำว่า “รักขม” ใช้คำที่ผิดไปจากธรรมชาติ มีความหมายโดยนัย หมายถึง ความรักที่ผิดหวัง หรือความรักที่ทำให้เป็นทุกข์

ตัวอย่างที่ 2

...เฝ้าคอยภักดีทั้งที่มีสิทธิ์เพียงน้อย สุขที่ได้คอยสิทธิ์มีน้อยไม่เคยเรียกร้อง

ได้งมเพียงเงายามเหงาขอเพียงแค่มอง ไม่ได้ครอบครองแอบจงก็เพียงในใจ

มีใครหลายคนที่คอยเดินตาม ไม่กล้าถามว่าใครคบเธออย่างไร

ไม่กล้าท้วงยามเห็นเธอคงกับใคร จับที่orroไปเทใจให้เธอได้เห็น...

(เพลงจากคนที่รักเธอ ขับร้องโดย จักรพรรณ์ อาบครบุรี)

คำว่า “งม” หมายถึง ดำน้ำลงไปค้นหาของ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 274) ส่วนคำว่า “งมเพียงเงา” เป็นการใช้คำผิดไปจากธรรมชาติ เพราะ เงา สัมผัสได้ด้วยตา สัมผัสไม่ได้ด้วยมือ ดังนั้น “งมเพียงเงา” จึงมีความหมายว่า จับต้องไม่ได้ ครอบครองไม่ได้

คำว่า “เท” หมายถึง ตะแคงหรือเอียงภาชนะเพื่อให้สิ่งที่อยู่ในนั้นไหลลงไปหรือออกไป เช่น เทน้ำ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 538) ส่วนคำว่า “เทใจ” ใช้คำที่ผิดไปจากธรรมชาติ เพื่อบอกลักษณะของความรู้สึกว่า รักมาก แบบทุ่มเทจิตใจ พยายามทำความดีให้เห็น

ตัวอย่างที่ 3

...อยากมีพี่เลี้ยงเคียงข้างบนทางเปื้อนฝุ่น มอบใจอุ่นอุ่นกันหนาวกันที่พอเพียง
ยามเจ็บเห็นหน้ายามมีปัญหายื่นเคียงยามเหงาได้โทรฟังเสียงหล่อเลี้ยงหัวใจทุกคราว...

(เพลงขอใจกันหนาว ขับร้องโดย ต่าย อรทัย)

คำว่า “หล่อเลี้ยง” หมายถึง ยังชีพไว้ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 1270) ส่วนคำว่า

“หล่อเลี้ยงหัวใจ” ใช้คำผิดไปจากธรรมดา เพื่ออธิบายความรู้สึกว่า มีสิ่งหนึ่งมาทำให้ชุ่มชื้นหัวใจ หรือ ชื่นใจ ในบริบทนี้หมายความว่า การมีคนรัก ได้เห็นหน้า ได้พูดคุย ทำให้ชุ่มชื้นหัวใจ

ตัวอย่างที่ 4

...ป้อนเศษคำหวานค้างในความจำ ล่อใจดำหลงตามคำมั่น
 เว้าหยอกซันเบาะที่ว่าฮักกัน ตั้วไปวัน ๆ ฮักมันบ่มีแม่นบ่...
 (เพลงตั้วให้กิดฮอด ขับร้องโดย ต่าย อรทัย)

คำว่า “หวาน” หมายถึง มีรสอย่างรสน้ำตาล, เพราะ เช่น หวานหู, เสียงหวาน (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 1276) ส่วนคำว่า “คำหวาน” ใช้คำที่ผิดไปจากธรรมดา เนื่องจาก คำว่า “หวาน” เป็นรสของอาหารที่สัมผัสได้ด้วยลิ้น แต่ “คำพูด” สัมผัสได้ด้วยหู ดังนั้นคำว่า “คำหวาน” จึงหมายถึง คำพูดที่ไพเราะ

8. **อติพจน์ (Hyperbole)** เป็นโวหารที่กล่าวเกินความจริง เพื่อเน้นความรู้สึก มิใช่เพื่อหลอกลวง ซึ่งปรากฏในเพลงลูกทุ่งของ สลา คุณวุฒิ ดังตัวอย่างเพลงต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1

...ถ้าสิ่งใดนั้นที่ผ่านพ้นมา หนักหนาจนเธอไร้ความเชื่อมั่น
 เจ็บจนเหลืออดก็โกรธได้แต่ยาวนาน เพราะใจที่ทรمانคอยนานจะพาลสั้นลง...
 (เพลงใจสารภาพ ขับร้องโดย จักรพรรณ์ อาบครบุรี)

ข้อความ “คอยนานจะพาลสั้นลง” เป็นการกล่าวเกินความจริงว่า การรอคอยเป็นเวลานาน ทำให้เสียชีวิตได้

ตัวอย่างที่ 2

...อยากบอกให้รู้ยังมีผู้หญิงคนหนึ่ง ส่งความคิดถึงมาคอยทุกนาที่ใจ
 มากอยซ่มเสริมเมื่อยามที่เธอหวนไหว หนึ่งกำลังใจให้ไว้เป็นทุนใจเธอ...
 (เพลงหนึ่งกำลังใจ ขับร้องโดย ฝน ธนสุนทร)

คำว่า “ทุกนาที่ใจ” เป็นคำสร้างใหม่แนวเทียบจากคำว่า “ทุกลมหายใจ”

ข้อความ “ส่งความคิดถึงมากอยทุกนาที่ใจ” เป็นโวหารกล่าวเกินความจริง เพื่อเน้นความรู้สึกว่าคิดถึงมาก ตลอดเวลา แต่เป็นไปได้ที่จะคิดถึงตลอดเวลาทุกนาที่ หรือทุกลมหายใจ

ตัวอย่างที่ 3

...ออกแบบบ่ได้แค่เพียงพบอ้ายหัวใจหยุดนิ่งฮักแล้วจึงรู้ความจริงต้องเก็บใจนิ่งหาทางแก้ไข

บอกเลิกคบหาแต่น้ำตาบ่ยอมหยุดไหล เลิกคบแต่จบบ่ได้ก็อดอ้ายหลายในมีน้ำตา...

(เพลงก็อดคอบบ่ได้ ขับร้องโดย ศิริพร อำไพพงษ์)

คำว่า “หัวใจหยุดนิ่ง” เป็นโวหารกล่าวเกินความจริง เพราะถ้าคนเราหัวใจหยุดเต้น ก็หมายความว่าเสียชีวิตแล้ว แต่คำว่า “หัวใจหยุดนิ่ง” ในที่นี้เป็นคำที่มีความหมายโดยนัย หมายถึงหัวใจที่มีความรักเต็มแน่น จนไม่สามารถรักใคร่ได้อีกแล้ว การใช้โวหารลักษณะนี้ เป็นการเน้นความรู้สึกรักมาก ตั้งแต่แรกพบ

คำว่า “น้ำตาบ่ยอมหยุดไหล” เป็นโวหารกล่าวเกินความจริง เพื่อเน้นความรู้สึก ผิดหวังเสียใจมาก จนน้ำตาไม่ยอมหยุดไหล

9. ปฏิรูปพจน์ (Allusion) เป็นโวหารที่เกิดจากการดัดแปลงข้อความจากข้อความอื่น หรือเป็นสิ่งที่รู้จักกันดีแล้ว เช่น สุภาษิต คำพังเพย หรือวาทะของกวี ส่วนใหญ่มักขยายความหรือเชิดชูสิ่งที่กล่าวอ้าง ซึ่งปรากฏในเพลงลูกทุ่งของ สลา คุณวุฒิ ดังตัวอย่างเพลงต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1

...ฟังเสียงฝน...อ้อ..ฟังเสียงฝนหล่นหลังคา เหมือนเดือนว่าอย่าลืมน

ฝึกหัวใจให้ออดทนมีหลายคนยังห่วงใย...

(เพลงนอนฟังเสียงฝน ขับร้องโดย ต่าย อรทัย)

“อย่าลืมน” เป็นข้อความที่ดัดแปลงมาจากสำนวนว่า “อย่าลืมตัวเหมือนวัวลืมตีน” ในที่นี้หมายถึง อย่าลืมน้ำทาบ้านยากจน ต้องอดทนทำงานช่วยครอบครัว

ตัวอย่างที่ 2

...คนมีแฟนหลายเขาว่าเสียใจบ่เป็น
น้องเสียน้ำตาแต่อายนั้นเดินหัวร่อ

อายทำให้เห็นเมื่อมีสาวเข้าคิวรอ
คนใหม่ยืนรอ คนเก่าบ่จ้อบ่แค้น...

(เพลงตั้งใจลืม ขับร้องโดย ต่าย อรทัย)

คำว่า “เข้าคิว” เป็นคำที่คนทั่วไปเข้าใจความหมายกันคืออยู่แล้ว ว่าหมายถึง เข้าแถวตามลำดับมาก่อนมาหลัง (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 200) ข้อความ “มีสาวเข้าคิวรอ” ในที่นี้หมายถึง มีผู้หญิงเข้ามาคบหา โดยทยอยเข้ามาทีละคน

ตัวอย่างที่ 3

...เมื่อกินน้ำตาจึงรู้ค่าของคำเตือนแม่ เชื่อในรักแท้ฝืนคำแม่หนีตามพี่มา
ยอมกินก้อนเกลือเพราะเชื่อในคำสัญญา หวังให้รักนำพาผลออกมา น้ำตาไหลริน...

(เพลงหนีแม่มาแพ้รัก ขับร้องโดย ศิริพร อำไพพงษ์)

“กินก้อนเกลือ” เป็นโวหารที่ดัดแปลงมาจากสำนวน “กัดก้อนเกลือกิน” หรือ “กินเกลือกินกะปิ” หมายถึง อดทนต่อความลำบากยากแค้น เช่น เขาเคยกินเกลือกินกะปิมาด้วยกัน (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 127)

ตัวอย่างที่ 4

...คนบ้านป่าวุฒิการศึกษาไม่สูง

ลายมือลูกทุ่งยุ่งเหยิงเหมือนรอยตีนไก่

กลั่นคำว่ารักมาจากส่วนลึกในใจ อ่านได้ความหรือไม่เนื้อในจดหมายครวญมา...

(เพลงจอ มอ ป. 6 ขับร้องโดย ไมค์ ภิรมย์พร)

“ลายมือลูกทุ่งยุ่งเหยิงเหมือนรอยตีนไก่” เป็นโวหารที่ดัดแปลงมาจากสำนวน “ลายมือเหมือนไก่เขี่ย” ซึ่งราชบัณฑิตยสถานได้ให้ความหมาย คำว่า “ไก่เขี่ย” ไว้ว่าหมายถึง ลายมือหวัด, ยุ่งจนเกือบอ่านไม่ออก (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 157)

ตัวอย่างที่ 5

โรคความรักขาด สามสิบบาทรักษาได้ ถูกสาวลืมใจ ผากไว้เพียงคำว่าเหงา
หมอมไม่มียารักษาโรคหัวใจเศร้า คิดถึงเจ็บปวดและเหงาบรรเทาด้วยทำงานหนัก...

(เพลงงานหนักรักษาใจ ขับร้องโดย ไมค์ ภิรมย์พร)

“โรคความรักขาด สามสิบบาทรักษาได้” เป็นโวหารที่ดัดแปลงมาจากนโยบายประกันสุขภาพของ กระทรวงสาธารณสุข ว่า “สามสิบบาทรักษาทุกโรค”

10. บุคลาธิษฐาน (Personification) เป็นโวหารที่ใช้ภาษากับสิ่งต่าง ๆ ที่ไม่ใช่คน ให้ดูคล้ายว่ามีตัวตน แสดงอากัปกิริยาต่าง ๆ เป็นคนบ้าง หรือกำหนดบทบาทและฐานะให้สรรพสิ่งเหล่านั้นทั้งรูปธรรมและนามธรรม จนดูประหนึ่งว่าเป็นคน ซึ่งปรากฏในเพลงลูกทุ่งของ สลา คุณวุฒิ ดังตัวอย่างเพลงต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1

...ปัญหามากมายพาใจอ่อนล้า ทั้ง ๆ ไม่เจตนาแต่ปัญหาที่มากจนได้
จึงอยากให้น้องช่วยมองด้วยความเห็นใจ อุปสรรคจะมีเท่าใด **ขอใจเรายืมให้กัน...**

(เพลงยาใจคนจน ขับร้องโดย ไมค์ ภิรมย์พร)

“ขอใจเรายืมให้กัน” ใช้โวหารบุคลาธิษฐานกำหนดให้ใจของคน แสดงอากัปกิริยาได้เหมือนกิริยาของคน

ตัวอย่างที่ 2

...เมื่องานเสียหลักความรักก็โดนตัดรอน **ความแพ้เทียวมาบั่นทอนขอออนหัวใจอย่าท้อ**
ทุกอย่างต้องรอเจ็บก็หลบมุมซอมใจ ผู้เขาไม่ได้ก็อย่าไปโทษใครก่อ
โชคไม่ยื่นข้างเส้นทางเต็มด้วยคดตอ วันนี้แรงเราไม่พอต้องรอไปก่อนใจเอ๋ย...

(เพลงรอวันของเรา ขับร้องโดย จักรพรรณ์ อาบครบุรี)

“ความแพ้เทียวมาบั่นทอนขอออนหัวใจอย่าท้อ” และ “โชคไม่ยื่นข้าง” ใช้โวหารบุคลาธิษฐานกำหนดให้ความแพ้ แสดงอากัปกิริยา และมีความรู้สึกเหมือนคน

ตัวอย่างที่ 3

...ด้วยความรักนั้นก้าวผ่านห้องใจ อ่อนไหวเปลอใจให้เธอเกินกัน
 ขอบคุณเวลานำพาเราใกล้ชิดกัน จากเพื่อนเลือนเป็นผูกพันเพียงก้าวห่างกันหวั่นไหว...
 (เพลงใจสารภาพ ขับร้องโดย จักรพรรณ์ อาบครบุรี)

“ด้วยความรักนั้นก้าวผ่านห้องใจ” ใช้โวหารบุคลาธิษฐานกำหนดให้ความรัก แสดง
 อากัปกริยาเคลื่อนไหวได้เหมือนกริยาของคน

ตัวอย่างที่ 4

...เฝ้ารอวัน...อ้อ...เฝ้ารอวันลูกหายจนเอ็นสั่งฝนบอกทางบ้าน เก็บเงินพอตามต้องการสิ
 หอบฝนเมื่อบ้านเฮา ฝากความเหงางมสู่งานหวังสักวัน...ได้เมื่อบ้านเฮา...
 (เพลงนอนฟังเสียงฝน ขับร้องโดย ต่าย อรทัย)

“เอ็นสั่งฝนบอกทางบ้าน” ใช้โวหารบุคลาธิษฐานกำหนดให้ฝนแสดงอากัปกริยาพูดได้
 เหมือนคน

ตัวอย่างที่ 5

...กินข้าวร้านใหม่ ในวันที่เงินพอมิ อาหารดี ๆ สั่งวางนั่งมองเดี๋ยวคาย
 เงินเต็มกระเป๋า ซื่อรักเราคืนไม่ได้ ตักข้าวจะกลืนคำใด หัวใจร้องไห้ทุกที...
 (เพลงกินข้าวกับเงาใจ ขับร้องโดย ไมค์ ภิรมย์พร)

“หัวใจร้องไห้” ใช้โวหารบุคลาธิษฐานกำหนดให้หัวใจแสดงอากัปกริยาร้องไห้ได้เหมือน
 คน

11. **อุทาหรณ์ (Analogy)** เป็นโวหารกล่าวถึงเหตุการณ์ คน ความคิด สองอย่างที่ไม่
 จำเป็นต้องเปรียบเทียบว่าคล้ายกัน โดยการยกข้อความที่เชื่อว่าง่ายแก่การเข้าใจเปรียบเทียบกับสิ่งที่
 ผู้เขียนหรือผู้พูดต้องการจะอธิบาย ปรากฏในเพลงลูกทุ่งของ สลา คุณวุฒิ ดังตัวอย่างเพลง
 ต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1

...เสียงฮ้องแซว ๆ หมั่นกันแล้วชื่นใจหนอเจ้า เตรียมเป็นเจ้าสาว ให้เจ้าบ่าวเคล้าคลอชื่นใจ
ที่กอดเหล้าขาว แต่เขากอดเธอแนบกาย ยืนซึมที่ข้างเล้าไก่หมดความหมายได้เพียงความเมา
 (เพลงพี่เมาวันเขาหมั่น ขับร้องโดย เอกพล มนต์ตระการ)

“ที่กอดเหล้าขาว แต่เขากอดเธอแนบกาย” เป็นอุทาหรณ์เปรียบเทียบเหตุการณ์
 “ที่กอดขวดเหล้าขาว” กับ “เขากอดเธอแนบกาย” ว่าคล้ายกัน แต่มีความรู้สึกที่แตกต่างกัน คือ
 ความรู้สึกทุกข์ กับความรู้สึกสุข

ตัวอย่างที่ 2

...เห็นนกสร้างรังก็หวังเห็นอายสร้างตัว มองนายยามฟ้ามีดม้วน้องกลัวใจอายหลงทาง...
 (เพลงส่งฮักส่งแสง ขับร้องโดย ศิริพร อำไพพงษ์)

“เห็นนกสร้างรังก็หวังเห็นอายสร้างตัว” เป็นอุทาหรณ์เปรียบเทียบว่าคนน้อยยังรู้จักสร้าง
 รัง น้องก็อยากเห็นพี่สร้างตัว หมายความว่า ทำงานเก็บเงินสร้างบ้าน สร้างครอบครัวให้มีฐานะ
 มั่นคง มีความเป็นอยู่ที่ดี

ตัวอย่างที่ 3

...เจ็บให้ลุ่มเคยแต่ข่อย่าเอ๋ยคำยอม ข้าเพื่อฝึกซ้อมให้ใจพร้อมสู้คำเย้ย
 อาจเสียน้ำตาแต่อย่าเสียว้าลึงใจเลย สิ่งหวังยังไม่ลงเอยท่องคำว่าสู้เอาไว้
 (เพลงรอวันของเรา ขับร้องโดย จักรพรรณ์ อาบครบุรี)

“ข้าเพื่อฝึกซ้อมให้ใจพร้อมสู้คำเย้ย” เป็นอุทาหรณ์เปรียบเทียบความคิดสองอย่าง คือ การ
 ฝึกซ้อมเพื่อให้ร่างกายแข็งแรง พร้อมเข้าแข่งขันกีฬา กับ ฝึกซ้อมใจเสมอ ๆ เพื่อให้ใจเข้มแข็ง
 อดทนต่อคำเย้ยหยัน ว่าคล้ายกัน หมายความว่า ให้อดทนสู้ อย่าสิ้นหวัง วันหนึ่งความสำเร็จ
 จะต้องเป็นของเรา

12. ปฏิพจน์ (Rhetorical Question) เป็นโวหารที่เป็นคำถาม โดยไม่หวังคำตอบ ผู้ถามมี
 เจตนาจะเรียกร้องความสนใจมากกว่าต้องการคำตอบ แต่หากจะมีคำตอบนั้น ก็มักจะเป็นคำตอบ
 ปฏิเสธ ปรากฏในเพลงลูกทุ่งของ สลา คุณวุฒิ ดังตัวอย่างเพลงต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1

...เหน้อยใหม่คนดีมีที่เป็นแฟน รongรับบนความขาดแคลนยากแค้นที่กลัวเธอที่...
(เพลงเหน้อยใหม่คนดี ขับร้องโดย ไมค์ ภิรมย์พร)

ตัวอย่างที่ 2

โทรหาแทนเคือ จำเบอร์โทรน้องได้บ่ น้องจะเฝ้ารออ้ายโทรหาเวลาเลิกงาน
มีเรื่องเว้าว่า อยากรุยสองคนเท่านั้น วันก่อนที่เราพบกัน คนหลายน้องเว้าบ่ได้...
(เพลงโทรหาแทนเคือ ขับร้องโดย ต่าย อรทัย)

“จำเบอร์โทรน้องได้บ่” แปลว่า จำเบอร์โทรน้องได้ไหม

ตัวอย่างที่ 3

...ยืมเป็นที่ขายได้ใหม่ชั่วคราว รับฟังความเศร้าที่เกิดจากเขารุกราน...
(เพลงพี่ชายชั่วคราว ขับร้องโดย ฝน ธนสุนทร)

ตัวอย่างที่ 4

...เจ้าของรองเท้าเป็นใคร ช่างหยามใจพี่ชายเหลือเกิน...
(เพลงรองเท้าหน้าห้อง ขับร้องโดย สายัณห์ นิรันดร)

ตัวอย่างที่ 5

ไผโทรมาน้อคือเว้าว่าเขาม่วนแท้ จังแม่นบ่แคร้อายคนนั่งเฝ้าจ่อช่อ
ยืมไต้มือถือทั้งจำทั้งอ้อดัดเสียงเอียงคอ คุณนานงานหยังกะด้ออายนั่งรอน้องบ่เห็นใจ
(เพลงนั่งเฝ้าเขาจิบ ขับร้องโดย เอกพล มนต์ตระการ)

“ไผโทรมาน้อ” แปลว่า ใครโทรมาหานอ

“คุณนานงานหยังกะด้อ” แปลว่า คุณนานงานอะไรยุ่งมากหรือ

จากการวิเคราะห์ลักษณะการใช้โวหารในเพลงลูกทุ่งของ สลา คุณวุฒิ ดังกล่าว พบว่า สลา คุณวุฒิ ใช้โวหารในเพลงลูกทุ่งหลายลักษณะ ซึ่งจะช่วยให้เกิดจินตภาพและสื่อความหมายได้ ชัดเจนกว่าภาษาที่กล่าวอย่างตรงไปตรงมา เพราะการใช้โวหารเป็นการใช้ภาษาเปรียบเทียบกับสรรพสิ่งต่าง ๆ ได้ทั้งรูปธรรมและนามธรรม

ลักษณะการใช้สำนวน

สำนวน หมายถึง “ถ้อยคำหรือข้อความที่กล่าวสืบต่อกันมาช้านานแล้ว มีความหมายไม่ตรงตามตัว หรือมีความหมายอื่นแฝงอยู่ เช่น สอนจะเข้าให้ว่ายน้” (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 1187) ส่วน วาสนา (2530: 19-20) กล่าวถึงความหมายของสำนวนพอสรุปได้ว่า สำนวน หมายถึง ถ้อยคำที่เรียงเรียบเป็นข้อความ หรือคำพูดที่เป็นชั้นเชิง ไม่ตรงตามรูปภาษา แต่มีความหมายเป็นอย่างอื่นที่ต้องอาศัยการตีความ ดังนั้น ผู้ใช้สำนวนจึงจำเป็นต้องรู้ความหมายของสำนวนที่จะใช้อย่างถูกต้องและใช้ให้เข้ากับเรื่องที่กล่าวถึง เพื่อขยายความให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

ในการวิเคราะห์ลักษณะการใช้สำนวนในเพลงลูกทุ่งของ สลา คุณวุฒิ ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การวิเคราะห์ลักษณะการใช้สำนวน จากแนวของ วาสนา (2530: 19-20) จำแนกการใช้สำนวนออกเป็น

2 ประเภท คือ

1. การใช้สำนวนเก่าที่ใช้กันมานานแล้ว โดยถือเป็นคำรวมที่ใช้เรียกคำประเภท สุภาษิต คำพังเพย คำคม ตลอดจนวลีสำเร็จรูปต่าง ๆ ที่ใช้แพร่หลายแล้ว เช่น รักดีห้ามจ้ว รักชั่วห้ามเสา, นายว่าจีข้าพลอย, เรือล่มเมื่อจอด ตาบอดเมื่อแก่ (วาสนา, 2530: 19-20)

2. การใช้สำนวนใหม่ ที่ผู้พูดหรือผู้เขียนแต่ละคนคิดเรียบเรียงขึ้นใหม่ ซึ่งบางสำนวนก็ใช้ภาษาผิดไวยากรณ์ บางท่านเรียกสำนวนประเภทนี้ว่า ภาษาแหวกแนว และเป็นที่น่าสังเกตว่าสำนวนภาษาเหล่านี้ มักมีพลังดึงดูดความสนใจจากผู้อ่านให้เป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลายและรวดเร็ว (วาสนา, 2530: 19-20)

1. การใช้สำนวนเก่า สำนวนเก่า เป็นสำนวนที่ใช้กันมานานแล้ว โดยถือเป็นคำรวมที่ใช้เรียกคำประเภท สุภาษิต คำพังเพย คำคม ตลอดจนวลีสำเร็จรูปต่าง ๆ ที่ใช้แพร่หลายแล้ว ปรากฏในเพลงลูกทุ่งของ สลา คุณวุฒิ ดังตัวอย่างเพลงต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1

เมื่อกินน้ำตาจึงรู้ค่าของคำเตือนแม่ เชื่อในรักแท้ฝืนคำแม่หนีตามพี่มา
ยอมกินก้อนเกลือเพราะเชื่อในคำสัญญา หวังให้รักนำพาผลออกมา น้ำตาไหลริน...
(เพลงหนีแม่มาแพ้อรัก ขับร้องโดย ศิริพร อำไพพงษ์)

“กินน้ำตา” หมายถึง ร้องไห้, เสรีาโศก (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 127)

ตัวอย่างที่ 2

ซาบซึ้งดีบ้อ บ่ได้พ้อกันคน หายเจ็บหายจน ทุกคนเป็นจั่งได้
ถามข่าวด้วยฮัก กัดฮอดและห่วงใย เอ็นขวัญสู่ใจขอให้อยู่ดีมีแสง..คือ
(เพลงเติมฮักเติมแสง ขับร้องโดย ศิริพร อำไพพงษ์)

“อยู่ดีมีแสง” เป็นสำนวนภาษาถิ่นอีสาน หมายถึง กินคืออยู่ดีมีสุขภาพแข็งแรง

2. การใช้สำนวนใหม่ สำนวนใหม่ เป็นสำนวนที่ผู้ประพันธ์คิดขึ้นใช้ในบริบทนั้น
ปรากฏในเพลงลูกทุ่งของ สลา คุณวุฒิ ดังตัวอย่างเพลงต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1

เมื่อกินน้ำตาจึงรู้ค่าของคำเตือนแม่ เชื่อในรักแท้ฝืนคำแม่หนีตามพี่มา
ยอมกินก้อนเกลือเพราะเชื่อในคำสัญญา หวังให้รักนำพาผลออกมา น้ำตาไหลริน...
(เพลงหนีแม่มาแพ้อรัก ขับร้องโดย ศิริพร อำไพพงษ์)

“กินก้อนเกลือ” หมายถึง อดทนต่อความยากจน ซึ่งดัดแปลงมาจากสำนวนเก่าคือ
“กัดก้อนเกลือกิน”

ตัวอย่างที่ 2

...คนมีแฟนหลายเขาว่าเสียใจบ่เป็น อ้ายทำให้เห็นเมื่อมีสาวเข้าคิวรอ
น้องเสียน้ำตาแต่อ้ายนั้นเดินหัวร่อ คนใหม่ยื่นรอ คนเก่าบ่อ้อบ่แค้น...
(เพลงตั้งใจลืม ขับร้องโดย ต่าย อรทัย)

“มีสาวเข้าคิวรอ” หมายถึง มีผู้หญิงเข้ามาคบหาด้วยเป็นจำนวนมาก โดยทยอยเข้ามาคบทีละคน

ตัวอย่างที่ 3

...มาเคี้ยวขวัญเอ๋ย มาอยู่คุ้มครองเบิ่งแงง นำฮักนำแสง เดิมแต่งหัวใจทุกคน
เดิมฮักเดิมแสง เดิมแต่งหัวใจทุกคน...

(เพลงเดิมฮักเดิมแสง ขับร้องโดย ต่าย อรทัย)

“เดิมฮักเดิมแสง” หมายถึง คอยเพิ่มความรัก เพิ่มกำลังใจให้ทุกคนเสมอ

ตัวอย่างที่ 4

...**ทิ้งทุ่งทิ้งถิ่น**ฮักที่เฮาปลูกฝืน ส่งฮ้ายขึ้นรกรำพันห่างบ้านอย่าลืมคำเว้า...

(เพลงส่งฮักส่งแสง ขับร้องโดย ศิริพร อำไพพงษ์)

“ทิ้งทุ่งทิ้งถิ่น” หมายถึง การเดินทางจากบ้านเกิดไปประกอบอาชีพที่อื่น โดยไม่กลับมาทำไร่ทำนาอีกเลย

ตัวอย่างที่ 5

...ในที่ทำงานฮั่มหวานก็ร่อยฮั่มให้ เบอร์สาวก็สายทักทายมือถือต่อวัน
มันคงเด้อฮ้ายอย่าได้ผลอใจเกี่ยวพัน **ล้อมรั้วหัวใจให้มัน**ป้องกันสัญญาใจเรา...

(เพลงกรุณาอย่าผลอใจ ขับร้องโดย ศิริพร อำไพพงษ์)

“ล้อมรั้วหัวใจให้มัน” หมายถึง ให้มีจิตใจที่มันคง ซื่อตรงต่อกัน ไม่นอกใจ

ตัวอย่างที่ 6

...เป็นแฟนคนจนต้องทนหน้อยน้อง อย่าแคร้สายตาคนมอง อย่าหมองเมื่อยามแพ้พ่าย
อย่าเพิ่งคว่นลา เมื่อเจอปัญหาใด ๆ ยืนเคียงเพื่อคอยฮั่มให้ เป็น**ยาชูปใจคนจน**...

(เพลงยาใจคนจน ขับร้องโดย ไมค์ ภิรมย์พร)

“ยาชูปใจคนจน” หมายถึง คนรักที่คอยเป็นกำลังใจ ทำให้จิตใจเบิกบาน

จากการวิเคราะห์ลักษณะการใช้สำนวนดังกล่าว แสดงให้เห็นว่า สลา คุณวุฒิ เป็นนักประพันธ์ที่คิดคำคม เป็นสำนวนใหม่ เพื่อใช้สื่อความหมายในเชิงเปรียบเทียบได้อย่างลึกซึ้ง สร้างจินตนาการให้แก่ผู้ฟังได้อย่างชัดเจน ซึ่งเป็นลักษณะการใช้ภาษาที่เป็นเอกลักษณ์ของ สลา คุณวุฒิ อีกอย่างหนึ่ง

ผลการวิเคราะห์ลักษณะเนื้อหา

เนื้อหาของบทเพลง หมายถึง สารที่ผู้ประพันธ์บทเพลงสร้างสรรค์ขึ้นมาด้วยภาษาที่สละสลวยสอดคล้องกับจินตนาการหรือประสบการณ์ที่ต้องการถ่ายทอดให้ผู้ฟังรับทราบ เนื้อหาของเพลงอาจเกี่ยวข้องกับความรักในรูปแบบต่าง ๆ การให้กำลังใจ ความหวังกับชีวิต ความงามของธรรมชาติ การยกย่องบุคคล สภาพการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม (นิโบล, 2535: 9)

ในการวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ลักษณะเนื้อหาในเพลงลูกทุ่งของ สลา คุณวุฒิ โดยกำหนดเกณฑ์การวิเคราะห์ลักษณะเนื้อหาในเพลงลูกทุ่ง จากการประมวลแนวทางของ วราวุธ (2526) และสมชื่น (2537) ประกอบกับการพิจารณาลักษณะเนื้อหาเพลงลูกทุ่งยอดนิยมของ สลา คุณวุฒิ แล้วผู้วิจัยจึงจำแนกประเภทลักษณะเนื้อหาของเพลงลูกทุ่งของ สลา คุณวุฒิ เป็น 4 ประเภท ดังนี้

1. เพลงเกี่ยวกับความรักและความผิดหวัง
2. เพลงเกี่ยวกับความหลังและการรอคอย
3. เพลงเกี่ยวกับคติธรรม ภาษิตสอนใจ
4. เพลงเกี่ยวกับสร้างสรรค์ สะท้อนสังคม

1. **เพลงเกี่ยวกับความรักและความผิดหวัง** เป็นเพลงที่มีลักษณะเนื้อหาที่กล่าวถึงความรักของระหว่างชายหนุ่มหญิงสาว ทั้งที่สมหวังและไม่สมหวัง ออกหัก ซ้ำใจ ดังตัวอย่างเพลงต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1

โทรหาแม่แต่ใจ จำเบอร์โทรน้องได้บ่	น้องจะเฝ้ารออ้ายโทรหาเวลาเลิกงาน
มีเรื่องเว้าน่า อยากคุยสองคนเท่านั้น	วันก่อนที่เราพบกัน คนหลายน้องเว้าบ่ได้

เชื่อใจแท้ได้ จึงเทใจคบเรื่อยมา เป็นที่ปรึกษาคอยปรับทุกข์เวลาวุ่นใจ
จากพ่อแม่มาที่พี่น้องเดียวคืออ้าย ถึงตัวทำงานห่างไกลแต่ใจฮักตามเป็นเงา...
(เพลงโทรหาแม่แต่ใจ ขับร้องโดย ต่าย อรทัย)

เพลงโทรหาแม่แต่ใจ มีเนื้อหาที่เกี่ยวกับความรักของหนุ่มสาวที่ทำงานคนละแห่งกัน ใช้
โทรศัพท์มือถือโทรคุยกันหลังเลิกงาน ถามไถ่ทุกข์สุข ปรึกษากันทุกวัน และผู้หญิงมีความรู้สึกว่
ผู้ชายจะเริ่มเป็นอื่นแล้วไม่โทรมาหา

ตัวอย่างที่ 2

...ด้วยแรงแห่งรักจึงผลักดันให้มีแรงสู้ ทุกความเป็นอยู่ได้รู้ว่ายื่นสู้ไหว
ขอบคุณรักจากทุกคนที่เป็นแรงใจ วันนี้หรือว่าวันไหนสายใยรักคอยผูกพัน
บอกใจมันทุกวันมันทำความดี เดินสู้เต็มที เพราะมีคนคอยเติมฝัน
ขอแรงแห่งรักส่งผลให้ทุกคนนั้น สุขใจทุกวันด้วยรักผูกพันตลอดไป...
(เพลงด้วยแรงแห่งรัก ขับร้องโดย ไมค์ ภิรมย์พร)

เพลงด้วยแรงแห่งรัก มีเนื้อหาเกี่ยวกับพลังของความรัก ทำให้มีกำลังใจในการดำเนินชีวิต
ด้วยการทำความดีทุกวัน

ตัวอย่างที่ 3

...เจ็บข้อนรอน้องต้องทำใจจนน้ำตาซึม พอใกล้ลิ้มอันกลับหวนมาต่อ
เที่ยวมาเว้าหยอดคิดฮอดฮู้บ ตัวให้คิดต่อจ๊กหน้อยกะหลอยลาไกล
แบบนี้ละเน้าะคบจริงจัง ชอบหวานความหวังแล้ววางง่าย ๆ
อ้ายจบน้องเจ็บข้อนลิ้มบ่ได้ ถ้าบ่จริงใจตัวให้คิดฮอดเฮ็ดหยิ่ง
(เพลงตัวให้คิดฮอด ขับร้องโดย ต่าย อรทัย)

เพลงตัวให้คิดฮอด เป็นการกล่าวถึงหญิงสาวที่ต้องเสียใจ เสียตัว กับการหลงเชื่อคารม
ผู้ชายพูดคำหวานว่ารัก ว่าคิดถึง พอสมใจก็ทิ้งไป

ตัวอย่างที่ 4

...คนมีแฟนหลายเขาว่าเสียใจบ่เป็น
 นื่องเสียน้ำตาแต่อายนั้นเดินหัวร่อ
 คนใหม่ขึ้นรอ คนเก่าคือน้องนั้นหนอ

อายทำให้เห็นเมื่อมีสาวเข้าคิวรอ
 คนใหม่ขึ้นรอ คนเก่าบ่จ้อบ่แคะ
 อายบ่จ้อ บ่แคะ...

(เพลงตั้งใจลืม ขับร้องโดย ต่าย อรทัย)

เพลงตั้งใจลืม มีเนื้อหากล่าวถึงผู้หญิงที่เสียใจ เนื่องจากไม่สมหวังในความรัก เพราะรู้ว่า
 คนรักนอกใจไปคบหากับหญิงอื่นหลายคน

ตัวอย่างที่ 5

เมื่อกินน้ำตาจึงรู้ค่าของคำเตือนแม่
 ขอมกินก้อนเกลือเพราะเชื่อในคำสัญญา
 อยู่กินนานไปจึงรู้ค่าความเป็นพี่
 สัญญามากมายลบลืมได้ไม่อายุฟ้าดิน

เชื่อในรักแท้ฝืนคำแม่หนีตามพี่มา
 หวังให้รักนำพาผลออกมาหน้าตาไหลริน
 สิ่งที่เคยดีไม่คงที่เมื่อมีหนี้สิน
 จกจบคือรักโอบยบดินตัดสินด้วยคำกล่าวลา...

(เพลงหนีแม่มาแพ้รัก ขับร้องโดย ศิริพร อำไพพงษ์)

เพลงหนีแม่มาแพ้รัก เป็นเพลงที่กล่าวถึงหญิงสาวที่ไม่เชื่อฟังคำเตือนของแม่ เชื่อใจคนรัก
 จนยอมหนีออกจากบ้าน มาอยู่กับคนรักแบบสามีภรรยาด้วยความลำบาก แต่แล้วก็ถูกคนรักทอดทิ้ง
 ทำให้เข้าใจ กลับบ้านมาหาแม่ และได้ทบทวนคำที่แม่เคยสอนไว้ นั่นว่าเป็นความจริง

ตัวอย่างที่ 6

...กลางร้ายวันลอยกระทง
 เจ้าเปลี่ยนหัวใจ มีใหม่สมใจมุ่งหวัง
 เพ็ญเดือนสิบสองพี่ล่องกระทงเดียวดาย
 กระทงอ้อว่างล่องไปกับสายน้ำวน

บอกเรื่องราวโดยตรง ว่าความรักเราอับปาง
 พี่เหมือนกระทงหลงทาง อ้อว่างหัวใจลอยวน
 ปีนี้ไม่มีหวานใจ เติงกายเหมือนใครหลายคน
 เปรียบความรักพี่มีดมน หากคนร่วมทางไม่มี

(เพลงกระทงหลงทาง ขับร้องโดย ไชยา มิตรชัย)

เพลงกระทงหลงทาง มีเนื้อหากล่าวถึง เหตุการณ์ที่หนุ่มสาวไปลอยกระทงด้วยกันแล้ว
 กระทงไม่ได้ลอยไปด้วยกัน ทำให้ชายหนุ่มวิตกกังวลกลัวสูญเสียคนรักไป เหมือนดังกระทงหลง

ทาง เมื่อเวลาผ่านไปไม่นานหญิงก็ไปมีรักใหม่ ปล่อยให้ผู้ชายเศร้าใจ และต้องลยกระหนกคนเดียวในปีต่อมา

ตัวอย่างที่ 7

คนรักจากลาตอนชะตาของพี่ตกต่ำ กลับบ้านตอนค่ำเห็นเพียงห้องเปล่าใจหาย
 กระดาษแผ่นน้อยเขียนคำว่า “ลา” ฝากไว้ อ่านแล้วทรุดลงร้องไห้ โഴ้เป็นไปไม่ได้หรือนี่
 เหตุผลคนดี เพราะบัญชีเงินที่ติดหล่ม ความรักจึงลุ่ม ยามจนที่เสื่อมราศี
 หวังเธอเป็นยารักษายามดวงไม่ดี แต่แล้วน้ำใจแฟนพี่ ก็มีให้เพียงครึ่งทาง...

(เพลงกระเป๋าสตางค์แบนแฟนทิ้ง ขับร้องโดย เอกราช สุวรรณภูมิ)

เพลงกระเป๋าสตางค์แบนแฟนทิ้ง มีเนื้อหากล่าวถึง ผู้ชายที่โศกเศร้า เสียใจ เพราะไม่มีเงิน และเมื่อเลิกงานกลับมาห้องเช่า พบว่าคนรักเก็บข้าวของหนีไปแล้ว เนื่องจากเงินในบัญชีธนาคารของผู้ชายหมดแล้ว ความเป็นอยู่ก็ลำบาก คนรักจึงทิ้งไป

2. เพลงเกี่ยวกับความหลัง และการรอคอย เป็นเพลงที่มีเนื้อหากล่าวถึงเรื่องราว หรือเหตุการณ์ในอดีตที่น่าจดจำ ประทับใจ หรืออาลัยอาวรณ์ กับความหลัง และรอคอยคนรัก หรือคนในครอบครัวกลับมาพบกันอีกครั้ง

ดังตัวอย่างเพลงต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1

...ฟังเสียงฝนหล่นเม็ดพราก็คิดถึงคราวเนาบ้านนา ได้แผ่นฟ้าทุ่งนาข้าว ฟืน้องเขาอยู่
 พร้อมหน้า นั่งหลบฝนบนเตียงนาฟังเสียงฟ้าก้องไกล ๆ พ่อเตรียมไถแม่เตรียมกล้าคอยฝน
 ซาดำนาได้ อ้ายลงหนองน้องเลี้ยงควาย เรายิ้มได้ในความจน...

(เพลงนอนฟังเสียงฝน ขับร้องโดย ต่าย อรทัย)

เพลงนอนฟังเสียงฝน มีเนื้อหากล่าวถึง หญิงสาวที่ออกจากบ้านในชนบทมาเพื่อทำงานในเมืองหลวง พอได้ยินเสียงฝนตกก็ทำให้คิดถึงบ้าน และนึกถึงเหตุการณ์เมื่อตอนที่ยังอยู่ที่บ้าน พ่อแม่จะได้ทำนา และเริ่มดำนาในขณะที่ฝนยังตกอยู่ แม้จะลำบากกาย แต่ก็มีความสุขใจ จึงบอกกับตัวเองให้อดทนทำงาน เพื่อเก็บเงินไปให้พ่อแม่ได้ใช้จ่ายที่บ้าน

ตัวอย่างที่ 2

...สู่ดวงสายเคี้ยวอย่าเที่ยวลืมหายใจเรา นื่องอยู่สู้ฝนทนหนาวเฝ้าคอยอ้ายมาเคียงข้าง เห็น
นกสร้างรังก็หวังเห็นอ้ายสร้างตัว มองนายยามฟ้ามีดม้วน้องกลัวใจอ้ายหลงทาง กลัวสาว
แทรกซึมจนลืมนื่องผู้อยู่หลัง กราบพระขอพรทุกอย่างเพิ่มหวังให้รักมีแรง หอมผักกะแวง
งคิดฮอดอ้ายแสงแทนน้อ กอดฝันคอยเฝ้าคอยรอ บ่ให้ฮักเฮาแห้งแล้ง สู้งานเด้ออ้ายนื่อง
คอยส่งฮักส่งแสง กลับมาให้หอมแก้มแดง นื่องจะแกงหน่อไม้คอยรอ...

(เพลงส่งฮักส่งแสง ขับร้องโดย ศิริพร อำไพพงษ์)

เพลงส่งฮักส่งแสง มีเนื้อหาเกี่ยวกับผู้หญิงที่รอคอยคนรักที่จากบ้านไปทำงานในเมือง
หลวง เพื่อเก็บเงินกลับมาสร้างบ้าน ให้ครอบครัวมีฐานะความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

ตัวอย่างที่ 3

นักเรียนหลังห้องเจ้าของเหรียญทองเรียนแย้ ไว้ผมทรงขี้ดใจแม่มาเรียนแต่สายประจำ
ตอนอยู่ ม.ปลาย เป็นโรคในอายุกระดานดำ การบ้านให้เธอช่วยทำยังพอจดจำได้ไหม
สอบเอ็นทีไม่ได้ หอบใจหนีเข้ากรุงเทพ ทำงานซ่อมใจที่เจ็บหลังจากจบชั้น ม.ปลาย
ติดตามข่าวเธอข่าวเพื่อนทุกราวเหงาใจ อยากกลับไปเป็นเด็กขายนั่งในห้องเรียนเหมือนเก่า...

(เพลงนักเรียนหลังห้อง ขับร้องโดย พงศ์พิพัฒน์ คงนาค)

เพลงนักเรียนหลังห้อง มีเนื้อหากล่าวถึงเรื่องราวในอดีตของชายหนุ่มคนหนึ่งตอนเป็น
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เรียนไม่เก่ง ชอบนั่งโต๊ะแถวหลัง ชอบมาเรียนสายเป็นประจำ
และให้เพื่อนสาวช่วยทำการบ้านให้ จนจบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ก็ต้องผัดหวังสอบเข้าเรียนใน
มหาวิทยาลัยไม่ได้ เมื่อมาทำงานที่กรุงเทพ ก็ยังนึกถึงเพื่อน ๆ สมัยเรียน อยากย้อนเวลากลับไป
เป็นเด็กมัธยมเหมือนในอดีต

ตัวอย่างที่ 4

...คิดถึงแต่โดนจุดดั่งด้วยงาน	ทุกคนทางบ้านเข้าฝันทุกราวหลับตา
บ้านเราพี่น้องแม่พ่อก็รอเวลา	จิตใจพี่ชายโทรมาให้รู้ว่ายังคงหวังโย
คู่ข่าวทีวีปีนบ้านเราฝนแล้ง	แต่คนยังแกร่งเพราะยังไม่แล้งน้ำใจ
หวังพ่อและแม่มีคนดูแลหรือเปล่า	นื่องทำกับข้าวเที่ยวส่งท่านไม่เคยดูขาด
ฝากดูแลด้วยนะเรื่องนี้ให้วางใจได้	อีกไม่นานก็คงกลับไป บอกที่ไรรีบไปทุกราว

น้องสาวบอกคนบ้านเราให้รอ ขอเพียงติดต่ออย่าให้คนรอต้องเหงา...

(เพลงคนไกลเบอร์เก่า ขับร้องโดย พลพล กับ ต่าย อรทัย)

เพลงคนไกลเบอร์เก่า มีเนื้อหากล่าวถึง ชายหนุ่มออกจากบ้านในชนบทมาทำงานที่จังหวัดอื่นเป็นเวลานาน พ่อแม่พี่น้องทางบ้านก็รอว่าเมื่อไรจะกลับมาพบกัน

3. เพลงเกี่ยวกับคตินิยม ภายตสอนใจ เป็นเพลงที่มีเนื้อหาที่ให้คตินิยม ภายตสอนใจ หรือข้อคิดที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตที่ถูกต้อง ดังตัวอย่างเพลงต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1

คำถามสุดซอตอียังคิดซอแต่กอดบ่ได้ เคยถามหยอกกันม่วนใจ
คำตอบง่าย ๆ ก็คือแฟนเขา แต่คิดบ่ถึงว่าวันหนึ่งสิโดนกับเรา
พบรักบ่นานก็เสร้างเพราะอ้ายมีเขาเป็นเจ้าหัวใจ ออกแบบบ่ได้
แค่เพียงพบอ้ายหัวใจหยุดนิ่ง ฮักแล้วจึงรู้ความจริงต้องเก็บใจนิ่งหาทางแก้ไข
บอกเลิกคบหาแต่น้ำตาบ่ยอมหยุดไหล เลิกคบแต่จบบ่ได้คิดซออ้ายหลายในมิน้ำตา
หักใจลาผู้มาซำฮ่อมหมคสิทธิ์ แฟนเขาเราดีสนิทแค่คิดก็ผิดกติกา
หักใจลาแต่ยังห่วงหาอ้ายอยู่ตลอด ขณะที่เราคิดซออ้ายคงนอนกอดกับภรรยา...

(เพลงคิดซอคอกอดบ่ได้ ขับร้องโดย ศิริพร อำไพพงษ์)

เพลงคิดซอคอกอดบ่ได้ มีเนื้อหาที่เป็นคตินิยมสอนว่า อย่าไปรัก หรือเป็นซู้กับผู้ชายที่มีภรรยาอยู่แล้ว ถึงจะรู้สึกชอบก็อย่าไปดีสนิท เพราะขัดต่อศีลธรรม

ตัวอย่างที่ 2

เป็นสามัญชน คนจนไม่มีนามบัตร ทำงานเงินเดือนจำกัด วุฒิบประกาศ ม. 3
ครองตนอยู่ไหว ก็เพราะใจได้รักคนงามสาว ทุ่งเข้ากรุงเรียนราม ส่งยิ้มงามเสริมกำลังใจ
ความหวังยังไกล แต่ใจก็ยังมีสิทธิ์ หากเธอหัวใจไม่ปิด รักคงไม่ผิดตรงไหน
สู้งานให้สม ช่วยแม่พ่อให้พอสบาย แล้วเร่งสร้างคนเร็วไวให้พอคู่ควรคนดี
ปริญญาตรีพี่คงตามน้องไม่ติด จะสร้างปริญญาชีวิต ไว้รอร่วมทางชีวิต
ขอเพียงสาวงาม อย่างองข้ามเมื่อยามได้ดี เรียนจบปริญญาตรี อย่าลืมพี่ ม. 3 จน ๆ...

(เพลงนักสู้ ม. 3 ขับร้องโดย ไมค์ ภิรมย์พร)

เพลงนักร้อง ม. 3 มีเนื้อหาให้ข้อคิดว่า เมื่อมีคนรัก อย่าลืมพ่อแม่ ให้อดทนทำงานเพื่อเก็บเงินช่วยดูแลความเป็นอยู่ของพ่อแม่ก่อน แล้วจึงเร่งสร้างความมั่นคงให้กับชีวิตของตน

ตัวอย่างที่ 3

...ด้วยแรงแห่งรักจึงผลักดันให้มีแรงสู้	ทุกความเป็นอยู่ได้รู้ว่าเย็นสู้อใจ
ขอขอบคุณรักจากทุกคนที่เป็นแรงใจ	วันนี้หรือว่าวันไหนสายใยรักคอยผูกพัน
บอกใจมั่นทุกวันหมั่นทำความดี	เดินสู่อ้อมที่ เพราะมีคนคอยเติมฝัน
ขอแรงแห่งรักส่งผลให้ทุกคนนั้น	สุขใจทุกวันด้วยรักผูกพันตลอดไป...

(เพลงด้วยแรงแห่งรัก ขับร้องโดย ไมค์ ภริมย์พร)

เพลงด้วยแรงแห่งรัก มีเนื้อหาให้คำสอนว่า ให้ทำความดีทุกวัน ก็ทำหน้าที่ของตนให้ดีที่สุด พ่อแม่ญาติพี่น้องทุกคนคอยเป็นกำลังใจเสมอ

ตัวอย่างที่ 4

...เจ็บให้ลึนเคยแต่ขออย่าเอ๋ยคำยอม	ช้าเพื่อฝึกซ้อมให้ใจพร้อมสู้คำเย้ย
อาจเสียน้ำตาแต่อย่าเสียว้ากำลังใจเลย	สิ่งหวังยังไม่ลงเอยท่องคำว่าสู้เอาไว้
คอยปลอบหัวใจว่าไม่ใช่วันของเรา	วันนี้ชิมเศร้าแต่เรายังมีวันใหม่
ชีวิตยังอยู่ต้องสู้ให้เป็นนิสัย	หากใจยังไม่ยอมพ่ายคงได้มีวันของเรา...

(เพลงรอรวันของเรา ขับร้องโดย จักรพรรณ์ อาบครบุรี)

เพลงรอรวันของเรา มีเนื้อหาที่ให้ข้อคิดว่า หากปัจจุบันเราเสียใจ หรือผิดหวัง ก็อย่าถอดใจ ขอให้มีความอดทนสู้เพื่ออนาคต トラบที่ยังมีชีวิตอยู่ต้องสู้อยู่เสมอ

4. เพลงเกี่ยวกับสร้างสรรค์และสะท้อนสังคม เป็นเพลงที่มีเนื้อหากล้าถึง วิถีชีวิต และการดำเนินชีวิตของคนในสังคม ความเปลี่ยนแปลงของสังคม การเมือง เศรษฐกิจ รวมทั้งปัญหาต่างๆ ของสังคมทั้งสังคมเมือง และชนบทดังตัวอย่างเพลงต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1

หัวใจติดดิน สวมกางเกงยีนส์เก่า ๆ
 ใส่เสื้อตัวร้อยเก่า เก้ากอดกระเป๋าใบเดียวติดกาย
 กราบลาแม่พ่อ หลังจากเรียนจบ ม.ปลาย
 ลาทุ่งดอกคูณไสว มาอาศัยชายคาป่าปูน
 เอาแรงเป็นทุนสู้งานเงินเดือนต่ำ ๆ
 เก็บเงินเข้าเรียนภาคค่ำก่อความหวังบนทางเบือนฝุ่น
 ตั้งคมเมืองใหญ่ขาดแคลนน้ำใจเจือจุน
 ใช้ความอดทนเติมทุน ให้ยืนสู้ไหวทุกวัน
 อยู่เมืองสวรรค์ แต่เป็นคนชั้นติดดิน
 เป็นผู้รับใช้จนชิน หูได้ยินแต่คำสั่งงาน...

(เพลงดอกหญ้าในป่าปูน ขับร้องโดย ต่าย อรทัย)

เพลงดอกหญ้าในป่าปูน มีเนื้อหาที่สะท้อนสังคม ดังนี้

1. เรื่องราคาขายของในปัจจุบัน จะลงท้ายด้วยเลข 9 เช่น 19 บาท, 99 บาท ฯลฯ ในเพลงนี้ เสื้อราคาตัวละ 199 บาท
2. เด็กในชนบทเมื่อเรียนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จะออกมาทำงานในเมืองใหญ่ เพื่อหาเงินเรียนต่อระดับปริญญาตรี ภาคค่ำ
3. คนในเมืองใหญ่ ไม่ค่อยมีน้ำใจช่วยเหลือกัน

ตัวอย่างที่ 2

กินข้าวแล้วยังกำลังเห็ดหยังหนอ้าย
 คิดฮอดหลาย ๆ หัวใจให้โทรตาม
 นับตั้งแต่อ้ายห่างมาไกลเพื่อหางานทำ
 ซ้อบัตรเติมเงินประจำมือถือโทรตามถามใจ...
 ...ใช้บัตรเติมเงิน ให้กลายเป็นบัตรเติมใจ
 โทรศัพท์มาซบเหงอ้ายถามไถ่ให้พอเพลิดเพลิด

กินข้าวแซบบ่พักนอนเพียงพอหรืองานหนักเกิน
 วอนอ้ายอย่าทำงานเพลินมุ่งทำเงินจนเกินกำลัง
 กินข้าวแล้วยังอีกครั้งกับคำถามนี้
 เป็นห่วงอีหลีคนดีที่ใจเฝ้าหวัง
 เฮ็ดงานสาอ้ายบ่ตรเติมใจน้องไถ่หมดดั่งค้
 เอาไว้มือไคว่าง ๆ ค่อยมานั่งกินข้าวหน้า...กัน

(เพลงกินข้าวหรือยัง ขับร้องโดย ต่าย อรทัย)

เพลงกินข้าวหรือยัง มีเนื้อหาสะท้อนสังคมปัจจุบัน คนส่วนใหญ่นิยมใช้โทรศัพท์
 มือถือระบบเติมเงิน

ตัวอย่างที่ 3

จะอดหรืออืมเราจะยิ้มให้กัน	อ้ายให้คำยืนยันตั้งแต่วันเราสองครองใจ
ชีวิตรายวันอยู่กับงานปัญหามากมาย	หากบ่มีแรงใจจากอ้ายคงท้อไปนาน
จิตใจไหวหวั่นยามอายนั่นเงียบไป	ห่างแคว้นวุ่นใจคิดมากไปหวั่นไผ่มากัน
บนหนทางไกลน้องกลัวใจของอ้ายเปลี่ยนผัน	อยากขอให้เราเจอกันทุกวันยืนยันสัญญา
บ่ได้พบหน้าก็ขอให้ได้อินเสียง	บ่ได้มานั่งเคียงขอเพียงให้อ้ายโทรมา
แคว้นละครึ่งให้รู้ว่ยังมีใจห่วงหา	ทุกข์สุขอยู่ในสายตาเป็นที่ปรึกษาชีวิต
จะอดหรืออืมเราจะยิ้มให้กัน	เกี่ยวก้อยครองฮักนานอยู่เคียงกันบ่ผันไมตรี
คอยเสริมใจกันสร้างทุกวันให้เป็นวันดี	ให้รู้ว่ น้องยังมีอ้ายคนดีช่วยเป็นแรงใจ

(เพลงแรงใจรายวัน ขับร้องโดย ศิริพร อำไพพงษ์)

เพลงแรงใจรายวัน มีเนื้อหาสะท้อนสังคม ในเรื่องการว่าจ้างแรงงานในปัจจุบัน นายจ้าง
 บริษัท ห้างร้าน และ โรงงานอุตสาหกรรมจะคิดค่าจ้างแรงงานเป็นรายวัน

ตัวอย่างที่ 4

โรคความรักขาด สามสิบบาทรักษาบ่ได้ ถูกสาวลืมใจฝากไว้เพียงคำว่าเหงา
 หมอไม่มียารักษาโรคหัวใจเศร้า คิดถึงเจ็บปวดและเหงา บรรเทาด้วยทำงานหนัก
 ยึดงานเป็นหลักคิดมากถ้าพักใจนึ่ง ยืนสู้ความจริง ถูกทิ้งด้วยมือคนรัก
 เพื่อนบอกให้เมาดื่มเหล้าแล้วลืมไม่ยาก คิดถึงคำแม่เคยทัก อย่าให้ความรักทำลาย

พิชรักฝังใจขับให้ไหลมาพร้อมเหงื่อ	ความเหงายึดเชื้อให้เหงื่อล้างจากใจ
ใช้ความอ่อนล้าข่มตาหลับลืมเชื้อโย	ไม่ได้ขยันอดใครแต่เพราะใจชนวน
โรคความรักขาด สามสิบบาทรักษาไม่ได้	ทำงานसानใจ ช่วยไว้ก็คงไม่นาน
ต้องมีคนมารักษาด้วยยารักมัน	รอสามมันคงสงสาร ให้ทานรักมายาใจ

(เพลงงานหนักรักษาใจ ขับร้องโดย ไมค์ ภิรมย์พร)

เพลงงานหนักรักษาใจ มีเนื้อหาสะท้อนสังคม ในด้านนโยบายของรัฐบาลด้านสาธารณสุข
โครงการสามสิบบาทรักษาทุกโรค

ตัวอย่างที่ 5

อยากบอกให้รู้ว่ามิใช่หญิงคนหนึ่ง	ส่งความคิดถึงส่งใจให้เธอทุกวัน
มันอยู่ไกลตาแต่เธออยู่ในใจฉัน	บนทางที่เธอฝ่าฟันให้ฉันเป็นหนึ่งแรงใจ
เหนื่อยหนักยากไร้ขอใจให้รู้ว่าห่วง	งานใดใหญ่หลวงให้มีเรี่ยวแรงฝ่าไป
คิดถึงทุกยามติดตามทุกความเคลื่อนไหว	ยามสุขพลอยดีใจยามหวันไหวส่งใจอาทร
ขอเป็นน้ำตาลก้อนผสมในถ้วยกาแฟ	มีส่วนร่วมดูแลเมื่อใดที่เธอโหยอ่อน
ขอเป็นก้อนน้ำแข็งในแก้วเย็น ๆ คับร้อน	ส่งใจแทรกซอนมาอยู่ข้างเธอแทนกาย
อยากบอกให้รู้ยังมีผู้หญิงคนหนึ่ง	ส่งความคิดถึงมาคอยทุกนาที่ใจ
มาคอยซ่อมเสริมเมื่อยามที่เธอหวันไหว	หนึ่งกำลังใจให้ไว้เป็นทุนใจเธอ

(เพลงหนึ่งกำลังใจ ขับร้องโดย ฝน ธนสุนทร)

เพลงหนึ่งกำลังใจ เป็นเพลงที่มีเนื้อหาสร้างสรรค์ เสริมกำลังใจให้คนในสังคม ทุกระดับ
อาชีพ

จากการวิเคราะห์ลักษณะเนื้อหาในเพลงลูกทุ่งของ สลา คุณวุฒิ แสดงให้เห็นว่า
ลักษณะเนื้อหาในเพลงลูกทุ่ง จำแนกออกได้ 4 ลักษณะ คือ เพลงเกี่ยวกับความรักและความ
ผิดหวัง เพลงเกี่ยวกับความหลังและการรอคอย เพลงเกี่ยวกับคติธรรม ภาษิตสอนใจ และเพลง
สร้างสรรค์สะท้อนสังคม

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุป

การวิจัยเรื่อง “ลีลาภาษาในเพลงลูกทุ่งของ สลา คุณวุฒิ” นี้ มีวัตถุประสงค์ 5 ข้อ ได้แก่

1. เพื่อศึกษาลักษณะการใช้คำในเพลงลูกทุ่งของสลา คุณวุฒิ
2. เพื่อศึกษาลักษณะการใช้ประโยคในเพลงลูกทุ่งของสลา คุณวุฒิ
3. เพื่อศึกษาลักษณะการใช้โวหารในเพลงลูกทุ่งของสลา คุณวุฒิ
4. เพื่อศึกษาลักษณะการใช้สำนวนในเพลงลูกทุ่งของสลา คุณวุฒิ
5. เพื่อศึกษาลักษณะเนื้อหาในเพลงลูกทุ่งของสลา คุณวุฒิ

ในบทนี้ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ทั้ง 5 ข้อข้างต้น ดังรายละเอียดต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาลักษณะการใช้คำในเพลงลูกทุ่งของสลา คุณวุฒิ

ผู้วิจัยพบว่า สลา คุณวุฒิ ใช้ลักษณะการใช้คำตามเกณฑ์การวิเคราะห์การใช้คำในเพลงลูกทุ่งของ สลา คุณวุฒิ ที่กำหนดไว้ ดังนี้

1. การใช้คำที่สื่ออารมณ์ ผลการวิจัยพบว่า มีการใช้คำที่สื่ออารมณ์ของมนุษย์ทุกด้านอย่างชัดเจน ได้แก่ คำที่สื่ออารมณ์โศกเศร้า เสียใจ เหงา ว้าเหว่ ซึ่งเกิดจากความผิดหวังในความรัก คำที่สื่ออารมณ์โกรธแค้น ขุ่นเคือง แต่พยายามระงับความโกรธไว้ในใจ คำที่สื่ออารมณ์ประชดประชัน เสียสติ คนรัก เมื่อไม่สมหวังในความรัก คำที่สื่ออารมณ์สุข สดชื่น เมื่อมีรักที่หวังใย และเป็นกำลังใจซึ่งกันและกัน คำที่สื่ออารมณ์สนุกสนาน คำที่สื่ออารมณ์ปลุกเร้าใจให้กระทำความดี และความรู้สึกที่จริงใจ คำที่สื่ออารมณ์เสียตาย อาลัยอาวรณ์ต่อคนรักที่ต้องจากกันไปไกลเพื่อทำงาน หรือการที่ถูกคนรักหมางเมิน คำที่สื่ออารมณ์ชื่นชม ยกย่อง คนรัก และคนในครอบครัว ทั้งในด้านคุณสมบัติ และรูปลักษณ์ คำที่สื่ออารมณ์สงสาร เห็นใจ จากคนรัก โดยใช้คำอ้อมตนให้น่าสงสาร

2. การใช้คำสัมผัส ผลการวิจัยพบว่ามีการใช้คำสัมผัสทั้งสัมผัสพยัญชนะ และสัมผัสสระ ซึ่งสลา คุณวุฒิ นิยมใช้คำสัมผัสภายในวรรคเดียวกัน บทเพลงจึงไพเราะเพราะพริ้ง และยังสร้างอารมณ์ และความรู้สึกให้แก่ผู้ฟังได้อย่างชัดเจน

3. การใช้คำซ้ำ ผลการวิจัยพบว่าจะเป็นการใช้คำซ้ำ ซึ่งผู้วิจัยจำแนกได้ 3 ประเภทคือ การซ้ำคำ การซ้ำวลี และการซ้ำข้อความ แต่ละประเภทจะมีทั้งการซ้ำโดยทันทีและการซ้ำโดยมีคำอื่นมาคั่น เพื่อย้ำความให้ข้อความมีความหมายหนักแน่นขึ้น

4. การใช้คำซ้อน ผลการวิจัยพบว่ามีการใช้คำซ้อนที่เป็นคำ 2 พยางค์ และเป็นการซ้อนคำเพื่อความหมาย ซึ่งทำให้สื่อความหมายในเพลงได้อย่างชัดเจน และยังสร้างความไพเราะเพิ่มขึ้นจากเสียงสัมผัส

5. การใช้คำหลากหลาย ผลการวิจัยพบว่ามีการใช้คำหลายคำที่มีความหมายอย่างเดียวกัน เพื่อเลี่ยงการใช้คำซ้ำซาก แต่ยังคงความหมายเดียวกัน

6. การใช้คำศัพท์ที่มีความหมายลึกซึ้ง ผลการวิจัยพบว่า มีการใช้คำสื่อความหมายลึกซึ้ง นอกเหนือจากคำที่มีความหมายโดยตรงแล้ว ยังใช้คำที่มีความหมายโดยนัย คำที่มีความหมายโดยบริบท คำที่มีความหมายโดยสถานการณ์ และคำที่มีความหมายโดยจิตประหวัด ซึ่งต้องตีความเพื่อเข้าใจความหมายของคำ

7. การใช้คำภาษาถิ่น ผลการวิจัยพบว่ามีการใช้ภาษาถิ่นอีสานปนในภาษาถิ่นกลางจำนวนมาก ซึ่งจำแนกลักษณะของการใช้ภาษาถิ่นปนในเพลงลูกทุ่งได้ 2 ลักษณะ คือ การใช้คำภาษาถิ่นเพื่อสื่อความหมายที่ชัดเจน ลึกซึ้ง เป็นกันเองกับผู้ฟัง แสดงว่าเป็นพวกเดียวกับผู้ฟัง และการใช้คำภาษาถิ่นเพื่อเสียงสัมผัส กับคำภาษาถิ่นกลาง และคำภาษาต่างประเทศ ทั้งสัมผัสภายในวรรคเดียวกันและสัมผัสนอกวรรค

8. การใช้คำภาษาต่างประเทศ ผลการวิจัยพบว่ามีการใช้คำภาษาต่างประเทศทั้งภาษาอังกฤษ และภาษาฝรั่งเศส โดยวิธีการทับศัพท์และการใช้คำตัดและคำย่อ ซึ่งมักเป็นคำภาษาต่างประเทศที่คนไทยส่วนใหญ่ใช้สื่อความหมายในการดำเนินชีวิตประจำวัน

9. การเขียนคำเลียนเสียงพูด ผลการวิจัยพบว่ามีการเขียนคำเลียนเสียงพูดที่ผิดแปลกไปจากรูปเขียน โดยการเปลี่ยนเสียงวรรณยุกต์ เสียงพยัญชนะ และเสียงสระ เพื่อให้เหมือนกับพูดกับผู้ฟัง เพื่อให้เข้าถึงอารมณ์เพลงได้อย่างลึกซึ้ง

10. การใช้คำภาษาสร้างใหม่ ผลการวิจัยพบว่ามีการสร้างคำใหม่ด้วยการนำคำมาเรียบเรียงให้เป็นคำใหม่ จากแนวเทียบเดิมที่มีอยู่แล้ว เพื่อให้มีความหมายใหม่ที่พิเศษอย่างลึกซึ้ง และเกิดจินตภาพ

11. การใช้คำย่อและคำตัด ผลการวิจัยพบว่า มักใช้คำย่อในรูปของพยัญชนะหนึ่งตัวตามด้วยเครื่องหมายมหัพภาค และคำที่ใช้ส่วนใหญ่เป็นคำที่ใช้กันโดยทั่วไป ซึ่งผู้ฟังเข้าใจได้ทันที ไม่จำเป็นต้องอธิบายเพิ่มเติม ส่วนการใช้คำตัด ในเพลงลูกทุ่งของ สลา คุณวุฒิ มักตัดคำเพื่อให้กระชับความยิ่งขึ้น และเป็นลักษณะของการใช้ภาษาพูด

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อศึกษาลักษณะการใช้ประโยคในเพลงลูกทุ่งของสลา คุณวุฒิ

ผู้วิจัยพบว่า มีการใช้ประโยคตามเกณฑ์การวิเคราะห์ลักษณะการใช้ประโยคในเพลงลูกทุ่งของ สลา คุณวุฒิที่กำหนดไว้ ดังนี้

1. ประโยคบอกเล่า ผลการวิจัยพบว่าใช้ประโยคบอกเล่า 2 ลักษณะ คือ ประโยคบอกเล่าที่มีเจตนาแจ้งให้ทราบ และประโยคบอกเล่าที่มีเจตนาอื่น ได้แก่ ประโยคบอกเล่าที่มีเจตนาสั่งให้ทำ และประโยคบอกเล่าที่มีเจตนาขอร้อง

2. ประโยคคำถาม ผลการวิจัยพบว่าเป็นการใช้ประโยคคำถามที่ไม่ต้องการคำตอบ แต่มีเจตนาอื่นแฝงอยู่ในรูปประโยคคำถาม 3 ลักษณะ ได้แก่ รูปประโยคคำถามแบบตอบรับ – ปฏิเสธ รูปประโยคคำถามแบบให้ตอบเพื่อความ และรูปประโยคคำถามแบบให้เลือกตอบ ซึ่งแต่ละรูปประโยคไม่มีเจตนาถาม แต่มีเจตนาอื่นแฝงอยู่ เช่น เจตนาบอกเล่า เจตนาขอร้อง เป็นต้น

3. ประโยคคำสั่ง ผลการวิจัยพบว่ามีการใช้ประโยคคำสั่ง 2 ลักษณะ คือ สั่งให้ทำ และสั่งห้ามไม่ให้ทำ

4. ประโยคขอร้อง หรือชักชวน ผลการวิจัยพบว่ามีการใช้ประโยคขอร้อง หรือชักชวน 2 ลักษณะ คือ ขอร้องให้ทำ และ ขอร้องว่าอย่าทำ

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อศึกษาลักษณะการใช้โวหารในเพลงลูกทุ่งของ สลา คุณวุฒิ

ผู้วิจัยพบว่ามีลักษณะการใช้โวหารตามเกณฑ์การวิเคราะห์ลักษณะการใช้โวหารที่กำหนดไว้ กล่าวคือ สลา คุณวุฒิ ใช้โวหารในเพลงลูกทุ่งหลายลักษณะ ได้แก่ อุปลักษณ์ อุปมา สมพจน์ นามนัย ปฏิภาศน์ ปฏิภาคพจน์ आवัตพากย์ อติพจน์ ปฏิรูปพจน์ บุคลาธิษฐาน อุทาหรณ์ และ ปฏิบุจจา ซึ่งจะทำให้เกิดจินตภาพและสื่อความหมายได้ชัดเจนกว่าภาษาที่กล่าวโดยตรงไปตรงมา เพราะการใช้โวหารเป็นการใช้ภาษาเปรียบเทียบกับสรรพสิ่งต่าง ๆ ได้ทั้งรูปธรรมและนามธรรม

วัตถุประสงค์ข้อที่ 4 เพื่อศึกษาลักษณะการใช้สำนวนในเพลงลูกทุ่งของ สลา คุณวุฒิ

ผู้วิจัยพบว่ามีลักษณะการใช้สำนวนตามเกณฑ์การวิเคราะห์ลักษณะการใช้สำนวนที่กำหนดไว้ กล่าวคือ มีลักษณะการใช้สำนวน 2 ลักษณะ คือ การใช้สำนวนเก่าที่ใช้กันมานานแล้ว รวมถึงสุภาษิต คำพังเพย และการใช้สำนวนใหม่ที่ สลา คุณวุฒิ คิดเรียบเรียงขึ้นเป็นคำคม หรือ สำนวนใหม่ เพื่อใช้สื่อความหมายในเชิงเปรียบเทียบได้อย่างลึกซึ้ง สร้างจินตนาการให้แก่ผู้ฟังได้อย่างชัดเจน

วัตถุประสงค์ข้อที่ 5 เพื่อศึกษาลักษณะเนื้อหาในเพลงลูกทุ่งของ สลา คุณวุฒิ

ผู้วิจัยพบว่ามีลักษณะเนื้อหาตามเกณฑ์การวิเคราะห์ลักษณะเนื้อหาในเพลงลูกทุ่งของ สลา คุณวุฒิที่กำหนดไว้ กล่าวคือ มีลักษณะเนื้อหาจำแนกได้ 4 ลักษณะ คือ เพลงเกี่ยวกับความรัก และความผิดหวัง เพลงเกี่ยวกับความหลังและการรอคอย เพลงเกี่ยวกับคติธรรม ภาสิตสอนใจ และเพลงสร้างสรรค์สะท้อนสังคม

อภิปรายผล

1. เพลงลูกทุ่งของ สลา คุณวุฒิ ใช้คำที่สื่ออารมณ์ของมนุษย์ทุกด้านอย่างชัดเจน ทั้งอารมณ์โศกเศร้า เสียใจ อาลัยอาวรณ์ ประชดประชัน เสียคดี เมื่อไม่สมหวังในความรัก อารมณ์ชื่นชม ยกย่องคนรักทั้งคุณสมบัติ และรูปสมบัติ อารมณ์รัก สดชื่น เมื่อมีรักเป็นกำลังใจ เนื่องจากผู้ประพันธ์ต้องการถ่ายทอดอารมณ์ต่าง ๆ เป็นบทเพลงให้ผู้ฟังเกิดความรู้สึกคล้อยตามเนื้อหาของเพลง เช่น เพลงที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับความรักที่ผิดหวัง จะใช้คำที่สื่ออารมณ์โศกเศร้าให้ผู้ฟังรู้สึกสะเทือนอารมณ์ตามเพลง และเกิดจินตภาพ ตามที่ผู้ประพันธ์ถ่ายทอดอารมณ์เพลง ซึ่งสอดคล้องกับชานาญ (2522: 70) ที่กล่าวว่า “การใช้คำจากก่อให้เกิดความรู้สึกกระทบกระเทือนอารมณ์ผู้ฟังหรือผู้อ่านได้ทั้งความรู้สึกสุข สดชื่น เศร้าสะเทือนใจ”

2. เพลงลูกทุ่งของ สลา คุณวุฒิ ใช้คำที่มีความหมายตามรูปศัพท์ ซึ่งเป็นการสื่อความหมายอย่างตรง ๆ โดยวิธีการซ้ำคำ เพื่อให้มีความหมายหนักแน่นยิ่งขึ้น และวิธีการซ้อนคำ เพื่อเป็นการย้ำคำ หรือข้อความ และสื่อความหมายที่ชัดเจนยิ่งขึ้น ส่วนคำที่มีความหมายแฝง ผู้ฟังจะต้องตีความในบริบทนั้น จึงจะเข้าใจความหมายของคำรวมทั้งมีการสร้างคำใหม่จากแนวเทียบเดิมที่มีอยู่แล้ว เพื่อสื่อความหมายที่พิเศษลึกซึ้ง เนื่องจากผู้ประพันธ์ต้องการให้ผู้ฟังเกิดจินตนาการชัดเจน กว้างภาษาที่กล่าวอย่างตรงไปตรงมา ซึ่งสอดคล้องกับ กุหลาบ (253: 163) ที่กล่าวถึง ความงดงามในบทร้อยกรองว่า คำในบทร้อยกรองต้องมีความหมายที่ลึกซึ้ง ก็นใจ ทำให้ผู้อ่านเกิดจินตภาพคล้อยตามได้

3. เพลงลูกทุ่งของ สลา คุณวุฒิ นิยมใช้ภาษาถิ่นอีสานปนในภาษาถิ่นกลาง เนื่องมาจากผู้ประพันธ์มีถิ่นกำเนิดเป็นชาวอีสาน ดำเนินชีวิตอยู่ในภาคอีสานมาโดยตลอด จึงมีความรู้และถนัดในการใช้ภาษาถิ่นอีสาน และต้องการสร้างความเป็นกันเองกับผู้ฟัง ซึ่งเป็นผู้ใช้แรงงานที่มาจากภาคอีสาน และใช้ภาษาถิ่นอีสานสื่อสารกัน ประกอบกับเพลงลูกทุ่งของ สลา คุณวุฒิ มีเนื้อหาเกี่ยวกับชีวิตของชาวชนบทเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งสอดคล้องกับ พยงค์ (2548: 2) ที่กล่าวถึง บทเพลงที่มีภาษาถิ่นอีสานปนว่า ทำให้บทเพลงมีอรรถรสยิ่งขึ้น และช่วยสร้างบรรยากาศตามเนื้อหาของเพลงที่เกี่ยวกับชีวิต

4. เพลงลูกทุ่งของ สลา คุณวุฒิ มีการใช้โวหาร โดยนำคำหรือข้อความมากล่าว

เปรียบเทียบในเพลงลูกทุ่งหลายลักษณะ ได้แก่ อุปลักษณ์ อุปมา สมพจน์ นามนัย ปฏิภาหะ ปฏิภาคพจน์ อาวัตพากย์ อติพจน์ ปฏิรูปพจน์ บุคลาธิษฐาน อุทาหรณ์ และปฏิปจน์ เนื่องจากผู้ประพันธ์ต้องการสื่อความหมายที่ชัดเจนกว่าภาษาที่กล่าวอย่างตรงไปตรงมา และให้ผู้ฟังเกิดจินตภาพ ตามคำหรือข้อความที่นำมาเปรียบเทียบ แต่ผู้ฟังจะต้องตีความในการเข้าใจความหมายของโวหารแต่ละประเภท ซึ่งสอดคล้องกับ วิภา (2538: 39-54) ที่กล่าวถึงประเภทของโวหารที่พบในวรรณคดี และวรรณกรรมไทย ว่าเป็นวิธีการพูดอย่างหนึ่ง แต่หมายความเป็นอย่างอื่นในเชิงเปรียบเทียบ

5. เพลงลูกทุ่งของ สลา คุณวุฒิ มีการใช้สำนวนทั้งที่เป็นสำนวนเก่าที่ใช้กันมานานแล้ว

รวมถึงสุภาษิต คำพังเพย อาจเนื่องจากการใช้สำนวน คำพังเพย และสุภาษิตของไทยที่มีมาแต่โบราณนั้น สามารถอธิบายเพื่อความต่าง ๆ ให้ผู้อ่านได้เข้าใจได้อย่างชัดเจน และการใช้สำนวนใหม่ที่ สลา คุณวุฒิ คิดเรียบเรียงขึ้นเป็นคำคม หรือสำนวนใหม่ อาจเนื่องมาจากเป็นลักษณะเฉพาะตัวของผู้ประพันธ์ที่แสดงถึงภูมิปัญญาในการคิดคำคมขึ้นใช้สื่อความหมายในเชิงเปรียบเทียบ ซึ่งสอดคล้องกับ วาสนา (2530: 19-20) ที่กล่าวถึงสำนวนว่า เป็นถ้อยคำที่เรียบเรียงขึ้นอย่างมีชั้นเชิงไม่ตรงตามรูปภาษา แต่มีความหมายเป็นอย่างอื่นที่ต้องตีความหมาย ทั้งสำนวนเก่าและสำนวนใหม่

6. เพลงลูกทุ่งของ สลา คุณวุฒิ มีลักษณะเนื้อหาจำแนกได้ 4 ลักษณะ คือ เพลงที่มี

เนื้อหาเกี่ยวกับความรักและความผิดหวัง อาจเป็นเพราะผู้ประพันธ์ต้องการให้ผู้ฟังเข้าใจถึงชีวิตรักของหนุ่มสาวที่มีทั้งสมหวังและผิดหวัง เพลงที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับความหลังและการรอคอย อาจเป็นเพราะผู้ประพันธ์ต้องการสะท้อนภาพวิถีชีวิตของชาวชนบท ว่าต้องอดทนต่อความยากลำบากในการทำไร่ทำนา และต้องรอคอยการกลับมาของคนรักที่ทำงานอยู่ต่างจังหวัด เพลงที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับคหกรรม ภาสิตสอนใจ อาจเป็นเพราะผู้ประพันธ์ต้องการชี้แนะวิธีการปฏิบัติตนในการทำงาน และการดำเนินชีวิต และเพลงที่มีเนื้อหาสร้างสรรค์สะท้อนสังคม อาจเป็นเพราะผู้ประพันธ์ต้องการสะท้อนภาพชีวิตของผู้ใช้แรงงาน ที่ต้องจากบ้านเกิดมาทำงานต่างจังหวัด และดำเนินชีวิตด้วยความยากลำบาก ซึ่งสอดคล้องกับ สมชื่น (2537: 59) ที่จำแนกประเภทเนื้อหาของเพลงของ ธงไชย แมคอินไตย์ เป็น 2 ลักษณะ คือ เพลงที่ใช้ประกอบการแสดง และเพลงที่ใช้ขับกล่อม ซึ่งจะมีเนื้อหาเกี่ยวกับความรักในแง่มุมต่าง ๆ และให้คติสอนใจแก่ผู้ฟัง

ข้อเสนอแนะ

จากข้อมูลลีลาภาษาในเพลงลูกทุ่งของ สลา คุณวุฒิ และผลการวิจัยที่ได้ ผู้วิจัยพบประเด็นที่น่าสนใจ และศึกษาได้ ดังนี้

1. จากการวิจัยพบว่า เพลงลูกทุ่งของ สลา คุณวุฒิ มีการใช้คำภาษาสร้างใหม่ที่สื่อความหมายได้อย่างลึกซึ้ง เป็นพิเศษ ทำให้ผู้ฟังเกิดจินตภาพได้ โดยวิธีการสร้างคำใหม่จากแนวเทียบเดิมที่มีอยู่แล้ว ควรศึกษาการใช้คำภาษาสร้างใหม่ในบทเพลงของผู้ประพันธ์ท่านอื่นหรือในวรรณกรรมประเภทอื่น
2. จากการวิจัยพบว่า เพลงลูกทุ่งของ สลา คุณวุฒิ มีการใช้โวหารในเชิงเปรียบเทียบหลายลักษณะ เพื่อสื่อความหมายที่ลึกซึ้ง คมคายกว่าภาษาที่กล่าวอย่างตรงไปตรงมา จึงควรศึกษาลักษณะการใช้โวหารของผู้ประพันธ์เพลงท่านอื่นต่อไป โดยเฉพาะผู้ประพันธ์เพลงไทยสากล
3. จากการศึกษาลีลาภาษาของ สลา คุณวุฒิ ทำให้ทราบถึงลักษณะเด่นในการใช้ภาษาของผู้ประพันธ์เพลง ควรศึกษาเปรียบเทียบกับผู้ประพันธ์เพลงรุ่นเก่าว่ามีลีลาภาษาแตกต่างกันอย่างไร เช่น พยงค์ มุกดา

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

กอบกุล อิงคนนท์. 2546. **ศัพท์วรรณกรรม**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์รักอักษร.

กาญจนา นาคสกุล และคณะ. 2524. **การใช้ภาษา**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์เคล็ดไทย.

กาญจนา วิชญาปกรณ์. 2542. **แนวทางการวิจัยวรรณคดี**. ภาควิชาภาษา,
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, มหาวิทยาลัยนเรศวร. (อัครสำเนา)

การะเกด (นามแฝง). 2547. **สิบห้าวันรอบทิศ**. ลูกทุ่งคอกท่อม (1 – 15 ตุลาคม 2547): 9.

กำชัย ทองหล่อ. 2519. **หลักภาษาไทย**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ร่วมสาส์น.

กุหลาบ มัลลิกะมาส. 2531. **ความรู้ทั่วไปทางวรรณคดีไทย**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์
มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

กุหลาบ มัลลิกะมาส และ วิพุธ โสภวงศ์. 2524. **หนังสือแบบเรียนภาษาไทยรายวิชา
ท. 041: การเขียน 1**. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.

จินตนา ดำรงค์เลิศ. 2543. **วรรณกรรมเพลงลูกทุ่ง**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

จิรวัดน์ สว่างวงศ์. 2546. **แบบเสนอผู้ทรงภูมิปัญญาเพื่อประกาศยกย่องเชิดชูเกียรติเป็น
ครุภูมิปัญญาไทย**.

จารุณี กองพลพรหม และชันษชัย อธิเกียรติ. 2546. **ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารอย่างมี
ประสิทธิภาพ**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- เจือ สตะเวทิน. 2518. **การใช้ภาษาระดับปริญญา**. กรุงเทพฯ: มปท.
- นकाจ ราชบุรี. 2537. **ประวัติศาสตร์ธุรกิจเพลงลูกทุ่งไทย พ.ศ. 2507-2535**.
กรุงเทพฯ: วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- นัตรา บุนนาค, สุวรรณิ อุดมผล และวรรณิ พุทธเจริญทอง. 2522. **ศิลปะการใช้ภาษาไทย
ในชีวิตประจำวันและธุรกิจ**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ประกายพริก.
- น้ำ ทองคำวรรณ. 2543. **ความรู้ทั่วไปทางวรรณคดีไทย (หลักศิลาจารึกสุโขทัย หลักที่1)**.
พิมพ์ครั้งที่14. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ชำนาญ รอดเหตุภัย. 2522. **สัมมนาการใช้ภาษาไทย**. กรุงเทพฯ: กรุงเทพมหานครพิมพ์.
- เด่นศิริ สีนสืบผล. 2542. **ผลการวิจัยเรื่องสุนทรียะทางภาษาไทยในวรรณกรรมเพลง
สุนทราภรณ์**. มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์.
- เทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี, สมเด็จพระ. 2533. **ลูกทุ่งกับเพลงไทย: เส้นทาง
เพลงลูกทุ่งไทย**. สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. (อัครสำเนา)
- ธวัช ปุณโณทก. 2545. **วิวัฒนาการภาษาไทย**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ไทยวัฒนา
พานิช.
- นพพร ดำนสกุล. 2537. **รายงานการวิจัยเรื่องการวิเคราะห์วรรณกรรมเพลงลูกทุ่งของ
จูเลียม กิ่งทอง**. สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ,
กระทรวงศึกษาธิการ.
- นววรรณ พันธุมธา. 2527. **ไวยากรณ์ไทย**. กรุงเทพฯ: รุ่งเรืองสาส์นการพิมพ์.

นิรนาม. 2548. ลูกทุ่งขี้ป่น. ลูกทุ่งวาไรตี้. (18 – 24 พฤษภาคม 2548): 17.

_____. 2548. 10 ปี แกรมมีโกลด์เข้ม. คม ชัด ลึก (24 มกราคม 2545): 22.

_____. 2548. เพลงลูกทุ่งและหมอลำสะท้อนชีวิตคนอีสานบ้านเฮา (Online). Available:
www.isangate.com/entertain/sala.html.

นิโลบล โควาพิทักษ์เทศ. 2535. กระบวนการสร้างนักร้องยอดนิยมของบริษัท แกรมมี
เอ็นเตอร์เทนเมนต์ จำกัด. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยพณิชยการมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.

บรรจบ พันธุมเมธา. 2544. ลักษณะภาษาไทย. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย
รามคำแหง.

บรรณวัชร (นามแฝง). 2547. คมเคียวคมปากกา: สตรีงหนีตายซบลูกทุ่ง. คม ชัด ลึก
(21 กันยายน 2547): 28.

ประกาศกรม วัฒนเจริญ. 2544. เอกสารการสอนวิชาภาษาไทย รหัสวิชา 01-310-101.
ปทุมธานี: สถาบันวิทยบริการ ศูนย์กลางสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล.

ปรีชา ช่างขวัญยืน. 2525. ศิลปะการเขียน. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วิชาการ.

ปรีชา พิณทอง. 2532. สารานุกรม ภาษาอีสาน-ไทย-อังกฤษ. อุบลราชธานี: สำนักพิมพ์
ศิริธรรม.

ปิยะ มณีวงศ์. 2544. การเล่าเรื่องและวงล้อในงานประพันธ์เนื้อร้องเพลงไทยสากลของ
ระวี กังสนารักษ์. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยพณิชยการมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหิดล.

เปรมจิต ชนะวงศ์. 2538. **หลักภาษาไทย**. นครศรีธรรมราช: โครงการผลิตตำราและเอกสารทางวิชาการสถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช.

เปลื้อง ณ นคร. 2535. **ศิลปะแห่งการประพันธ์**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ข้าวฟ่าง.

ผะอบ โปษะกฤษณะ. 2532. **ลักษณะเฉพาะของภาษาไทย**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.

_____. ม.ป.ป. **ภาษาไทยของเรามีเอกลักษณ์และการใช้ภาษาไทยมาตรฐาน**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสยาม.

พยงค์ มุกดา. 2533. **ในเส้นทางเพลงลูกทุ่งไทย**. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ.

_____. 2548. “การใช้ภาษาในเพลงลูกทุ่ง”. *ลูกทุ่งวาไรตี้* (18-24 ตุลาคม 2548): 2.

พัชรีย์ จำปา. 2538. **วจนลีลาในวรรณกรรมสำหรับเด็ก**. กรุงเทพฯ: วิทยานิพนธ์มหาวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พิทยา ลิ้มมณี. 2537. **การอ่านตีความ**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.

พูนพิศ อมาตยกุล. 2532. **เพลงลูกทุ่งในสายตาของนักเพลงไทย**. *ถนนดนตรี*. (กันยายน 2532): 25-27.

เพิ่มพร ธนสีดิงกูร. 2544. **วิเคราะห์วรรณกรรมเพลงของ สลา คุณวุฒิ**. กรุงเทพฯ: วิทยานิพนธ์มหาวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

เพ็ชรศิริ วงศ์วิภานนท์. 2526. **ความสัมพันธ์ทางไวยากรณ์ 3 ชนิดกับการรวมตำแหน่งวลีในประโยคภาษาไทย**. *ศาสตร์แห่งภาษา ฉบับที่ 2*. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ภักยา ภักดีบุรี. 2535. การศึกษาวรรณกรรมเพลงของไพบูลย์ บุตรขัน. สงขลา: ปรินญา
นิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ .

ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร. 2540. ภาษากับการสื่อสาร.
นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.

มัยลา ศรีโมรา. 2538. วิเคราะห์บทเพลงของ สง่า อารัมภีร์. กรุงเทพฯ: วิทยานิพนธ์
มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

เมทินี รัชฎารักษ์และวิเศษ ชาญประโคน. 2546. ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารธุรกิจ 1.
กรุงเทพฯ: ทริปเพิ้ล เซเวน มัลติเทค.

รัฐวิศ (นามแฝง), 2547. โต๊ะข่าวดาวรุ่ง. ดาวรุ่งเสียงทอง. (1 – 31 ตุลาคม 2547): 12.

ราชบัณฑิตยสถาน. 2545. พจนานุกรมศัพท์วรรณกรรมอังกฤษ-ไทย. กรุงเทพฯ:
ราชบัณฑิตยสถาน.

_____. 2546. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ: บริษัท
นานมีบุ๊คส์ จำกัด.

ลักขณา สุขสุวรรณ. 2521. วรรณกรรมเพลงลูกทุ่ง. กรุงเทพฯ: ปรินญานิพนธ์ กศ.ม.,
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

วราภรณ์ บำรุงกุล. 2537. ร้อยกรอง. ภาควิชาภาษาและภาษาตะวันออก, คณะ
มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, มหาวิทยาลัยนเรศวร.

วราวุธ สุมาวงศ์. 2526. เบื้องหลังเพลงดัง. กรุงเทพฯ: บริษัท สยามออฟเซ็ท จำกัด.

วัชรภรณ์ อจหาญ. 2535. การศึกษาวิเคราะห์บทเพลงไทยสากลของสุนทราภรณ์.
กรุงเทพฯ: วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- วาสนา เกตุภาค. 2530. **การเขียน**. กรุงเทพฯ:สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์
- วิภา กงกะนันท์. 2538. **วรรณคดีศึกษา**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- วิไลศักดิ์ กิ่งคำ. 2544. **ภาษาไทยถิ่น**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- วีรวรรณ คลังกรณ์. 2540. **บทเพลงลูกทุ่งของชาย เมืองสิงห์: การศึกษาเชิงวิเคราะห์**.
กรุงเทพฯ: วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- แววดี ปัญญาเรือง. 2538. **การใช้เพลงและเกมเพื่อฝึกอ่านออกเสียงคำที่ใช้พยัญชนะ ร ล
ว ควบกล้ำ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2**. กรุงเทพฯ: วิทยานิพนธ์
มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ศรัณยา ขวัญทอง. 2545. **กลวิธีการใช้ภาษาในเพลงชุด “พักกายพักใจ” ของพงษ์สิทธิ์
คัมภีร์**. เอกสารประกอบการสัมมนาการใช้ภาษาไทย,
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- ศรีจันทร์ พันธุ์พานิช. 2538. **การเขียน**. ภาควิชาหลักสูตรและการสอน,
คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ศรีจันทร์ วิชาตรง. 2541. **หลักภาษาไทย**. กรุงเทพฯ: สถาบันราชภัฏพระนคร.
- ศักดิ์ ปากพั่ง (นามแฝง). 2547. **บันทึกคนบันเทิง. ดาวรุ่งเสียงทอง**. (1 – 31 ตุลาคม
2547): 23.
- สมเกียรติ รัชมณี. 2538. **ผลการวิจัยเรื่องโวหารภาพพจน์ในบทเพลงของธงไชย
แมคอินไตย์**. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สมชื่น เชี่ยวกุล. 2537. การวิเคราะห์กลวิธีในการใช้ภาษาและเนื้อหาของเพลงของธงไชย แมคอินไตย์. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ศลา คุณวุฒิ. 2548. สัมภาษณ์, 22 กันยายน 2548.

สอ เสถบุตร. 2540. พจนานุกรมอังกฤษ-ไทย. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

ศักดิ์ ลานไทร. 2547. บันทึกเบื้องหลังอารมณ์เพลง: กว่าจะมาเป็นเพลง. ดาวรุ่งเสียงทอง (1 – 31 ตุลาคม 2547): 31.

สายทิพย์ นุกุณกิจ. 2538. วรรณกรรมปัจจุบัน. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

สิริวรรณ นันทจันทุล. 2543. การเขียนเพื่อการสื่อสาร 2. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สุกรี เจริญสุข. 2532. จะฟังดนตรีอย่างไรให้ไพเราะ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เรือนแก้ว การพิมพ์.

สุโขทัยธรรมมาธิราช, มหาวิทยาลัย. 2529. เอกสารการสอนชุดวิชาภาษาไทย 6 (การเขียนสำหรับครู). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ประชาชน.

_____. 2532. เอกสารการสอนชุดวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร. นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

สุนันท์ อัญชลินุกุล. 2546. ระบบคำภาษาไทย. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- สุดารัตน์ บัวศรี. 2547. การศึกษาภาษาและกลวิธีการสร้างอารมณ์ขันจากเรื่องขบขันใน
นิตยสารแพรว และนิตยสารชีวจิต. กรุงเทพฯ: วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต,
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- เสาวณีย์ สิกขาบัณฑิต. 2534. พิมพ์ครั้งที่ 2. การเขียนสำหรับสื่อการสื่อสาร.
กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ดวงกมล.
- เหลียมฟ้า (นามแฝง). 2547. โลกลูกทุ่ง. ลูกทุ่งคอตคอม (1 – 15 ตุลาคม 2547): 6.
- อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. 2532. คำจำกัดความศัพท์ในภาษาศาสตร์สังคม. กรุงเทพฯ:
โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. 2545. พิมพ์ครั้งที่ 3. ภาษาในสังคมไทย. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- อรชรา เรือนคำ. 2536. การศึกษาภาพสะท้อนสังคมล้านนา และคุณค่าเชิงวรรณศิลป์จาก
บทเพลงของ จรัส มโนเพชร. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- อรินยา บุญรัตพันธุ์. 2540. การวิเคราะห์เพลงประกอบละครโทรทัศน์. กรุงเทพฯ:
วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อุปกิตศิลปสาร, พระยา. 2544. หลักภาษาไทย. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แพรวพิตยา.
- เอก สงวน. 2547. ลองใต้. ลูกทุ่งวาไรตี้ (13 – 19 ตุลาคม 2547): 21.
- Joos, Martin. 1961. **The Five Clocks: A Linguistic Excursion into the Five Style of
Eng Usage.** New York: Harcourt, Brace and World.

Costello, Robert B. (Editor). 1990. **Random House Webster's College Dictionary.**
New York

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
อภิธานศัพท์ภาษาถิ่นอีสาน
ในเพลงลูกทุ่งที่ใช้ในการวิจัย

อภิธานศัพท์ภาษาถิ่นอีสานในเพลงลูกทุ่งที่ใช้ในการวิจัยนี้

คำภาษาถิ่นอีสาน	ความหมาย
กะดื้อ	มาก, เหลือเกิน
คัก	พอดี, ถูกต้อง
คิดสอด	คิดถึง
คือ	เหมือน, เหมาะสม
คือสี	อาจจะ
งานหยัง	งานอะไร
จัก	ก็
จักคราว	สักครู่
จักหน้อย	สักนิด, อีกหน่อย
จั้งซัน	อย่างนั้น
จั้งใด	อย่างไร
จั้งซี้	อย่างนี้
จั้งแม่น	เหมือนว่า, ราวกับว่า
จันจ้อ	ถึ, แคบ
จ่อซ่อ	ซึ่มเสร์้า
เจ้าของ	ตัวเอง, ตัวเรา
ซ่อย	ช่วย
ซัง	เกลียด
ซันเบาะ	เป็นเช่นนั้นหรือ
ซ้อ ๆ	เฉย ๆ , เปล่า ๆ
ซุน	ถูก, ต้อง, สัมผัส
แซบ	อร่อย
เค้	มาก
เค้อ	นะ
ดอกร	หรือ

คำภาษาถิ่นอีสาน	ความหมาย
โดน	นาน
ไค	ไร, ไหน
ตั่วะ	โกหก
แท้ได้	มากจริง ๆ
น้อ	นะ
นำ	ด้วย
นำไป	ติดตามไป
บาด	ตอน, เมื่อ
บ่เป็นหยัง	ไม่เป็นไร
บ่แม่น	ไม่ใช่
เบ็ง	ดู, มอง
เป็นหยัง	ทำไม, เป็นอะไร
แปง	ซ่อม
แปน	โล่ง, เดียน
ผู้บ่าว	คนหนุ่ม
ไผ	ใคร
พุ้น	นั่น, โน้น
พ้อ	พบ
เพ็น	ท่าน (สรรพนามบุรุษที่ 3)
ฟ้าว	รีบเร่ง
ม่วน	สนุก, ไพเราะ
ม่อ	ใกล้
ม่องม่อง	สะท้อนแสงแวบ ๆ แวม ๆ
มักหลาย	ชอบมาก
มีนตา	ลืมตา
มี้อ	วัน
มี้ออื่น	พรุ่งนี้

คำภาษาถิ่นอีสาน	ความหมาย
มือสี่	มะรีน
เมื่อ	กลับ
แม่น	ไซ้
แม่นบ่	ไซ้ใหม่
แม่นบ้อ	จริงหรือ, ไซ้หรือ
ขาม	ฤดู
ยังบ่ทัน	ยังไม่
ข้าน	กลัว
เว้า	พูด
ลี	จะ
สา	เถอะ
หม้อง	ที่, แห่ง
หัน	มอง
หยัง	อะไร
หลาย ๆ	มาก ๆ
หลอย	หนีหาย
แห่น	บ้าง
อีหยัง	อะไร
อีหลี	จริง ๆ
อ้าย	พี่ชาย
เอิ้น	เรียก, ร้อง, ประกาศ
ฮอด	ถึง
ฮ้าง	เก่า
ฮู้จัก	รู้จัก
เฮ็ด	ทำ
เฮา	เรา
แสง	แรง
เฮ้ง	ยิ่ง

ภาคผนวก ข

เนื้อเพลงลูกทุ่งยอดนิยมของ สลา คุณวุฒิ ที่ใช้ในการวิจัย

เพลงลูกทุ่งยอดนิยม ของ สลา คุณวุฒิ ที่ใช้ในการวิจัย

ดอกหญ้าในป่าปูน

ต่าย อรทัย

หัวใจติดดินสวมกางเกงยีนส์เก่า ๆ ใส่เสื้อตัวร้อยเก่า ๆ กอดกระเป๋าใบเดียวติดกาย
 กราบลาแม่พ่อ หลังจากเรียนจบ ม.ปลาย ลาทุ่งดอกคูณไสว มาอาศัยชายคาป่าปูน
 เอาแรงเป็นทุน ฝู้งานเงินเดือนต่ำ ๆ
 เก็บเงินเข้าเรียนภาคค่ำ ก่อความหวังบนทางเปื้อนฝุ่น
 ตั้งคมเมืองใหญ่ขาดแคลนน้ำใจเจือจุน ใช้ความอดทนเติมทุน ให้อุ่นสู้อากาศทุกวัน
 อยู่เมืองสวรรค์ แต่เป็นคนชั้นติดดิน เป็นผู้รับใช้จนชิน หนูได้ยื่นแต่คำสั่งงาน
 แต่ยังมีได้เพราะใจเหมือนดอกหญ้าบาน ถึงอยู่ในที่ต่ำชั้น แต่ก็บานได้ทุกเวลา
 * หัวใจติดดิน สวมกางเกงยีนส์เก่า ๆ ใส่เสื้อตัวร้อยเก่า ๆ แก้วแต่ใจสาวบ่ด้อยราคา
 หวังไว้วันหนึ่งเรียนจบชั้นที่ใฝ่รอมมา จะสวมมงกุฎดอกหญ้า
 ถ้ายรูปปริญญาหวานมาบ้านเรา

(ซ้ำ *)

โทรหาแม่เต๊อ

ต่าย อรทัย

โทรหาแม่เต๊อ จำเบอร์โทรน้องได้บ่ น้องจะใฝ่รออ้ายโทรหาเวลาเลิกงาน
 มีเรื่องเว้าน่า อยากคุยสองคนเท่านั้น วันก่อนที่เราพบกัน คนหลายน้องเว้าบ่ได้
 เชื้อใจแท้แท้ จึงเทาใจบ่เรื่อยมา เป็นที่ปรึกษาคอยปรับทุกข์เวลาวุ่นใจ
 จากพ่อแม่มาที่พึ่งหนึ่งเดียวคืออ้าย ถึงตัวทำงานห่างไกลแต่ใจฮักตามเป็นเงา
 เบอร์เก่าเวลาเดิม ช่วยเติมเสียงให้ได้ยิน เป็นวิตามิน สร้างภูมิคุ้มกันความเหงา
 บ่ได้ฟังเสียง คือจั่งบ่ได้กินข้าว คิดฮอดบวักกับความเหงา นั้งเฝ้ามือถือคือบ้ำ
 * โทรหาแม่เต๊อ กดเบอร์ที่ใจใฝ่จำ มีผู้ย่นนำ ย่านอ้ายทำเป็นลืมเวลา
 มีเรื่องอยากถาม เก็บไว้นานย่านใจอ่อนล้า เอาไว้บาคออ้ายโทรหา ค่อยปรึกษากันสองคน

(ซ้ำ *)

ขอใจกันหนาว

ต่าย อรทัย

* เมื่อเลิกงานเดินเหงามีเงาเป็นเพื่อนเข้าซอย ผู้สาวบ้านไกลใจลอยบ่มีคนคอยปลอบใจ
 อยู่ในเมืองใหญ่อุ่นกายแต่หัวใจเหงา วัน ๆ มีหลายเรื่องราวรุมเร้าให้คอยหวั่นไหว
 ** ฝันยื่นสู่ कैไหน นานไปแรงใจสึกหรือ ห่วงใยทางบ้านที่รอแม่พ่อจ๋อกอยู่จ้งได้
 ปัญหาหลายอย่างสู้ตามลำพังบ่ไหว พรุ่งนี้สิเดินอย่างไร ถ้าใจบ่มีคนเคียง
 *** อยากมีพี่เลี้ยงเคียงข้างบนทางเปื้อนฝุ่น มอบใจอุ่นอุ่นกันหนาวกันท้อพอเพียง
 ยามเจ็บเห็นหน้ายามมีปัญหาอื่นเคียง ยามเหงาได้โทรฟังเสียงหล่อเลี้ยงหัวใจทุกคราว
 **** ขอพลังแรงแห่งฝันบันดาลให้เจอคนดี ให้สาวไกลบ้านคนนี้ได้มีคนคอยปลอบเหงา
 งานยุ่งเมืองใหญ่ขอใจฮักมันกันหนาว นำพาให้ทุกเรื่องราวให้สาวดอกหญ้าอุ่นใจ
 (ซ้ำ ****)

กินข้าวหรือยัง

ต่าย อรทัย

* กินข้าวแล้วยังกำลังเห็ดหยังหนอ้าย คิดสอดหลาย ๆ หัวใจให้โทรมาถาม
 นับตั้งแต่อ้ายห่างมาไกลเพื่อหางานทำ ซื่อบัตรเติมเงินประจำมือถือโทรตามถามใจ
 ** งานหนักบ่อ้ายเจ้านายใจคืออยู่บ้อ ค่าจ้างเคยขอให้ตามที่รอบั้งไหม
 สู้งานนานเนิ่นเหง้อแลกเงินฟังแล้วเห็นใจ สุขภาพลานามัยเป็นจ้งได้ห่วงใยเหลือเกิน
 *** ใช้บัตรเติมเงินให้กลายเป็นบัตรเติมใจ โทรศัพท์มาซบเหง้ออ้ายถามไถ่ให้พอ
 เพลิดเพลิน
 กินข้าวแซบบ่พักผ่อนเพียงพอหรืองานหนักเกิน วอนอ้ายอย่าทำงานเพลินมุ่งทำเงินจนเกินกำลัง
 ****กินข้าวแล้วยัง อีกครั้งกับคำถามนี้ เป็นห่วงอิหลิคนดีที่ใจเฝ้าหวัง
 เห็ดงานสาอ้ายบัตรเติมเงินองไถ่หมดตังค์ เอาไว้มีไคว่าง ๆ ค่อยมานั่งกินข้าวนำ...กัน
 (ซ้ำ ****)

☆ ทั่วไปให้คิดสอด

ต่าย อรทัย

อ้ายคงบ่ฮักน้องอย่างจริงจัง
 ทุกอย่างแค่หยอกเบิ่งออกดอกหนา
 ป้อนเศษคำหวานค้ำใจในความจำ
 เว้าหยอกซันเบาะทีว่าฮักกัน
 ** เจ็บข้อนรอน้องต้องทำใจจนน้ำตาซึม
 เทียวมาเว้าหยอกก็คิดสอดสูบ
 *** แบบนี้ละเนาะคนบ่จริงจัง
 อ้ายจบน้องเจ็บข้อนลืมบ่ได้

สิ่งเว้ากันไว้ถึงบ่มีค่า
 ซึ่งเมื่อเจอหน้าลับตาก็หวานลิ้มกัน
 ล่อใจถลาลงตามคำมั่น
 ตั้วไปวัน ๆ ฮักมันบ่มีแมนบ่
 พอใกล้ลิ้มอันกลับหวานมาต่อ
 ตั้วให้คิดต่อจ๊กหน้อยกะหลอกลาไกล
 ชอบหวานความหวังแล้ววางง่าย ๆ
 ถ้ายบ่จริงจังตั้วให้คิดสอดเฮ็ดหยัง

(ซ้ำ **, ***)

นอนฟังเสียงฝน

ต่าย อรทัย

(เกริ่น)...เหวว่าแทบน้ำตาหล่นนอนฟังเสียงฝนรินหล่นหลังคาเบา ๆ เดียวดายอยู่ในห้อง
 เช่า
 คิดสอดบ้านเฮาที่จำจากมาฝนตกปีก่อนอยู่กลางห้องนา ปีนี้จากมาอยู่กลางป่าซิเมนต์ ผู้คนทางบ้าน
 ได้พบกันแค่ฝันเห็น มีมือได้ละน้อสิกำลังผ่านความยากเข็ญ อยากรกลับมาเล่นน้ำฝนที่บ้านเฮา อยากร
 กลับมาเล่นน้ำฝนที่บ้านเฮา...

โอ้ออกเหงาสาวไกลบ้าน กลับจากงานวันฟ้าเศร้า ฟังเสียงฝนหล่นเม็ดพราว คิดสอด
 คราวเนาบ้านนาได้แผ่นฟ้าทุ่งนาข้าว พี่น้องเขาอยู่พร้อมหน้า นั่งหลบฝนบนเถียงนาฟังเสียงฟ้า
 ก้องไกล ๆ พ่อเตรียมไถแม่เตรียมกล้าคอยฝนชาดำนานาได้ อ้ายลงหนองน้องเลี้ยงควาย เรายิ้มได้
 ในความจน ฟังเสียงฝน...อ้อ..ฟังเสียงฝนหล่นหลังคาเหมือนเตือนว่าอย่าลืมตน ฝึกหัวใจให้
 อดทนมีหลายคนยังห่วงใย แงงหน่อไม้ฝีมื้อแม่รสแซบแท้จิตใจหลายบ่ลืมลาแม่มาไกล รอ
 เมื่อไรได้พบกัน เฝ้ารอวัน...อ้อ...เฝ้ารอวันลูกหายจนเอ็นสั่งฝนบอกทางบ้าน เก็บเงินพอตาม
 ต้องการสิหอบฝันเมื่อบ้านเฮา
 ฝากความหวังมสูงงานหวังสักวัน...ได้เมื่อบ้านเฮา

ปริญญาใจ

ศิริพร อำไพพงษ์

ได้ฮักกับอ้ายเหมือนใจได้ปริญญา
ขาดโอกาสเรียนเพราะจนเป็นคนเลื่อนลอย
ยิ่งคบยิ่งใกล้มันใจอ้ายเป็นคนดี
เป็นพี่ยามท้อ เป็นพ่อยามน้องหวั่นไหว
บูชาอ้ายเป็นพ่อพระในใจ
ด้อยโอกาสเรียน ได้รักจากอ้ายแทนค่า
ได้ฮักกับอ้ายเหมือนใจได้ปริญญา
จับมือประคองขอร้องอย่าได้เปลี่ยนไป

ชีวิตผู้สาวบ้านนาวุฒิการศึกษามีน้อย
โชคดีมีอ้ายเฝ้าคอยหยัดยื่นให้โอกาสใจ
ยามเจ็บยามช้ำชีวิตน้องมีอ้ายคอยดึงไว้
ยามป่วยเฝ้าดูแลใจอ้ายคือผู้ให้เรื้อยมา
เชื่อไหมเชื่อใจอ้ายตลอดเวลา
ขอบคุณสวรรค์เมตตาประทานอ้ายมาหาใจ
น้องอยู่ยืนสู้ชีวาเพราะว่าอ้ายปูทางไว้
อ้ายคือปริญญาใจน้องจึงยิ้มได้วันนี้...

หนีแม่มาแพ้รัก

ศิริพร อำไพพงษ์

เมื่อกินน้ำตาจึงรู้ว่าของคำเตือนแม่
ยอมกินก่อนเกลือเพราะเชื่อในคำสัญญา
อยู่กินนานไปจึงรู้ว่าความเป็นพี่
สัญญาามากมายลบลืมได้ไม่อายุฟ้าดิน
มีดปานคำตำร่าหารักคงไม่หวน
รักไม่ระวังพลาดพลั้งจะกินน้ำตา
เมื่อความซำมา จึงเห็นค่าความเป็นแม่
จบตำราเรียนหลักสูตรผู้ชายใจดำ

เชื่อในรักแท้ฝืนคำแม่หนีตามพี่มา
หวังให้รักนำพาผลออกมา น้ำตาไหลริน
สิ่งที่เคยดีไม่คงที่เมื่อมีหนี้สิน
ฉากจบคือรักโอบยบบังคับด้วยคำกล่าวลา
จึงได้มาคิดทบทวนถึงคำที่แม่สั่งมา
เขาทิ้งลูกแล้วแม่จำ แม่พูดมาเป็นจริงทุกคำ
หอบความรักแพ้มอบให้แม่แก้รอยใจซ้ำ
จากนี้จะเชื่อฟังคำ รักใครขอฟังคำแม่

อยากลืมแฟนเขา

ศิริพร อำไพพงษ์

เว้าแบบแปนแปนถึงอายมีแฟนน้องยังคิดฮอด

ผ่านมาเหมือนคนตาบอดเสียรอยกอดให้แฟนคนอื่น

คิดว่ายังโสดเทให้หมดทั้งใจไม่ฝืน

ยอมตัดใจลาที่ก็เกิดปัญหาว่าลืมไปได้

ภาพในอดีตยังจำติดแม้ยอมห่างตา

เมื่อรู้อายมีคนอื่นใจสะอื้นกลืนก้อนน้ำตา

ดึงตัวหนีมาแสนไกลคำฮักอายยังเฝ้าตามมา

ฉีกรูปนิกคำสัญญาที่ผ่านมาเพื่อพาใจเมิน

กลุ่มใจเหลือเกินห่างเหินก็ยังฮ่าฮอน

กลับไปได้ไปบ่ฮอดจอดพอกะเทิน

เว้าแบบบ่อายฆ่าให้ตายก็ยังคิดฮอด

อยากลืมให้จบแล้วเดินหลบเส้นทางร้างไกล

คิดฮอดแฟนเขาร้าวรอนตัดใจจรกัจจนทางเดิน

ยากแท้หนอหลงฮักซู้เพิ่นอยู่ที่เงินเมินก็จำใจ

คงจำอายไปตลอดจ้ารอยกอดจนฮอดวันตาย

บ่ฮู้อีกนานเท่าใดสิดัดใจลืมอาย...ได้ลง...

ส่งฮักส่งแสง

ศิริพร อำไพพงษ์

หอมผักกะแงงผู้ได้หนอแงงหน่อไม้ กลิ่นหอมลอยมาชวนใจ ให้คิดฮอดอายคนนั้น วัน
กินข้าวป่าก่อนลาไปขายแรงงาน อ้ายบอกเราต้องห่างกันเพื่อฝืนและวันของเรา ทั้งทุ่งทั้งถิ่นฮัก
ที่เฮาปลูกฝืน ส่งอายขึ้นรถราพันห่างบ้านอย่าลืมคำเว้า สูดงสายเดี่ยวอย่าเที่ยวลืมสายใจเรา น้อง
อยู่ผู้ฝืนทนหนาว เฝ้าคอยอายมาเคียงข้าง เห็นนกสร้างรังก็หวังเห็นอายสร้างตัว มองนายนามฟ้ามีด
ม้วน้องกลัวใจอายหลงทาง กลัวสาวแทรกชิมจนลืมน้องผู้อยู่หลัง กราบพระขอพรทุกอย่างเพิ่ม
หวังให้รักมีแรง หอมผักกะแงงคิดฮอดอายแสงแท้น้อ กอดฝืนคอยเฝ้าคอยรอ บ่ให้ฮักเฮาแห้งแล้ง
สู้งานเต้ออายน้องคอยส่งฮักส่งแสง กลับมาให้หอมแก้มแดงน้องจะแงงหน่อไม้คอยรอ...

กรณายำเปลอใจ

ศิริพร อ่ำไพพงษ์

เขามาฮักอ้ายบอกจากใจว่าบ่เป็นหยัง
 สังกมยุคใหม่ห้องใจมีหลายทางเข้า
 นื่องยอมรับว่าหมดปัญญาที่จะทานไหว
 เพราะสองเราห่างบางครั้งบ่ได้พบหน้า
 ในที่ทำงานอ้อมหวานก็รอยยิ้มให้
 มันคงเด้ออ้ายอย่าได้เปลอใจเกี่ยวพัน
 เขามองอ้ายบอกจากใจว่าบ่ถือสา
 ทุกช่องทางใจจ้างยามรักแท้ยืนเฝ้า
 ใจ

ที่ใจระวังก็คือย่านอ้ายฮักเขา
 ย่านอ้ายบ่มีแค่เราเมื่อเจอสาวเดินผ่านตา
 ถ้ามีสาวใดตั้งใจให้อ้ายคบหา
 นอกใจได้ทุกเวลาหากเจตนาलगกัน
 เบอร์สาวก็สายทักทายมือถือต่อวัน
 ล้อมรั้วหัวใจให้มันป้องกันสัญญาใจเรา
 ขอเพียงสายตาอ้ายอย่าไปมองดูเขา
 ปกป้องรักงามสองเราอย่างให้เขาข้ามพรมแดน

คิดสอดกอดบ่ได้

ศิริพร อ่ำไพพงษ์

คำถามสุดซอดอีหยังคิดสอดแต่กอดบ่ได้
 เคยถามหยอกกันม่วนใจ คำตอบง่าย ๆ ก็คือแฟนเขา
 แต่คิดบ่ถึงว่าวันหนึ่งสิโดนกับเรา
 ออกแบบบ่ได้ แค่อ้ายพบอ้ายหัวใจหยุดนิ่ง
 บอกเลิกคบหาแต่น้ำตาบ่ยอมหยุดไหล
 (ซ้า)
 หักใจลาผู้มาซ้ายอมหมดสิทธิ์
 หักใจลาแต่ยังห้วงหาอ้ายอยู่ตลอด
 อยากกอดแสง ๆ บ่อาจแสดงได้
 สิทธิ์ผู้มาซ้ามีวาสนาแค่อ้ายคิดสอด
 คิดทวนคำถามยามใดเฉลยในใจก็เหมือนไฟช็อต
 เก็บอ้ายในใจตลอด ถึงแม้สิกอดบ่ได้คือเก่า (ซ้า)

พบรักบ่นานก็เสร้างเพราะอ้ายมีเขาเป็นเจ้าหัวใจ
 ฮักแล้วจึงรู้ความจริงต้องเก็บใจนิ่งหาทางแก้ไข
 เลิกคบแต่จบบ่ได้คิดสอดอ้ายหลายในมีน้ำตา
 แฟนเขาเราตีสนิทแต่คิดก็ผิดกติกา
 ขณะที่เราคิดสอดอ้ายคงนอนกอดกับภรรยา
 ยามพบหน้าสิทธิ์ผู้มาซ้าได้แค่ส่งสายตากอด
 คำถามสุดซอดอีหยังคิดสอดแต่กอดบ่ได้
 บอกอ้ายแฟนเขา นื่องขอสิทธิ์แค่อ้ายคิดสอด

คนนี่ละแม่

ศิริพร อำไพพงษ์

คนนี่ละแม่เน้นกันการเป็นของเรา
 คุยกับหัวใจตั้งแต่วันพบอายสูบ
 ได้มาเจอจะกันก็เป็นรางวัลหัวใจ
 คิดฮอดยามใดก็ทำให้มีแรงสู้งาน
 คุณเป็นผู้ใหญ่อยู่ใกล้แล้วใจอบอุ่น
 ตักบาตรร่วมฉันหรือเพียงแค่ก่อกองทราย
 * คนนี่ละแม่ตำแหน่งแฟนที่ใจหมายตา
 บ่กล้าคิดไกลหวันอายมีใครหลายคน
 ได้แอบปลื้มก็มีสุขล้นเก็บภาพอายบนแผ่นฟิล์มหัวใจ (ซ้ำ *)

แต่บ่รู้ว่าเขาได้เห็นเราเป็นแฟนบ่หนอ
 ผู้ชายแบบนี้ละหนอตรงกับที่รอมานาน
 เบิ่งโลกสดใสเพียงแต่ใจมีอายในฝัน
 สายตายิ้มได้คูนั่นเบิ่งในฝันก็ยิ่งสุขใจ
 บ่รู้ว่าเคยทำบุญร่วมกันไว้ถึงขั้นได้
 กุศลส่งทางแคไหนดหัวใจก็ยิ่งกังวล
 ส่งยิ้มไปปรึกษากับสายตาด้ายหนึ่งหน

แรงใจรายวัน

ศิริพร อำไพพงษ์

จะอดหรืออ้อมเราจะยิ้มให้กัน
 ชีวิตรายวันอยู่กับงานปัญหามากมาย
 จิตใจไหวหวั่นยามอายนั้นเงียบไป
 บนหนทางไกลน้องกลัวใจของอายเปลี่ยนผัน
 บ่ได้พบหน้าก็ขอให้ได้อินเสียง
 แคว้นละครึ่งให้รู้ว่ายังมีใจห่วงหา
 * จะอดหรืออ้อมเราจะยิ้มให้กัน
 คอยเสริมใจกันสร้างทุกวันให้เป็นวันดี

อายให้คำยืนยันตั้งแต่วันเราสองครองใจ
 หากบ่มีแรงใจจากอายคงท้อไปนาน
 ห่างแคว้นวุ่นใจคิดมากไปหวันไผ่มากัน
 อยากขอให้เราเจอกันทุกวันยืนยันสัญญา
 บ่ได้มานั่งเคียงขอเพียงให้อายโทรมา
 ทุกข์สุขอยู่ในสายตาเป็นที่ปรึกษาชีวิต
 เกี่ยวก้อยครองฮักนานอยู่เคียงกันบ่ผันไมตรี
 ให้รู้ว่าน้องยังมีอายคนดีช่วยเป็นแรงใจ

(ซ้ำ *)

เหนื่อยไหมคนดี

ไมค์ ภิรมย์พร

เหนื่อยไหมคนดีมีพี่เป็นแฟน
 ยากแค้นพี่กลัวเธอท้อ
 ความหวังเที่ยวพังเที่ยวก่อ
 บนเส้นทางเดินขาดเงินประจำ
 บางครั้งบางที พี่ก็สร้างปัญหา
 เก่งไม่มีขับ ปิคอัพก็ไม่มีขี่
 จมอยู่กับพี่ ทั้งที่ไร้สิ่งปรนเปรอ
 * พี่ขอขอบคุณที่น้องมีใจ ก่อนนี้ถ้าพี่คิดไป
 ยืมเถิดคนดี วันนี้เริ่มมองเห็นทาง
 (ซ้ำ *)

ครองรักบนความขาดแคลน
 เราเริ่มจากศูนย์ ลงทุนด้วยความไม่พอ
 ประคองกันสู้เรื่อยมา
 คลื่นลมชีวิตกระหน่ำ อาจทำให้ใจพี่ล่า
 ทำให้เธอมีน้ำตา ต้องทนพี่มา...เสมอ
 เห็นแฟนคนอื่นได้ดี พี่นี่ยิ่งสงสารเธอ
 รู้ไหมว่ารวยยิ้มเธอ ช่วยให้ใจพี่มีหวัง
 ต้องขออภัยใจนาง
 จับมือลูกเดินเคียงข้าง เราจะสร้างรุ่งนี้ด้วยกัน

ยาใจคนจน

ไมค์ ภิรมย์พร

เป็นแฟนคนจนต้องทนหน่อยน้อง
 ในแต่ละวัน พี่นั้นต้องทำงานหนัก
 ปัญหามากมายพาใจอ่อนล้า
 จึงอยากให้น้องช่วยมองด้วยความเห็นใจ
 * ถ้าปากยากเข็ญเข้านขอให้เห็นหน้า
 อยู่เป็นแรงใจเติมไฟให้กันและกัน
 เป็นแฟนคนจนต้องทนหน่อยน้อง
 พ่าย
 อย่าเพิ่งด่วนลา เมื่อเจอปัญหาใด ๆ

พี่นี่ไม่มีเงินทองมารองรับความลำบาก
 ถ้าไม่มีใจรัก ใครหนอจะร่วมทางได้
 ทั้ง ๆ ไม่เจตนาแต่ปัญหาก็กี่มาจนได้
 อุปสรรคจะมีเท่าใด ขอใจเรายืมให้กัน
 เมื่อเจอปัญหาน้องอย่าตัดสายสัมพันธ์
 เพียงเรามีเราเท่านั้น สร้างฝันให้สมดังฝัน
 อย่าแคร์สายตาคคนมอง อย่าหมองเมื่อยามแพ้

ยื่นเคียงเพื่อคอยยิ้มให้ เป็นยาชุบใจคนจน
 (ซ้ำ *)

ขายแรงแต่งงาน

ไมค์ ภิรมย์พร

สองมือคนจนจะทนเพื่อเจ้า
 เดินทางจากนามาขายแรงงาน
 ขอเอาแรงกายและใจมุ่งมั่น
 ชิง
 หนื่อยกายก็ทนเพื่อคนรักจริง
 ความรู้ต่ำแรงงานก็ราคาถูก
 เปลี่ยนแรงเป็นเงินเผชิญกับความร้าวราน
 ขอแรงคนดีให้คอยพิบ้ำง
 รักจริงอย่าให้ใครชิงตำแหน่ง

เพื่อความรักสองเราที่ขอเอาหัวใจเดิมพัน
 หวังว่าสักวันฝันเราคงเป็นจริง
 เสียเหงื่อเพื่อน้องทุกวันเข้าทำงานขายแรงแย่ง
 ขอเพียงขอจดหึงอย่าทิ้งพี่ไปกลางคัน
 อดทนปนทุกข์เดินบุกเดินลุยทุกวัน
 จะไปให้ถึงความฝันฝันถึงงานวันแต่ง
 ได้โปรดคนอมใจนางอย่าจืดจางระวังแค้นแดง
 เก็บรักษาแค้นแดงรอคนขายแรงจะไปแต่งงาน

จอมอ ป. 6

ไมค์ ภิรมย์พร

ความรู้ต่ำเขียนคำว่ารักไม่สวย
 จดหมายใบนี้เขียนจากคนใช้แรงงาน
 คนบ้านป่าวุฒิการศึกษาไม่สูง
 กลับคำว่ารักมาจากส่วนลึกในใจ
 จบ ป.6 หยุดการเรียนไว้
 อยากเรียนให้สูงแต่ความจนขวางทางศึกษา
 * ความรู้ต่ำบรรยายคำรักไม่หวาน
 ช่วยตอบสักน้อยอย่าปล่อยให้คอยคลอนแคลน

อภัยพี่ด้วยคนสวยเมื่อเธอเปิดอ่าน
 ส่งให้เธอถึงบ้านต้องการสื่อสารดวงใจ
 ลายมือลูกทุ่งยุ่งเหยิงเหมือนรอยตีนไก่
 อ่านได้ความหรือไม่เนื้อในจดหมายครวญมา
 มือจับคันไถไม่ชินเมื่อจับปากกา
 เป็นคนไร้ปริญญาภาษาจึงดูแค้น ๆ
 ล้านวนด้าน ๆ อย่าหันหาใครมาแทน
 อยากมีใจรักแน่นทดแทนใบปริญญา

(ซ้ำ*)

อยากเด็ดดอกไม้

ไมค์ ภิรมย์พร

มองเครื่องเท่า ก็รู้ว่าเราต่างกัน
 หนุ่มพเนจรกับผู้สาวคนรวยเลิศเลอ
 สุดห้ามใจภักดิ์ มอบรักทุกวันเฝ้ามอง
 อดทนทำงาน เพื่อฝันเป็นจริงขึ้นมา
 * เหงื่อรินก็หยดตามกฎสวรรค์
 ฟ้าสูงก็ขึ้น ฝ่าฟันด้วยใจถวิล
 มองเครื่องเท่า ก็รู้ว่าเราห่างไกล
 หนุ่มคนแรมรอน คนนี้ไม่มีอ่อนล้า
 จะยื่นมือคว้า ขอเพียงดอกไม้ปราณี
 ...โห้ว...

เหตุใดสวรรค์ จึงปล่อยให้มาพบเธอ
 คิดอยู่เสมอ ว่าเธอนั้นคือดอกไม้
 ติดตามสนอง หมายปองรอน้องเมตตา
 อยากเด็ดดอกไม้ ลงมาแนบใจชาวดิน
 บันไดก็ขึ้น สูงชันพีก็จะป็น
 ถึงต่ำติดดิน จะป็นขึ้นไปไขว่คว้า
 แต้นานแค่ไหน ขอใจรักมันศรัทธา
 จะยื่นมือคว้า ขอเพียงดอกไม้ปราณี (ซ้ำ *)
 ขอเพียงดอกไม้ปราณีขอเพียงดอกไม้ปราณี

นักสู้ ม.3

ไมค์ ภิรมย์พร

เป็นสามัญชน คนจนไม่มีนามบัตร
 ครองตนอยู่ไหว ก็เพราะใจได้รักคนงาม
 ความหวังยังไกล แต่ใจก็มีสิทธิ์
 สู้งานให้สม ช่วยแม่พ่อให้พอสบาย
 * ปริญาตรีที่คงตามน้องไม่ติด
 ขอเพียงสาวงาม อย่างมองข้ามเมื่อยามได้ดี
 ** เป็นสามัญชน ความทนไม่มีจำกัด
 ไ้อ้หนุ่ม ม. 3 จะไม่ทำให้น้องอายคน

ทำงานเงินเดือนจำกัด วุฒิใบประกาศ ม. 3
 สาวทุ่งเข้ากรุงเรียนราม ส่งยิ้มงามเสริมกำลังใจ
 หากเธอหัวใจไม่ปิด รักคงไม่ผิดตรงไหน
 แล้วเร่งสร้างตนเร็วไวให้พอคู่ควรคนดี
 จะสร้างปริญญาชีวิต ไว้รอร่วมทางชีวิ
 เรียนจบปริญญาตรี อย่างดีมีพี ม. 3 จน ๆ
 จะลุยด้วยใจยืนหยัด แม้อยู่ข้างถนน
 สาวงามอย่าได้กังวลที่จะสร้างตนให้น้องภูมิใจ

(ซ้ำ **,*)

กินข้าวกับเงาใจ

ไมค์ ภิรมย์พร

ข้าวแกงร้านเก่า ที่เรานั่งกินครั้งก่อน
 คิดถึงความหลัง ทุกทีที่เกี่ยวทางผ่าน
 ความจนพัฒนา ให้เราหมดความสัมพันธ์
 เชอร์รี่บ้างไหม เมื่อยามได้ตีขึ้นมา
 นั่งกินข้าว ไรเงาห้องนั่งเคียงใกล้
 อาหารจานเดียว สองช้อนป้อนกันสองเรา
 กินข้าวร้านใหม่ ในวันที่เงินพอมือ
 เงินเต็มกระเป๋า ซื่อรักเรากินไม่ได้

เมื่อคราวแรมรอน จากบ้านเข้ากรุงพร้อมกัน
 ข้าวแกงยังขายทุกวัน แต่รักเรานั้นร้างลา
 ได้งานห่างกัน ไม่นานก็ไปลับตา
 ผ่านร้านข้าวแกงทุกครา น้ำตาที่ซึมทุกครา
 เหลือเพียงเงาใจ ให้หวนคิดถึงวันเก่า
 ไม่อ้อมแต่ไม่เหงา หัวข้าวแต่ไม่หัวใจ
 อาหารดี ๆ สั่งวางนั่งมองเดียวดาย
 ตักข้าวจะกลืนคำใด หัวใจร้องไห้ทุกที

แหวนทองตามไม่ทัน

ไมค์ ภิรมย์พร

พี่คนเรียนน้อยเงินร้อยก็ยังหายาก
 คนรวยคู่แข่งเขาแข่งด้วยแรงแหวนทอง
 กลั่นความเจ็บไว้ยากไร้มียอมคู่แข่ง
 จะรีบไปฝากแย่งรักกลับคืนหัวใจ
 แหวนทองพี่ชิงน้องคืน ไม่ทัน
 ไม่มีนิ้วว่างเขาวางกำมเป็นเจ้าของ
 หมดแรงใจร้างสิ้นหวังได้นางเป็นคู่
 เงินน้อยคอยเก็บเข้าไปไม่ทันใจนาง
 คอย

เมื่อเกิดสงครามรักก็เลยต้องตกเป็นรอง
 สวมนิ้วให้น้องพี่ต้องถอยออกมาเตรียมใจ...
 คอยเก็บเงินค่าแรงให้พอแหวนทองเร็วไว
 กว่าพี่จะซื้อทองได้เขาก็มีแหวนเพชรมาจอง...
 แหวนเพชรเขาหมั้นนั่นวันนี้จะกินดอง
 แค่ปลายนิ้วน้องแหวนทองพี่ยังไร้ทาง...
 บอกใจให้รู้ว่ารักต้องมีเงินวาง
 พี่เลยหยิบแหวนทองคำงนิ้วนางใครหนอจะ

เดาใจฟ้า

ไมค์ ภิรมย์พร

เสียดใจเจ้าแบบเดาใจฟ้า
 ผู้ชายปอน ๆ นอนห้องเช่ารักเจ้าด้วยใจ
 ห่างเหลือเกินเทียบเงินศักดิ์ศรี
 บุกเพสร้างสรรคฟ้าให้รางวัลหรือสร้างเปิดทาง
 วันข้างหน้ามอบเป็นภาระฟ้าดิน
 ขอคุ้มหน้ารักแม่ความอกหักคอยท่า
 * เสียดใจเจ้าแบบเดาใจฟ้า
 ไม่เคยรวนเร่ทุ่ทุ้งทุกก้าวเพียงเจ้ามีใจ

ไม่รู้ว่าจะเจอหรือเห็นดีด้วยหรือไม่
 แสบไม่เห็นความเป็นไปได้แต่ใจก็ดันทุรัง
 ขอมรับว่าอายุทุกที่ยามไหนได้เดินเคียงข้าง
 จึงคลสาวผู้ดีมานั่งให้คนริมทางสบตา
 เตรียมพร้อมรับคำตัดสินคดีลอบเด็ดดอกฟ้า
 จะเอารักแท้ฟันฝ่าเพื่อฟ้าเห็นความตั้งใจ
 ก็แล้วแต่เทวดาท่านจะเมตตาหรือไม่
 มั่นในรักถากถางทางไปฟ้าคงเอาใจช่วยเรา
 (ซ้ำ *)

รอยยิ้มเต็มแรง

ไมค์ ภิรมย์พร

คนทำงานนั้นต้องการกำลังใจ
 กว่าจะได้เห็นหน้ารู้ใหม่ว่าเหนื่อยมาทั้งวัน
 ใจคลอนแคลนวันไหนแฟนเจ้ายื่นซา
 สู้งานอ่อนล้าแล้วยังมาสู้สายตาแฟน
 เหมือนครูจ้องหักคะแนนของแฟน โปรดไว้ใจกัน
 เดินเข้าบ้านต้องการเห็นรอยยิ้มเจ้า
 สร้างเวลาทองให้เราสองยามอยู่ด้วยกัน
 แรงคลใจของลูกผู้ชายคือใจนาง
 เมื่อเราพร้อมหน้าอย่าเสียเวลาเหงาใจ

คนดียิ้มหน่อยได้ไหมยามใดที่เราพบกัน
 วุ่นใจกับนายกับงานถึงบ้านอยากหวานกับแฟน
 เขาบ้านยิ้มเคยส่งมาได้แววตาบึ้งตึงทดแทน
 นั่งเคียงกินข้าวหยอกเย้าปล่อยวางเรื่องงาน
 รู้ไหมเพียงเจ้าไหวหวั่นพินัยก็พลอยหวั่นไหว
 คนรักคือหลักความหวังปูทางทุกความเป็นไป
 ซ้อมยิ้มรอที่ใดไหมเลิกงานไปจะได้เต็มแรง

ผ้าขาวนบ่าซ้าย

ไมค์ ภิรมย์พร

ผ้าขาวสาวฝากก่อนจากมาไกล
เป็นตัวแทนเจ้าเมื่อเราต้องอยู่ไกลกัน
เป้าหมายหลายอย่างที่ยังเฝ้ารอ
ทุ่มเททุกด้านหนักงานไม่เคยหวั่นไหว
ก็คืนวันที่งานหนักเหลือ
หมั่นพันสัญญาซ่อนในใยผ้าผืนนี้
ให้คอยคิดถึงคนดี
* ผ้าขาวสาวฝากเดิมรักเดิมหวัง

ขอใจรักมันป้องกันคนเพื่อนใจเรา

พี่เก็บไว้ข้างหัวใจพาดบ่าซ้ายยามไปสู่งาน
เบี่ยงผ้าต่างหน้าทุกวันห่างกันจะไม่ห่างไกล
ถ้าหากรักยังมีพอพี่ไม่ท้อของจงเชื่อใจ
ผ้าขาวเจ้าคอยบอกใจว่าทำเพื่อใครวันนี้
เพียงหยิบผ้าขาวซับเหงื่อก็เหมือนมีแรงทำดี
พาดบ่นบ่าซ้ายเพื่อให้ใกล้หัวใจพี่
และซับใจพี่ยามเหงา
ใช้นานสีผ้าอาจจางแต่ความหวังไม่จางดอกสาว

ให้งามเหมือนดั่งผ้าขาวรอวันสองเราเคียงใจ
(ซ้ำ *)

ด้วยแรงแห่งรัก

ไมค์ ภิรมย์พร

ด้วยแรงแห่งรักจึงผลักดันให้มีแรงสู้
เหนื่อยและท้อก็อดทนก้าวบนเส้นทาง
แม่และพ่อให้รักอุ่นรอในใจ
ญาติมิตรเพื่อนพ้องให้รักประคองยามท้อ
ด้วยแรงแห่งรักจึงผลักดันให้มีแรงสู้
ขอบคุณรักจากทุกคนที่เป็นแรงใจ
บอกใจมันทุกวันหมั่นทำความดี
ขอแรงแห่งรักส่งผลให้ทุกคนนั้น
ด้วยแรงแห่งรักจึงผลักดันให้มีแรงสู้
ขอบคุณรักจากทุกคนที่เป็นแรงใจ
สุขใจทุกวันมีรัก ให้กันตลอดไป...

ได้มายืนอยู่ในจุดที่ใจมุ่งหวัง
มีรักอ้อมชูอยู่หลังพลังจึงยังมีพอ...
พี่น้องซิดใกล้ให้รักมาช่วยถักทอ
คนดีเฝ้ารอให้รักเป็นหลักปักใจ...
ทุกความเป็นอยู่ได้รู้ว่ายืนสู้ไหว
วันนี้หรือว่าวันไหนสายใยรักคอยผูกพัน
เดินสู้เต็มที่ เพราะมีคนคอยเติมฝัน
สุขใจทุกวันด้วยรักผูกพันตลอดไป
ทุกความเป็นอยู่ได้รู้ว่ายืนสู้ไหว
วันนี้หรือว่าวันไหนสายใยรักคอยผูกพัน

เจ้าหนี้หัวใจ

ไมค์ ภิรมย์พร

ความรักของพี่เป็นหนี้ใจน้อง
 ผู้ชายคนยากหลักประกันชีวิตไม่มี
 เราสองเคียงคู่ยืนสู้ความลำบาก
 จากความสบายสู่ทางใจไร้เงินอุ้มชู
 สองแค้นเคียดทางแบ้งนวลต้องมาเปื้อนเหงื่อ
 ลำบากกับพี่ยังมีขี้มึนในแหวงตา
 ความรักของพี่เป็นหนี้ใจน้อง
 พี่ขอใช้หนี้ด้วยความดีตอบแทนเรื่อยไป

เมื่อคราวมีหลายคนจองแต่น้องก็ยังไม่เลือกพี่
 ขอมทนบนทางชีวิตมีเพียงมีไยรักอุ้มชู
 สำนึกเตือนใจทุกคราวว่าดิ่งน้องมาทนสู้
 หลายคราวที่เฝ้ามองดูรู้ไหมพี่ก็สิ้นน้ำตา
 เก็บเงินซื้อเสื้อต้องรอให้ลดราคา
 ความดีที่น้องให้มาเป็นเหมือนหนี้ค้างในใจ
 จะดีค่าเป็นเงินทองส่งคืนน้องคงไม่ได้
 ขอเป็นลูกหนี้หัวใจผ่อนใช้ด้วยใจรักเดียว

งานหนักรักษาใจ

ไมค์ ภิรมย์พร

โรคความรักขาด สามสิบบาทรักษาไปได้
 หมอไม่มียารักษา โรคหัวใจเศร้า
 หนัก
 *ยี่ดงานเป็นหลักคิดมากถ้าพักใจนี้
 เพื่อนบอกให้เมาดื่มเหล้าแล้วลืมไม่ยาก
 **พิษรักฝังใจขับให้ไหลมาพร้อมเหงื่อ
 ใช้ความอ่อนล้าข่มตาหลับลืมเสีย
 โรคความรักขาด สามสิบบาทรักษาไปได้
 ต้องมีคนมารักษาด้วยยารักมัน

ถูกสาวลืมิใจ ผากไว้เพียงคำว่าเหงา
 คิดถึงเจ็บปวดและเหงา บรรเทาด้วยทำงาน
 ยืนสู้ความจริง ถูกทิ้งด้วยมือคนรัก
 คิดถึงคำแม่เคยทัก อย่าให้ความรักทำลาย
 ความเหงายึดเยื้อให้เหงื่อล้างจางจากใจ
 ไม่ได้ขยันอดใครแต่เพราะใจชนวน
 ทำงานसानใจ ช่วยไว้ก็คงไม่นาน
 รอสาวมันคงสงสาร ให้ทานรักมายาใจ

(ซ้ำ *,**)

อยากให้เธอเข้าใจ

ไมค์ ภิรมย์พร

ผู้ชายคนนี้อาจเป็นคนดีของเธอ
แต่เส้นทางฝันสองเรานั้นเหมือนทางชำรุด
ด้านความยากไร้บีบใจให้เธอและทน
ใหม่

มากมายปัญหาโถมเข้ามาให้เราแบกไว้
เลิกงานกินเหล้าเรื่องเมาขอมรับมีบ้าง
ผลออกนอกทางให้เธอต้องทนฟังข่าว
* ผู้ชายคนนี้ยังเป็นคนดีของเธอ
รักอาจมีมารแต่ไม่มีวันพรากใจดวงนี้

บอกย้ำในใจเสมอจะดูแลเธอให้ดีที่สุด
อาจมีบางครั้งสะดุดพ้ออยากให้เธอเข้าใจ
ป่ายป็นข้ามไปไม่พ้นหลายคราวต้องคืนที่ยาวเริ่มต้น

บางครั้งไม่ได้ตั้งใจจะทำร้ายรักเรา
กลับคิดบางครั้งเห็นห่างเพราะงานบางคราว
นอกจากมีบ้างยามเหงาแต่ไม่เคยนอกใจสักที
ถึงผิดไปบ้างยามผลอแต่ใจรักเธอนั้นยังคงที่
ทุกอย่างต้องไปได้ดีขอเพียงแฟนพี่เข้าใจ

รองท้าหน้าห้อง

สายัณห์ นิรันดร

ประตูห้องเช่ามีรองท้าสองคู่เคียงกัน คู่หนึ่งนั้นเป็นรองท้าเธอพี่จำได้ดี
อีกคู่หนึ่งไม่เคยเห็นเลยก่อนนี้
หรือใครกันเล่าลืมรองท้าไว้หน้าห้องเธอ
ยินเสียงร้องอย่า จะจำลองจากข้างใน
* ไล่กลอนคุยกันสำราญเต็มที่
พี่เป็นคนเช่า ส่วนเขาเป็นผู้มานอน

** ต้องลาห้องเช่า ไม่อยากเข้าขวงทางสวรรค์ ช่างแสบสันแท้นอดดวงแดแม่คนหลายใจ
แกะเงินกล่อง เช่าห้องให้น้องลองชาย เจ้าของรองท้าเป็นใคร ช่างหยามใจพี่ชาย
เหลือเกิน (ซ้ำ **,*)

พี่เมวันเขาหมั้น

เอกพล มนต์ตระการ

ฟังเสียงโห่แซว ๆ จากแถวคุ้มบ้านของเจ้า สืบดูเรื่องราว จึงรู้ว่าเขาหมั้นเธอ
 ค่าคงเป็นแสน แห่แหนมาวางเสนอ ได้ฟังแล้วชิมจนเชื่อไม่คาดว่าเขาจะยอมรับหมั้น
 รักพี่เลยฟาล์ว หยิบเหล้าขาวมาเทลงแก้ว หมดทางเสียแล้ว ความรักที่โรแมนติก
 ต้องกลืนเหล้าขาว ให้ความเมาลบความร้าวราน โขเซไปดูงานหมั้น ให้มันซ้ำใจให้พอ
 ยืนข้างเล้าไก่ มองไปบนเรือนน้องหมั้น ไอ้หนุ่มคนนั้น.. สวมแหวนหมั้นให้เธอแล้วหนอ
 เขาวางสินสอด พี่ต้องหยดเหล้าขาวลงคอ ให้ฤทธิ์แอลกอฮอล์สยบความท้อแทนการร้องไห้
 * เสียงฮือแซว ๆ หมั้นกันแล้วชื่นใจหนอเจ้า เตรียมเป็นเจ้าสาว ให้เจ้าบ่าวเคล้ากล่อชื่นใจ
 พี่กอดเหล้าขาว แต่เขากอดเธอแนบกาย ยืนชิมที่ข้างเล้าไก่ หมดความหมายได้เพียงความเมา
 (ซ้ำ *)

นั่งเฝ้าขาจิบ

เอกพล มนต์ตระการ

ไฟโทมาน้ำคือเว้านำเขาม่วนแท้	จั่งแม่นบ่แคร์อายคนนั่งเฝ้าจ้อซอ
ยืมใส่มือถือทั้งจำทั้งถือคึดเสียงเอียงคอ	คุยนานงานยังกะคืออายนั่งรอน้องบ่เห็นใจ
สัญญาลืมนไวอยากได้มือถือจั้นจ้อ	จำได้บ่น้อเจ้าว่าสิบแจกเบอร์ใคร
อายคั้นรนาหื้อมือถือมาฝากน้องตามใจ	มือถือที่อายซ้อให้บ่คินี้ทำไม่มีแต่เบอร์เขา
อายทนนั่งเฝ้าตอนที่เขาโทมมาจิบน่อง	มีนตาม่องม่องเบ็งน้องรับสายผู้บ่าว
มือถือมือสามเปิดช่องให้คนนำจิบเจ้า	เครื่องอายเบอร์เขาคิดแล้วเสร้าน้ำตาไหลคลอ
* ไฟโทมาน้ำฟังเสียงลอดสายใจกลั่น	ผู้ชายคนนั้นสำคัญว่าอายแม่นบ่
อย่าเว้าโดนหลายชอขวางสายจ๊กคราวได้บ่	บ่แม่นกิดกั้นดอกหนอเพียงอายอยากขอกกล่าวคำ
อ้อลา	
	(ซ้ำ *)

ฝากรูปจูบกระดาศ

เอกพล มนต์ตระการ

กระเป๋าสตางค์ว่างบ่น้ออายขององไว้	ฝากรูปสักใบสอดเก็บไว้ให้น้องพกพา
เขียนด้านหลังภาพว่าคิดถึงตลอดเวลา	แลกกับรูปที่น้องให้มาก่อนอำลาที่ท่ารถทัวร์
รูปพกติดตัวตั้งดีตัวของหัวใจเจ้า	งานกันตัวเราห่างจนเหงาหวั่นฮักมีดมัว
เวลาว่างระยะทางห่างจนน่ากลัว	แต่ตราใบใครก็ยังติดตัวความกลัวก็พอบรรเทา
ช่วยเปิดกระเป๋าสบตารูปอายบ่อย ๆ	ส่วนอายจะคอยกอดรูปน้องบ่ยอมให้เหงา
เอารูปเสริมแรงระหว่างที่รอไปก่อนเดือนสาว	ถ้ามีใครแทรกกรักเราบอกให้เขาเกรงใจรูปข้าง
* กระเป๋าสตางค์ว่างบ่น้ออายขององไว้	ฝากรูปฝากใจเฝ้าฝากไว้ในทุกเส้นทาง
ถ้าสงสารรูปวานน้องจูบก่อนนอนเดือนนาง	อย่าให้กระเป๋าสตางค์มีรูปใครวางซ้อนบังรูป
อาย	

(ซ้ำ *)

เพลงหยิ่งกะได้

เอกพล มนต์ตระการ

วอนอาย โฆษกผมคนหัวอกกัลลหอง	ขอเพลงมอบให้เจ้าของประกองหัวใจยามเช้า
เพลงหยิ่งกะได้ที่ฟังแล้วลืมนใจคำ	ลูกทุ่งสตริงหมอลำช่วยคนเจ็บเช้าทำใจ
แฟนเคยซิดใจไปมีฮักใหม่บ่หัน	ลอยแพแม้แต่ความฝันที่เคยวันกันเอาไว้
อกหักคักแล้วบ่มีแนวตั้งจ่องหัวใจ	โทรขอเพลงดังหลังไมค์ซ้อมใจฮ้าง ๆ ว่างแฟน
หากบ่มีแผ่นจัดแทนเพลงหยิ่งกะได้	บ่มอบให้ไผขอฟังผู้เดียวแจ่น ๆ
เฮ็ดงานไปพร้อมฟังเพลงไปน่ายามฮักขาดแคลน	วิทย์เคียงข้างต่างแฟนต่อลมฮักไปวัน ๆ
* วอนอาย โฆษกช่วยคนหัวอกกัลลหอง	เปิดเพลงไล่ส่งความหมองให้ลืมนผู้หญิงคนนั้น
เพลงหวานปนเศร้าที่ฟังแล้วมีแรงสู้งาน	เพลงจบวานอายแจ้งผ่านสาวใดสงสารขอเพลง
	ให้ที (ซ้ำ *)

กระทงหลงทาง

ไชยา มิตรชัย

เป็นलगสังหรณ์ เมื่อตอนวันลอยกระทงสายน้ำไหลเชี่ยวไหลส่ง กระทงสองเราแยกทาง
 กระทงเจ้านั้น ล่องไปเหมือนใจมุ้งหวั้ง กระทงของพี่หลงทาง ลอยคว้างหาทางไม่เจอ
 ตั้งแต่นั้น พี่ก็กังวลไม่หาย เผื่อคิดคลุ้มในหัวใจ กลัวใครเขามาแย่งเธอ
 กลัวพี่กับน้อง แยกทางหากันไม่เจอ กลัวใครเขามาพรากเธอ เหมือนดังกระทงหลงทาง
 ลางร้ายวันลอยกระทง บอกเรื่องราวโดยตรง ว่าความรักเราอับปาง
 เจ้าเปลี่ยนหัวใจ มีใหม่สมใจมุ้งหวั้ง พี่เหมือนกระทงหลงทาง อ้างว่างหัวใจลอยวน
 * เพ็ญเดือนสิบสอง พี่ล่องกระทงเดียวดาย ปีนี้ไม่มีหวานใจ เลียงกายเหมือนใครหลายคน
 กระทงอ้างว่าง ล่องไปกับสายน้ำวน เปรียบความรักพี่มีคมน หากคนร่วมทางไม่มี
 (ซ้ำ *)

กระเป๋าสานแฟนทิ้ง

เอกราช สุวรรณภูมิ

คนรักจากลาตอนชะตาของพี่ตกต่ำ กลับบ้านตอนค่ำเห็นเพียงห้องเปล่าใจหาย
 กระดาษแผ่นน้อยเขียนคำว่า “ลา” ฝากไว้ อ่านแล้วทรุดลงร้องไห้ โธ่เป็นไปได้อะไร
 เหตุผลคนดี เพราะบัญชีเงินพี่ติดหล่ม ความรักจึงลุ่ม ยามจนพี่เสื่อมราศี
 หวังเธอเป็นยารักษายามดวงไม่ดี แต่แล้วน้ำใจแฟนพี่ ก็มีให้เพียงครึ่งทาง
 * พี่ไม่ดังเหมือนดังน้องตั้งตารอ อนาคตเริ่มหั่นทอน ถึงรอกองไม่มีหวัง
 เจ้าคงอายุเพื่อนที่แฟนเขารวยเด่นดัง แต่พี่มันแคว้งมันคว้าง เหมือนเรือที่รอวันล่ม
 ** รักขมเมื่อคราวกระเป๋าสาน ๆ ถูกแฟนตีจาก มองห้องยามยาก ไม่มีแม่เสื้อเส้นผม
 เหลือเพียงกลิ่นหอม ดัดหมอนให้พี่กอดคม แต่ตัวน้องไปลอยลม ยามพี่จนขาดคนคู่ใจ
 (ซ้ำ **,*)

สัญญา 5 บาท

เอกราช สุวรรณภูมิ

ลงทุนห้าบาท ตัดขาดความรักสองเรา
 ของติดแสดมปี กระดาษปากกาค่าคงไม่มาก
 มีทางเลือกใหม่ ไล่ส่งพี่พันทางจร
 ไม่อาจทำใจอ่านจดหมายแล้วซึมคาที่
 แสดมปีสองบาท กระดาษและซองจดหมาย
 น้องส่งมาล้มความรักงดงามสูงค่า
 * ลงทุนห้าบาท ตัดขาดความรักสองเรา
 สัญญาด้วยใจ แต่ใช้ปลายปากกาขี้

จดหมายในซองเก่า ๆ ที่เจ้าส่งมาตัดรัก
 แต่มีอำนาจตัดรักที่พุ่มพุกกันมานานปี
 ความฝันนานวันสุกร้อน แม้เธอพร่ำวอนก่อนนี้
 เห็นคำจบกันแค่นี้ ใจพี่เหมือนโดนฟ้าผ่า
 ปากกาที่เขียนบรรยาย รวมแล้วใช้เงินเหรียญห้า
 ด้วยการยกเลิกสัญญา ผิดข้อหาใด ๆ ไม่มี
 เหตุผลแค่เพียงส่งข่าว แล้วเจ้าก็ไปหลบลิ
 ้นอมรักมาก็ปี กลับมีค่าเพียงห้าบาท

(ซ้ำ *)

พี่ชายชั่วคราว

ฝน ธนสุนทร

ยืมเป็นพี่ชายได้ไหมชั่วคราว
 ห่วงอกแม่มาถูกคนรักทำร้ายใจ
 พี่เป็นคนดีที่น้องวางใจ
 ไม่ได้วางแผนเป็นน้องเพื่อครองใจพี่
 * ขอยืมไหล่ซ้ายชบหน้าเมื่อน้ำตาหยด
 รู้ดีพี่นั่นก็มีผู้หญิงในใจ
 ช่วยเป็นพี่ชายได้ไหมสักคราว
 เมื่อใจเข้มแข็งความรักมีภูมิต้านทาน

ผู้หญิงตัวเปล่ายามเศร้าเหมือนหมดทางไป
 เจ็บซ้ำเกินทำใจได้หาใครดูใจไม่มี
 เหมือนญาติผู้ใหญ่อยู่ใกล้อุ่นใจทุกที
 รบกวานชั่วคราววันนี้เป็นที่พักพิงหัวใจ
 ระบายให้หมดความหมองแล้วน้องจะไป
 ขอสิทธิ์ให้น้องอาศัยรับรองไม่รบกวานนาน
 รับฟังความเศร้าที่เกิดจากเขารุกราน
 จะทิ้งก็ไม่ว่ากันขอสักวันช่วยคุ้มครองใจ

(ซ้ำ *)

หนึ่งกำลังใจ

ฝน ธนสุนทร

อยากบอกให้รู้ว่า มีผู้หญิงคนหนึ่ง
 แม้นอยู่ไกลตาแต่เธออยู่ในใจฉัน
 เหนื่อยหนักยากไร้ขอใจให้รู้ว่าห่วง
 คิดถึงทุกยามติดตามทุกความเคลื่อนไหว
 ขอเป็นน้ำตาลก้อนผสมในถ้วยกาแฟ
 ขอเป็นก้อนน้ำแข็งในแก้วเย็น ๆ คับร้อน
 * อยากบอกให้รู้ยังมีผู้หญิงคนหนึ่ง
 มากอยซ่มเสริมเมื่อยามที่เธอหวนไหว

ส่งความคิดถึงส่งใจให้เธอทุกวัน
 บนทางที่เธอฝ่าฟันให้ฉันเป็นหนึ่งแรงใจ
 งานใดใหญ่หลวงให้ฉันมีเรี่ยวแรงฝ่าไป
 ยามสุขพลอยดีใจยามหวนไหวส่งใจอาทร
 มีส่วนร่วมดูแลเมื่อใดที่เธอโหยอ่อน
 ส่งใจแทรกซอนมาอยู่ข้างเธอแทนกาย
 ส่งความคิดถึงมากอยทุกนาทีใจ
 หนึ่งกำลังใจให้ไว้เป็นทุนใจเธอ

(ซ้ำ *)

หนึ่งกำลังใจให้ไว้เป็นทุนใจเธอ...

แผลเป็นวันวาเลนไทน์

ฝน ธนสุนทร

ไม่อยากให้ถึงวันวาเลนไทน์
 วันแห่งความรักต้องกลายเป็นวันรักพัง
 หลอกให้ไปหาแล้วลาสัมพันธ์
 ตั้งแต่นั้นก็มีอันสิ้นคำสัญญา
 * กุมภาพันธ์ก็คงเหมือนปีที่ผ่าน
 กลัวหนามกุหลาบสะกิดแผลใจที่มี
 อยากให้บาดแผลห่างไกลไปพลัน
 มายืนกุหลาบทับรอยที่เป็นแผลใจ

สิบสี่กุมภาพันธ์ใครหัวใจร้องไห้ทุกครั้ง
 เพราะคนเคยให้ความหวัง เขาพังรักกลางกุมภาพันธ์
 กุหลาบหลุดมือซัดสั้น เห็นเขาถอดกันดำตา
 แผลเป็นแห่งเดือนกุมภาพันธ์ตามลำหัวใจทุกปี
 กุหลาบคู่รักให้กันแต่เรานั้นต้องเดินหลบลิ้น
 ให้คิดถึงคนย่ำยีสุขภาพความหลังร้างแกล
 รอคคนมาล้างอาถรรพณ์ลบคืนวันที่เป็นฝันร้าย
 แผลเป็นวันวาเลนไทน์จะได้จางไปซักที

(ซ้ำ *)

นักเรียนหลังห้อง

พงศ์พิพัฒน์ กงนาค

นักเรียนหลังห้องเจ้าของเหรียญทองเรียนแย้ ไว้ผมทรงจัดใจแม่มาเรียนแต่สายประจำ
 ตอนอยู่ ม.ปลาย เป็นโรคในอายุกระดานดำ การบ้านให้เธอช่วยทำยังพอจดจำได้ใหม่
 สอบเอ็นทีไม่ได้ หอบใจหนีเข้ากรุงเทพ ทำงานซ่อมใจที่เจ็บหลังจากจบชั้น ม.ปลาย
 ติดตามข่าวเธอข่าวเพื่อนทุกราวเหงาใจ อยากกลับไปเป็นเด็กชายนั่งในห้องเรียนเหมือนเก่า
 ข่าว..ว่าเธอเข้าเรียนมหาลัย ทางเดินสดใสสอบได้เกรดสูงทุกคราว
 ยังนั่งตาแป๋วอยู่หน้าห้องเรียนเหมือนเก่า นักเรียนหลังห้องอย่างเราฟังข่าวก็พลอยดีใจ
 อยากมากซิคเกิ้ลก็อายถ้าใครเห็นเขา หนุ่มยีนส์เสื้อยืดผมยาวกับเขาผู้เป็นเพื่อนใหม่
 เปรียบเทียบกันแล้วเรารู้เธอควรคู่ใคร ได้แต่ฝากคำอวยชัยจากเพื่อนใจนักเรียนหลัง
 ห้อง

รอวันของเรา

จักรพรรณ์ อาบครบุรี

คอยบอกหัวใจว่าไม่ใช่วันของเรา ก็มารับความเศร้าสู่กับความเหงาไปก่อน
 เมื่องานเสียหลักความรักก็โดนตัดรอน ความแพ้เทียมมาบนทอนขอวอนหัวใจอย่าท้อ
 ทุกอย่างต้องรอเจ็บก็หลบมุมซ่อมใจ ผู้เขาไม่ได้ก็อย่าไปโทษใครก่อน
 โชคไม่ยื่นข้างเส้นทางเต็มด้วยคงต่อ วันนี้แรงเราไม่พอต้องรอไปก่อนใจเอ๋ย
 เจ็บให้คุ้มเคยแต่ขออย่าเอ๋ยคำยอม ช้าเพื่อฝึกซ่อมให้ใจพร้อมสู้คำเย้ย
 อาจเสียน้ำตาแต่อย่าเสียดำลั้งใจเลย สิ่งหวังยังไม่ลงเอยท่องคำว่าสู้เอาไว้
 คอยปลอบหัวใจว่าไม่ใช่วันของเรา วันนี้ซึมเศร้าแต่เรายังมีวันใหม่
 ชีวิตยังอยู่ต้องสู้ให้เป็นนิสัย หากใจยังไม่ยอมพ่ายคงได้มีวันของเรา

ใจสารภาพ

จักรพรรณ์ อาบครบุรี

แค่เพียงสมมุติว่าหยุดคบกัน
ถ้าในความจริงสองเรามีอันห่างไกล
ด้วยความรักนั้นก้าวผ่านหัวใจ
ขอบคุณเวลานำพาเราใกล้ชิดกัน
* ขาดเธอไม่ได้หัวใจขอสารภาพ
อยู่ใกล้จนชินไม่อยากได้ยินคำว่าห่างไกล
** ถ้าสิ่งใดนั้นที่ผ่านพ้นมา
เจ็บจนเหลือออกก็โกรธได้แต่ยาวนาน

ใจฉันก็สั้นเหมือนคนเป็นใจ
ผลลัพธ์ที่เกิดกับใจก็คงเหมือนตายจากกัน
อ่อนไหวผลใจให้เธอเกินกัน
จากเพื่อนเล่นเป็นผู้พันเพียงก้าวห่างกันหวั่นไหว
กดโทรศัพท์ที่รับช้ำก็ยังน้อยใจ
ขอร้องอย่าทำร้ายใจด้วยการหนีไปห่างกัน
หนักหนาจนเธอไร้ความเชื่อมั่น
เพราะใจที่ทรمانคอยนานจะพาลสิ้นลม
(ซ้ำ * , **)

ต้องมีสักวัน

จักรพรรณ์ อาบครบุรี

ต้องมีสักวัน ต้องมีสักวัน ท่องทำเต็มฝัน
วันที่ทุกอย่างเปิดทางให้สมดังใจ
ขอใครสักคนยอมทนร่วมทางคือเธอที่หวัง
เพราะยังมีเงาของเขาเข้ามาปะปน
จะรอวันนั้นรอวันที่ฝันเป็นจริง
มีเธอเคียงข้างร่วมทางอย่างเข้าใจกัน
ต้องมีสักวัน ต้องมีสักวัน จะเดินตามฝัน
ขอเพียงเธอรออย่าลาอย่าร้างไมตรี
ต้องมีสักวัน ต้องมีสักวัน ต้องมีสักวัน

ปลอบใจรอวันที่คอยแสนไกล
ถึงนานเพียงใดหัวใจจะคอยจัดทน
ถึงแม้ทุกอย่างยังดูมีคม
ให้คอยกังวลให้ทนบนทางไฟฝัน
ได้ทำในสิ่งที่รักและคนเชื่อมั่น
ไม่มีคนนั้นคอยกีดกันเหมือนอย่างวันนี้
ไม่ท้อไม่หวั่นด้วยแรงที่มี
เป็นคูชีวิในยามที่มีวันนั้น
ต้องมีสักวัน ต้องมีสักวัน ต้องมีสักวัน....

จากคนที่รักเธอ

จักรพรรณ์ อาบครบุรี

แค่คนรักเธอไม่ใช่คนที่เธอรัก
 เธอคือยาใจสไตเมื่อยามได้ยล
 ฝ้าคอยกักตังที่มีสิทธิ์เพียงน้อย
 ใต้ลมเพียงเงายามเหงาขอเพียงแค้นมอง
 มีใครหลายคนทีคอยเดินตาม
 ไม่กล้าท้วงยามเห็นเธอคงกับใคร
 แค่คนรักเธอไม่ใช่คนที่เธอรัก
 หวังเพียงวันหนึ่งเธอซึ่งความดีที่เห็น

ได้มารู้จักได้แอบรักก็สุขใจล้น
 ช่วยคนหนึ่งคน ให้พ้นจากความหม่นหมอง
 สุขที่ได้คอยสิทธิ์มีน้อยไม่เคยเรียกร้อง
 ไม่ได้ครอบครองแอบจงก็เพียงในใจ
 ไม่กล้าถามว่าใครคบเธออย่างไร
 เจ็บที่รอไปเท่าใจให้เธอได้เห็น
 ทำใจแน่นหนักต่อใยรักไม่เคยว่างเว้น
 เปิดทางให้เป็นให้ฉันเป็นคนทีเธอรัก

คนไกลเบอร์เก่า

พลพล + ต่าย

โทรหาคนดีที่อยู่บ้านเรา
 มือถือเครื่องนี้ไม่เคยลบชื่อพี่ชาย
 คิดถึงแต่โดนจุดดิ่งด้วยงาน
 บ้านเราพี่น้องแม่พ่อก็รอเวลา
 คู่ขาวทีวีปีนีบ้านเราฝนแล้ง
 ห่วงพ่อและแม่มีคนดูแลหรือเปล่า
 ฝากดูแลด้วยนะเรื่องนี้ให้วางใจได้
 อีกไม่นานก็คงกลับไปบอกที่ไรเงียบไปทุกคราว
 น้องสาวบอกคนบ้านเราให้รอ
 ถ้าเห็นเบอร์โทรนี้
 ยังใช้เบอร์เก่าแม้จากบ้านเรามาไกล

ด้วยเบอร์โทรเก่าน้องสาวยังจำได้ไหม
 ขึ้นรถจากบ้านเราไปฝากเบอร์ไว้แต่ไม่โทรหา
 ทุกคนทางบ้านเข้าฝันทุกคราวหลับตา
 ติใจพี่ชายโทรมาให้รู้ว่ายังคงห่วงใย
 แต่คนยังแกร่งเพราะยังไม่แล้งน้ำใจ
 น้องทำกับข้าวเที่ยวส่งท่านไม่เคยดูตาย
 ขอเพียงติดต่ออย่าให้คนรอต้องเหงา
 ไม่รู้ว่ามีหลายเบอร์หรือเปล่า
 ยังเป็นคนเก่าแม้จากบ้านเรามาไกล...

ประวัติการศึกษาและการทำงาน

ชื่อ – นามสกุล	นางอลิสา เลี้ยงรื่นรมย์
วันเดือนปีที่เกิด	25 กรกฎาคม 2513
สถานที่เกิด	จังหวัดนครสวรรค์
ประวัติการศึกษา	ครุศาสตรบัณฑิต สาขาภาษาไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	อาจารย์ 2 ระดับ 6
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช
ผลงานทางวิชาการ	ปี พ.ศ. 2537 เอกสารประกอบการสอนวิชา การเขียนรายงานและ การใช้ห้องสมุด ปี พ.ศ. 2538 เอกสารประกอบการสอนวิชา ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร ปี พ.ศ. 2539 เอกสารประกอบการสอนวิชา เทคนิคการสื่อความหมาย ปี พ.ศ. 2542 เอกสารประกอบการสอนวิชา ภาษาไทย 1
ทุนการศึกษาที่ได้รับ	ทุนพัฒนานุเคราะห์(งบประมาณแผ่นดิน)